

ALEŠ MAREK – STANISLAV ZAJÍČEK

HANTEC

SNADNO A RYCHLE

ANEB

**BIFLBICHLA BRNĚNSKÝHO HANTECU
PODLE CAJZLOVSKÝHO MSTRU**

s origoš biflovacíma válkama nahókanéma na cédo

učebnice hantecu na základě češtiny

s originálními výukovými nahrávkami na CD

S

PODROBNÝM SLOVNÍKEM

brněnsko / českým

česko / brněnským

S VÝRAZY OBECNÉ BRNĚNŠTINY, PLOTNY A HANTECU

Rádi bychom poděkovali:

Panu Miloši Menclerovi za svolení k přetištění jeho dosud nepublikovaných povídek i za laskavé zapůjčení jeho dokonalého brněnského akcentu pro zvukové nahrávky,

slečně Petře Olivové, slečně Jiřině Markové, slečně Kateřině Menšíkové, panu Ondřeji Novotnému a panu Ondřeji Veselému za neocenitelnou pomoc při pořizování zvukové nahrávky,

slečně Haně Procházkové, slečně Kláře Marečkové a slečně Tereze Marečkové za překrásnou interpretaci písní z této učebnice,

slečně Zuzaně Markové za úpravy skladeb, za pomoc s notovými zápisy a za hudební doprovod na příčnou flétnu a altsaxofon,

Mgr. Pavlu Žemlovi za hudební doprovod na klávesy,

řediteli gymnázia Matyáše Lercha v Brně panu Petru Kovačovi a Mgr. Pavlu Žemlovi za zapůjčení nahrávacího studia,

Ing. Milanu Kakrdovi za poskytnutí fotografií z jeho přebohatého fotografického archivu,

Ing. Ivě Ježkové za technickou pomoc

a v neposlední řadě i personálu hospůdky Pegas na Jiráskově ulici v Brně za útulný azyl a velmi vlídné zacházení (neboť právě tam vznikla podstatná část této knihy).

Omlouváme se:

Archimédovi, Františku Bartošovi, Thomasu Carlylovi, Antonínu Dvořákovi, Karlu Jaromíru Erbenovi, Johannu Wolfgangovi von Goethe, Jaroslavu Haškovi, Elbertu Hubbardovi, Ivanu Martinu Jirousovi, Janu Amosu Komenskému, Karlu Hynku Máchovi, Wolfgangu Amadeu Mozartovi, Vilému Mrštíkovvi, Janu Nerudovi, Johannu Nepomuku Nestroyovi, Isaacu Newtonovi, Vítězslavu Nezvalovi, Boženě Němcové, François de la Rochefoucauldovi, Jaroslavu Seifertovi, Luciu Aenneu Senecovi, Williamu Shakespearovi, George Bernardu Shawovi, Bedřichu Smetanovi a Oscaru Wildovi.

Kdekerá betelná facha má ze startu kštelt jak těžká krávovina.

(Thomas Carlyle)

*Tuhó mutru ve futrálu
pod drn těžce zašili.
Kindoši pré každé morgen
mutru hledat valili.*

*Mutra hlásí: „Špica šropi!“
Duchál curyk naklape.
Hodil veks do pugétu,
pod nim flósek krpaté.*

*„Pugét štyngčí jako mutra!“
Šropi augle valijó.
Na Centrálce z radovanca
všeci těžce kolčijó.*

*Mutry štyngec – štatl Brno,
to je fotr hantecu.
Hantec kóřím vod kindoša,
tak já šrajbnu do placu.*

*Chudé pugét z teho z máknu,
špagátem to vomašlím,
do Cajzlovská rovnó štreku
hantecu já zahlásím.*

*Cajzlů hajfy hantec z máknó,
borky dycky šrotijó.
Hantecu! Šak aji borci
po tobě hercnó vyšijó.*

aji dyž to takhle zichr nechtěl, tak to našrajběil

KÓDL JAROŠ ERBENUJ

a včil už s tym z mákne leda tak kulový, protože to takhle do hantecu převeksloval

ALEŠ MARKUJ

Obsah:

PŘEDMLUVA	11
BIFLBICHLA (UČEBNICE)	13
ŠTYKL JEDEN KÓSEK (LEKCE 1): PROČ KÓŘIT BRNĚNSKÉ HANTEC?	14
<i>Ze startu hlt dějepisné nauky (na začátek trocha historie)</i>	<i>14</i>
<i>Vekslbichla gramatických zgómek (slovníček mluvnických pojmů)</i>	<i>15</i>
<i>Jak hókat (výslovnost).....</i>	<i>16</i>
ŠTYKL DVA KÓSKY (LEKCE 2): ZE STARTU VOD ADOŠA	19
<i>Jak sypat echtcancy I. (časování sloves I.)</i>	<i>21</i>
<i>Hel'fehtcanc BYT (pomocné sloveso BÝT)</i>	<i>23</i>
<i>Sajtny echtehtcanců (třídy plnovýznamových sloves).....</i>	<i>24</i>
<i>A na samé šlus – zonka: Kočičák, čokl a régna</i>	<i>27</i>
ŠTYKL TŘI KÓSKY (LEKCE 3): JAK DOKLAPAT NA ŠPILAS.....	28
<i>Jak hňápat zichrcancy (skloňování podstatných jmen).....</i>	<i>29</i>
<i>Zichrcancy borecgrupáča v sólo- aji hafonumeru (podst. jména r. mužského v jednotném i množném čísle) .</i>	<i>31</i>
<i>Zichrcancy babáčgrupáča v sólo- aji hafonumeru (podst. jména r. ženského v jednotném i množném čísle)..</i>	<i>35</i>
<i>Zichrcancy kindošgrupáča v sólo- aji hafonumeru (podst. jména r. středního v jednotném i množném čísle)</i>	<i>36</i>
<i>Na samé šlus – žgryndy hlava-mapa.....</i>	<i>38</i>
ŠTYKL BEZ KÓSKU BŮRA (LEKCE 4): ŠPICOVÉ ŠTATL BRNO – BETÁLNÉ RÁJ NA HRÓDĚ	40
<i>Jak hňápat dohazcancy (skloňování přídavných jmen)</i>	<i>42</i>
<i>Natvrdlý dohazcancy (tvrdá přídavná jména).....</i>	<i>43</i>
<i>Měkota dohazcancy (měkká přídavná jména).....</i>	<i>45</i>
<i>Dohazcancy, kerý néseš štond hňápat (přídavná jména nesklonná).....</i>	<i>46</i>
<i>Jak štengrovat dohazcancy (stupňování přídavných jmen)</i>	<i>47</i>
<i>A na samé šlus – zonka: Vo křivé špici</i>	<i>49</i>
ŠTYKL BŮRA (LEKCE 5): BRNĚNSKÝ KNAJPY I. – KNAJPY V KOPRU	51
<i>Jak sypat echtcancy II. (časování sloves II.).....</i>	<i>53</i>
<i>Savanagrupáč (rod trpný).....</i>	<i>53</i>
<i>Štyklcancy (částice).....</i>	<i>56</i>
<i>A na samé šlus – Žankův helf, jak zgómnót, esi pivec nefachči šméčko.....</i>	<i>58</i>
<i>Eště jedná na samé šlus – Echtválka Archimédy</i>	<i>59</i>
ŠTYKL ŠEST KÓSKŮ (LEKCE 6): BRNĚNSKÝ KNAJPY II. – KNAJPY V LAJFU	60
<i>Jak sypat echtcancy III. (časování sloves III.)</i>	<i>62</i>
<i>Vkoprutajm echtcanců (minulý čas sloves)</i>	<i>62</i>
<i>Vmrakáchtajm echtcanců (budoucí čas sloves)</i>	<i>67</i>
<i>A na samé šlus – Evčín foršrift na chálku: Šrópáli ze šaškecu se zeleným přelivem</i>	<i>72</i>
ŠTYKL SEDM KÓSKŮ (LEKCE 7): FANÓŠ KOCÓRKUJ – KINGÁL STOREK A VOCELI	74
<i>Rechncancy I. – Sorty rechncanců (číslovky I – Druhy číslovek)</i>	<i>76</i>
<i>Jak vařit echtrechncancy – Kocórova poslópnost (tvorba číslovek základních – Kocourkova posloupnost)...</i>	<i>77</i>
<i>Jak hňápat echtrechncancy (skloňování číslovek základních)</i>	<i>78</i>
<i>Jak vařit a hňápat brázdový rechncancy (tvorba a skloňování číslovek řadových)</i>	<i>79</i>
<i>Jak vařit násobný rechncancy (tvorba číslovek násobných).....</i>	<i>80</i>
<i>Jak vařit a hňápat propako rechncancy (tvorba a skloňování číslovek neurčitých)</i>	<i>80</i>
<i>Na samé šlus – žgryndy hlava-mapa II.....</i>	<i>81</i>
ŠTYKL VOSUM KÓSKŮ (LEKCE 8): ŠTATL BRNO VE ŠPIZU KILOJÁŘŮ	83
<i>Hantec a vařba novodurových žgryndů (hantec a integrální neologizace)</i>	<i>85</i>
<i>Rechncancy II. – Jak rechnovat járy (číslovky II. – Letopočty)</i>	<i>91</i>
<i>Na samé šlus – Kaligram v brněnském hantecu.....</i>	<i>92</i>
ŠTYKL BEZ KÓSKU PĚTKA (LEKCE 9): VO TECH, KEŘÍ Z BRNA ZAHLI KRAMLE	94
<i>Ehtcancový machle (slovesná kuklení).....</i>	<i>97</i>
<i>Ehtcancovaný zichrcancy (podstatná jména slovesná)</i>	<i>98</i>
<i>Ehtcancovaný dohazcancy (přídavná jména slovesná).....</i>	<i>99</i>
<i>Hókcancy, teda blemcáková grymlová havěť (citoslovce aneb jazykoví trilobiti)</i>	<i>100</i>
<i>Hókcancovaný zichrcancy (podstatná jména citoslovečná).....</i>	<i>102</i>
<i>A na samé šlus – zonka: Nudlválu polka</i>	<i>105</i>
ŠTYKL PĚTKA (LEKCE 10): FUJ-ŠTATL PRÁGL ANEB V JAKÉ DŽUZNĚ TO CAJZLI VEGETIJÓ!	106
<i>Jak sypat echtcancy IV (časování sloves IV).....</i>	<i>109</i>
<i>Sorta tiché flastr (podmiňovací způsob)</i>	<i>109</i>

<i>Na samé šlus – Echt plotňácká dohazka se zašitéma cancama</i>	113
ŠTYKL PĚTKA A KÓSEK (LEKCE 11): VALDAUF NA KAUF	114
<i>Jak sypat echtcancy V (časování sloves V)</i>	115
<i>Sorta beřěl (rozkazovací způsob)</i>	115
<i>Jak hňápat vekslcancy (skloňování zájmen)</i>	124
<i>Vekslcancy pro perzóny (zájmena osobní)</i>	126
<i>Vekslcancy pro cunty (zájmena ukazovací)</i>	127
<i>Vekslcancy pro tázance (zájmena tázací)</i>	127
<i>Vekslcancy pro šmajchle (zájmena vztahná)</i>	129
<i>Vekslcancy pro paka (zájmena neurčitá)</i>	129
<i>Vekslcancy pro totáč (totalizátory)</i>	130
<i>Vekslcancy pro čórky (zájmena přivlastňovací)</i>	130
<i>Na samé šlus – Makačky na bednu vod Fanóša Bartošovýho</i>	133
ŠTYKL PĚTKA A DVA KÓSKY (LEKCE 12): ŠPICA ŠTACA VODMAŠŤOVNA.....	134
<i>Nejaké ten žgrynd vo tym, jak só války mázly do grče (několik syntaktických poznámek)</i>	136
<i>Vo další grči sort canců (k dalším slovním druhům)</i>	138
<i>Uechtcancy (příslowce)</i>	139
<i>Předcancy (předložky)</i>	140
<i>Lupny (spojky)</i>	140
<i>Na samé šlus – Echtválky Izy Newtonovýho</i>	142
ŠTYKL PĚTKA A TŘI KÓSKY (LEKCE 13): ŠPICOVÉ VEGÁČ V NEDĚLU PO POLEDŇU	144
<i>Tři vodlišný sorty brněnskýho hantecu (tři odlišné typy brněnské mluvy)</i>	147
<i>Jak do hantecu kérijuj lontácký blemcáky (vliv cizích jazyků na hantec)</i>	148
<i>Jak hantec kérijuj do cajzlovštiny (vliv hantecu na češtinu)</i>	149
<i>Na samé šlus – Žgryndy borců s vyfachčenéma budkama:</i>	150
A NA TOTÁČ FINÝTO – ZONKA: CAJZLOVSKÉ RADOVANEC	152
ČÍTANKA BRNĚNSKÝHO HANTECU	155
STORKY ŠRAJBČENÝ ORIGOŠ V HANTECU	157
<i>Franta Kocourek: Mlata na Bílendě šestnáct kilo a dvě pětky</i>	158
<i>Miloš Mencler: Vo nehodných kozích faganech</i>	159
<i>Aleš Marek: Jak dva nadržení raskeni zagrebovali do sna</i>	160
<i>Franta Beran: Fišmonská</i>	162
<i>Aleš Marek: Vo štrycli mázle do zdi</i>	163
<i>Miloš Mencler: Čertisko a Kačena</i>	165
PECKY Z CAJZLOVŠTINY PŘEKOPLÝ DO HANTECU	167
<i>Karel Jaromír Erben: Poledňová šochtla</i>	168
<i>Jan Amos Komenský: Orbis Pictus – Špily kindošský</i>	169
<i>Karel Hynek Mácha: Máj</i>	170
<i>Jaroslav Hašek: Osudové lajř špicovýho vojcla Švejka za světové mixny (start bichle)</i>	174
<i>Vítězslav Nezval: Na pangétech Švarcavy</i>	175
<i>Božena Němcová: Šochtla (finýto bichle)</i>	176
<i>Jan Neruda: Jak lvi rumplujem vo katr</i>	177
<i>Jaroslav Seifert: Zonka</i>	177
<i>Vilém Mrštík: Májová storka pro kindoš (vobsah bichle)</i>	178
<i>Vítězslav Nezval: Savana-hokna s lajntuchem</i>	180
<i>Ivan Martin Jirous: Doktor Dubské prohaz hróti</i>	180
KLÍČ KE CVIČENÍM	181
O ZVUKOVÉ NAHRÁVCE	185
POUŽITÁ LITERATURA	187

PŘEDMLUVA

Brněnský *hantec*. Fenomén, o němž se v poslední době hodně mluví a ještě více píše. Pro řadu Brňanů hromada legrace i pořádná porce patriotické hrdosti, pro profesionální historiky a lingvisty noční můra. Každý z odborníků se s tímto „jazykem“ vypořádává po svém. Někdo se tváří, že neexistuje, někdo *hantec* sleduje se shovívavým úsměvem, někdo se jej snaží oddělit od „organicky vzniklé“ *brněnštiny* a zadupat jako něco škodlivého, neetického, vyříznout jako vřed, který v Brně nemá co dělat. Toto však dost dobře nejde. Snaha vzít hovorový jazyk určitého historického období a vést mezi jednotlivými slovy hranici, kdy na jedné straně se ocitnou slova, která jsou v souladu s „organickou brněnštinou“, a na straně druhé slova „živlů na okraji společnosti“ je snaha předem odsouzená k nezdaru. Vždyť i „živly na okraji společnosti“ byli Brňané, kteří v Brně žili a utvářeli kolorit města. I jejich řeč přece byla *brněnština*. Kdo si tedy troufne pasovat se do role soudce a ze svého piedestalu bohorovnosti rozhodovat, co *brněnština* je, a co ne? Ne, ne, *marná mlata, hantec* do Brna patří. Neodmyslitelně.

A s Brnem na Moravu a s Moravou do České republiky a s Českou republikou do Evropské unie a s Evropskou unií do celého světa.

Význam *hantecu* skutečně vzrůstá. Vždyť už i v celoplošných sdělovacích prostředcích se sem tam objevuje zmínka o *hantecu*, ať už je to připomínka nějakých vtipných situací, které specifická brněnská mluva přinesla, nebo jen hádání významů vybraných „superslov“. Bohužel musíme konstatovat, že ne vždy je význam vysvětlován správně, což svědčí o naprosté neznalosti *hantecu*. S tím se musí něco udělat! Proto jsme se rozhodli, že zaplníme citelnou mezeru na jazykovém trhu a dáme světu historicky první učebnici *hantecu*. Zatím jen na základě češtiny, ale v budoucnosti? Kdo ví...

A tak pro všechny – pro profesionály i pro laiky – je tu nyní učebnice, která vás dokáže *hantecu* naučit. Také vám pomůže zorientovat se v rozdílech mezi „organicky vzniklou“ *brněnštinou*, jazykem „živlů na okraji společnosti (tzv. *plotny*)“ i současným *hantecem*. Seznámí vás s legendou brněnského *hantecu* Frantou Kocourkem i s díly některých současných autorů, kteří se věnují literární činnosti v tomto ojedinělém jazykovém fenoménu.

Jsme si plně vědomi toho, že se pouštíme na dost tenký led. Troufáme si totiž na určité odborné úrovni zpracovat „jazyk-nejazyk“. Určitě nám mnoho lidí vytkne, že podle jejich názoru některá slova znamenají něco jiného než uvádíme, nebo že jsme něco plně nevystihli. Ano, to je nebezpečí, které s sebou nese zpracování hovorového jazyka, který nemá psaná pravidla a který je navíc do jisté míry umělý. Jsme však přesvědčeni, že tato učebnice nejen usnadní *mimobrňanům* porozumění *hantecu*, ať už mluvenému nebo psanému, a autorům píšícím v *hantecu* poslouží jako dobrá příručka, ale určitě i pobaví. A co chtít víc?

Takže – vzůru do *hantecu*.

Aleš Marek, Stanislav Zajíček, 2008

BIFLBICHLA (*UČEBNICE*)

Štykl jeden kósek (*lekce 1*): **Proč kóřit brněnské hantec?**

Kemo, val! Tam ti zahybá šmirgl!!

Tuto větu nebo jí podobnou dozajista zaslechl téměř každý mimobrněnský student z úst svého brněnského spolužáka. Mnozí byli poprvé natolik překvapeni, že jim určitě ta zmiňovaná tramvaj ujela. Právě se totiž setkali s fenoménem pro Brno tolik typickým – s brněnským *hantecem*.

Pokud se vám to už také stalo a vy jste se rozhodli, že se seznámíte se základy specifické brněnské mluvy – jste na správných stránkách. Máte v ruce učebnici, která vám v ovládnutí základů brněnského *hantecu* určitě pomůže. Takže – vzhůru do *hantecu*. Učte se! Znalost *hantecu* se vám bude dozajista hodit. Nevěříte? Malý příklad: určitě několikrát za život navštívíte Brno, tu perlu mezi městy, ten *zichr něšpicovjější štatl na hródě*. A tak když přijedete k nám do Brna třeba na fotbal a nebudete vědět kudy na stadion, zeptáte se a uslyšíte:

„Na fusec? Šalinó k Semálu a pak šórem navrch po Rýgrovce...“

Po zvládnutí naší učebnice nebude pro vás sebemenší problém pochopit, kam máte jít. Situaci s učením vám usnadníme tím, že využíváme značné podobnosti *hantecu* s češtinou, takže nebudete muset studovat zcela jinou gramatiku, ale jednoduše naroubujete nové poznatky na své školní znalosti gramatiky české. Kdo dával v hodinách českého jazyka pozor, bude mít vyhráno! Je ovšem samozřejmé, že si budete muset osvojit *vekslbichlu gramatických zgómek*.

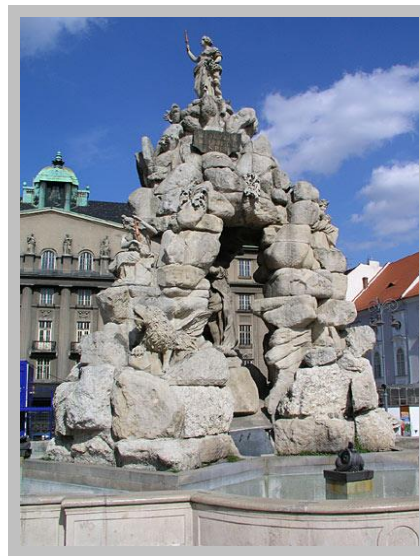
Učte se. Protože kdo nezná *hantec*, mohl by v Brně dopadnout i takto:

V letě za betelnýho hicu, dyž zoncna těžce rumpluje, borec dovalí na Zelňák, hópne ke kašni a začne pařit. Doklape k němu štatlař a hóká: „To seš zralé na šaškec, nebo co? Neglgé tu vasrovicu, pakine, dyť se v tym cach-tajó morgoni!“

Borec zahemží dóznó a vaří: „Co to povídáté, čoečé? Ty voe – já koukám jako blázén a nerozumím ani slovó...!“

„Jo ták, vy jste z Prahy... Říkám – pijte pomalu, je studená...“

A ta voda v kašně na Zelném trhu je skutečně hnusná. Věřte nám. My bychom ji nepřáli dokonce ani Pražákovi...

Ze startu hlt dějepisné nauky (na začátek trocha historie)

Než se pustíme do studia jakéhokoliv jazyka, není na škodu seznámit se s historií jeho vzniku a s podmínkami vývoje. Svoji historii má i brněnský hantec.

Brněnskému žargonu daly vzniknout specifické podmínky, mezi které se řadí v prvé řadě sociální a národnostní struktura obyvatel města Brna na konci 19. a začátku 20. století. Mluvila jím tak zvaná brněnská *plotna*, tedy skupina lidí povětšinou z proletářské spodiny, která žila svým vlastním, specifickým životem. Žargon *plotny* měl původně znesnadnit srozumitelnost hovoru pro nezvané uši, když si *plotňáci* domlouvali akce, které nebyly příliš ve shodě se zákony. Není to feno-

mén pro Brno specifický, své žargony měly *galerky* ve všech větších městech. Co však pro Brno specifické je, tento žargon postupem času nezakl, ale vyvinul se v současný *hantec*.

Vedle jazyka *plotny* existoval ještě žargon běžných obyvatel Brna, měšťanů, obchodníků, řemeslníků, zkrátka obyčejných lidí. Na počátku jeho vzniku byla každodenní potřeba vzájemného dorozumění mezi lidmi, národnostně patřícími do jiných skupin. V Brně žila silná německá menšina, dokonale promísená mezi původním obyvatelstvem. Mísením slov obou jazyků (češtiny a němčiny) a jejich částečným komolením tak vznikl žargon, který někteří historikové nazývají „organicky vzniklou“ *brněnštinou*. Drtivá většina výrazů tohoto žargonu je dnes také součástí brněnského *hantecu*, ať už v původním významu, nebo s významem oproti původnímu trochu posunutým.

Po skončení druhé světové války, s rozvojem školství v 50. a 60. letech 20. století, to začalo vypadat tak, že brněnský *hantec* pravděpodobně zanikne. Existoval jen v hovorové mluvě starších lidí, a to ve formě izolovaných slov. Teprve v 60. a 70. letech byl „exhumován, oprášen a zakonzentrován“ lidmi z brněnské bohémy. Byli to *borci-štatlaři* v čele s nezapomenutelným Frantou Kocourkem, o němž se v této knize zmíníme ještě podrobněji. *Storky* Franty Kocourka v *hantecu* byly přijaty s nadšením, hlavně mezi studenty (byl jsem jedním z nich). Dá se bez nadsázky říct, že Franta Brnu *hantec* vrátil.

Dnes se v *hantecu* píšou knihy, existuje spousta písniček, dokonce i divadelní představení – *hantec* zkrátka žije!

Vekslbichla gramatických zgómek

(slovníček mluvnických pojmů)

do grče se zkracovačkama

včetně zkratek

vobecný žgryndy obecné výrazy

bíflbichla	učebnice
blemcák	jazyk
canc	slovo
<i>choroš canc</i>	archaismus
<i>novodurové canc</i>	neologismus
<i>základní štykl Cancu</i>	základ slova
echtcancové machl	slovesné kuklení
fligna	postup, význam
<i>gramatická fligna</i>	mluvnický význam
<i>věcná fligna</i>	věcný význam
grupa	skupina, kategorie
<i>grupy echtcanců</i>	slovesné kategorie
hakl	úkon
hláška	výpověď
infinýto	infinitiv
<i>základní štykl infinýta</i>	infinitivní kmen
jak hókat	výslovnost
kštelt	tvár
<i>rychtyk kštelt</i>	správný tvár
<i>levé kštelt</i>	nesprávný, chybný tvár
<i>šmajchl kštelt</i>	složený tvár
<i>dvojkštelt</i>	dubleta
praktická makačka	cvičení
převekslovat	přeložit
sajtna	třída (skupina)
startna	předpona
šlusna	koncovka, přípona

šmajchl	poměr
<i>rovinašmajchl</i>	souřadný
<i>befěšmajchl</i>	podřadný
šmajchlcanc	slovní spojení
štreka vopranýho fracka	opis (perifráze)
tázanec	otázka
uvařit	vytvořit
válka	věta
<i>stabilní válka</i>	ustálená fráze
vařba novodurových žgryndů	integrální neologizace
vekslbichla	slovník
vekslovat	překládat
zgómka	pojem
žgrynd	výraz

sorty Canců slovní druhy

zichrcanc (zc.)	podstatné jméno
<i>lajf zichrcanc</i> (l-zc.)	životné
<i>tuháč zichrcanc</i> (t-zc.)	neživotné
<i>hafozichrcanc</i> (hfzc.)	pomnožné
<i>něseš štond hňápat</i> (n.š.h.)	nesklonné
<i>zezichrcancované dohazcanc</i> (zzdc.)	zpodstatnělé
	přídavné jméno
<i>echtcancované zichrcanc</i> (eczc.)	podstatné jméno
	slovesné
<i>hókcancované zichrcanc</i> (hczc.)	podstatné jméno
	citoslovečné

dohazcanc (dc.) přídavné jméno

natvrdlé dohazcanc tvrdé

měkota dohazcanc měkké

echtancované dohazcanc (ecdc.) přídavné jméno
slovesné

vekslcanc (vc.) zájmeno

vekslcanc pro perzóny osobní

vekslcanc pro cunty ukazovací

vekslcanc pro tázance tázací

vekslcanc pro šmajchle vztažná

vekslcanc pro paka neurčitá

vekslcanc pro totáč totalizátor

vekslcanc pro čórky přivlastňovací

rechncanc (rc.) číslovka

echtrechncanc základní

brázdové rechncanc řadová

sortové rechncanc druhová

podílné rechncanc podílná

násobné rechncanc násobná

propako rechncanc neurčitá

echtanc (ec.) sloveso

echtechtanc významové

helfechtanc pomocné

uechtanc (uc.) příslovce

uechtanc vo fleku místní

uechtanc vo tajmu časové

uechtanc vo tym jak způsobové

uechtanc vo tym proč příčinné

vekslcancované uechtanc (vcuc.) příslovce zá-
jmenné

předcanc (pc.) předložka

lupna (lp.) spojka

štyklcanc (šc.) částice

hókcanc (hc.) citoslovce

co flčíš hókcanc pocitové

jódl čmrnd hókcanc zvukomalebné

šmajchlové hókcanc kontaktové

gramatický fligny mluvnické významy

grupáč rod

zichrcancgrupáč jmenný rod

borecgrupáč (bc.) mužský rod

lajfborecgrupáč (lbc.) mužský životný

tuháčborecgrupáč (tbc.) mužský neživotný

babáčgrupáč (bč.) ženský rod

kindošgrupáč (kš.) střední rod

numero číslo

sólonumero (sln.) jednotné

hafonumero (hfn.) množné

hňáp (hň.) pád

perzóna (prs.) osoba

tajm čas

vlajfutajm (vlft.) přítomný

vkoprutajm (vkpt.) minulý

vmrakáčhtajm (vmkt.) budoucí

tajmukštelt přičestí

vkoprutajmukštelt přičestí minulé

sorta způsob, druh

sorta hókanec oznamovací

sorta tiché flastr podmiňovací

sorta befěl rozkazovací

echtancgrupáč slovesný rod

fachagrupáč rod činný

savanagrupáč rod trpný

špiz vid

zmáklé špiz dokonavý

haklšpiz nedokonavý

válkyštykle větné členy

válkyfýra podmět

hoknafýra přísudek

zgarbfýra předmět

dohazfýra přivlastek

uechtancfýra příslovečné určení

dohazuechtancfýra doplněk

gramatický hakle mluvnické úkony

hňápat skloňovat

sypat časovat

štengrovat stupňovat

první lajna 1. stupeň

druhá lajna 2. stupeň

třetí lajna 3. stupeň

Jak hókat

(výslovnost)

Abychom vás hned na začátku neodradili, chtěli bychom zdůraznit, že správný silný brněnský akcent se dědí po předcích a postrádá ho i podstatná část rodilých Brňanů. Je to prostě něco, co se dá jen velmi těžce naučit. Proto nevěšte hlavu, když se vám to nepodaří. Tato kapitolka si klade za cíl spíše vás seznámit s rozdíly mezi *brněnštinou* a spisovnou češtinou, než vás hned ze začátku zdeptat.

Některé hláskové změny v brněnském *hantecu* oproti češtině

1. dvojhlasčka **OU** se mění na **Ó**

příčemž pro vzniklou samohlásku **ó** je charakteristická její superdélka, tzn. vyslovujeme ji o něco déle než ve spisovné češtině. Toto dlouhé **ó** je také hláskou středozaďní, kdežto ve spisovné češtině zaďní. *Hantecové ó* tak má v sobě lehkou příchut' hlásky **a**.

houpat → hópat, kouřit → kóřit, koupit → kópit,
s tebou → s tebó, s Evčou → s Evčó

Pečlivě opakujte po lektorovi

2. koncové **–Ý** se mění na **–É**

příčemž pro vzniklou koncovou hlásku **–é** je charakteristická její superdélka, tzn. vyslovujeme ji o něco déle než ve spisovné češtině. Dlouhé **–é** se ve výslovnosti rovněž přibližuje vysoké hlásce **i**.

zašitý → zašité, těžký → těžké, mastný → mastné,
křivý → křivé, jetý → jeté, zdivočelý → zdivočelé

Pečlivě opakujte po lektorovi

3. před počáteční **O–** se vkládá tzv. hiátová hláčka **V**, vzniká tedy **VO–**

výslovnost vzniklé slabiky **vo–** se neliší od běžného obdobného jevu obecně českého.

osel → vosel, odpárat → vodpárat, odlitek → vodlitek,
osolit → vosolit, očesat → vočesat, oharek → voharek

Pečlivě opakujte po lektorovi

Hláskový inventář *hantecu*

Je v zásadě stejný jako v češtině. Najdeme tu tedy tyto fonémy:

dlouhé i krátké samohlásky: **a, e, i, o, u.**

pravé souhlásky:

p, b, t, d, t', d', k, g, f, v, s, z, š, ž, ch, h, c, č, ř

a hlásky, které obvykle zapisujeme jako spojení

(d+z) – slyšíme ji ve slově **podzim** – jde o **znělou** variantu **c**

(d+ž) – slyšíme ji ve slově **džuzna** – jde o **znělou** variantu **č**

sonory:

l, r, m, n, ň

tzv. klouzavé souhlásky:

j

Jak již bylo řečeno výše, jejich někdy zvláštní barva v *hantecu* je tak obtížně zachytitelná zápisem, že se vše naučíme raději poslechem lektorova hlasu. Ale než se do toho pustíme, ještě jedna poznámka:

Z důvodů praktických se budeme někdy odkazovat i na dělení „pravopisné“ – na souhlásky tvrdé, měkké a obojetné (zájemce si může tento inventář snadno připomenout v jakékoli školní mluvnici češtiny).

Praktická makačka:

Cvičení:

Házíte těžké ovar na lektorský hlášky a hned za každým cancem hod'te pečlivý repete.

Pozorně poslouvejte výslovnost lektora a každé slovo pečlivě zopakujte.

kóřit, pobóchané, helfnót, voprásklé, fišla, voplégr, borec, kindoš, kényk, čórka, nakéřené, fligna, fógľ, kocór, křivé, betálné, Oltec, zaliskané, pecen, zahnót, módr, šnycl, kilián, betelné, zobnót, bimz, šlohnót, Šimice, kirch, Špilas, krchov, cimra, vosolit, hópnót, bichla

Štykl dva kósky (lekce 2): Ze startu vod Adoša

Pozorně poslouchajte přednes lektorů, poté přečtete text sami nahlas.

Evča

„Čus-blus, jak dýcháš?“ morgen hókla Evča Adošovi. Ten protahl cembr a vaří: „Ale, nějak se mně motá kedlábka po tech jabkách, cos mně včera dohodila. Zichr gómeš, že to nebyla nějaká jedůvka?“

„No co su nějaká vykyblovaná hrča, abych chalovala rulík? Náhodó, jeden had s nabitó budkó mně šplíchl, že po tech jabkách budem těžce namakaní. No hlava-mapa jak samotné Velké Kiloš.“

„Počké,“ dohókal se Adoš, „nebyly to ty štrůdlovky, co nám Velké Kiloš zarazil, že ne?“

Ale než Evča zmákla odvetu, rozhrnulo se roští, v něm najedované Velké Kiloš a za cembr mu stepoval andělské s fajrujícím mečálem v klepetu.

„Krávo jordánská!“ zajódloval na Evču Velké Kiloš, „dyž ti klavíruju do štrycle, abys jabka nechalovala, co tim asi gómu, ty dylino? No zichr abys z nich ufachčila kompot pro charitu!“

„Zklidni hormon,“ šplíchl odvetu Evča, „šak stěně byly levý, totáč ščórový a tady Adoš je z nich v raušu jak septimán po lysohlávkách.“

Velké Kiloš vyvalil aogle a hókla: „Tys je dohodila aji tady Adošovi? No to je v kopru. Ten blbštajn ti těžce zobe z klepeta, ten je natuty zkósl taky. Že jo, ty pakine?“

Adoš nehókla ani ň, jenom zahemžil dóznó.

„Ale ten had hókla, že nenatahne papuče, ale budem lajfcit nafurt!“ békla Evča.

Velké Kiloš lapl do ciferníku přeliv jak ruská fangla za komárů a zabublal: „Tak vy ste se mázli do grče s tym pazgrívcem plazivým, rohatým? Hlásíte kamarádčoft s kdejako havěťó, a na to, co hókám já, hážete těžký bodlo! A tak to teda ne! Andulu si ze mě žádné bóchat nebude! To bude koštovat ten váš lajvont kér. Lajfcit nafurt! V první lajně si valte zmáknót vohoz z fíkového lupení, ať mně po hródě nelítáte s holým gébišem! A pak, andělské, žeň je z rája aus! Na hródu s nima! Fachcit budó, a ne si válet čestr!“

Házeli sicnu na hródě a nekóřili, kam klapat. Až Evča šplíchl: „Ty, Adošu...“

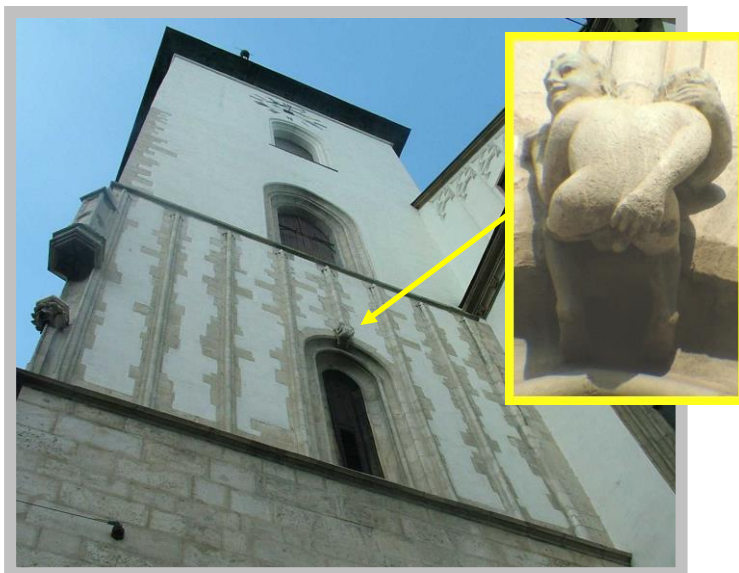
Žanek

„Něsu žádné Adoš!“ vybublal Adoš. „Velké Kiloš mě těžce vytočil! Hókla mně méno vod ‚A‘, pré su to náděležiťeší, co ufachčil, a pak mně vysadí kopny jak levýmu šropálovi! A to pro jedínó ščórovó štrůdlovku. Házu mu na to těžké kakáč! Aji na to jeho méno! A natruc, lapnu méno vod ž! Vodteřka mně hóké Žanek!“

„Klídek, dyž máš tóhu, tak jo. – Žanku, už ti docvaklo, kde budem dneska durchčít? Esi ne, mám špicové nápad. Na hródě dýchá jeden štatl, keré je natuty ráj na hródě. Hókajó mu Brno. Tam budem krótit špicové lajf, a ať si Velké Kiloš ten svůj ráj nacpe do špic!“

A tak valili do Brna. Ale nehodili sicnu důle. Kdepak. Na tratecu ve štatlu háže sicnu kdejaké houmlesák, furt tam smírujő šilci a honijő je jak zdutý přče, žádné extra vegáč. Zblikli betálné flek na jednom grymlu nad fenstrem špice kirchu svatého Jakuba, a tak zaparkovali v luftě na fenstru. Betálné luft, klídek, špicové rozhled.

A tak dyž poklapete vokolo kirchu svatého Jakuba v Brně, špiznite z pravé strany špice na fenstr. Háže tam sicnu Adoš, teda Žanek, a pod nim parkuje Evča. A esi vám nekdo bude klavírovat do štrycle, že je tam jenom nějaké pakátl s holým gébišem, nebaštite to. Evču z tratecu néni štond žádné zbliknót, tak betelně je zašitá, ale je tam. No natuty. Špiznite durch špizróru a zichr ju zbliknete.

augla, -e, -e bč. oko	hrča, -e, -e bč. hloupá žena, boule	prča, -e, -e bč. koza, legrace
aus ven, pryč	hróda, -y, -y bč. zem	přeliv, -u, -y tbc. barva
baštit věřit	chalovat jíst	smírovat slídit
béknót říct, namítnout	jódlovat volat, křičet (i zpívat)	stepovat přešlapovat, postávat
betálně dobrý, skvělý	kamarádčoft přátelství, kamarádství	storka, -y, -y bč. příběh
betelně dobře, silně	kedlábka, -y, -y bč. hlava	ščórové kyselý
blbštajn, -a, -i lbc. hlupák	kér, -u, -y tbc. byt, bydlo, dům	šile, -a, -i lbc. policista
bóchat dělat	kirch, -u, -y tbc. kostel	špica, -e, -e bč. věž, vynikající, výborný, dobrý
budka, -y, -y bč. hlava	klapat jít	špicové vynikající, výborný
cemr, -u, -y tbc. záda	klepeto, -a, -a kš. ruka	špiznót podívat se
ciferník, -u, -y tbc. obličej	koc (n.š.h.) bč. dívka	špizróra, -y, -y bč. dalekohled
čestr, -u, -y tbc. zadek	komár, -a, -ři lbc. komunista	šplíchnót říct, prozradit
čus-blus ahoj, nazdar	kóřit vědět, znát, rozumět	šropál, -a, -i lbc. dítě
déchat dýchat, žít	koštovat stát	štatl, -u, -e tbc. město
docvaknót napadnout, domyslet	lajf, -u, -y tbc. život, živý	těžké velký, silný
dózna, -y, -y bč. hlava	lajvont dobrý, správný	tratec, -u, -y tbc. chodník
durch skrz	lapnót vzít, zmocnit se	ufachčit udělat
durchčit spát	levé špatný	valit jít, spěchat
fachčit pracovat, dělat	lont'ák, -a, -ci lbc. venkovan	vařit povídat
fajrovat hořet	luft, -u, -y tbc. vzduch	Velké Kiloš Pánbůh
fangla, -e, -e bč. prapor, vlajka	lupeň, -a, -ě tbc. list	vohoz, -u, -y tbc. oděv
fenstr, -u, -y tbc. okno	morgen ráno	vykyblované hloupý
flek, -u, -y tbc. místo	nabité chytrý	vytočit rozčítit, rozzlobit
furt pořád	najedované rozzlobený	zahemžit pokývat, zahýbat
gébiš, -u, -e tbc. zadek	namakané vypracovaný, chytří	zaliskané špinavý
gómat rozumět, vědět, myslet, znát	natruc schválně, naschvál	zarazit zakázat, zrušit
grča, -e, -e bč. hrouda, sraženina, hodně (něčeho)	natuty jistě, určitě	zašité schovaný, ukrytý
gryml, -u, -e tbc. kámen	odveta, -y, -y bč. odpověď	zblíknót uvidět, zahlédnout
háro, -a, -a (-ech) kš. vlasy, účes	pakátl, -a, -i lbc. chlapec	zglgané opilý
hlava-mapa chytrý	pazgrívec, -a, -i lbc. podrazník, krivák	zichr jistě, určitě
hóknót říct, povědět, zavolat	podělávka, -y, -y bč. podraz, podvod	zmáknót stihnout, dokončit, udělat, dokázat
houmlesák, -a, -ci lbc. bezdomovec		zonka, -y, -y bč. píseň, písnička

Stabilní války a šmajhcancy

Ustálené fráze a slovní spojení

bóchat andulu	dělat hlupáka	máznót se do grče	dát se dohromady, spolčit se, stát se, přihodit se
byt štond	být schopen	nacpi si to do špic	nech si to (strč si to za klobouk)
byt v těžkém ponoru	mít depresi	natahnót papuče	zemřít
házet kakáč	na něco kašlat	nehóknót ani ň	mlčet, nic neříkat
házet myslivnu	myslet, přemýšlet	vo tym žádná	o tom nepochybuji
házet sicnu	sedět	v první lajně	nejdříve ze všeho, v první řadě
házet těžký bodlo	úplně to ignorovat, nevšímat si	vysadit kopny	vyhodit, vykopnout
hlásit kamarádčoft	přátelit se	zduťá přča	nadmutá koza
je to v kopru	je to ztraceno, je to špatné	ze startu	na začátku, pro začátek, začínat
klavírovat do štrycle	vtloukat do hlavy	zklidnit hormon	uklidnit se
krótit špicové lajf	spokojeně žít		
lajvont kér	dobré bydlo		

Jak sypat echtcancy I.

(časování sloves I.)

Numero sólovka aji hafo, vlajfutajm, sorta hókanec, fachagrupáč.

Číslo jednotné i množné, čas přítomný, způsob oznamovací, rod činný.

V brněnském hantecu só echtechcancy aji helfechcancy. Zlósknem je hned ze startu, protože bez nich vařbu válek žádné néni štond zmáknót.

V brněnském hantecu se vyskytují jak slovesa plnovýznamová, tak i pomocná. Probereme je nejdříve, protože jsou pro tvorbu vět velmi důležitá.

PROČ ???

Protože echtcanc je štond navalit vám do štrycle z celé grče sort canců névěčí hafo kydů.

Protože sloveso toho umí ze všech slovních druhů říci nejvíce.

A) *décháš, hókla, chaloval, protahla, vaří, dohodila, gómeš, šplíchl, počké, valili, poklapete...*

Ehtcancy vysadijó našemu vnitřnímu bijáku takový kopny, že nám vyhópne v řepě, že se za **různých vokolností** neco **háže do grče** – hlásijó svó **věcnó flignu**. Protože blemcák máme v dóznách betálně nahulené, zmáknem si hned na fleku ufachčít těžko představu, co je zašitý za cancem *déchat, hóknot, chalovat...*

Slovesa nám umožňují představit si, že se za různých okolností něco děje – mají svůj věcný význam. Díky zkušenosti s jazykem si umíme přesně představit, co se skrývá za slovem dýchat, povědět, jíst...

B) A ty vokolnosti? No ty só echtcancy štond prolátnót tó štrekó, že čenžujó svůj **kštelt** – teda **sypó se** – teda pokaždý jinak házijó do placu svý **gramatický fligny**. Ehtcancy só samá gramatická fligna. Je jich do grče šest kósků.

A ty okolnosti? Ty vyjadřují slovesa tím způsobem, že mění svůj tvar – to jest časují se, neboli mění svoje mluvnické významy. Slovesa mají hodně mluvnických významů – celkem šest.

Tim, že kóříme **sypat echtcancy**, zmáknem zgómnót:

Díky schopnosti časovat slovesa se dozvíme:

1. že su to **JÁ**, kdo neco bóchá, nebo **TY** nebo **VON**, **VONA** či **VONO**. Této gramatické fligně se hóká **PERZÓNA** – **PRVNÍ (bóchám)**, **DRUHÁ (bócháš)**, **TŘETÍ (bóchá)**.

že jsem to já kdo něco dělá, nebo ty, nebo on, ona či ono. Tomuto mluvnickému významu se říká osoba – první (dělám), druhá (děláš) nebo třetí (dělá).

2. Další gramatická fligna je **NUMERO**. Dyž je echtcanc v **SÓLONUMERU**, tak hóká do placu, že bóchá jenom **jeden**.

Další mluvnický význam je číslo. Když je sloveso v čísle jednotném, tak říká, že něco dělá jen jeden.

Je aji **HAFONUMERO**. To hlásí, že bóchajó némiň dva. Perzóny só pak nemlich ty samý – první, druhá aji třetí (**bócháme, bócháte, bóchajó**).

Existuje i číslo množné. To pak vyjadřuje, že něco dělají nejméně dva. Osoby jsou stejné – první, druhá a třetí (děláme, děláte, dělají).

3. Svým kšteltem echtcanc zmáknem hóknot do placu aji **TAJM**, kdy se neco hodilo, háže nebo bude házet do grče:

Svým tvarem umí sloveso vyjádřit i čas, kdy se něco dělo, děje nebo bude dít:

VKOPRUTAJM
čas minulý

– už se to mázlo do grče
– už se to stalo

(morgoň **bóchal**)
(cikán **pracoval**)

VLAJFUTAJM <i>čas přítomný</i>	– právě včil se to háže do grče – právě to probíhá	(morgoň bóchá) (cikán pracuje)
VMRAKÁCHTAJM <i>čas budoucí</i>	– teprv se to do grče mázne – teprve se to stane	(morgoň bude bóchat) (cikán bude pracovat)

4. Betálná gramatická fligna je **SORTA**.

Velmi důležitý mluvnický význam je způsob.

Prolátne, esi makačka valí v lébošu, že nás žádné svéma kydama neštengruje, normálně v klídku **makáš**.

Prozradí, jestli činnost probíhá v klidu, že nás nikdo neovlivňuje, zkrátka něco děláš.

Tak to je **SORTA HÓKANEC**.

To je způsob oznamovací.

Nebo nás nekdo štengruje a honí jak zdutó přču, furt hóká befély: **Maké! Makéte!**

Nebo nás někdo popohání, nutí k vyšším výkonům a rozkazuje: Dělej! Dělejte!

Tak to je **SORTA BEFÉL**.

To je způsob rozkazovací.

Nebo se musí cosi máznót do grče, abysme byli štond neco zmáknót: **Dybych měl tóhu, makal bych.**

Nebo se musí něco stát, aby činnost mohla proběhnout: Kdyby se mi chtělo, pracoval bych.

Tak to je **SORTA TICHÉ FLASTR**.

To je způsob podmiňovací.

5. Nikde není našrajbčený, že musím bóchat ausgerechnet jenom *já, ty* a tak. Kštelt echtancu zmákne hóknot do placu, že muže makat kdosi jiné, *já* hážu sicnu, fachčím kulový, ale von tó svó hoknó je štond se mnó cosi ufachčit (šilcama **su šmírované**)
Nikde není napsáno, že musím něco dělat jenom já, ty... sám. Tvar slovesa umí říci, že může pracovat někdo jiný, já sám nemusím dělat vůbec nic, ale on svojí činností může něco provádět se mnou (jsem sledován policií)

Toto má na triku fligna, kerýmu se hóká **ECHTCANCGRUPÁČ**.

toto má na svědomí význam, který se nazývá slovesný rod

Su, seš, je... šmírované,

jsem, jsi, je... sledován

to je **SAVANAGRUPÁČ**.

to je rod trpný

Šmíruju, šmíruješ, šmíruje...,

sleduji, sleduješ, sleduje...,

to je **FACHAGRUPÁČ**.

to je rod činný

6. Nékrutěší fligna hantecu aji cajzlovštiny je **ŠPIZ**. Ten je štond zahlásit, že to, co se mázlo do grče je buďto totáč finýto:

Zajímavá finta hantecu i češtiny je vid. Ten je schopen říci, že to, co se událo je buďto defenitivně ukončeno:

Schaloval rulík.

Snědl rulík.

(Rulík už je v kopru, není co chalovat, a aji ten pakin už natuty zakalil.)

(Rulík nezbyl, je sněden, a i ten blázen už s největší pravděpodobností nežije.)

To je **ZMÁKLÉ ŠPIZ**.

To je vid dokonavý.

a nebo to eště není finýto a muže to valit dál:

a nebo to ještě není ukončeno a může to dále pokračovat:

Chaloval rulík.

Jedl rulík.

(Rulíku je ešte hafo, pakin v lébošu muže chalovat dál, než natahne papuče.)

(Rulíku je ještě dost, blázen klidně může jíst dál, až do té doby než zemře na otravu.)

To je **HAKLŠPIZ**.

To je **vid nedokonavý**.

Ste z teho betelně dohókání, hlásíte, že je to těžká makačka na bednu a že to néste štonď zmáknót? Máte recht. Je to těžká makačka na bednu. Hantec totiž není pro žádný vykyblovaný blbóny. Ale nemňéte peří. Evča aji Žanek vám helfnó a za chvílu budete kóřit hantec jak Velké Kiloš. No natuty.

A včil do hokny. První v lajně bude:

A ted' do práce. První na řadě bude:

Helfechtanc BYT

(pomocné sloveso BÝT)

Helfechtanc BYT

– je špica fligna pro kóření vmrakáčtajmu a savanagrupáču echt-echtanců

je nezbytné pro pochopení budoucího času a trpného rodu významových sloves

– je skoro nemlich ten samé jak v cajzlovštině, ale těžkýho majzla na extračačmrndaný kštelty – v tech na cajzlovštinu rači hoďte kakáč
je téměř shodné jako v češtině, ale pozor na vyznačené tvary – v těch na češtinu raději zapomeňte

VLAJFUTAJM

SÓLONUMERO

HAFONUMERO

1. **SU**

1. **SME**

2. **SEŠ**

2. **STE**

3. **JE**

3. **SÓ**

VKOPRUTAJM

SÓLONUMERO

HAFONUMERO

BYL SEM

BYLI SME

1. **BYLA SEM**
BYLO SEM

1. **BYLY SME**
BYLY SME

2. **BYLS**
BYLAS
BYLOS

2. **BYLI STE**
BYLY STE
BYLY STE

3. **BYL**
BYLA
BYLO

3. **BYLI**
BYLY
BYLY

VMRAKÁCHTAJM

SÓLONUMERO

HAFONUMERO

1. **BUDU**

1. **BUDEM**

2. **BUDEŠ**

2. **BUDETE**

3. **BUDE**

3. **BUDÓ**

Zápor uvaříme tó samó štrekó jak v cajzlovštině:

Zápor vytvoříme úplně stejně jako v češtině:

NÉSU, NÉSME, NEBUDÓ...

!!! A VČIL MAJZLA !!!

V první perzóně sólonumera vlajfutajmu hantec kóří aji kštel **SEM**. Ten ale dohodíme **jenom** do šmajchlkštelů echtanců (třeba při vařbě vkoprutajmu – jak prolátne v šestým štyklu této bichle)

*Pozor! V 1. osobě jednotného čísla času přítomného hantec zná i tvar **SEM**. Ten se však užívá výhradně při tvoření složených slovesných tvarů (například při tvorbě minulého času – jak je uvedeno v 6. lekci).*

PM 1:

A včil pro vás Evča narychtovala toto praktickó makačku:

A nyní vám Evča připravila toto cvičení:

Uvařte správný kštelty echtcancu BYT podle befělu za válkó. Převěkslovat cancy, vo keréch nemáte ani šajn, vám zichr helfne krpata vekslichla tohoto štyklu:

*Vytvořte správné tvary slovesa **byť** podle pokynu za větou. Přeložit neznámá slova vám pomůže slovníček této lekce*

1. Brno dycky špicové statl. (vmrakáčhtajm)
2. Evča betálná koc. (vkoprutajm)
3. Velké Kiloš,, (každé tajm)
4. Evčo, to ale těžká podělvka! (vko-
prutajm)
5. Vo tym žádná, že Žanek zglgané. (vkoprutajm)
6. Dyž lonťáci doklapó do Brna,
hážó myslivnu, že v Ráju. (vlajfutajm)
7. Z této storky já v těžkém ponoru. (vlaj-
futajm)
8. Hára houmlesáků těžce zaliskany. (vkoprutajm)

Sajtny echtehtcanců

(třídy plnovýznamových sloves)

Vlajfutajm, fachagrupáč

Čas přítomný, rod činný

Dyž biflujem echtcancy jak totáč novodurový cancy, fólujem si je do štryclí v kštelu infinýta (**gó-mat = rozumět, myslet**). Hned z dalších kydů vo mustrech echtcanců vám natuty docvakne proč.

*Učíme-li se slovesa jako nová slovíčka, pamatujeme si je ve tvaru infinitivu (**gómat = rozumět, myslet**). Hned z dalšího výkladu o slovesných vzorech bude jasné, proč tomu tak je.*

Abysme byli štond vařit správný kštelty, v první lajně musíme máznót do grče betálný mustry.

Abychom byli schopni tvořit správné tvary, je nezbytné stanovit si správné vzory.

V brněnském hantecu só čtyři sajtny echtehtcanců a každá má svůj mustr. Prolátlý kštelty hlásijó do placu sortu hókanec vlajfutajmu fachagrupáča, a to v celé grči perzón sólonumera aji hafonumera
V brněnském hantecu jsou čtyři třídy významových sloves a každá má svůj vzor. Uvedené tvary vyjadřují oznamovací způsob času přítomného rodu činného, a to ve všech osobách čísla jednotného i množného.

A)

První sajtna – mustr **ČÓROVAT**

Je pro echtcancy, co majó na finále infinýta šlusnu **– ovat.**

Používá se u sloves, jejichž ifinitiv končí na – ovat.

SÓLONUMERO	HAFONUMERO
1. ČÓR-UJU	1. ČÓR-UJEM
2. ČÓR-UJEŠ	2. ČÓR-UJETE
3. ČÓR-UJE	3. ČÓR-UJÓ

Každé góme, že do 3. perzóny hafonumera musí voproti cajzlovštině dohodit jinó šlusnu, a to **– ó.**
Každý vidí, že do třetí osoby množného čísla musí oproti češtině dát odlišnou koncovku, a to – ó.

Nemlich ta samá fligna se uvaří aji u jiných muštrů, jenom šlusna bude jiná.

Stejně se postupuje i u jiných vzorů, jen koncovka bude odlišná.

Morgoni čórujó v šalinách.

Velké Kiloš Evči klavíruje do štrycle.

B)

Druhá sajtna – mustry **VALIT** a **SPÓZET**

Je pro echtancy, co majó na finále infinýta šlusnu **– it** či **– et** (**– ět**).

Používá se u sloves, jejichž ifinitiv končí na – it nebo – et.

SÓLONUMERO	HAFONUMERO
1. VAL-ÍM SPÓZ-ÍM	1. VAL-ÍME SPÓZ-ÍME
2. VAL-ÍŠ SPÓZ-ÍŠ	2. VAL-ÍTE SPÓZ-ÍTE
3. VAL-Í SPÓZ-Í	3. VAL- IJÓ SPÓZ- IJÓ

Šlusna 3. perzóny hafonumera bude **– IJÓ**.

Koncovka třetí osoby množného čísla bude – ijó.

Borci valijó do štatlu.

Lontáci spózijó po lontu.

C)

Třetí sajtna – mustř **GLGAT**

Je pro echtancy, co majó na finále infinýta šlusnu **– at**.

Používá se u sloves, jejichž ifinitiv končí na – at.

SÓLONUMERO	HAFONUMERO
1. GLG-ÁM	1. GLG-ÁME
2. GLG-ÁŠ	2. GLG-ÁTE
3. GLG-Á	3. GLG- AJÓ

Šlusna 3. perzóny hafonumera bude **– AJÓ**.

Koncovka třetí osoby množného čísla bude – ajó.

Borci ve štatlu glgajó.

Štatlu hókajó Brno.

D)

Štvrtá sajtna – mustř **ŠLOHNÓT**

Je pro echtancy, co majó na finále infinýta šlusnu **– ót**.

Používá se u sloves, jejichž ifinitiv končí na – ót.

SÓLONUMERO	HAFONUMERO
1. ŠLOHN-U	1. ŠLOHN-EM
2. ŠLOHN-EŠ	2. ŠLOHN-ETE
3. ŠLOHN-E	3. ŠLOHN-Ó

Šlusna 3. perzóny hafonumera bude – **Ó**.

Koncovka třetí osoby množného čísla bude – **ó**.

Dyž to šlohnó, ...

...šilci se to domáknó.

!!! A VČIL MAJZLA !!!

A nyní pozor

Nabitá študačka či študák zichr zapíše, že prolátlý kštelty echtanců této sajtny nehlásijó do placu vlajfutajm, ale **VMRAKÁCHTAJM**. Tóto flignu tady tech echtanců fachčí **špiz**. Ve štvrté sajtně těžkó věčinó háže sicnu grča echtanců ve zmáklým špizu. A to už špicově kóříme, že tydle echtancý hlásijó své hokně těžké finál – a teda nésó štond **MAKAT**, ale jenom vkoprutajmu či v mrakáchtajmu neco **ZMÁKNÓT**. Lapnem to zkracovačkó:

*Bystře studentce ani studentovi neunikne, že uvedené tvary sloves této třídy nevyjadřují čas přítomný, ale čas budoucí. To u těchto sloves způsobuje **vid**; tato čtvrtá třída totiž zahrnuje především slovesa vidu dokonavého. Ta, jak již víme, vyjadřují své děje jako zcela uzavřené – a proto nemohou **PROBÍHAT**, ale pouze v minulosti, nebo budoucnosti **PROBĚHNOUT**. Zkrátka:*

Echtancý v zmáklým špizu kštelty vlajfutajmu nehlásijó.

Slovesa vidu dokonavého tvary času přítomného nevyjadřují.

Na to hlásí těžké kakáč (důležité) echtanc **HRNÓT**.

Výjimku v této třídě pak představuje (důležité) sloveso HRNÓT.

PM 2:

A včil pro vás Evča narychtovala další praktickó makačku:

A nyní vám Evča připravila další cvičení:

A) Uvařte rychtyk kštelty echtanců ve 3. perzóně hafonumera vlajfutajmu fachagrupáča:

Vytvořte správné tvary sloves ve třetí osobě množného čísla času přítomného rodu činného:

1. déchat	_____ <i>déchajó</i> _____	6. fachčít	_____
2. drhnót	_____	7. smírovat	_____
3. chalovat	_____	8. pařit	_____
4. lozit	_____	9. hantýrovat	_____
5. spózet	_____	10. vařit	_____

B) Nandite levý kštelty ve válkách a uvařte ty rychtyk. Všecky války só v lajfutajmu:

Najděte chybné tvary ve větách a utvořte správné. Všechny věty jsou v čase přítomném:

1. Evča klavírujó do štrycle Adošovi.
2. Adoš negómém Evčiny fligny.
3. Voba si valijó zmáknót vohoz.
4. Hrča chalujete rulík.
5. Blbštajni nekóříš, kam klapat.
6. Na hródě

décháte jeden betálné štatl. 7. Velké Kiloš štengruješ Adoša. 8. Rohatci vaří těžký podčlávky. 9. Houmlesák smírujem v kontyš. 10. Andělskýmu v klepetu fajrujó mečál. 11. Švi-grmutra tlačijó ratyš.

A na samé šlus – zonka:

Kočičák, čokl a régna

Zonku ufachčil: Béd'a Smetanuj

Hlt přefachčila: Zuza Marková

Hlášky do zonky: Aleš Markuj

1. Tož – loch-nó hó-pl ko-či-čák a čo-kl fen-strem hu-čí dyž ne-chlést-ne rég-na těž-ká hlá-sí-me loď su-ší hlá-sí-me loď su - ší.
dyž ne-chlést-ne rég-na těž-ká
2. Tož – ko - či-čák už sba-lil kra-mle čo-kl ho-dil drž-ku rég-na chrst-la na bah-nis-ku há-žem ce-mr z vrš-ku há-žem ce-mr z vrš-ku.
rég-na chrst-la na bah-nis-ku

Tož – lochnó hópl kočičák a čokl fenstrem hučí,
dyž nechléstne régna těžká hlásíme loď suší,
dyž nechléstne régna těžká hlásíme loď suší.

Tož – kočičák už sbalil kramle, čokl hodil držku,
régna chrstla, na bahnisku hážem cemr z vršku,
régna chrstla, na bahnisku hážem cemr z vršku.

Cancy, kerý eště néste štond kóřit

lochna *díra*; hópnót *skočit*; kočičák *kočka*; čokl *pes*; fenstr *okno*; hučet *padat*; chléstnót *zapršet*; těžká régna *liják*, vydatný *děšť*; hlásit loď *odcházet*; sbalit kramle *utéct*, *zmizet*; hodit držku *upadnout*; chrstnót *vylít*; bahnisko *bláto*; házet cemr *padat (na záda)*

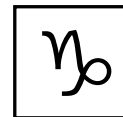

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – VASRŮVKÁŘ

Plotňácký upřímný horoskop – vodnár

(21. 1. – 20. 2.)

V dózně ti furt naskakujó těžký šorfky a tak chceš hrnót betálnó kariéru. Hókáš do placu křivý války a bócháš furt ty samý fely, protože seš betelně vykyblované. Všeci na tebe hážó těžké kakáč a z tvýho vymaštěnýho rypoňa se každýmu zichr naválí.

Štykl tři kósky (lekce 3):

Jak doklapat na Špilas

Pozorně poslouchajte přednes lektorů, poté zkuste rozhovor zopakovat z paměti.

Evča: Ty, Žanku, co se to tam důle na tratecu vometá za borca? Nění von zralé na šaškec?

Žanek: Nemám ani šajn. Jenom gómu, že vokolo kirchu klape už némín potřetí. Já na ně hóknu.

Ty, boveráku, co tady smíruješ dokola jak zmaštěné ještěr?

Cajzl: *Kdo to tady povykujé? Ať koukám jak koukám, nikoho nevidím...!*

Evča: Jé, Cajzl...

Žanek: To musíš hodit špiz navrch, pakine!

Cajzl: *Ty voe – to povídáte vý?*

Žanek: Vo tym ani nedéché. Ty neco hledáš, nebo co tu furt lítáš jak na šauklách?

Cajzl: *Ale, kamarád si se mnou domluvil schůzku na Špilberku a já nemůžu najít cestu. Můžete mi pomoci?*

Evča: Ale jo – štreka na Špilas vocad' není žádná extra makačka na bednu. Dyž poklapeš tady tó krpató štrekó, keré hókajó Jakubská, furt, durch Čáru, pak dál, až na Veseló, to už zblíkneš Intr. A ten bergl za Intrem s gracnó na špici je Špilas. Gómeš to?

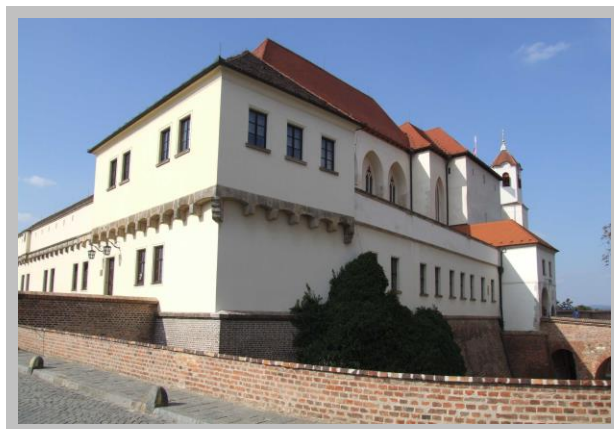
Cajzl: *Obávám se, že vašemu jazyku tak docela nerozumím. Jakou řečí jste to hovořila?*

Evča: Ty nekóříš brněnské hantec?

Žanek: Počké, zahamuj. Ten borec bude něspíš z Práglu a tam só všeci hlt vykyblování. Prubnem to po lopatě.

Hele, kemo, sleduj: Tady Jakubsko a dál furt rovně, vokolo Intru, až Špilas zblíkneš. Ókej?

Cajzl: *No snad to najdu. Děkuji a nashlé.*

bedna, -y, -y bč. hlava, chyt-rák

bergl, -u, -e tbc. kopec

borec, -a, -i lbc. muž, mladík

boverák, -a, -ci lbc. flákač, bufeťák

Cajzl, -a, -i lbc. Čech

Čára, -y, -y bč. ulice Česká

důle dole

extra speciální, těžký, velký

gracna, -y, -y bč. hrad

hantec, -u, -y tbc. řeč, nářečí, jazyk

hlt, -a, -y tbc. doušek, lok, trocha

Intr, -u tbc. hotel International

kema, -y, -ové lbc. kamarád, přítel

krpaté malý, drobný

makačka, -y, -y bč. práce

něspíš nejspíš

pakin, -a, -i lbc. blázen, hlupák

plac, -u, -y tbc. náměstí, místo

Prágl, -u tbc. Praha

prubnót zkusit

šaškec, -u, -y tbc. bláznec

šaukla, -e, -e bč. kolotoč, houpačka

Špilas, -u tbc. Špilberk

špiz, -u, -y tbc. pohled

štreka, -y, -y bč. cesta, ulice

vocad' odsud

vokolo kolem, dokola

vometat se poflakovat se

zahamovat zarazit, zastavit

Stabilní války a šmajhlcancy

Ustálené fráze a slovní spojení

byť zralé na šaškec

bláznit, zbláznit se

hodit špiz

podívat se

jak zmaštěné ještěr

zmateně

nemám ani šajn

nemám ponětí, o tom nic nevím

vo tym ani nedéché o tom nepochybuj

žádná extra makačka na bednu nic složitého na pochopení

PM 1:

Žankova praktická makačka:
Žankovo cvičení

Prubnite máznót do grče svůj hantec vo tym, jak doklapat na jiný štykle štatlu. Dyž negómete Brno, hantýrujte vo svém štatlu.

Zkuste sami dát dohromady rozhovor o tom, jak dojít do různých částí města. Pokud neznáte Brno, povídejte o svém městě.

Jak hňápat zichrcancy

(skloňování podstatných jmen)

Zichrancgrupáč, numero sólovka aji hafo, hňápy.

Jmenný rod, číslo jednotné i množné, pády.

V tymto štyklu bichle v holpecu s Žankem a Evčó zmáknem kóřit další sortu canců – **zichrcancy**. Pak už bude brnkačka vařit jednoduchý války a tó štrekó aji hlt hókát v hantecu!

V této lekci se s Žankem a Evčou naučíme užívat další slovní druh – podstatná jména. Pak už bude hračka vytvářet jednoduché věty, a tím pádem ovládat základní konverzaci v hantecu!

V hantecu táto sorta canců háže do placu nemlich tó samó hoknu jak v cajzlovštině:

V hantecu má tento slovní druh podobnou úlohu jako v češtině:

- A) Hóká ména **perzón**, **havěti** aji **cajků**, tech **zichr** aji tech **v mrakách**, a protože blemcák máme v dóznách betálně nahulené, hned na fleku sme štond zbliknót, co je zašitý za canca-ma **boverák**, **čokl**, **šaškec**, **makačka**...

Pojmenovává osoby, zvířata a věci konkrétní i abstraktní, a tak díky zkušenosti s jazykem vidíme, co se skrývá za slovy flákač, pes, blázinec, dřina...

- B) Zichrcancy sme štond **hňápat**, teda čenžovat jejich **kštelt** – a tak zichrcanc veksluje svý **gramatický fligny** a hóká do placu (teda kromě toho, že bonzuje kdejakýho vometáka, blechavca či bazmek) hafo dalších válek.

Podstatná jména můžeme skloňovat, tj. měnit jejich tvar – tím podstatné jméno mění své mluvnické významy a říká tím (tedy kromě toho, že označuje osobu, zvíře nebo věc) mnoho dalšího.

Tím, že kóříme **hňápat** (teda vařit jiný kšteltly vod teho samýho Cancu), sme štond ze zichrcancu vytahnót:

Díky schopnosti skloňování (tedy tvoření různých tvarů jednoho slova) se od podstatného jména dozvíme:

1. Esi gou vo neco spíš s ranó **borca** nebo **hajfy** či ani to ani vono – **kindoša**. Této gramatické fligně se hóká **ZICHRCANCGRUPÁČ** a muže teda byt:

*Jestli jde o něco povahy spíše mužské, ženské anebo ani mužské ani ženské – střední. Tento mluvnický význam se jmenuje **jmenný rod** a může být tedy:*

BORECGRUPÁČ (**pakin**)
mužský (*blbec*)

BABÁČGRUPÁČ (**hajfa**)
ženský (*dívka*)

KINDOŠGRUPÁČ (**fáro**)
střední (*auto*)

U borecgrupáč zichrcanců je špica fligna, dyž kóříte, kerý só **v lajfu** a kerý só **tuháč**. To nám betálně ščukne pozděš, dyž budem vařit šmajhlcancy a války.

U podstatných jmen rodu mužského se vyplácí rozlišovat ještě **životnost** a **neživotnost**. To se nám bude velmi hodit později při vytváření slovních spojení a vět.

2. Nemlich tó samó štrekó jak echtancy zmáknó kštelty zichrcanců prolátnót aji gramatickó flignu **SÓLONUMERA** aji **HAFONUMERA** (jedno **fúro**, dvě **fúra**).
*Stejně jako slovesa umí tvary podstatných jmen vyjádřit i mluvnický význam čísla jednotného a množného (jedno **auto**, dvě **auta**).*

3. Spešl gramatickó flignó zichrcanců (aji dohazcanců a veksleanců) je **HŇÁP**. Podle ně seš štond ve válkách zgómnót, esi zichrcanc hlásí teho, **kdo neco fachčí** (Cajzl lítá jak na šauklách), **s kym/čim se neco fachčí** (Žanek zahaltoval **Cajzla**) či **vokolnost/vercajk fachy** (hókajó **hantecem**).

*Zvláštním mluvnickým významem podstatných jmen (ale i jmen přídavných a zájmen) je **pád**. Ten umožňuje ve větách poznat, jestli podstatné jméno označuje **původce děje** (Čech pobíhá pořád dokola) nebo **někoho/něco dějem zasaženého** (Žanek zastavil Čecha) nebo **prostředek/nástroj děje** (hovoří **hantecem**).*

Tak jak v cajzlovštině, aji v hantecu gómem hňápů **sedum kósků**. Vařijó se tó štrekó, že k **základnímu štyklu cancu** dohodíme šlusnu – ta pak hókne do placu **hňáp** aji vostatní gramatický fligny.

*Jako v češtině je i v hantecu pádů **sedm**. Tvoří se tak, že k **základu slova** připojíme koncovku – ta vyjádří **pád** i další gramatické významy.*

Základní štykl je štykl cancu před šlusnó hňápu dva kósky sólonumera

Základ je část slova před koncovkou 2. pádu jednotného čísla

Dyž si klavírujem do štrycle zichrcancy jak totáč novodurový cancy, musíme zmáknót hned tři žgryndy – kštelť hňápu kósek a dva kósky sólonumera a kštelť hňápu kósek hafonumera. A k temu na samé šlus jak nášup eště grupáč:

Učíme-li se tedy podstatná jména jako nová slovíčka, musíme zvládnout hned tři výrazy – tvar 1. a 2. pádu jednotného čísla a tvar 1. pádu množného čísla. K tomu všemu navíc ještě určení rodu:

bergl, berglu, bergle tuháčborecgrupáč
kopec, kopce, kopce rod mužský neživotný

Protože máme tóhu špórovat plac, tak zichrcancy v krpátých veksľbichlách každého kósku bichle aji v betelné veksľbichli só našrajbčený tak, že z kštelťu hňápu dva kósky sólonumera a hňápu kósek hafonumera ste štond zbliknót leda tak šlusnu a z grupáču sme ufachčili zkracovačku. Ve veksľbichli je teda šrajblý:

Z důvodu úspory místa jsou podstatná jména ve slovníčcích jednotlivých lekcí i ve velkém slovníku zapisována tak, že tvar druhého pádu čísla jednotného a prvního pádu čísla množného je vyjádřen jen pomocí koncovky a určení rodu zkratkou. Zápis ve slovníku tedy vypadá takto:

bergl, -u, -e tbc. kopec
kde tbc. je tuháčborecgrupáč

Žankův helf:
Žankova rada:

„Zkracovačky só prolátly ve veksľbichli gramatických zgómek ve štyklu jeden kósek.“

„Zkratky jsou uvedeny ve slovníčku mluvnických pojmů v první lekci.“

Tak. A valíme do hokny.

Tak. A rychle do práce.

Ze startu zmáknem špica helf – tázance k hňápum. Ty nám nahrnó do štrycle kštelty jednotlivých hňápů:

Nejprve se naučíme důležitou pomůcku – pádové otázky. Ty nám umožní zapamatování tvarů jednotlivých pádů:

hňáp kósek	keré, co
hňáp dva kósky	(bez) keho, čeho
hňáp tři kósky	kemu, čemu
hňáp bez kósku bůra	(hážu čučku na) keho, co
hňápem bůra	hókáme
hňáp šest kósků	(vo) kym, (vo) čem
hňáp sedum kósků	(s) kym, (s) čím

Aji dyž kštelty zichrcanců nésó samá gramatická fligna jak echtancy, aji tak to bude těžká makačka! Ale Evča s Žankem só narychtovaní a zichr vám zas dohodijó helf klepeto.

I když tvary podstatných jmen nemají tolik mluvnických významů jako slovesa, i tak to nebude nic jednoduchého! Ale Evča a Žanek jsou zase připraveni podat vám pomocnou ruku.

V první lajně si zas nafólujem do štryclí rychtyk mustry, abysme byli štond hňápat.

Nejprve se opět naučíme ty správné vzory pro skloňování.

Zichrcancy borecgrupáča v sólo- aji hafonumeru

(podst. jména r. mužského v jednotném i množném čísle)

A)

Mustr **BABÁČ**, **BABÁČA**, **BABÁČI**, (vo) **BABÁČÁCH** (lajfborecgrupáč)
s untrsotó **HEMON**, **HEMONA**, **HEMONI**, (vo) **HEMONECH** (lajfborecgrupáč)

Je pro zichrcancy lajfborecgrupáča a ty, voproti cajzlovštině, majó v hantecu v hňápu dva kósky sólonumera dycky šlusnu **– a**.

Je pro podstatná jména rodu mužského životného a ty, na rozdíl od češtiny, mají v hantecu ve 2. pádě jednotného čísla vždy koncovku – a.

SÓLONUMERO			HAFONUMERO		
1.	BABÁČ	hemon	1.	BABÁČ-I	hemon-i
2.	BABÁČ-A	hemon-a	2.	BABÁČ-Ů	hemon-ů
3.	BABÁČ-OVI	hemon-ovi	3.	BABÁČ-ŮM	hemon-ům
4.	BABÁČ-A	hemon-a	4.	BABÁČ-E	HEMON-Y
5.	BABÁČ-U!	HEMON-E!	5.	BABÁČ-I!	hemon-i!
6.	BABÁČ-OVI	hemon-ovi	6.	BABÁČ-ÁCH	HEMON-ECH
7.	BABÁČ-EM	hemon-em	7.	BABÁČ-AMA	hemon-ama

Evčín helf:

Evčina rada:

„Mustr **BABÁČ** je podobné cajzlovskému mustru **PÁN**, ale těžkýho majzla na extračačmrndaný šlusny!!“

„Vzor **babáč** odpovídá českému vzoru **pán**, ale pozor na vyznačené koncovky!!“

Podle tohoto mustru hňápem zichrcancy jak: **borec, ještěř, pošuk, čórkař...**

Podle tohoto vzoru skloňujeme např. podstatná jména: borec, ještěř, pošuk, čórkař...

U tohoto mustru eště těžkýho majzla na untrsortu **HEMON**.

*U tohoto vzoru ještě pozor na podtyp **hemon**.*

Tady si musíme do štrycle nahnát jinó vařbu hňápu šest kósků hafonumera, teda šlusnó – **ech**.

*Zde si musíme zapamatovat odlišné tvoření 6. pádu množného čísla – koncovkou – **ech**.*

A tak u zichrcanců lajfborecgrupáča, kerý hážó lepičku **ausgerechnet k této untrsortě**, sme v každé vekslbichli hókli do placu eště aji šlusnu hňápu šest kósků hafonumera. Ve vekslbichli je teda šrajblý:

*A tak u podstatných jmen rodu mužského životného patřících **právě k tomuto podtypu** jsme do každého slovníku doplnili ještě i koncovku 6. pádu čísla množného. Zápis ve slovníku tedy vypadá takto:*

hemon, -a, -i (-ech) lbc. policista

kde lbc. je lajfborecgrupáč

Evčín axiom:

Untrsorta **hemon** hóká befély zichrcancům lajfborecgrupáča, kerý v hňápu dva kósky sólonumera před šlusnó **-a** hlásijó

l, n, p, r, s, t.

*Podtypem **hemon** jsou řízena podstatná jména rodu mužského životného, která mají ve druhém pádě jednotného čísla před koncovkou **-a** souhlásku **l, n, p, r, s, t.***

Žankovy helf-války:

Žankovy pomocné výroky:

„Evča na to hodila kakáč a neprolátla eště jeden důležitý cajk:

Že na hemona hókáme jinó štrekó jak na betálnýho babáča, vo tym žádný hantec. A tak v hňápu bůra sólonumera zajódlujem: **HEMONE!** – Že mám recht, **BABÁČU!**“

„Evča zapomněla prozradit ještě jednu důležitou věc:

Že na policistu voláme úplně jinak než na pěknou ženu, to se samosebou rozumí. A tak pátým pádem čísla jednotného zvoláme: **hemone!** – Že mám pravdu, **babáču!**“

A VČIL MAJZLA !!! VÝJIMKA !!!

Keró si zichr musíme nafólovat do štryclí:

A teď pozor!!! Výjimka!!! Kterou si bezpodmínečně musíme zapamatovat:

Zichrcancy, kerý v hňápu dva kósky sólonumera před šlusnó **-a** hlásijó **l**,
Podstatná jména, která mají ve druhém pádě jednotného čísla před koncovkou -a souhlásku l,

(čokl, fógł, rapl, šropál...),

fachčijó hňáp bez kósku bůra hafonumera nemlich tak, jak mustr **babáč**.
tvoří čtvrtý pád množného čísla podle vzoru babáč.

A tak su štond zblinkót **čokle, fógle, raple, šropále...**
Vidím tedy čokle, fógle, raple, šropále...

Tož betelnýho majzla!

Tak tedy pozor!

Rohatcova podělavka:

Čertův podraz:

Na to ale hlásijó bodlo zichrcancy **Čobol** a **džekyl**. Ty fachčijó aji hňáp bez bůra kósek hafonumera nemlich tak, jak untrsorta **hemon**.

Z tohoto pravidla se vymykají podstatná jména Čobol a džekyl. Ty tvoří i čtvrtý pád množného čísla podle podtypu hemon.

- B) Mustr **GRYML, GRYMLU, GRYMLE**, (vo) **GRYMLECH** (tuháčborecgrupáč)
s untrsortó **ŠPÍL, ŠPÍLU, ŠPÍLY**, (vo) **ŠPÍLECH** (tuháčfborecgrupáč)
s untr-untrsortó **FLOK, FLOKU, FLOKY**, (vo) **FLOKÁCH** (tuháčborecgrupáč)

Je pro zichrcancy tuháčborecgrupáča, a ty, voproti cajzlovštině, majó v hantecu v hňápu dva kósky sólonumera těžkó většinó šlusnu **-u**.

Je pro podstatná jména rodu mužského neživotného, a ty, na rozdíl od češtiny, mají v hantecu ve 2. pádě jednotného čísla v drtivě většině koncovku -u.

ALE TĚŽKÝHO MAJZLA !!!

Ale pozor!!!

Nekerý zichrcancy só tak křivý, že v holpecu se šlusnó **-u** só štond dohodit si aji šlusnu **-a**. A nekdy je fakt na šaškec hóknót, kerá šlusna je recht.

Některá podstatná jména jsou natolik zákeřná, že mohou mít vedle této koncovky i koncovku -a. A v některých případech je velmi obtížné rozhodnout, která koncovka je korektnější.

A tak na nás háže čekanku levá hokna při biflovače canců – podle druhýho žgryndu z veksľbichle, teda podle kšteltu hňápu dva kósky sólonumera, zgómnem, keró šlusnu k zichrcancu dohodit je betálněší recht.

A tak nás čeká tvrdá práce při učení sloviček – podle druhého slovníkového výrazu, tedy podle tvaru 2. pádu čísla jednotného, poznáme, která koncovka u konkrétního podstatného jména je korektnější.

SÓLONUMERO			HAFONUMERO		
1.	GRYML	špíl flok	1.	GRYML-E	ŠPÍL-Y flok-y
2.	GRYML-U	špíl- u flok- u	2.	GRYML-Ů	špíl- ů flok- ů
3.	GRYML-U	špíl- u flok- u	3.	GRYML-ŮM	špíl- ům flok- ům
4.	GRYML	špíl flok	4.	GRYML-E	ŠPÍL-Y flok-y
5.	GRYML-E!	špíl- e! FLOK-U!	5.	GRYML-E!	ŠPÍL-Y! flok-y
6.	GRYML-U	špíl- u flok- u	6.	GRYML-ECH	špíl-ech FLOK-ÁCH
7.	GRYML-EM	špíl-em flok-em	7.	GRYML-AMA	špíl-ama flok-ama

Evčín helf:

Evčina rada:

„Mustr **GRYML** je podobné cajzlovskému mustru **HRAD**, ale těžkýho majzla na extrazačmrndaný šlusny!!“

„Vzor **gryml** odpovídá českému vzoru **hrad**, ale pozor na vyznačené koncovky!!“

Podle tohoto mustru hňápem zichrcancy jak **bergl, plac, špiz, šaškec, hantec...**

Podle tohoto vzoru skloňujeme např. podstatná jména **bergl, plac, špiz, šaškec, hantec...**

U tohoto mustru ešte těžkýho majzla na untrsortu **ŠPÍL**. Tydle zichrcancy vaříjó kštelt hňápu jeden kósek hafonumera jinó štrekó, teda šlusnó **-y**.

*U tohoto vzoru ještě pozor na podtyp **špíl**. Tato podstatná jména vytvářejí tvar 1. pádu množného čísla odlišně, a to koncovkou – y.*

A včil nám vysolí těžké úrok levá hokna při biflovačce canců – podle třetího žgryndu z veksľbichle, teda podle kšteltu hňápu jeden kósek hafonumera, zgómnem, že zichrcanc háže lepičku **ausgerechnet k této untrsortě**.

*A ted' se nám zúročí tvrdá práce při učení sloviček – podle třetího slovníkového výrazu, tedy podle tvaru 1. p. mn. č., poznáme, že podstatné jméno patří **právě k tomuto podtypu**.*

Nemlich tó samó šlusnu máznem aji na samé šlus kšteltu hňápu bez kósku bůra hafonumera a hňápu bůra hafonumera.

Stejnou koncovku vložíme i na konec tvaru 4. pádu množného čísla a 5. pádu množného čísla.

A VČIL MAJZLA !!! TĚŽKÁ ŠORFKA !!! UNTRSORTA UNTRSORTY !!!

A ted' pozor!!! Komplikace!!! Podtyp podtypu!!!

Untersorta **špíl** je těžké hamón a má eště svó untersortu **FLOK**, kerá hóká befély zichrcancům, kerý v hňápu kósek hafonumera před šlusnó –y hlásijó **k**.

*Podtyp špíl není zrovna nejskromnější a má ještě svůj vlastní podtyp **flok**, jímž jsou řízena podstatná jména, která mají v prvním pádě množného čísla před koncovkou -y souhlásku k.*

Takový zichrcancy fachčijó: hňáp bůra sólonumera šlusnó – **u**

hňáp šest kósků hafonumera šlusnó – **ách**.

*Taková podstatná jména tvoří: pátý pád čísla jednotného koncovkou –u
šestý pád množného čísla pomocí koncovky –ách.*

A tak jódluju: „**floku**, **flósku**, **kósku**...“ A hantýruju vo **flokách**, **flóskách**, **kóskách**...
Volám tedy: „floku, flósku, kósku...“ A mluvím o flokách, flóskách, kóskách...

Tož betálně zašit do štryclí!

Tak si to dobře zapamatujte!

Zichrcancy babáčgrupáča v sólo- aji hafonumeru

(podst. jména r. ženského v jednotném i množném čísle)

A)

Mustr **ŠALINA**, **ŠALINY**, **ŠALINY** (babáčgrupáč)

Je pro zichrcancy babáčgrupáča, co majó v hňápu dva kósky sólonumera šlusnu – **y**.

Je pro podstatná jména rodu ženského, která mají ve 2. pádě jednotného čísla koncovku – y.

SÓLONUMERO	HAFONUMERO
1. ŠALIN-A	1. ŠALIN-Y
2. ŠALIN-Y	2. ŠALIN
3. ŠALIN-Ě	3. ŠALIN-ÁM
4. ŠALIN-U	4. ŠALIN-Y
5. ŠALIN-O!	5. ŠALIN-Y!
6. ŠALIN-Ě	6. ŠALIN-ÁCH
7. ŠALIN-Ó	7. ŠALIN-AMA

Evčín helf:

Evčina rada:

„Tento mustr je podobné cajzlovskému mustru **ŽENA**, ale těžkýho majzla na extrazačmrndaný šlusny!!“

„Tento vzor odpovídá českému vzoru **žena**, ale pozor na vyznačené koncovky!!“

Podle tohoto mustru hňápem zichrcancy jak: **čórka**, **glocna**, **hercna**, **hokna**...

Podle tohoto vzoru skloňujeme např. podstatná jména: čórka, glocna, hercna, hokna...

B)

Mustř **BETLA, BETLE, BETLE** (*babáčgrupáč*)

Je pro zichřcancy babáčgrupáča, co majó v hňápu dva kósý sólonumera šlusnu **– e**.
Je pro podstatná jména rodu ženského, která mají ve 2. pádě jednotného čísla koncovku **– e**.

SÓLONUMERO	HAFONUMERO
1. BETL-A	1. BETL-E
2. BETL-E	2. BETL-Í
3. BETL-I	3. BETL-ÁM
4. BETL-U	4. BETL-E
5. BETL-O!	5. BETL-E!
6. BETL-I	6. BETL-ÁCH
7. BETL-Ó	7. BETL-AMA

Podle tohoto mustřu hňápem zichřcancy jak **prézla, fišla, mergla, šochtla...**

Podle tohoto vzoru skloňujeme např. podstatná jména prézla, fišla, mergla, šochtla...

Každé, kdo bifluje hantec, zahlásí betelné radovanec z cancu **KOC**. Tento canc néseš štond hňápat, a tak má ve všech hňápech nemlich ten samé kštelt.

Každý, kdo se učí hantec, uvítá podstatné jméno koc. To je totiž nesklonné, a tak má ve všech pádech stejný tvar.

Zichřcancy kindošgrupáča v sólo- aji hafonumeru

(podst. jména r. středního v jednotném i množném čísle)

Mustř **FÁRO, FÁRA, (vo) FÁRECH** (*kindošgrupáč*)
s untrsortó **PEKLISKO, PEKLISKA, (vo) PEKLISKÁCH** (*kindošgrupáč*)

Je pro zichřcancy kindošgrupáča.

Je pro podstatná jména rodu středního.

V hantecu sme štond takových zichřcanců vysmírovat jenom vyložené hlt. Hantec furt króti jenom praktické lajf, a tak všem cajkům hóká ména nérač těžce na rovinu – majó kštelt buďto borca, nebo babáča.

V hantecu najdeme takových podstatných jmen velmi málo; hantec ve své orientaci na praktický život pojmenovává věci raději přímo — jsou pro něj buďto povahy mužské, anebo ženské.

SÓLONUMERO		HAFONUMERO	
1.	FÁRO pekľisko	1.	FÁR-A pekľisk- a
2.	FÁR-A pekľisk- a	2.	FÁR pekľisk
3.	FÁR-U pekľisk- u	3.	FÁR-ŮM pekľisk- ũm
4.	FÁR-O pekľisk- o	4.	FÁR-A pekľisk- a
5.	FÁR-O! pekľisk- o!	5.	FÁR-A! pekľisk- a!
6.	FÁR-U pekľisk- u	6.	FÁR-ECH PEKĽISK-ÁCH
7.	FÁR-EM pekľisk- em	7.	FÁR-AMA pekľisk- ama

Podle tohoto muſtru hňápem zicħrcancy jak *pekľisko, bahnisko, fáro, háro, hnojisko, honiháro, kuřisko, kvádro, lano, zelenisko*.

Podle tohoto vzoru skľoňujeme např. podstatná jména pekľisko, bahnisko, fáro, háro, hnojisko, honiháro, kuřisko, kvádro, lano, zelenisko.

Aby to pro vás nebyla tak těžká makačka na bednu, do každé vekslbichle k zicħrancu kindošgrupáča sme dohodili eſtĕ ſľusnu hňápu ſeſt kóſků hafonumera. Ve vekslbichli je teda ſrajblý:

Abychom vám to co nejvíce ulehčili, do každého ſlovníku k podstatnému jménu rodu ſtředního jsme doplnili jeſtĕ koncovku 6. pádu čísla množného. Ve ſlovníku tedy vypadá takto:

fáro, -a, -a (-ech) kš. auto

kde kš. je kindošgrupáč

A DO GÉBIŠU !!! ZAS VÝJIMKA !!!

Keró si zas muſíme nafólovat do ſtryclí:

A do řiti!!! Další výjimka!!! Kterou si opĕt muſíme bezpodmínečně zapamatovat:

Majzla na zicħrcancy

Pozor na podstatná jména

role, roſtí, ſtokrdle a ſufle.

Tady do hantecu kĕruje cajzlovſtina, a tak je hňápem podle cajzlovskéħ muſtru.

Tady se skľoňování řídí vzory čeſtiny.

Tož betelnýħ majzla!

Tak tedy pozor!

PM 2:

A včil pro vás Evča narychtovala tyto praktický makačky:

A nyní vám Evča připravila tato cvičení

A) Fofrem hňápete tydle zicħrcancy ve vſeckéħ hňápech:

Hbitĕ skľoňujte tato podstatná jména ve vſech pádech:

bergl, fáro, bedna, ſaſkec, makačka, háro, boverák, ſtreka, klepeto, tratec, prča, bahno

B) S echtancama hod'te do holpecu rychtyk kštelty zichranců:

Ke slovesům připojte náležité tvary podstatných jmen:

1. vometá se v (Prágl), 2. hópne do (fáro), 3. baští (koc), 4. hantýruje hafo (storka),
5. vysadí kopny (čokl), 6. valí (štreka), 7. vegetí v (ráj), 8. bóchá si z ně (Andula), 9. je v
(ponor), 10. kóří (štreka)

C) Na lajnu vedle zichrancu šrajbnite tyhle kštelty:

Na řádek vedle podstatného jména zapíše tyto jeho tvary:

hňáp sedum kósků sólonumera, hňáp jeden kósek hafonumera a hňáp šest kósků hafonumera
7. p. č. j., 1. p. č. mn., 6. p. č. mn.

1. gébiš _____ 4. augla _____
2. peklisko _____ 5. cemr _____
3. Čára _____ 6. háro _____

D) Převekslujte do hantecu

Přeložte do hantecu:

1. Města žijí i spí. 2. Eva pracuje s jablky. 3. Vlajky hoří. 4. Adam jí kyselé jablko.
5. I kameny znají příběhy. 6. Dívka má na hlavě účes. 7. Komunisté znají podvody.
8. Eva s Žankem spěchají na kolotoče. 9. Kývají hlavou i rukama. 10. Chlapec v oděvu
povídá venkovanovi o automobilech.

Ste z teho těžce vyfluslí? A tak:

Jste z toho unaveni? A tak:

Na samé šlus – žgryndy hlava-mapa

**Hajtra darovanec háže
pugéty, ne sranec.**

Darovanému koni i ze zadku voní.

aneb i danajské dary mají svoje půvaby,
například jsou zadarmo...

**Tak dlóho valíte s kryglem pro škopek,
až je lepóch v gébišu.**

*Tak dlouho se chodí se džbánem pro pivo, až je
ucho v řiti.*

aneb dráždíš-li štěstí příliš dlouho, najde si
jiného vola...

**Dyž nekemu džuznu ubóchneš, sám
do ní natuty hópneš.**

Kdo jinému jámu kopá, sám do ní padá

aneb ten, na koho chystáš podraz, bývá
obvykle rychlejší...

**Na zaliskanýho vod kokin
aji retých zhučí.**

Na posraného i hajzl spadne.

aneb jsi-li v problémech až po uši,
nestarej se o nášup...

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – FIŠLE

Plotňácký upřímný horoskop – ryby

(21. 2. – 20. 3.)

Máš betálnó představivost – furt máš zašitý v dózně, že po tobě valijó estébáci. Tvoji kamoši tě majó betelně na háku a hókajó do placu, že na ně každó chvílu prubuješ házet těžký ramena. Furt seš v betelným ponoru, máš depku a néseš nic jinýho než kokino na pažitu. Fišle só těžcí sad'áli a týrajó zvířátka.

Štykl bez kósku bůra (lekce 4):

Špicové štatl Brno – betálné ráj na hródě

Pozorně poslouchajte přednes lektorů a potom zkuste vlastními slovy popsat, co je možno uvidět ze Špilberku

Žanek: Kam furt hážeš tu zadumanó čučku?

Evča: Ale, šmíruju teho pobóchanýho Cajzla, esi zmákl doklapat na ten Špilas... A zmákl. Špizé. Už stepuje u Raduita. Má ranu jak cajzlovská kingoška Libuna.

Žanek: No vo tym žádně hantec. Šak vona, dyž se jedná betelně sjela, tak zblikla akorát ten levé Prágl, a to eště jenom v mrakách. A ten borec včil góme naše špicový Brno – ten ráj na hródě – a těžce v reálu.

Evča: Špizé – háže čučku sem!

Žanek: Šak ten náš grymlové kér – kirch svatýho Jakuba – z teho fleku zblikneš hned v první lajně. A taky betálné kirch u Tomáška a špicu starýho rathauzu, kde ve forhauzu durchčí brněnské drakál. A taky zichr zgóml tyjátr Leoša Janáčkovýho, a to je echt nébetelněší tyjátr, ani Cajz-li takové nemajó!

Evča: A nalevo je Kényk, Žabiny a tam pod zeleněma berglama Jóbsko, Komín a Bastr.

Žanek: Škoda že ze Špilasu neni štond zbliknót Prygl, a za nim, na tom samým fleku, kde kdysi to pako Rýša valil Helči do štrycle zamilovaný kydy, kolco-štreku Masaryka pro ty vykyblováný magory, co se honijó v kárách a na burglách, pré kdo rychléš.

Evča: A dyž hodí čučku doprava, zblikne Majlont a v Majlontu křivé komín. To taky hned tak nějaké štatl nemá. To byla betálná šanda, dyž tehda komáři chtěli mět betelné komín, a jak je fachčili, tak jim začl házet sicnu.

Žanek: Hod' kakáč na komín, tamhle Hády s knajpó Betelná Klajda, to je špica bergl. To taky Cajzl zmákne ze Špilasu zbliknót.

Evča: Ale zichr nekóří, že hned za Klajdó, v tym valdu, co valí až k Bílovicám a k Vobranům, smírovala nabitá liška Bystróška. Špizé – Cajzl je v kopru. Kam zahl?

Žanek: Tamhle stepuje. Doklapal na druhó stranu gracny ke kanónům a háže čučku na Oltec. Šak gotické kirch na Mendlplacu je taky těžce špicové. A hned vedle je pivec, kde fachčijó fakt betálné škopek. Hlásím, že dyby ta Pekanda nevalila do takovýho berglu, mohli sme vegetit aji tam.

Evča: Jo, a ty bys byl furt v pivcu a každé večer naprané jak derviš. A dyž je ve Šrajbecu na Vys-tecu nějaká ekšn – a to je včil furt – tak je Oltec těžce nafólované lont'ákama. Vo klídku

žádné hantec. A dybys byl chabrus, musel bys klapat navrch do nemálu na Gelbec, a to je teprv bergl!

Žanek: Ale zas na Rivecu pod Rotecem béval betálné cédák. A to bysme měli jenom hlt štreky.

Evča: Béval. Ale včil je cédák buď zaryglované, nebo cédačka těžce nalevačku. To už je lepší novodurové vasrpark na Kraváku.

Žanek: No a tam zas vysolíš mastný love za vlezný. – Hele, Cajzl hodil čučku na rolu a včil má augle nalepený na Petrkirch.

Evča: Dneska je tak špicové počas, že musel natuty zapsat aji palavský bergle.

Žanek: Špizé, jak se blbě tlemí, dyž mu zoncna rumpluje do auglí – to je ale čurina!“

Evča: „Hemží se, jak dyby kóřil, že kósek pod plótvama mu ve zdi parkuje grymlová dózna rohatca. Ale vo tym natuty nemá ani šajn.

Žanek: To je ten, co ti tehďa valil křivý klíny, že dyž schaluješ jabko, budeš lajfcit nafurt, a eště budeš mět vymakaňeši budku jak samotné Velké Kiloš? Fuj – ta štrůdlovka byla tak ščórová, že sem na fleku málem hodil kosu. Dyž na to hodím vzpomínáčku, tak se mně eště včil naluje...

Evča: Ale ne, ten ne. Toto byl jenom nějaké pekliskové poskok. Takový krpatý pako vylízaný, rohatý, kerý naklavírovalo do štrycle švéckýmu generálskýmu Torstecovi, že dyž jé vyšijó z laufu kanóna proti betelně ubóchlém hradbám, tak jim je kopytama rozvalí a Švédí pak Brno vyčórujó. Máš to eště zašitý v dózně?

Žanek: Jo, máš recht. Jak jé vyšili, vtrukl do zdi jak vidle do čokla, že mu jenom rohatá dózna háze-la čučku aus. A už jé žádné nebyl štond vycasnovat. A jak tajm valil, tak se mu štrycla převekslovala na gryml.

Evča: Včil k Cajzlovi doklapal nějaké špicově volepené kalósek. To bude natuty ten jeho kema, s kerým tam měl scuka.

Žanek: A už valijó pali. Zichr na Čáru ke Stopkovi na cajzlovské škopek z plzeňského štatlu.

Špilas brněnský hrad Špilberk, u Raduita pomník plukovníkovi Raduitovi de Souches, velitele obrany při obléhání Brna Švédy za třicetileté války, kirch svatého Jakuba kostel svatého Jakuba, u Tomáška kostel sv. Tomáše s bývalým augustiniánským klášterem, Prygl brněnská přehrada, Rýša a Helča odkaz na hlavní hrdiny románu Pohádka Máje, kolcoštreka Masaryka Masarykův okruh, kde se jezdí Velká cena Brna, Hády kopec nad Brnem, Betelná Klajda restaurace Velká Klajdovka, Bílovice obec v okolí Brna, Mendlplac Mendlovo náměstí, Pekanda ulice Pekařská, Vystec brněnské výstaviště, Gelbec Žlutý kopec, Rivec Riviera, koupaliště v Pisárkách, Rotec Červený kopec, Kravák Kraví Hora, Petrkirch katedrála Petra a Pavla na kopci Petrov, palavský bergle Pavlovské vrchy (Palava), grymlová dózna rohatca kamenná hlava čerta ve zdi dělové bašty – odkaz na jednu z brněnských pověstí, Torstec generál Torstensson, velitel švédských vojsk za třicetileté války, Čára ulice Česká, Stopka Stopkova plzeňská pivnice na České.

akorát jenom	kakáč , -a, -e <i>tbc.</i> hrnec, kastrol, nočník	magor , -a, -ři <i>lbc.</i> hlupák, blázen
burgla , -e, -e <i>bč.</i> motorka		
betelné velký, silný, mohutný	kalósek , -ka, -ci <i>lbc.</i> hoch, chlapec, mladík	mastné drahý
cédačka , -y, -y <i>bč.</i> koupání		nafólované naplněný, přeplněný, nacpaný
cédák , -u, -y <i>tbc.</i> koupaliště	kanón , -a, -y <i>tbc.</i> dělo	naklavírovat namluvit, nalhat
čokl , -a, -e <i>lbc.</i> pes	kára , -y, -y <i>bč.</i> auto	nalevačku špatný
čučka , -y, -y <i>bč.</i> pohled	kingoška , -y, -y <i>bč.</i> královna	naprané opilý
čurina , -y, -y <i>bč.</i> legrace	knajpa , -y, -y <i>bč.</i> hospoda, restaurace	nemál , -u, -e <i>tbc.</i> nemocnice
doklapat dorazit, dojít		novodurové nový
drakál , -a, -i <i>lbc.</i> drak	kolco , -a, -a (-ách) <i>kš.</i> kolo	pali pryč
ekšn (<i>n.š.h.</i>) akce	kopyto , -a, -a (-ách) <i>kš.</i> noha, kopyto	parkovat být, pobývat, stát
forhauz , -u, -y <i>tbc.</i> průjezd	křivé falešný, lživý	peklisko , -a, -a (-ách) <i>kš.</i> peklo
grymlové kamenný	kyd , -u, -y <i>tbc.</i> výrok, řeč	pekliskové pekelný
hemžit se obracet se, otáčet se, vrtět sebou	lajna , -y, -y <i>bč.</i> čára, řada	pivec , -u, -ce <i>tbc.</i> pivovar
hlásit říkat, povídat, hlásit	lauf , -u, -y <i>tbc.</i> hlaveň	plótvá , -e, -e <i>bč.</i> noha
chabrus nemocný, zmrzačený	love , -ů peníze	pobóchané hloupý, bláznivý

počas, -u, -y tbc. počasí
prygl, -u, -e tbc. hůl, klacek, křivá hůl
Prygl, -u tbc. brněnská přehrada
převekslovat přeměnit, změnit
rathauz, -u, -y tbc. radnice
rohatec, -a, -ci lbc. čert
rola, -e, -e bč. nádraží
rozvalit rozbořit, rozbít
rumplovat bouchat, tlouct, pálit, žhnout,
sicna, -y, -y bč. sezení, posezení
sjet se zdrogovat se, opít se
šajn ponětí, znalost

šanda, -y, -y bč. ostuda
škopek, -u, -y tbc. pivo
šmírovat sledovat, pozorovat
špizat dívat se
štrycla, -e, -e bč. hlava, bochník
tajm, -u, -y tbc. čas
těžce velmi, silně, mohutně
tlemit se tvářit se, usmívat se
tyjátr, -u, -y tbc. divadlo
vald, -u, -y tbc. les
vasrpark, -u, -y tbc. akvapark
včil teď, nyní
vegetit žít, bydlet
vlezný, -ýho, -ý kš. vstupné
volepené oblečený

vtruknót proniknout, vniknout
vycasnovat vytáhnout
vyčórovat vykrást, vyrabovat
vyházané hloupý
vysolit dát
vystec, -u, -y tbc. výstaviště
vyšit vystřelit
zadumané zamyšlený
zahnót utéct, uprchnout, zmizet
zapsat všimnout si
zaryglované zavřený, zamčený
zoncna, -y, -y bč. slunce

Brněnský štykle štatlu:

Brněnské čtvrti

Bastr Bystrc
Blajkec Modřice
Blekfild Černá Pole
Jóbsko Jundrov
Julec Juliánov
Kényk Královo Pole
Kohótky Kohoutovice
Komec Komárov

Komín Komín
Majlont Maloměřice
Mokey Mokrý Hora
Oltec Staré Brno
Řečky Řečkovice
Sobůlky Soběšice
Šanc Divišova čtvrť
Šimice Židenice

Šrajbec Pisárky
Valdec Lesná
Vobřany Obřany
Zábrdky Zábrdovice
Žabiny Žabovřesky
Žebál Žebětín

Stabilní války a šmajhcancy

(ustálené fráze a slovní spojení)

byt v kopru být pryč
házet čučku dívat se
házet sicnu sedat si, usazovat se
hlt štreky kousek cesty
hodit kakáč vykašlat se na něco
hodit kosu pozvracet se
hodit vzpomínáčku vzpomenout si
kolco-štreka závodní okruh
mět ranu vypadat
mět recht mít pravdu
mět scuka mít sraz
naprané jak derviš notně opilý

valit klíny lhát
valit kdy do štrycle hučet do někoho
v první lajně nejdříve ze všeho, v první řadě
v mrakách nezřetelně, v budoucnosti
vo tym žádné hantec samozřejmě, o tom nepochybuj
vo klídku žádné hantec o klidu ani potuchy
vysolit mastný love zaplatit velké peníze, dát hodně peněz

Jak hňápat dohazcancy

(skloňování přídavných jmen)

Každýmu šropálovi zichr brzo docvakne, že perzóny, havěť aji kdejaké ten zgarb nejenom SÓ nebo neco FACHČIJÓ, ale taky že MAJÓ NEJAKÓ RANU. Žanek s Evčó hantýrovali vo betálným ráju na hródě, a my sme tak zgómli, že:

Každé dítě přijde brzy na to, že osoby, zvířata a věci nejenom JSOU nebo něco DĚLAJÍ, ale také že jsou NĚJAKÉ. Žanek s Evčou si povídali o betálném ráji na hródě, a my jsme se tak dověděli, že:

kér je **GRYMLOVÉ** a Prágl **LEVÉ**,
čučka je **ZADUMANÁ** a šanda **BETÁLNÁ**,
Brno je **ŠPICOVÝ** a pako **KRPATÝ**...

V tymto štyklu bichle nám Evča a Žanek helfnó zmáknót tóto sortu canců – **dohazcancy**.
V této lekci nám Evča a Žanek pomohou zvládnout tento druh slov – **přídavná jména**.

Už méno této sorty canců prolátne, že do hantecu neco DOHAZUJÓ. Dohazcancy pak fachčijó nemlich tak jak zichrcancy a veksalcancy, teda:

*Už název tohoto slovního druhu prozradí, že do řeči něco **přidávají**. Chovají se stejně jako podstatná jména nebo zájmena; to znamená, že:*

- A) šrajbčijó kštelt či ranu teho, vo čem hantýrujem,
popisují vlastnosti toho, o čem mluvíme,
- B) sme štond je hňápat, a jejich kštelty pak hókajó nemlich ty samý gramatický fligny jak zichrcancy (teda grupáč, numero a hňáp).
je můžeme skloňovat; jejich tvary pak vyjadřují ty stejné mluvnické významy jako jména podstatná (tj. rod, číslo a pád).

A tak keré těžce našrotíl gramatický žgryndy minulých štyklů bichle, ten včil v gómání hantecu hópne betelné flák štreky dopředu.

Kdo se dobře naučil mluvnicki předcházejících lekcí, snadno ve znalosti hantecu poskočí o velký kus vpřed!

Natvrdlý dohazcancy (tvrdá přídavná jména)

V hantecu je těžký hafo **NATVRDLÉCH DOHAZCANCŮ**. To só takový, kerý majó pro každé grupáč (borecgrupáč, babáčgrupáč či kindošgrupáč) extra kštelt.

*V hantecu výrazně převažují tzv. **tvrdá přídavná jména**. Jsou to ta, jež mají pro každý rod (mužský, ženský nebo střední) zvláštní tvar.*

Grupáč a nemlich tak aji vostatní gramatický fligny dohazcancy lapnó vod canců (věčinó zichrcanců), ke kerém só dohozený.

Kštelty ale fachčijó na sólovku !!!

Rod a stejně tak i další mluvnické významy přebírají přídavná jména od těch slov (zpravidla podstatných jmen), k nimž je připojujeme. Tvary však vytvářejí vlastní!!!

A protože natvrdlý dohazcancy só špicově rovný cancy a nevařijó serpentýny, mužem si nafólovat do štryclí jenom první kštelt Cancu a ty vostatní už zmáknem ufachčit podle foršriftu, keré je těžká brnkačka (aji ve vekslbichlách só dohazcancy šrajblý jenom v tymto kštelu).

Protože se tvrdá přídavná jména chovají velice pravidelně, můžeme se naučit jako nové slovíčko vždy jen tzv. tvar první – ty ostatní odvodíme podle jednoduchého pravidla (i ve slovníčku nalezneme přídavná jména pouze v tomto tvaru).

První kštelt

První tvar

je hňáp kósek sólonumera **borecgrupáča** (fachčené základním štyklem Cancu a šlusnó – **é**)
je 1. pád jednotného čísla rodu **mužského** (je tvořen základem a příponou –é)

BETÁLNÉ (babáč)

Druhé kštel

Druhý tvar

je hňáp kósek sólonumera **babáčgrupáča** (fachčené základním štyklem Cancu a šlusnó – á)
je 1. pád jednotného čísla rodu *ženského* (je tvořen základem a příponou –á)

BETÁLNÁ (šanda)

Třetí kštel

Třetí tvar

je hňáp kósek sólonumera **kindošgrupáča** (fachčené základním štyklem Cancu a šlusnó – ý)
je 1. pád jednotného čísla rodu *středního* (je tvořen základem a příponou –ý)

BETÁLNÝ (Brno)

Dohazcanc **betálné** je mustr pro hňápání natvrdlých dohazcanců.

Přídavné jméno **betálné** nám bude sloužit jako vzor pro skloňování tvrdých přídavných jmen.

SÓLONUMERO			
	BORECGRUPÁČ	BABÁČGRUPÁČ	KINDOŠGRUPÁČ
1.	BETÁLN-É	BETÁLN-Á	BETÁLN-Ý
2.	BETÁLN-ÝHO	BETÁLN-É	BETÁLN-ÝHO
3.	BETÁLN-ÝMU	BETÁLN-É	BETÁLN-ÝMU
4.	BETÁLN-ÝHO (É)*	BETÁLN-Ó	BETÁLN-Ý
5.	BETÁLN-É!	BETÁLN-Á!	BETÁLN-Ý!
6.	BETÁLN-ÝM	BETÁLN-É	BETÁLN-ÝM
7.	BETÁLN-ÝM	BETÁLN-Ó	BETÁLN-ÝM

HAFONUMERO			
	BORECGRUPÁČ	BABÁČGRUPÁČ	KINDOŠGRUPÁČ
1.	BETÁLN-Í (Ý)*	BETÁLN-Ý	BETÁLN-Ý
2.	BETÁLN-ÉCH	BETÁLN-ÉCH	BETÁLN-ÉCH
3.	BETÁLN-ÉM	BETÁLN-ÉM	BETÁLN-ÉM
4.	BETÁLN-Ý	BETÁLN-Ý	BETÁLN-Ý
5.	BETÁLN-Í (Ý)*!	BETÁLN-Ý!	BETÁLN-Ý!
6.	BETÁLN-ÉCH	BETÁLN-ÉCH	BETÁLN-ÉCH
7.	BETÁLN-ÉMA	BETÁLN-ÉMA	BETÁLN-ÉMA

* první šlusna je pro lajfborecgrupáč, druhá pro tuháčborecgrupáč
první koncovka je pro rod mužský životný, druhá pro mužský neživotný

Podle tohoto mustru hňápem dohazcancy jak *cajzlovské, špicové, staré, brněnské, grymlové, rohaté, zašité*.

Podle tohoto vzoru skloňujeme např. přídavná jména cajzlovské, špicové, staré, brněnské, grymlové, rohaté, zašité.

Měkota dohazcancy

(měkká přídavná jména)

Hantec kóří aji **MĚKOTA DOHAZCANCY**. To só takový, kerý majó v základním kšteltu pro každé grupáč nemlich ten samé kštelt:

Hantec zná i tzv. **měkká přídavná jména**. Ta mají v základním tvaru pro všechny tři rody stejný tvar:

FESTOVNÍ (prygl) – borecgrupáč

FESTOVNÍ (kára) – babáčgrupáč

FESTOVNÍ (kolco) – kindošgrupáč

V hantecu je jich vyložené hlt, ale dyž budem kóřit, jak je hňápat, betelně nám to ščukne, až si budem fólovat do štryclí, jakó štrekó dohazcancy štengrovat.

V hantecu jsou ve výrazné menšině, ale znalost jejich skloňování se nám bude velice hodit, až se budememe učit přídavná jména stupňovat.

SÓLONUMERO			
	BORECGRUPÁČ	BABÁČGRUPÁČ	KINDOŠGRUPÁČ
1.	FESTOVN-Í	FESTOVN-Í	FESTOVN-Í
2.	FESTOVN-ÍHO	FESTOVN-Í	FESTOVN-ÍHO
3.	FESTOVN-ÍMU	FESTOVN-Í	FESTOVN-ÍMU
4.	FESTOVN-ÍHO (Í)*	FESTOVN-Í	FESTOVN-ÍHO
5.	FESTOVN-Í!	FESTOVN-Í!	FESTOVN-Í!
6.	FESTOVN-ÍM	FESTOVN-Í	FESTOVN-ÍM
7.	FESTOVN-ÍM	FESTOVN-Í	FESTOVN-ÍM

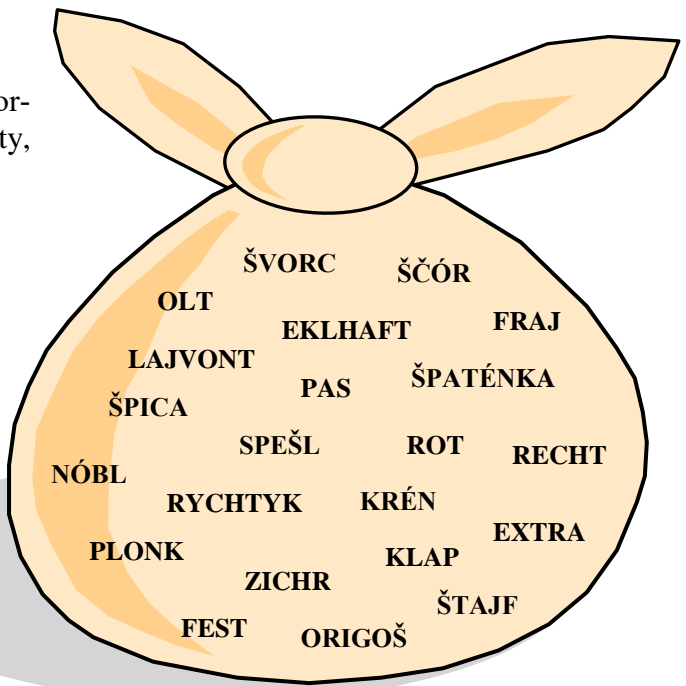
HAFONUMERO		
BORECGRUPÁČ	BABÁČGRUPÁČ	KINDOŠGRUPÁČ
1. FESTOVN-Í	FESTOVN-Í	FESTOVN-Í
2. FESTOVN-ÍCH	FESTOVN-ÍCH	FESTOVN-ÍCH
3. FESTOVN-ÍM	FESTOVN-ÍM	FESTOVN-ÍM
4. FESTOVN-Í	FESTOVN-Í	FESTOVN-Í
5. FESTOVN-Í!	FESTOVN-Í!	FESTOVN-Í!
6. FESTOVN-ÍCH	FESTOVN-ÍCH	FESTOVN-ÍCH
7. FESTOVN-ÍMA	FESTOVN-ÍMA	FESTOVN-ÍMA

* první šlusna je pro lajfborecgrupáč, druhá pro tuháčborecgrupáč
první koncovka je pro rod mužský životný, druhá pro mužský neživotný

Dohazcancy, kerý néseš štond hňápat (přídavná jména neskloonná)

Aji u dohazcanců sme štond vysmírovat taková sor-
tu canců, keró fakt těžce prožívají študáci – teda ty,
co néseš štond hňápat, teda ty, kerých kštelt je ve
všeckých hňápech nemlich takové. Věčinó hned
na fleku zgómnm, že nevalijó ze slovanskýho
blemcáku; hantec háže uctivó vzpomínačku na
svý blemcákový fotry, a tak frajplac má zašité
névíc pro cancy, kerý valijó z germánskýho han-
tec.

*I u přídavných jmen najdeme taková, která mají studenti
nejraději – totiž ta, co se neskloňují, tj. ve
všech pádech jejich tvar zůstává stejný.
Většinou snadno rozpoznáme jejich neslo-
vanský původ; hantec věren svým jazykovým
předkům tak poskytuje prostor nejčastěji
slovičkům německého původu.*

Co nám visel rohatec:

Co nám byl čert dlužen:

Jednu krpu ale grupa techto dohazcanců do placu háže – jak hókat nekerý z techto dohazcanců, teda
ke kerém cancům pasujó a s keréma v holpecu só těžké pas, do teho kέρuje, jak s brněnským hante-
cem filčíte. A tak dyž máte tóhu zgómnot, esi šmajhlcanc, keré ste ufachčili, je v rychtyku, pak
hod'te hantec s nekym, kdo byl v Brně vyklopené a teda vařil v brněnským hantecu už jako malé
šropál.

*Jeden problém s touto skupinou však přece jenom je: Ke kterému slovu se konkrétní přídavné jméno hodí a ke kterému
ne, to se totiž řídí hlavně citem pro jazyk. A tak pokud si chcete být naprosto jisti, že vámi vytvořené slovní spojení je
správné, pak je vhodná konzultace s nejbližším rodilým mluvčím.*

PM 1:

A včil pro vás Evča zas narychtovala tyto praktický makačky:

A nyní vám Evča zase připravila tato cvičení

A) K zichrcancu dohod'te dohazcanc, keré pasuje (mustr tam máte):

K podstatnému jménu vyberte vhodné přídavné jméno (viz vzor):

zichrcanc

- a) HRČA
- b) KILOŠ
- c) KAKÁČ
- d) GÉBIŠ
- e) PRČA
- f) PAKO
- g) CAJZL

dohazcanc

- 1. TĚŽKÉ
- 2. HOLÉ
- 3. ZDUTÁ
- 4. VELKÉ
- 5. VYKYBLOVANÁ
- 6. VYKYBLOVANÉ
- 7. VYLÍZANÝ

B) Rychtyk ufachčený dvojice fofrem hňápéte ve všech kšteltch

Správně utvořená sousloví hbitě skloňujte ve všech tvarech.

C) **Podle mustru do válek šópnite dohazcanc, keré tam pasuje; hňápnite jé do rychtyk kšteltu**

Doplňte podle vzoru do vět vhodné přídavné jméno z výběru; převed'te jej do správného tvaru:

rohate	ščórové	palavské	cajzlovské
brněnské	betálné	volepené	grymlové

Mustr: 1. ...Rohatá...dózna házela čučku aus.

2. Borci z Práglu valijó na škopek. 3. Žanek schaloval štrůdlovku.
4. Ze Špilasů zgómněš bergle. 5. drakál durchčí ve forhauzu.
6. Žanek s Evčó majó kér. 7. V pivcu na Mendlplacu fachčijó
škopek. 8. Na Čáru doklapal špicově kalósek.

Jak štengrovat dohazcancy

(stupňování přídavných jmen)

Aji dyž šropál góme, že ten kompl, co mu kaufčil fotr, je BETÁLNÉ, taky mu ale brzo docvakne, že kindoš vod sóseda má kompl zichr BETÁLNĚŠÍ než ten jeho a v kvelbu ve štatlu je štond zblíknót komply fakt NĚBETÁLNĚŠÍ.

*I když dítě chápe, že ten počítač, co mu otec koupil, je **dobrý**, brzy také zjistí, že kamarád od sousedů má počítač **lepší** a v obchodě ve městě může vidět i počítače **nejlepší**.*

Dohazcancy só teda štond prolátnót aji grády té rany, keró hlásijó do placu. Takovému gramatickýmu haklu hókáme **štengrování**. Zmáknem teda ufachčít:

*Přídavná jména totiž mohou vyjadřovat různý stupeň vlastnosti, kterou vyjadřují. Tento mluvnický úkon se nazývá **stupňování**. Proto můžeme vytvořit:*

první lajnu	–	ŠPICOVÉ
1. stupeň		<i>dobrý</i>
druhó lajnu	–	ŠPICOVJÉŠÍ
2. stupeň		<i>lepší</i>
třetí lajnu	–	NĚŠPICOVJÉŠÍ
3. stupeň		<i>nejlepší</i>

Nemlich tak jak v cajzlovštině, aji v hantecu je tato sorta gramatické fligny, keró vařijó dohazcancy, docela „študák-frendly“.

Tak jako v češtině, i v hantecu je tento způsob gramatického chování přídavných jmen poměrně přátelský ke studentům.

Druhó lajnu ufachčíme dohozením šlusny – **ěší** k základnímu štyklu Cancu, teda:

*2. stupeň tvoříme připojením přípony - **ěší** k základu, tedy:*

BETÁLNĚŠÍ

Třetí lajnu ufachčíme dohozením šlusny – **ěší** k základnímu štyklu Cancu a eště jako nášup předhozením startny **né–**, teda:

*3. stupeň tvoříme připojením přípony –**ěší** k základu a navíc připojením předpony **né–**, tedy:*

NĚBETÁLNĚŠÍ

JAK ŠRAJBČIT ŠTENGROVANÝ DOHAZCANCY

Jak psát stupňovaná přídavná jména

Majzla na to, jak štengrovaný dohazcancy v hantecu šrajbčit. Protože **e** ve šlusně už je dlóhý, néste štond nad ně dohodit eště skobu jak v cajzlovštině.

*Pozor na to, jak se stupňovaná přídavná jména v hantecu piší. Protože **e** v koncovce už je dlouhé, nemůžete nad ně napsat háček jako v češtině.*

A tak dyž základní štykl štengrovanýho dohazcancu hlásí finýto na **d, t, n**, skoba vlítne tam (betálňěší), a dyž na gébišu základního štyklu štengrovanýho dohazcancu háže sicnu **v**, na skobu hodíme bodlo, ale mezi základní štykl a šlusnu šópnem eště **j** (špicovjěší).

*Pokud slovní základ stupňovaného přídavného jména končí na **d, n, t**, přechází háček na tyto hlásky (betálňěší), pokud slovní základ končí na **v**, háček se, pochopitelně, nepoužije, ale mezi slovní základ a koncovku se vepíše hláska **j** (špicovjěší).*

TOŽ BETELNÝHO MAJZLA !!!

Evčina uklidňovačka-varovačka:

Voproti cajzlovštině a jiném nemlich tak křivém blemcákům je hantec špicově rovné, při vařbě grádů dohazcanců nevaří serpentýny a nefachčí je s nejakó flignó. Ale přeci jenom majzla na dohazcancy:

*Na rozdíl od češtiny a konec konců i jiných obdobně zákeřných jazyků se hantec chová seriózně a nevytváří v nějaké podstatné míře stupně přídavných jmen **nepravidelně**. Ale přece jen pozor na přídavná jména:*

dlóhé, široké, těžké a tuhé

Tady do hantecu kérije cajzlovština:

Tady se stupňování řídí češtinou:

delší, širší, těžší, tužší nédelší, něširší, nětěžší, nētužší

A nebo to lapnite voklikó a pak vám helfnó cancy: **víc, névíc:**

*A nebo použijte opis; pak vám pomohou výrazy: **víc, névíc:***

VÍC, NÉVÍC dlóhé, široké, těžké, tuhé

!!! HANTEC JE TĚŽKÉ VEGÁČ !!!

PM 2:

A včil praktická makačka vod Žanka, keró s ním mázl do grče samotné rohatec – vekslma-chl:

A nyní cvičení od Žanka, s nímž mu pomáhal samotný čert – překlad:

Války převekslujte do hantecu – dáváte betelnýho majzla na rychtyk cancy!

Věty přeložte do hantecu – pečlivě dbejte na volbu správných výrazů!

(betelné x betálné apod.)

1. Dívám se na ukradený silný nový automobil ukrytý v uzamčeném průjezdu.
2. Skvělá restaurace je úžasné divadlo!
3. I ty nejhloupější řeči královny nám mohou pomoci.
4. Pozor, rozzlobenější policista je nejhorší!
5. Nazdar, proč jsi z těch mladíků nejopilejší?
6. Jen hloupé dítě neví, která jsou ta nejkrásnější brněnská koupaliště.
7. Maloměřický komín prý je křivější.
8. Tlouci na radnici je jako střílet z kamenných děl.
9. Spěcháte se učit tu bláznivou píseň o nejchytřejším čertu?
10. Nejhorší je zmocnit se většího bochníku chleba špinavýma rukama.

A na samé šlus – zonka:

Vo křivé špici

Zonku ufachčil: Tonda Dvořákuj

Hlt přefachčila: Zuza Marková

Hlášky do zonky: Aleš Markuj

1. Na rat-hau-zu fut-ra bó-chal gry-ml-man-ské maj-str Pil-gram kon-šel-ští pré cá-lo-vat ne-čhcó.
2. Kon-šel-ští só na – tě – še – ní su – ro – vé fet ce – lo – den – ní šta-tl pro ně zi-chr vy – sa – dí.

1. Maj-stra těž-ce vy – to – či – li dyž lo-ve ne – do – ho – di – li za – hal – to – val hok-nu svó. A pak
2. Maj-str Pil-gram vy – loch-če-né lajn-tuch už na – rych – to – va – né tak ty fut – ra vod-ha – lí. A pak

1. bác-ham-rem há-zí ver-cajk roz – há – zí hned ško-pek dá-vá z Ol-te – cu. A pak do pla-cu hlá – sí že špi-cu
2. vše – ci ču – či – jó aug – le va – li – jó na špi-cu kři-vó na stě – ně. A pak maj-str loď hlá – sí a špi-cu

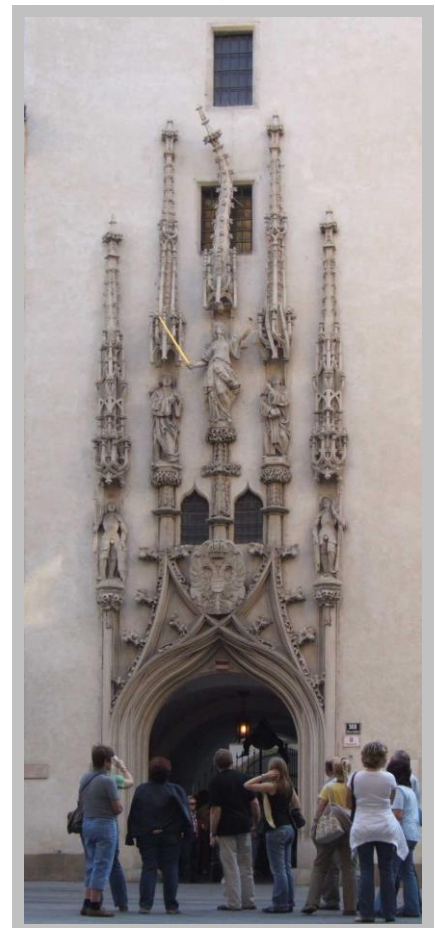
1. kři-vó nad ty fut-ra na rat-hau-zu máz-ne z he-cu.
2. kři-vó vod té do-by na rat-hau-zu má-me v Br-ně.

Na rathauzu futra bóchal grymlmanské majstr Pilgram,
konšelští pré cálovat nechcó.

Majstra těžce vytočili dyž love nedohodili
zahaltoval hoknu svó. – A pak
bác-hamrem hází, vercajk rozhází,
hned škopek dává z Oltecu. – A pak
do placu hlásí že špicu křivó
nad ty futra na rathauzu mázne z hecu.

Konšelští só natěšení, surové fet celodenní
šťatl pro ně zichr vysadí.

Majstr Pilgram vylochčené lajntuch už narychtované
tak ty futra vodhalí. – A pak
všeci čučijó, aogle valijó,
Na špicu křivó na stěně. – A pak
majstr loď hlásí a špicu křivó
vod té doby na rathauzu máme v Brně.

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – SKOPČÁK

Plotňácký upřímný horoskop – beran

(21. 3. – 20. 4.)

Vo sobě máš zašitý v dózně, že seš betálné fýra a vostatní že só vykyblovaní šufani. Těžce prožíváš, dyž mužeš z nekeho ufachčit betelnó andulu. Furt nekam valíš a na rovné hantec vostatních hážeš těžké kakáč. Nekóříš nic jinýho, než všecky vokolo betelně nasírat. Seš balda, aji dyž ti každó chvílu nehópne.

Štykl bůra (*lekce 5*):

Brněnský knajpy I. – knajpy v kopru

Dyž zaparkuju tak, že mám rolu za cemrem, hážu těžkó vzpomínačku na mladý járy, na špicový čochy, na betálný brněnský knajpy. Hned před auglama mně vyhópne **bufáč Padovec**. To byla ale špicová džuzna. Na stojáka sis za hlt lovů dohodil salec, vobloženó brzdu, gulin, šnycl nebo čoklbuřt a k temu špicové škopek z Oltecu, ale chálku musels natlačit na fleku a moc nesmírovat vokolo. Jak ses zahemžil k chálce cemrem, nejaké boverák ti ju natuty lapl a dojel. Taký každé dojížd'ák byl hned v kopru, a tak fický poklízely jenom vypiglované kšír.

A nebo vo hlt štreky věš ke Svobod'áku, v kéro u Třech kohótů, házela sicnu **Černohorská knajpa**, keré nikdo jináč nehókl než **U Kohótů**. To tehdá byly jenom dva fleky ve štatlu, tady a v **knajpě v Pasinglu**, kde's byl štond vykósnót čéháčko. Špicový, spešl, světlý jak ten sladké brajgl vod včel, aji černý jak senegalské bakelit'ák. Ale v první lajně – řezaný, ve špicovém poměru jeden štykl černýho plnotučnýho a dva štykle světlé desiny. Vo tym tehdá Cajzli neměli ani šajn, že dyž se černý se světlým hodilo do grče, vyhópla z toho betálná glgačka. A to se furt camrali a hlásili do placu, že my tady na Moravě nésme štond zmáknót špicové škopek.

Ale valíme dál. Dyž ste hópli do štreky Josefské, tak tam házela sicnu **knajpa U Dobrýho kata**, kde bačovali Capa z Velkých Popovic. Aji dyž všecy knajpy za komárů byly už v deset večer zaryglovaný, tato byla spešl. Měla vodryglovaný durch, teda až na hod'ku mezi štvrtó a pátó morgen, aby fický zmáky ubóchnót ordung. A tak dyž ste v noci dovalili cugem do Brna, byli ste štond si tady dohodit zobku, protože vod role je tato knajpa vyložené hlt štreky. Ale na finále ju komáři zarazili a ufachčili tam kvelb s milkem a tvarglama.

Dyž už sme u toho milku, na Svobod'áku házel sicnu **Mlíčňák**, teda bufáč **Mléčné bar**, nemlich na tym fleku, jak včil valí těžký ramena Mekáč s hambáčama. To byl ale špica bufál! Chálku tam bóchali betálnó, slaná aji sladkó, salce, vobložený brzdy, tósty, pro kindoš sladký krygle, palačinky, k temu na glgačku milk, kakao, lógr, koktélový mišunky a na finále aji ten škopek's tam byl štond splašit.

Jenom hlt štreky po Čáře, a tam byl další brněnské vyhlášené bufáč – **Sput'ál**. Teda těžkýho majzla sis tam musel dávat nemlich tak jak v Padovcu, jináč ti chálku rovnó z chleběrny zas votočil nejaké ten somrák, ale atmošku ta lochna měla betálnó. A pod Sput'álem házel sicnu **Bolero bar**. Tam's byl štond pařit glgačku za mastný love celó noc. Hned vedle Sput'álu byl **Stopka**, teda **Stopkova plzeňská knajpa**, kde bačovali dobré hrnek z Plzně. Ta knajpa tam háže sicnu dovčil.

Vo štrece Běhónské se v Brně hókalo, že to tam névíc štyngčí. Navrchu po fišlách a důle la-pákem. Důle byl kér až po dekl nafólované hemonama, protože tam byla (a vlastně furt eště je) šilcárna, a navrchu byl fišlové futrkvelb, kerýmu se hókalo **Rybena**. Důle byl bufáč, kde silbrovali, mimo jiných chálek z fišlí, těžce špicové fišlové blču, do keré sis byl štond dohodit hafo krychlí ze sušených prézlí, protože ty byly fělik a grátis házely lehára na ponku, a ve druhým štoku spešl fišlová knajpa.

Borci, co hafo pamatujó, zichr hážó vzpomínačku na **knajpu U Cajpla** na štrece Kozí, kde čechrovali Budvar z Cajzlovských Budějovic – taky těžce špicové hrnek. Študáci zas nérač pařili kvasničáka v **knajpě U průmky** nebo valili na lepeňáka s granclama, tatarkó a škopek do **Teplačky** pod Kravákem. Jaký ta knajpa měla ofišl méno, fakt nekóřím, ale žádné jí nehókl jináč než **U Tep-lýho klepeta**.

Jo – to bévaly járy, dyž byl škopek z každýho pivcu totáč jiné a lahváča's musel vykósnót tak do dvóch dnů, nebo ti v něm hodily sicnu kvasnice, protože tehdá byly škopky lajf jak jogurt. Včil, aby brzo nevalily do dža, tak só všecy škopky podobný, kvasnicama betelně profachčený, bez štyklu zbytkovýho cukru, vo spešl charakteru žádné hantec. Na samé šlus je těžce filtrujó, mixujó do nich kdejaké chemické brajgl a eště aji pasterujó. No ale glgat se furt dajó, vo tym žádná. Ale névěčí fligna vod pivců aji vod tech magorů ze sajtny kvelbových révů byla, že zabalili hlášky grádů a hlá-

sijó jenom alkec. Včil je vobyčejné glgač z tech jejich ležáků a tradičních a médií leda tak zralé na šaškec. Ale kema Žanek pro vás narychtoval helf-štaflu, abyste byli štond zgómnot, co je v lampě napytlovaný, keré škopek je vodrbané a keré je rovné. Prolátne ju na samé šlus tohoto štyklu bichle. Tak lóskéte!

Halt! Halt! Nebo z teho bude bichla. Natuty nezmáknem hodit vzpomínáčku na všechny knajpy v Brně. A že jich bylo: **Bohémka** pod Janáčkovým tyjätrem, kafec **Opera a Evropa**, **sekt bar u Venágla**, **Muzejka** či **varieté Rozmarýn**. Jo, jo – aji knajpy majó svý lajfy.

Ale včil už fakt hlásím: Savana hokna!

Z Brna pro morgen-cajting Nebálské jódl Evča vod Jakuba.

alkec , -u, -y <i>tbc.</i> alkohol	futrkvēlb , -u, -y <i>tbc.</i> jídelna	lóskat číst
atmoška , -y, -y <i>bč.</i> atmosféra, nálada	glgač , -a, -i <i>lbc.</i> pijan	majzla pozor
bačovat čepovat	glgačka , -y, -y <i>bč.</i> nápoj, pití	Mekáč , -a, -e <i>tbc.</i> McDonald
bakeliták , -a, -ci <i>lbc.</i> čer- noch, domorodec	glgat pít	mixovat míchat, přimíchávat
bichla , -e –e <i>bč.</i> kniha	grády , -ů <i>tbc.</i> stupně	milk , -u, -y <i>tbc.</i> mléko
blča , -e, -e <i>bč.</i> polévka	grancla , -e, -e <i>bč.</i> hranol, hranolka	mišunk , -u, -y <i>tbc.</i> směs
brajgl , -u, -e <i>tbc.</i> nepořádek, binec	grátis zadarmo, zdarma	napytlované nalitý, zabalený
brzda , -y, -y <i>bč.</i> chleba	gulin , -a, -y <i>tbc.</i> guláš	natlačit sníst
bufáč , -a, -e <i>tbc.</i> bufet	hafo hodně, mnoho	nebál , -u, -e <i>tbc.</i> nebe
cajting , -u, -y <i>tbc.</i> noviny, časopis	hambáč , -a, -e <i>tbc.</i> hamburger	nebálské nebeský
camrat se chlubit se, dělat machra	helf , -u, -y <i>tbc.</i> pomoc	nemlich shodný, stejný, tentýž
cap , -a, -i <i>lbc.</i> kozel	hemon , -a, -i <i>lbc.</i> policista, ozbrojenec	ofišl oficiální
cug , -u, -y <i>tbc.</i> vlak	hláška , -y, -y <i>bč.</i> výrok, oznámení	ordnung , -u, -y <i>tbc.</i> pořádek, řád
čéháčko , -a, -a (-ách) <i>kš.</i> čer- nohorské pivo	hodka , -y, -y <i>bč.</i> hodina	pařit pít, opíjet se
čechrovat pít pivo	hókat povídat, vyprávět	piglovat umývat, leštit
čoch , -u, -y <i>tbc.</i> pitka	hokna , -y, -y <i>bč.</i> práce	plnotučný , -ýho, -ý <i>kš.</i> dva- náctistupňové pivo
čoklbuřt , -a, -y <i>tbc.</i> kabanos, točený vuřt	hópnót vejít, vběhnout, skočit	ponk , -u, -y <i>tbc.</i> stůl
dekl , -a, -e <i>tbc.</i> poklop, víko, klobouk, střecha	hrnek , -a, -y <i>tbc.</i> hrnek, pivo	prézla , -e, -e <i>bč.</i> houska, roh- lík
desatero , -a, -a (-ech) <i>kš.</i> desetistupňové pivo	chálka , -y, -y <i>bč.</i> jídlo	profachčené propracovaný
desina , -y, -y <i>bč.</i> desetistup- ňové pivo	chlebárna , -y, -y <i>bč.</i> ústa	prolátnót prozradit
dohodit dát	jár , -u, -y <i>tbc.</i> rok	průmka , -y, -y <i>bč.</i> průmys- lovka (střední průmys- lová škola)
dojet dojít	jódl , -u, -e <i>tbc.</i> křik, výkřik, řev	réva , -y, -i <i>lbc.</i> revizor, in- spektor
dojíždák , -a, -y <i>tbc.</i> zbytek	kafec , -fca, -fce <i>tbc.</i> kavárna	rovné správný, dobrý, upřímný, bezelstný
dovalit dojít, dojet, dorazit	krygl , -u, -e <i>tbc.</i> püllitr, kor- bel, nádoba na pití	sajtna , -y, -y <i>bč.</i> skupina
džuzna , -y, -y <i>bč.</i> díra, otvor	krychla , -e, -e <i>bč.</i> kostka	salec , -lca, -lce <i>tbc.</i> salát
fakt , -u, -y <i>tbc.</i> opravdu, do- opravdy	kšír , -u <i>tbc.</i> nádobí	silbrovat prodávat
félik (volně) k dostání	kvelb , -u, -y <i>tbc.</i> obchod, hos- poda	somrák , a, -ci <i>lbc.</i> žebrák
ficka , -y, -y <i>bč.</i> poklízečka a umývačka nádobí	lahváč , -a, -e <i>tbc.</i> lahvové pivo	spešl speciální, vyjíměný
finále (n.š.h.) <i>kš.</i> konec	lampa , -y, -y <i>bč.</i> láhev	splašit sehnat
fišla , -y, -e <i>bč.</i> ryba	lapák , -u, -y <i>tbc.</i> vězení, kri- minál	Sputál , -a <i>tbc.</i> Sputnik
fligna , -y, -y <i>bč.</i> finta, lest	leháro , -a, -a (-ech) <i>kš.</i> pole- žení, lenošení	Svobodák , -u <i>tbc.</i> náměstí Svobody
fogař , -a, -i <i>lbc.</i> kat	lepeňák , -a, -y <i>tbc.</i> smažený sýr	šilcárna , -y, -y <i>bč.</i> policejní stanice
	lochcit se smát se	šlus konec, závěr, hotovo
	lochna , -y, -y <i>bč.</i> díra, otvor	šmé (n.š.h.) <i>kš.</i> podraz, trik

šmėčko, -a, -a (-ách) kš. podraz, trik	tatarka, -y, -y bč. tatarská omáčka	vyhópnót vyskočit, vyjít, vypadnout
šnycl, -u, -e tbc. řízek	topča, -e, -e bč. topinka	vykósnót vypít
štafla, -e, -e bč. tabule, tabulka	tóst, -u, -y tbc. toust	vypiglované umytý, vyleštěný
štafle, -í žebřík dvoják	tvargle, -ů tbc. tvarůžky, sýry	zabalít skončit, ukončit
štók, -u, -y tbc. poschodí, podlaží	ubóchnót udělat	zaparkovat zastavit
štykl, -u, -e tbc. kousek, díl, oddíl	vodrbané ošizený	zgómnót poznat
štyngčít zapáchat, zavánět	vodrbat ošidit	zobka, -y, -y bč. jídlo
	vodryglované otevřený, odcmený	
	votočít ukrást, sebrat	

Stabilní války a šmajchlcancy

(ustálené fráze a slovní spojení)

dohodit si na stojáka	dát si (něco) ve stoje	morgen-cajtung	ranník, ranní vydání
glgačka za masný love	drahé pití	na samé šlus	nakonec
házet lehára	ležet	savana hokna	zdravím
helf-štafla	pomocná tabulka	sajtna kvelbovéch révů	obchodní inspekce
hlásit do placu	veřejně povídat, zveřejňovat	sladké krygl	pohár
hodit do grče	dát dohromady, smíchat	valit do dža	zmizet, ztratit se
knajpy v kopru	ztracené hospody	valit těžký ramena	roztahovat se, dělat ma-chra
koktélové mišung	koktejl		

Jak sypat echtcancy II.

(časování sloves II.)

Už ve druhém štyklu bichle sme zmákli vařbu nekerých důležitých kšteltů echtcanců. V první lajně sme ale zgómli, že vařba kšteltů – **sypanec** – není nic jiného než hókání nějakých tech hlášek, kerý je echtcanc štond zahlásit do placu svým kšteltem.

Již ve 2 lekci jsme se naučili vytvářet některé důležité tvary sloves. Nejdříve jsme se však poučili, že toto tvoření tvarů – **časování** – je vlastně vyjadřování různých informací, jež sloveso dokáže svým tvarem říci.

Dyž to lapnem fofrem: Echtcanc svým kšteltem hlásí **gramatický fligny**.

Zkrátka: Sloveso svým tvarem vyjadřuje **mluvnické významy**.

Takovó flignó je aji **ECHTCANCGRUPÁČ**, a to **fachagrupáč** či **savanagrupáč**. Včil ubóchnite repete, špiznite do druhýho štyklu bichle a hoďte vzpomínáčku, jakó štrekó só voba grupáče štond vám helfnót, abyste kštelt echtcancu špicově zgómli. A žádný serpentýny!

Jedním z nich je i **slovesný rod** – činný, nebo trpný. Nyní si nalistujte 2. lekci a zopakujte si, jaký význam mají oba slovesné rody pro porozumění slovesnému tvaru. Opakování nepodceňujte!

A protože vařba kšteltů fachagrupáča je pro nás už těžká brnkačka, včil zlósknem:

Protože tvary rodu činného vytvářet již umíme, naučíme se:

Savanagrupáč

(rod trpný)

Tóto gramatický flignu lapnem do chleběrny, dyž:

Tento mluvnický význam užijeme tehdy, když bud' to:

1. máme tóhu zatlóct, keré pakin to ufachčil
chceme zamlčet původce slovesného děje

Do gébišu! Zase sem **byl** tasené!

*Do řiti! Opět jsem **byl** vyvolán!*

či:

anebo:

2. teho pakina, keré tu fóglovinu ufachčil, máme tóhu ve válce šópnót na nejaké těžce pasové flek, a z fleku, kde bévá (plac válkyfiry), jé vykyblovat.
chceme původce slovesného děje umístit ve větě na nějaké méně důležité místo, než kde obvykle bývá (tj. v pozici podmětu).

Sledovanec grádů škopků **byl** magorama ze sajtny kvelbových révů **zabalené**.

*Sledování stupňovitosti piva **bylo** členy obchodní inspekce **ukončeno**.*

Vařba kštelťů savanagrupáča je v hantecu těžká brnkačka. Hantec brzo hodil mávačku (teda esi vůbec nekdy hókl zvadlo) **spešl šlusně savanagrupáča**, keró hóká cajzlovské hantec. Spešl šlusnu savanagrupáča cajzlovština hlásí ve válce:

Tvoření tvarů trpného rodu je v hantecu velice jednoduché. Hantec totiž opustil (pokud kdy vůbec je vzal na milost) tzv. trpná přičestí, která běžně používá čeština, např. ve větě:

*Auto bylo naleště**no**.*

V hantecu: Fáro bylo vypiglováno.

(no fuj, taková truc-krávovinu by žádné štatlař nehókl, ani dyby jé páčil...)

S těžkým kakáčem na cajzlovštinu, hantec natvrdo hlásí savanagrupáč šmajchlem helfechtancu **BYT** a **DOHAZCANCU**:

*Oproti češtině hantec zcela dal přednost spojení pomocného slovesa **být** s **přídavným jménem**:*

*Fáro bylo vypiglov**aný**.*

(no to už je jinší lógr...)

Kštelty SAVANAGRUPÁČA echtanců v hantecu tak majó ranu:

*Tvary **trpného rodu** sloves v hantecu tak mají podobu:*

VLAJFUTAJM, SORTA HÓKANEC

SÓLONUMERO

1. **SU VYPIGLOVANÉ (-Á, -Ý)**
2. **SEŠ VYPIGLOVANÉ (-Á, -Ý)**
3. **JE VYPIGLOVANÉ (-Á, -Ý)**

HAFONUMERO

1. **SME VYPIGLOVANÍ (-Ý, -Ý)**
2. **STE VYPIGLOVANÍ (-Ý, -Ý)**
3. **SÓ VYPIGLOVANÍ (-Ý, -Ý)**

Vmrakáchtajm či vkoprutajm uvaříme tó štrekó, že překopnem kštelť helfechtancu **BYT** do rychtyk tajmu:

*Minulý nebo budoucí čas utvoříme tím, že změníme tvar pomocného slovesa **být** do příslušného času:*

BUDU VYPIGLOVANÉ
BYL SEM VYPIGLOVANÉ

A esi nekóříte, jak vařit tajmy helfechtancu BYT, tak valte curyk do štyklu biflbichle dva kósky a vysad'te těžký repete. Tam je to všechno našrajbčený.

*A pokud vám není jasná tvorba časů pomocného slovesa **být**, pak máte nejvyšší čas vrátit se do druhé lekce této učebnice, a vše si řádně zopakovat. Tam je vše podrobně popsáno.*

Vo origoš hantecových žgryndech sorty:

O typických hantecových konstrukcích typu:

Knajpa házela sicnu na Josefské.

hodíme hantec ve štyklu vosum kósků biflbichle.

pojednáme v 8. lekci této učebnice.

PM 1:

A včil – praktická makačka vod Evči !!!

A nyní – cvičení od Evči!!!

- A) **Hažte těžké ovar na storku ze startu tohoto štyklu bichle a šrajbnite kštelty echtanců v savanagrupáču, kerý zgómnete. Hod'te špiz na to, jakó štrekó só uvařený.**

Pozorně poslouchajte úvodní text lekce a zapisujte si tvary sloves v trpném rodě, které rozpoznáte. Pozorujte, jak jsou utvořeny.

- B) **Převekslujte do cajzlovštiny:**

Přeložte do češtiny:

1. Kér byl nafólované. 2. Kšír je vypiglované. 3. Kvelb bude ufachčené. 4. Škopky nebyly a só filtrovaný. 5. Žanek a Evča byli z rája vykyblovaní.

- C) **Ehtcancy ve válkách překopnite z fachagrupáča do savanagrupáča; zbylý sorty canců gramaticky zaflignite tó štrekó, aby války byly rychtyk. Jo, a v hantecu:**

Slovesa ve větách převed'te z činného rodu do trpného; ostatní větné výrazy mluvnický přizpůsobte. Větu samozřejmě přeložte:

Mustr:

Přestárly Jan pojídá výživný pokrm.

Betálná chálka je chalovaná těžkým raskenem Žankem.

1. Za komunistů zavírali hostince již v deset hodin. 2. Pomocnice stihly udělat pořádek včas. 3. Připravili tam vynikající pochoutky. 4. Pozor, žebrák tě připravil o pokrm! 5. Místnost obývalo opravdu mnoho policistů. 6. Pili kvasnicové pivo. 7. Sušené kostičky housek položili na pult zdarma.

- D) **Fofrem sypéte ehtcancy ve všech perzónách a tajmech v savanagrupáču:**

Hbitě časujte slovesa ve všech osobách a časech v rodě trpném:

bačovat
čechrovat

hókat
pařit

prolátnót
ubóchnót

E) **Rovno z myslivny do válek dohod'te zichrcancy či dohazcancy, kerý tam pasujó, vo tym žádná, že v rychtyk kštelu. A dyž to pude, dohod'te aji rychtyk štyklcanc.**

Zpaměti dosad'te do vět vhodná podstatná nebo přídavná jména v náležitém tvaru. Bude-li to možné, přidejte i vhodnou částici:

1. byl vodryglovaný. 2. byly vodrbány!!! 3. Ta je špica profachčená. 4. je vypařený zofort. 5. nésó ubóchnutý!!!
6., ste vykósnutý.

Štyklcancy

(částice)

V tymto štyklu bichle eště zmáknem nahulit si do dózny, jak hókat takový ty krpatý cancy, kerý só placama ve válkách tak betálně zašitý, že je ani nezapíšeš – **štyklcancy**.

V této lekci se dále naučíme užívat zdánlivě nenápadná slovíčka – částice.

Só to takový lebeda cancy – nehňápó se ani nesypó; spíš válku jenom tak krášlijó a ten, keré vaří, jima věčinó háže macháčka, že blemcák už špicově kóří. Ale majzla – bez nekréch štyklcanců by to fakt byla těžká levandula. To nésó zbytečný zgarby jak ledajaké levé šmuk, ale hantecový cajky, bez keréch vařit nezmáknem.

Jsou to slůvka docela příjemná – nemusí se skloňovat ani časovat; jsou to spíše takové větné ozdoby a mluvčí jimi většinou ukazuje, že jazyk už dobře zvládl. Ale pozor – bez některých částic bychom se však obešli jen velmi těžko. To nejsou pouhé ozdoby, ale jazykové prostředky zcela zásadní.

A s tema zahlásíme start:

A s těmi začneme:

Dyž si fólujem do štryclí nějaké jiné blemcák, nejenom hantec, v první lajně kóříme, jak hóknót sóhlas či jak hlásit kakáč:

Učíme-li se jakýkoli cizí jazyk, nejenom hantec, jedna z prvních našich znalostí bývá umění přitakat, nebo odporovat:

<p>Ano !!! Ja !!! Si !!! Oui !!! Yes !!! Да !!! !!! כן !!! نعم !!! हाँ !!! 是的 !!!</p> <p>Ne !!! Nein !!! Non !!! No !!! Нет !!! !!! לא !!! لا !!! नहीं !!! 沒有 !!!</p>

A právě cancy, kerý to hlásijó do placu – to só ty štyklcancy.

Slovíčka, jimiž to činíme – to jsou částice.

V hantecu sme štond **hóknót sóhlas** různó štrekó, natvrdo či válkó jak pugét:

V hantecu můžeme přitakat rozmanitě, úderně i květnatě:

<p>Jo! Nó! Zichr!</p> <p>Vo tym žádná! Vo tym ani nedéché!</p> <p>Vo tym žádné hantec!</p>

A hlásit kakáč mužem nemlich tak:

A odporovat můžeme stejně tak pestře:

Ne! Kulový! Trhni si! Leda prd!
Takový lobogo! Na to ti hážu bodlo!
Na to ti hážu kakáč!

Štyklcancy só nám ale štond helfnót aji jinó štrekó:
Částice nám však pomohou i jinak:

beton, nabeton, tuty, natuty, zichr, echt

Takový štyklcancy lapnem, dyž budem mět tóhu prolátnót, že to co hlásíme je **těžké recht**.
Takové částice užijeme, budeme-li chtít zdůraznit, že to, co říkáme, je nanejvýš pravděpodobné.

To byl **natuty** špica bufál!
To byl opravdu dobrý bufet!

Chcu neco **echt** nóbl!
Chci něco skutečně exkluzivního!

ausgerechnet, už (o čase), lautr (zdůraznění nulového obsahu)

Takový štyklcancy nám helfnó **nekerý žgryndy** v našich válkách **hóknót na plný kule**.
Tyto částice nám pomohou zdůraznit určité výrazy v naší výpovědi.

Že **ausgerechnet** mě museli v té knajpě vobtahnót vo love!
Že zrovna mě museli v té hospodě ošidit!

Za komárů v kvelbech béval **lautr** pendrek.
Za komunistů v obchodech nebývalo vůbec nic.

fakt, těžce, betelně

A takový cancy zas helfnó **vosolit to, co hlásijó** dohazcancy, uechtcancy
a placama aji echtcancy.
A tato slůvka pomohou zdůraznit vlastnost, již vyjádříme přídavnými jmény, příslovci, někdy i slovesy.

Na Běhónské to **fakt** štyngčí.
Na Běhounské to opravdu smrdí.

To fáro je **betelně** navalený.
To auto je opravdu hodně nabouráno.

PM 2:

A včil – zas Žankova praktická makačka !!!

A nyní – cvičení pro změnu od Žanka!!!

A) Na rychtyk flek ve válce šópnite štyklcanc keré tam pasuje a válku překopnité do hantecu:

Na vhodné místo ve větě doplňte přílehou částici a větu přeložte do hantecu:

Must:

To byl dobrý bufet. – To byl *opravdu* dobrý bufet.

To byl natuty špica bufál.

1. Babička zvedne nad hlavu břemeno vážící tisíc kilogramů.
2. Brzy milionářem být nepřestanu!
3. V Brně na tuřanském letišti se staví moderní kosmodrom.
4. Američané vypravili do Brna horolezeckou expedici připravenou zdolat Kraví horu.
5. V kapse se jim vznítíl máslový dort.

B) Z válek šópnite do dža levě zasunutý štyklcancy:

Odstraňte z vět nevhodně použité částice:

Must:

Že ausgerechnet mně museli echt v té zichr knajpě fakt vobtahnot natuty vo love!

Že ausgerechnet mně museli v té knajpě vobtahnot vo love!

1. Betelně důle lautr v bufáču silbrovali kulový fišlovó natuty blču.
2. Ausgerechnet vy ste echt betelně fakt dovalili vo tym žádná echt cugem do Brniska beton.
3. Glgačka grátis, vo tym fakt žádné hantec!
4. Echt hemon má natuty profachčené hantec, ausgerechnet no nabeton.
5. Na zichr šilcárně majó zichr natuty zichr leháro a zichr tam zichr čechrújó zichr.

A na samé šlus – Žankův helf, jak zgómnót, esi pivec nefachčí šměčko

ALKEC (% obj.)	sladové výluh GRÁDY (%)
3,5 – 4,5	10
3,9 – 4,9	11
4,3 – 5,3	12 (světlé škopek)
4,0 – 5,0	12 (tmavé škopek)
4,7 – 6,7	14

Tak, a včil špizéte. Vono s tim alkecem je to fakt nalevačku. Dyž byl na lampě zahlášené sladové výluh, tak bylo všecko klap. Včil – hláška alkecu vám až zas tak kór moc nehelfne. Spešl u čtrnástky je to těžké krén.

Jaký hafo alkecu ve škopku háže sicnu, do toho vedle sladovýho výluhu kěruje aji to, jak kvasnice škopek profachčijó. Dyž z výluhu ve škopku háže sicnu hafo cukerných zbytků, alkecu je hlt. A dyž výluh prokvasijó do mrtě, alkecu je betelněší grča.

No – žádná lajvont hokna...

Co to hókáte? Hlásíte reklamačku, že škopek neglgáte, že na tóto štaflu hážete kakáč a že na samé šlus chcete neco jinýho, nérač neco hlava-mapa? A tak jo. Takže:

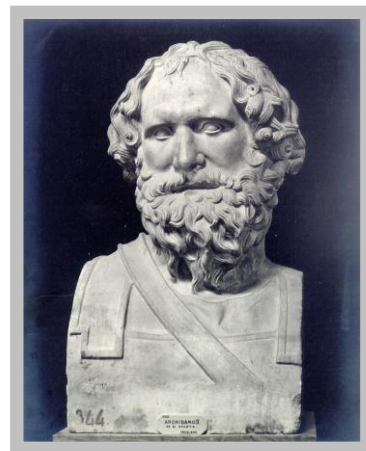

Eště jedná na samé šlus – **Echťválka Archimédy**

Archimédův zákon

Kdejaké bazmek mázlé do vasrovice hučí aus páró,
kerá je nemlich taková, jak grča vasrovice,
keré ten vergl zmákl vysadit kopny.

*Těleso ponořené do kapaliny je nadlehčováno silou,
která se rovná váze kapaliny tělesem vytlačené.*

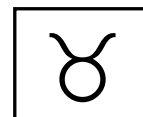

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – BÉK

Plotňácký upřímný horoskop – býk

(21. 4. – 21. 5.)

Máš všecko vyfachčený a betálně vygómaný. Máš ranu jak buldok, furt těžce makáš a borci vokolo majó zašitý v dózně, že seš vosel s natvrdló dyňó. Dyž hantýruješ, valijó ti žgryndy a prskáš. Seš vylízané komár.

Štykl šest kósků (*lekce 6*):

Brněnský knajpy II. – knajpy v lajfu

Dyž sem si tak zlóskl, co mázla do grče Evča vo knajpách v kopru, nekóřím, jak lapnót start. Asi na vopačným štyklu štatlu – teda na Čáře. První knajpa, keró zbliknete, je knajpa **U Švejka**. Pré tam klohnijó špica chálku. Dyž pak valíte dál, na Jakubské, nemlich na tym fleku, kde béval Venágl, je knajpové pivec **Pegas**. Škopek je tam těžká chuťka. Jak jé ufachčijó, tak jé bačujó do kryglu, a třeba aji nefiltrovanýho kvasničáka. Voprubujte.

Ale curyk na Čáru. Dyž zbliknete fogařa s rudó mickó na glocně a pantokem v klepetách, nemňéte peři, néste zralí na šaškec. Ten borec jenom fachčí propagandu knajpě, která se tam vylópla, néni to zas až tak dlóho. Je to **Středověká krčma**, keró ufachčili ve starých sklepách. Chálku tam fachčijó podle olt foršriftů a je hlt mastnější. Ale dybyste neměli love, bodlo na to. V této knajpě si můžete dohodit aji chálku, keró si můžete jenom vodfachčit. No cech místo lovů zalepíte hoknó a je to. A na glgačku můžete vypařit škopek nebo medůvku, aji škopek řezané medůvkó. Je to dost spešl. Ale valíme dál. Evča už to taky prolátla, na Čáře háže sicnu tradiční knajpa **U Stopky**. Byla, je a snad aji bude. Těžká tradice.

Ale to už sme na Svobodáku. Pod bévaló blehárnó, teda kinem Úderka, se vylópla knajpa, taky ve sklepách, keré se hóká **Černohorské sklep**. A bačujó tam čéháčko.

Na druhým koncu Svobodáku mužem hodit vzpomínáčku na kafec Evropa. Ten už je včil v kopru, ale na tym samým fleku háže sicnu **Bichlové kafec**, teda po cajzlovsku **Literární kavárna**. Von je tam betelné kvelb s bichlama; a ve druhým štoku je ten kafec. Můžete tam lapnót nejakó bichlu, vysadit vasrovicu, vajnoš či lógr a v klídku lóskat. Ale dyž budete mět slinu na čechr, to rač klapéte jinam. Tady majó jenom pytlované, a to eště do třetinkové lampy.

Dyž dovalíme až důle a hodíme se cemrem k rolu, zbliknem **Padowetz**. Už to néni ten bufál jak dřív, ale flek je to furt spešl. Dyž kóbři různých paluší zahlásijó machl a vykyblujó sajtny glgačů, ty naklapó do Padovca a pařijó dál. Tady se valí furt.

A my povalíme taky. Navrch a doleva – na Kapucálské plac a pak na Zelňák. Po štrece zapíšem knajpu **U Pandura**. Je ve starých, ale echt starých sklepách. Pré ze třinástýho kilojáru. Je to těžká špica atmoška. A majó tam taky čéháčko. A na Zelňáku – knajpa-legenda **Špalek**. Za komárů tam bačovali Gambáča. Dneska je tam víc sort škopků.

A včil vám prolátnu jednu spešl knajpu. Dyž poklapem navrch k Petrkirchu a tak v půlce štreky zahnem doleva nad moravské muzál a kapucálský zahrady, doklapem ke knajpě, keré firčijó jeptůle. No fak nevařím křivý války! Zichr jeptůle. A navíc bakeliťácký. Knajpě hókajó **Vasr v lajfu**, teda frankrajským hantecem **L'Eau Vive**, a klohnijó tu frankrajchskó zobku. Je tam čisté luft, protože je tam zaražený rauchčit, každé večer jeptůle špicově zonkčijó a na finále tam ani nevysoliš nijak extra mastný love.

Ale curyk na Zelňák a pak na Starobrněnské. A abysme ten svaté lajf nejak rozchodili, zahučíme do knajpy, keré se za komárů hókalo **Smíchovská** a bačovali tam hrnek ze Smíchova. Včil tam majó škopek z Oltecu, ale – je to první knajpa v Brně, kde s tím začli – nekerý dny tady škopky bačujó kocóři s holéma dudama. A só to fakt betálný kó, žádný plošiny.

No, měl bych to už zabalit – a tak na finále eště jedna knajpa – **Dávný časy**. Zas je to knajpa ve starých sklepách, hlt mastnější špica chálka, ale majó tady betálné cajk – skřípec, keré fakt fachčí. A švigrmutru tam pré mužesh našpónovat aji zadara.

Vono po tym plyšovým kotrmelcu se v Brně vylóplo knajp těžký hafo. A nejenom knajpy, ale aji klaby, čajovny, kafce, ale prolátnót je všecky – na to tu néni dost placu. Šak dovalte do Brniska a můžete to prubnót na svůj vlastní krupón. Tož – čus-blus!

Z Brna pro morgen-cajtung Nebálské jódl Žanek vod Jakuba.

bakelit ácké černošský, domorodý
bufál, -u, -y tbc. bufet
cajk, -u, -y tbc. věc
cech, -u, -y tbc. účet
curyk zpět, zpátky
čechr, -u tbc. pítí piva
dudy, -, bč. prsa, ňadra, poprsí
dynstovat pražit, restovat, smažit
echt skutečně, opravdu (zdůraznění)
fírčit vést, velet
foršrift, u, -y tbc. recept, předpis, pravidlo
frankrajchské francouzský
fýra, -y, -ři lbc. vedoucí, velitel, představený
Gambáč, -a tbc. pivo Gambrinus
holé holý, nahý
chuťka, -y, -y bč. lahůdka, dobrota, delikatesa
jeptůla, -e, -e bč. jeptiška
kapucál, -a, -i (-ech) lbc. kapucín (mnich)
Kapucálské plac Kapucínské náměstí
kilojár, -u, -y tbc. století
klab, -u, -y tbc. klub
klohnit vařit
knóbl, -a, -e tbc. knoflík
kó (n.š.h.) bč. dívka
kóbr, -a, -ři (-ech) lbc. hospodský, hostinský
kocór, -a, -ři, (-ech) lbc. dívka

kotrmelec, lca, -lce tbc. převrat, revoluce, kotoul, malý chlapec, dítě
krumpla, -e, -e bč. brambora
krupón, -a, y tbc. kůže, pokožka
kvasničák, -a, -y tbc. kvasnicové pivo
lepit platit
lógr, -u, -y tbc. káva, sedlina z kávy
machl, -u, -e tbc. zavřeno, uzavírka
medůvka, -y, -y bč. medovina
micka, -y, -y bč. čepice
mnichál, -a, -i (-ech) lbc. mnich
muzál, -u, -e tbc. muzeum
naklapat přijít, vstoupit
našpónovat natáhnout, napnout
olt dobrý, starý
pantok, -u, -y tbc. sekýra
peří, -í kš. strach, obavy
Petrkirch Petrov – katedrála Petra a Pavla v Brně
plošina, -y, -y bč. žena s malými ňadry
plyšové jemný, hladký, plyšový
propaganda, -y, -y bč. reklama
pytlované balený, lahvovaný
rauchčit kouřit
rozchodit smířit se, vyrovnat se (s něčím)

řezané kombinovaný, smíchaný
salc, -u, -e tbc. sůl
serpentýna, -y, -y bč. výmluva, vytáčka, úhybný manévr, úskok
slina, -y bč. chuť (na něco)
sorta, -y, -y bč. druh
start, -u, -y tbc. začátek
šlichta, -y, -y bč. kaše, omáčka
šmak, -u tbc. chuť (něčeho)
švigrmutra, -y, -y bč. tchýně
tunel, -u, -y tbc. podfuk, podraz, podvod
vajnoš, -a, -e tbc. víno
vasr, -u, -y tbc. voda
vasrovica, -e, -e bč. voda
vodfachčit odpracovat
voprubovat zkusit, vyzkoušet
vykyblovat vyhodit (odněkud)
vylópnót vypít
vylópnót se objevit se
vypařit vypít
vysadit dát (si)
zadara zdarma, zadarmo
zahlásit říct, vyhlásit
zahučet vpadnout, spadnout, vstoupit
zalepit zaplatit
zaražené zakázaný
Zelňák Zelný trh (náměstí v Brně)
zlósknót přechíst
zonkčit zpívat

Stabilní války a šmajhlcancy

(ustálené fráze a slovní spojení)

bodlo na to na to nedbejte
fýra knajpy vrchní
hodit blesk zapálit
knóbl dlachněnýho česneku stroužek prolisovaného česneku
lapnót start začít
masný love hodně peněz
mět peří mít strach, mít obavy, obávat se
mět slinu mít chuť (na něco)
na finále nakonec
nechte si čvachtat dobrou chuť

plyšové kotrmelec sametová revoluce (převrat v r. 1989)
pytlované škopek lahvové pivo
rauchčené čoklbuřt zauzený kabanos
škopek řezané medůvkó pivo s příměsí medoviny
vařit serpentýny vymlouvat se, vyhlávat se, uhýbat
vasr v lajfu živá voda
zalepit cech zaplatit (vyrovnat) účet

PM 1:

A) Hóknite rychtyk války na dotazníky:

Odpovězte na uvedené otázky:

1. Kde v sôčasným Brně sme štond vysmírovat knajpu U Švejka?
2. V keré knajpě sme štond cháčku zalepit hoknó?
3. Co je *Bichlové kafec*?
4. Kde sme štond vysmírovat knajpu, keré firčijó jept'ule, a jak jí hókajó?
5. Keré novodurové společenské cajk betelně helfl temu, že se v Brně vylóplo hafo paluší?

B) Pro svý kemy narychtujte fet s pařbó a chálkó (glgačka: škopek z Oltecu, chálka: Šropáli ze šaškecu – foršrift na gébišu tohoto štyklu bichle). Hanykujte jenom v brněnském hantecu, třeba jednoduchéma válkama. Hantýrujte třeba vo:

Připravte pro své přátele večírek s pohoštěním (pivo Starobrnno, Šropáli ze šaškecu – recept na konci této lekce). Konverzujte pouze v hantecu, byť v jednoduchých větách. Konverzujte na témata:

1. brniskový cédáky
2. makačky z matiky plný lohecu
3. provaření brniskoví čórkaři a grázli
4. slavný ména brniskovýho sportu
5. sôtěž ve vařbě těžce profachčených kšteltů zichrcanců a echtcanců

Jak sypat echtcancy III.

(časování sloves III.)

V tymto štyklu bichle si nafólujem do štryclí, jak u echtcanců vařit **vkoprutajm** a **vmrakáčhtajm**.

*V této lekci se naučíme tvořit u slovesných tvarů **minulý** a **budoucí** čas.*

Protože fachčení vlajfutajmu sme zmákli už ve druhým štyklu biflbichle a špicově já kóříme, bude to zichr kindošské špíl. A dyž kóříme cajzlovské hantec, bude to lebeda eště betelněší – sajtna tajmů a štreka, jak tajmy fachčit, je v hantecu nemlich taková jak v cajzlovštině.

Protože čas přítomný díky lekci druhé už tvořit umíme, bude to hračka. A pokud umíme česky, bude to ještě snadnější – soustava časů je v hantecu stejná, i jejich tvoření je velmi podobné.

Vkoprutajm echtcanců

(minulý čas sloves)

Zichr z druhýho štyklu biflbichle máte špicově zašitý v dóznách, že gramatická fligna vkoprutajmu hóká do placu, že se neco mázlo do grče nějaké ten tajm před tím, než sme my (či nějaké jiné pakín) vo tym začli hanykovat:

Jistě si pamatujete z lekce druhé, že mluvnický význam minulého času říká, že něco se odehrálo (odehrávalo) před tím, než jsme o tom (my nebo někdo jiný) začali mluvit:

Evča **mázla** do grče neco vo knajpách v kopru.

Dyž máme tóhu vařit kšteltý echtcanců s tóto gramatickó flignó, musíme si nafólovat do štryclí, jak fachčit kštelt echtcancu, kerýmu se hóká **VKOPRUTAJMUKŠTELT**.

*Abychom mohli vytvářet slovesné tvary s tímto mluvnickým významem, musíme se naučit tvořit slovesný tvar zvaný **příčestí minulé**.*

Je to těžká brnkačka – k základnímu štyklu infinýta dohodíme jenom jakosi šlusnu a fertyk.

Je to zcela jednoduché – k infinitivnímu kmeni slovesa připojíme pouze určitou příponu.

**Základní štykl infinýta je štykl echtancu, keré zvostane,
dyž máznem do kopru infinýto-šlusnu –t**

Infinitivní kmen je část slovesa zbývající po odtržení ifinitivní přípony – t

Žádnó extra makačku nám nevysadí

první sajtna (mustr **ČÓROVAT**)

druhá sajtna (mustry **VALIT** a **SPÓZET**), ani

třetí sajtna (mustr **GLGAT**)

Žádné problémy nebudeme mít s první třídou (vzor čórovat) ani s druhou třídou (vzory valit a spózet) ani se třetí třídou (vzor glgat).

Základní štykle infinýta só:

Infinitivní kmeny jsou:

Bordel v řepě šak muže vysadit

štvrtá sajtna (mustr **ŠLOHNÓT**),

U čtvrté třídy (vzor šlohnót) mohou však nastat jisté potíže.

U této sajtny startujem vařbu ze **štyklu vlajfutajmu** – štyklu Cancu, keré zvostane házet sicnu, dyž vysadíme kopny šlusně třetí perzóny sólonumera:

*U této třídy vycházíme z tzv. **kmene přítomného** – části slova po odtržení koncovky 3. osoby jednotného čísla:*

Z této štrekó narychtovaných štyklů infinýta ufachčíme samotné **tajmukštelt**. A ten bude hókat do placu gramatického flignu numera a zichrcancgrupáča.

*Z takto připravených kmenů utvoříme samo **příčestí**. Bude vyjadřovat mluvnický význam čísla a jmenného rodu.*

A)

První, druhá a třetí sajtna – štykl infinýta + šlusna -l

(+ šlusna, kerá prolátne zichrcancgrupáč)
(+ koncovka vyjadřující jmenný rod)

	SÓLONUMERO	HAFONUMERO
BC. ►	ČÓROVA-L	ČÓROVA-LI (Y)*
BČ. ►	ČÓROVA-LA	ČÓROVA-LY
KŠ. ►	ČÓROVA-LO	ČÓROVA-LY

	SÓLONUMERO	HAFONUMERO
BC. ►	VALI-L SPÓZE-L	VALI-LI (Y)* SPÓZE-LI (Y)*
BČ. ►	VALI-LA SPÓZE-LA	VALI-LY SPÓZE-LY
KŠ. ►	VALI-LO SPÓZE-LO	VALI-LY SPÓZE-LY

	SÓLONUMERO	HAFONUMERO
BC. ►	GLGA-L	GLGA-LI (Y)*
BČ. ►	GLGA-LA	GLGA-LY
KŠ. ►	GLGA-LO	GLGA-LY

* první šlusna je pro lajfborecgrupáč, druhá pro tuháčborecgrupáč
první koncovka je pro rod mužský životný, druhá pro mužský neživotný

B)

Čtvrtá sajtna – štykl infinýta + šlusna -l, (-ul)

(+ šlusna, kerá prolátne zichrcancgrupáč)
(+ koncovka vyjadřující jmenný rod)

	SÓLONUMERO	HAFONUMERO
BC. ►	ŠLOH-L	ŠLOH-LI (Y)*
BČ. ►	ŠLOH-LA	ŠLOH-LY
KŠ. ►	ŠLOH-LO	ŠLOH-LY

* první šlusna je pro lajfborecgrupáč, druhá pro tuháčborecgrupáč
první koncovka je pro rod mužský životný, druhá pro mužský neživotný

!!! TĚŽKÝHO MAJZLA – ROHATCŮV TUNEL !!!

Pozor – čertovský podraz!

Nekerý echtcancy, kerým hóká befély muŝtr **ŠLOHNÓT**, fachčijó tajmukštelť ŝlusnó **-l** aji **-ul**.

*Některá slovesa řízená vzorem **šlohnót** vytvářejí přičestí příponou –l i –ul.*

A tak třeba u echtcancu **drhnót** v těžkém lébošu ste ŝtond hóknót jak **drhl**, tak aji **drhnul**.

*Takže například u slovesa **drhnót** můžete použít oba tvary – jak **drhl**, tak i **drhnul**.*

Této fligně se hóká **dvojkakštelť**.

*Tento jev se nazývá **dubleta**.*

Ale v té druhé lajně fachčime ŝtykl infinýta tó ŝtrekó, že vysadíme kopny jenom ŝlusně **-ót** a **-n-** necháme na fleku.

*Ve druhém případě však musíme utvořit infinitivní kmen tak, že odtrhneme pouze koncovku **-ót** a hlásku **-n-** ponecháme jako součást kmene.*

TOŽ VŠECKO BETELNĚ NAVALIT DO ŠTRYCLÍ

!!!!!!!

V lébošu sme ŝtond hóknót, že tato grupa echtcanců těžkó věčínó fachčí vkoprutajmukštelť ŝtyklem infinýta, kde valila do dža jak ŝlusna, tak aji ŝlusová slabika:

Lze ovšem říci, že u této třídy bude nejčastěji základem pro tvoření přičestí minulého kmene infinitivní zbavený koncovky i koncové slabiky:

bonz– nót	BONZL
cink– nót	CINKL
hók– nót	HÓKL
máz– nót	MÁZL

a furt tó samó ŝtrekó
atd.

!!! A EŠTĚ MAJZLA –TUNEL V TUNELU !!!

A ještě pozor – podraz v podrazu!

Spešl plac v této sajně echtcanců hlásí do placu echtcanc:

Poněkud zvláštním v této třídě sloves je sloveso:

LAPNÓT

sednout (si), chytit, pochytit, sebrat, ukrást

Tento echtcanc fachčí tajmukštelť vobóma ŝlusnama, ale keró lapnót, temu hóká befěl to, co canc hlásí do placu:

Toto sloveso vytváří přičestí oběma koncovkami, ale jejich použití je řízeno významem slova:

LAPL

chytil, pochytil, sebral, ukradl

LAPNUL

sedl (si)

!!! TOŽ TAKY NAVALIT DO ŠTRYCLÍ !!!

Kšteltý, kerý hókajó vkoprutajm, vaříme šmajchlem vkoprutajmukšteltu a kšteltů echtcancu BYT, keré – jako echt helfechtanc – helfne šmajchlkšteltu prolátnót další gramatický fligny, spešl perzónu a sortu.

*Určité tvary vyjadřující minulý čas pak vznikají spojením **příčestí minulého** s tvary slovesa **být**, které zde – jako správné pomocné sloveso – **pomáhá** tomuto složenému tvaru vyjádřit další mluvnické významy, především **osobu** a **způsob**.*

Evčín žgrynd:

Evčina poznámka:

Nemlich tak jak v cajzlovštině aji v hantecu třetí perzóna háže těžké kakáč na helfechtanc. A že po helfechtancu není ani štyngec, to právě hlásí gramatický fligny ausgerechnet této perzóny.

Stejně jako v češtině se i v hantecu osoba třetí obejde bez pomocného slovesa – jeho nepřítomnost tu funguje jako signalizace mluvnických významů právě této osoby.

	PRVNÍ SAJTNA	DRUHÁ SAJTNA	TŘETÍ SAJTNA	ŠTVRTÁ SAJTNA
SÓLONUMERO	1. čóroval, -a, -o SEM	valil, -a, -o SEM spózel, -a, -o SEM	glgal, -a, -o SEM	šlohl, -a, -o SEM
	2. čórovalS, -aS, -oS	valilS, -aS, -oS spózelS, -aS, -oS	glgalS, -aS, -oS	šlohlS, -aS, -oS
	3. čóroval, -a, -o	valil, -a, -o spózel, -a, -o	glgal, -a, -o	šlohl, -a, -o
HAFONUMERO	1. čórovali, -ly, -ly SME	valili, -ly, -ly SME spózeli, -ly, -ly SME	glgali, -ly, -ly SME	šlohli, -ly, -ly SME
	2. čórovali, -ly, -ly STE	valili, -ly, -ly STE spózeli, -ly, -ly STE	glgali, -ly, -ly STE	šlohli, -ly, -ly STE
	3. čórovali, -ly, -ly	valili, -ly, -ly spózeli, -ly, -ly	glgali, -ly, -ly	šlohli, -ly, -ly

Evčina upozorňovačka-varovačka:

Esi vám vyhóplo v štrycli, že ve druhé perzóně sólonumera helfechtanc **byt** lapne kštelt **si**, je to těžké krén. V této perzóně se helfechtanc zamachluje jenom na šlusnu **—S**.

*Pokud jste předpokládali, že ve druhé osobě čísla jednotného bude pomocné sloveso **byt** ve tvaru **si**, není tomu tak. V této osobě se pomocné sloveso stahuje pouze na koncovku **—s**.*

!!! TOŽ SI TO BETELNĚ ŠRAJBNITE ZA OVARY !!!

A na samé šlus eště jeden cajk:

A na závěr ještě jedna věc:

Nemlich tak jak v cajzlovštině helfechtanc muže parkovat jak za echtechcancem, tak aji před ním. A kde je ten rychtyk flek, to si válka hókne:

Stejně jako v češtině může pomocné sloveso stát jak za významovým slovesem, tak i před ním. Správné umístění poznáme z konkrétní věty:

Mózovali SME po štatlu.
Včera SME mózovali po štatlu.

A nemlich tak jak v cajzlovštině, aji v hantecu mezi helfehtcanc a echtehtcanc sme štond dohodit uehtcanc, keré hlási šmajchl k echtehtcancu:

A zrovna tak jako v češtině, i v hantecu mezi pomocné sloveso a sloveso významové můžeme vsunout příslovce vztahující se k významovému slovesu:

Těžce SME mózovali po štatlu.
Včera SME těžce mózovali po štatlu.

PM 2:

A včil už těžce vyfachčená Evčina praktická makačka:

A nyní Evčino promyšlené cvičení:

A) Fofrem sypéte v vkoprutajmu tydle echtcancy:

Hbitě časujte v minulém čase tato slovesa:

RAUCHČIT
VOPRUBOVAT

ZLÓSKNÓT
ZONKČIT

VYLÓPNÓT
NAŠPÓROVAT

B) Máznite žgryndy na rychtyk fleky války a ze šrajbléch infinýt ufachčíte rychtyk kštelty echtcanců v vkoprutajmu (v 3. perzóně sólonumera a v 1. perzóně hafonumera)

Uspořádejte výrazy do správného větného pořadí a z daných infinitivů vytvořte náležité slovesné tvary v minulém čase (ve 3. os. j. č. a v 1. os. mn. č.):

1. start (Nekóřit) lapnót jak
2. V betelnó knajpě chálku (vysadit)
3. (zahlásit) Kóbr v machl olt natvrdo paluši
4. cugem Brniska do (Dovalit)
5. mókó s holpecu do krumple (Hodit) polohrubó

C) Války převekslujte do hantecu a ve druhé lajně překopnité do vkoprutajmu:

Věty přeložte do hantecu a poté převeďte do minulého času:

1. Brno se chlubí vynikajícím fotbalovým týmem.
2. Z obchodu si nosíme domů výborný zauzený kabanos.
3. Nic se nebojíme, že nezaplatíme účet v restauraci.
4. Naše manželky jsou překrásné dívky.
5. Učitelé nám zakazují pít alkoholické nápoje a kouřit tabákové výrobky.

Vmrakáčtajm echtcanců

(budoucí čas sloves)

Dyž repete hodíme špiz do canců druhýho štyklu biflbichle, vyhópne nám v řepě, že gramatická fligna vmrakáčtajmu hóká do placu, že se neco mázne do grče až nějaké ten tajm po tym, co sme my (či nějaké jiné pakin) vo tym začli hanykovat:

Podíváme-li se ještě jednou do výkladů lekce druhé, připomeneme si, že mluvnický význam budoucího času vyjadřuje, že něco se uskuteční poté, co jsme o tom (my nebo někdo jiný) začali mluvit:

*Tam **zbliknete** knajpu U Švejka.*

Gramatická fligna vmrakáčtajmu fachčí těžce v holpecu se svým kemó – teda se **ŠPIZEM**. Tož včil si pro zichr dohodíme hlt repete-hokny. A ufachčí ju Žanek:

*Mluvnický význam času budoucího úzce spolupracuje se svým kolegou – totiž s **videm**. Takže si raději dopřejeme trochu opakování. Na starost si ho vezme Žanek:*

ŽANKOVA REPETE-HOKNA

ZMÁKLÉ ŠPIZ / HAKLŠPIZ

je štond prolátnót, esi to, co hóká do placu echtanc

ZAHLÁSILO či NEZAHLÁSILO

konečnó.

*Vid dokonavý / vid nedokonavý má za úkol vyjádřit,
zda děj vyjadřovaný slovesem je ukončený nebo neukončený.*

Máte to ešte zašitý v dóznách?

Pamatujete?

Schaloval rulík.

Snědl rulík.

(Rulík už je v kopru, néni co chalovat, a aji ten pakin už natuty zakalil.)

(Rulík nezbyl, je sněden, a i ten blázen už s největší pravděpodobností nežije.)

To je **ZMÁKLÉ ŠPIZ**.

To je vid dokonavý.

a nebo to ešte néni finýto a muže to valit dál:

a nebo to ještě není ukončeno a může to dále pokračovat:

Chaloval rulík.

Jedl rulík.

(Rulíku je ešte hafo, pakin v lébošu muže chalovat dál, než natahne papuče.)

(Rulíku je ještě dost, blázen klidně může jíst dál až do té doby, než zemře na otravu.)

To je **HAKLŠPIZ**.

To je vid nedokonavý.

Echtanc ve zmáklým špizu „potratil“, a tak néni štond hóknot do placu vlajfutajm. Kštelt, kerým echtanc těžkó věčinó fachčí této gramatickó flignu, hlásí do placu flignu **vmrakáčhtajmu**. A tož hod'me špiz na válku ze storky vo knajpách:

*Sloveso vidu dokonavého „ztrácí“ jednu možnost – totiž vyjádřit přítomný čas. Tvar, jímž sloveso obvykle tento mluvnický význam vytváří, totiž v tomto případě nese význam času **budoucího**. Podívejme se na příklad z článku:*

*Cech místo lovů **zalepíte** hoknó.*

Na echtancu **zalepíte** ste štond zapsat kštelt vlajfutajmu (základní štykl infinýta a normiš šlusna), ale fligna nám natvrdo hlásí **vmrakáčhtajm**. A dyž budem mět tóhu hóknot těžký módro vo vlajfutajmu, pak lapnem do chlebarny echtanc hlt jiné – jiné jenom flignó špizu – echtanc **lepíte**.

*Na slovese **zalepíte** vidíte tvar pro čas přítomný (infinitivní kmen a obvyklá koncovka), ale význam nás jasně odkazuje do budoucnosti. Budeme-li se chtít vyjádřit k přítomnosti, pak užijeme slovesa jen nepatrně jiného – jiného právě jen v kategorii vidu – slovesa **lepíte**.*

!!! EVČA HLÁSÍ TĚŽKÓ SPOKOJENOST !!!

Evča chválí!!

Evča hlásí těžkó spokojenost s hlava-mapa špizmonem, keré hned na fleku zblíkl, že taková **DVOJKA ŠPIZŮ**

je fligna, keró hantec špicově góme.

Evča chválí bystrého pozorovatele, jemuž neujde, že taková **vidová dvojice** je v hantecu běžná věc.

Je to dvojka echtanců, kerý hlásijó do placu vodlišnost špizem (a **startnó**, kerá těžkó věčinó z echtcacu v haklšpizu ufachčí echtanc v zmáklým špizu):

Jedná se o dvojici sloves, která se liší videm (a **předponou**, jež přechozo ze slovesa nedokonavého vytvoří sloveso dokonavé):

góme	—	vy-góme
klohnijó	—	u-klohnijó
chaluješ	—	s-chaluješ
štengrujó	—	vy-štengrujó
fachčíme	—	u-fachčíme

JENOMŽE:

Hlava-mapa špizmon dohókaně zgómne, že echtanc v haklšpizu je štond startnó ufachčit nejenom echtanc ve vopačným špizu, ale těžkó věčinó aji s totáč vodlišnó **věcnó flignó**:

Bystrý pozorovatel s hrůzou zjistí, že nedokonavé sloveso pomocí předpony vytvoří nejen sloveso vidově protikladné, ale často i s velmi jiným **věcným významem**:

HAKLŠPIZ		ZMÁKLÉ ŠPIZ	
balit	<i>navazovat známost</i>	z-	<i>úspěšně navázat známost</i>
		vy-	<i>řici</i>
		u- balit	<i>udeřit</i>
		roz-	<i>svléci (ženu)</i>
		pře-	<i>převléci se</i>

A furt tó samó štrekó....!

A tak dále...!

Hlava-mapa špizmon kóří, že špiz echtanců mužem lapnót, dyž máme tóhu hóknót do placu vmrakáchtajm, a to tó štrekó, že ufachčíme „dohazštykl“ s nekonfliktní flignó:

Bystrý pozorovatel chápe, že slovesného vidu lze využít k vyjádření budoucího času, vytvoříme-li významově nekonfliktní „doplněk“:

VLAJFUTAJM		VMRAKÁCHTAJM	
lepím	lepíme	zalepím	zalepíme
lepíš	lepíte	zalepíš	zalepíte
lepí	lepijó	zalepí	zalepijó

U echtanců, kerém hóká befély mustř **šlohnót** a kerý to, že só v zmáklým špizu, hlt zašívajó (cancfacha je těžká makačka na bednu), nastópí haki křén totáč vopačné – teda jak hóknót do placu **vlajfutajm**?

*U sloves řízených vzorem **šlohnót**, která jsou vidu dokonavého méně nápadně (slovotvorně složitěji), budeme mít problém opačný – jak vyjádřit čas přítomný?*

Hlava-mapa špizmonovi už zichr straší v řepě, že nětěší křivárna je zašitá hned ze startu – a to, jak zgómnót, keré echtanc je ve zmáklým špizu a keré v hakišpizu?

Bystřý pozorovatel ovšem tuší, že to nejzákladnější je skryto na počátku – jak totiž rozeznáme spolehlivě slovesa dokonavá od těch nedokonavých?

Evča hlásí do placu:

**TI, CO KÓŘIJÓ HANTEC,
(a aji ti s nabitěšíma budkama, co vařijó po cajzlovsku)
ZICHR GÓMÓ, ŽE TO JE TEN RYCHTYK DOTAZNÍK !!!**

*Uživatelé hantecu (a bystřejší uživatelé češtiny) vědí,
že to je ta správná otázka!*

Ti, co kóřijó kulový – tíha.

Nezasvěcenci – těžko.

Abysme byli štond zmáknót ten těžce husté gramatické valdec, musíme hantec betálně filčit. A to nafasujem buďto rovnó z mutřinách dvorců a blemcáku, nebo těžkó makačkó na šaškec, kerá lapne betelný hafo jářů. Špica helf muže byt grilka s babáčem/borcem, keré chleběrnu nezamachluje, byl v Brně vyklopené a teda vařil v brněnským hantecu už jako malé šropál.

Ovládnout tuto spletitou gramatickou džungli vyžaduje vytríbený cit, jenž získáme buď s mateřským mlékem a jazykem, nebo mnohaletou praxí. Dobrou pomůckou může být sňatek s hovornou/hovorným rodilou/rodilým mluvčím/mluvčím.

Tem, kerém se z grilky navaluje, sme štond dohodit eště jednu štreku. Ze startu šak Evča prolátne **další flignu, jak vařit vmrakáchtajm**, a to pro echtancy v hakišpizu.

*Pro zaryté nepárovce tu máme ještě další možnost. Nejprve vám však Evča vysvětlí **další způsob vyjadřování budoucího času** platný pro slovesa vidu nedokonavého.*

Ubóchnem **šmajchlkštelt echtancu**, a to z:

*Vytvoříme **složený slovesný tvar**, a to z:*

kšteltů helfechtancu byt v vmrakáchtajmu a infinýta echtechcancu
tvarů pomocného slovesa byt v budoucím čase a infinitivu plnovýznamového slovesa

**budu čórovat
budu štengrovat**

**budu spózet
budu čechrovat**

**budu glgat
budu vopruzovat**

**budu vařit
budu somrovat**

...a tó samó štrekó furt jak na šauklách
...a tak dále

V tymto šmajchlkšteltu sypem jenom helfechtanc **byt**...
V tomto složeném tvaru časujeme pouze pomocné sloveso **byt**...

...a sypem je těžce v lati!
...a časujeme je zcela pravidelně!

Už vám docvaklo, jaké je to špica helf, dyž máš tóhu zgómnót, keré echtcanc je ve zmáklým špizu a keré v hakišpizu??

Už vám došlo, jaká je tohle perfektní pomůcka, když potřebujete odlišit slovesa dokonavá od těch nedokonavých??

**U ECTCANCŮ VE ZMÁKLÝM ŠPIZU NÉSEŠ ŠTOND TÓTO ŠTREKÓ
VMRAKÁCHTAJM UFACHČIT.**

U sloves dokonavých nelze budoucí čas tímto způsobem vytvořit.

Uvařili byste jakési dabl gramatické fligny, a protože hantec je betálně vymakané a krótí těžce hospodárné lajf, tak na neco takovýho háže těžký bodlo.

Došlo by totiž k jakémusi zdvojení gramatického významu, což hantec vzhledem ke své logičnosti a bytostné hospodárnosti nesnese.

PRUBNITE:

Zkuste si to:

budu šlohnót...

budeš šlohnót...

filčíte, jaká je to truc-krávovina?

cítíte, jaký je to nesmysl?

Esi filčíte kulový, tak začněte smírovat po borcovi / babáčovi, keré byl v Brně vyklopené a teda vařil v brněnským hantecu už jako malé šropál a keré má těžce vyfachčené smysl pro familkové lajf...

Pokud necítíte nic, nezbude vám než začít hledat rodilého mluvčího hantecu se smyslem pro rodinu...

PM 3:

A včil – praktická makačka vod Žanka

Evča háže velkó vomióvačku, ale Žanek makačku těžce zdrbal a na fleku makačky na vmrakáčtajm ubóchl makačku na vkoprutajm aji vmrakáčtajm do holpecu. Ale aspoň si to špicově promrskáte. Tož makéte...

A) Šrajbnite tak pětku krpatých válek vo tym, jakó dojímačku na vás ušil start-canc šrajblé v tymto štyklu bichle. Echtcancy šrajbčíte jenom v vmrakáčtajmu!

Napište v deseti krátkých větách svůj dojem z úvodního textu lekce. Sloves užíjte jenom v minulém čase!

V této fakt namakané praktické makačce můžete házet macháčka, jak hantec špicově gómete.

V tomto obtížném cvičení můžete prokázat již skutečné jazykové dovednosti.

B) Podle mustru převekslujte šmajchlválku na válku jednoduchó a pak ju překopnite do:

Podle vzoru transformujte souvětí na větu jednoduchou a poté ji převed'te do:

a) vkoprutajmu
minulého času

b) vmrakáčtajmu
budoucího času

Mustr:

Vo štatlu má tak betálně ánung, že je štond prolátnót ty něšpicovjější štatlový paluše.

Město zná tak dokonale, že je schopen pohovořit o nejlepších restauracích.

po veksu

Prolátnutím tech něšpicovjějších štatlových paluší hlásí betálně ánung vo štatlu.

Schopností pohovořit o těch nejlepších restauracích prokazuje dokonalou znalost města.

a) Prolátnutím...hlásil....

b) Prolátnutím...zahlásí....

1. Zgómnem pivecovó knajpu Pegas, dyž smírujem po storkovým Venáglu.
2. Vona tak těžce prožívá vzpomínáčku na kino Úderka, že paří jenom v Černohorským sklepu.
3. Brněnské lajf je tak špicové, že v palušách ti škopek dotlačijó jak jepťule, tak aji skoro holý hajfy.
4. Dyž nabalíš štroncnu v goldně, zichr za tebe zalepí cech v palermu.

C) Tydle echtancy máznite do grče se zichrcancama tó štrekó, aby se vylópl blemcákové lochec. Jak ste to zmákli, to zgómnete tak, dyž vaše šmajchly hóknete do ovaru nejakýmu kemovi. Ve druhé lajně echtancy ve šmajchlcancech fofrem sypéte v vmrakáchtajmu aji v vlajfutajmu ve všech perzónách sólo- aji hafonumera.

Následující slovesa spojte s podstatnými jmény z druhého sloupce tak, abyste dosáhli jazykového komického účinku. Splnění úkolu si ověřte na vhodném posluchači. Poté hbitě slovesa v souslovích časujte v budoucím i minulém čase ve všech osobách jednotného i množného čísla.

Mustr:

rauchčit muzál

PRSK !!

ha ha ha, cha cha chááá!!!

zlósknót
rozchodit
rauchčit
dynstovat
mět peří
vysadit
klohnit

mastný love
tunel
pantok
lógr
plošina
muzál
micka

A na samé šlus – Evčín foršrift na chálku:

Šropáli ze šaškecu se zeleným přelivem

Válka ze startu: Tato chálka góme betálné tunel – zmákne naklavírovat šropům do štrycle, že šlichta ze špenátovýho lupení je špica chálka. Aji kindoši, keří vařili serpentýny, že z té zelené šlichty hodijó kosu, se šropálama ze šaškecu špenát chalujó.

Matroš (na gábl pro štyry):

40 deka krumpľi kľohněnéchi v šupkách	dľachněný lupení ze špenátu
2 vajca, polohrubá móka	mľk, ščorová smetana
hľt šropové krupice	dynstovaná šľichta (z mazadľa a fajnové móky)
30 – 40 deka rauchčěnýho čokľburťa	česnek, salc
roslinný mazadlo	

Šľichta ze špenátu: Hockna s dľachněným špenátom neni žádné tunel. Špenátové krychľu šópne do kastroľa, máznem na šporhět, hodíme blesk a kľohníme. Přihodíme mľk, 1 vajco a rozšprudľujem hľt dynstované šľichty, aby špenát lapľ krémovó ranu. Pro špicové šmak rozšprudľujem hľt ščorové smetany. Pak fajr utnem a na samé šlus dohodíme nejaké ten knóbl dľachněnýho česneku a salc.

Krumpľoví šropáli ze šaškecu: Vľkľohněný krumpľe volópeľ a nastróháme. Pak je hodíme do holpecu s vajcem a polohrubó mókó a ufachčíme krumpľový těsto. Dyž dohodíte hľt šropové krupice, s těstem se betálně bóchiá, nelapne vasrovó ranu a vy nebudete zapráskáni. Z těsta ufachčíme tenký placky asi 5 centálů veľký (ze šrajbnuté grčě těsta ufachčíte 20 až 25 štykľů).

Čokľburť volópeľ a naflákáme na špalķy veľký 5 centálů. Každé špalek fláknem ešťě na štyry dlóhý štykľe. Na každó placku šópneľ štvrtķu špalķa čokľburťa, keró betálně volepíme těstem a hodíme temu ranu podľóhlě šíše.

Šišama hemžíme v rozhicovaným mazadľe v kastroľu nebo fritmenu tak, aby lapľy bronz a gold-nové přeliv po celým povrchu.

Válka do placu: Těsto sme štonď ufachčít aji z krumpľovýho těsta v pytlíku. Šrajbnuté grču zmáknem z 20 deka krumpľové směsi (půľķa jedneho pakľu).

Chalování: Esi ste vygómali, že na šíše chrstnete šľichtu ze špenátu, je to krén. Špenátové šľichtu chalujem žicó, šropále ze šaškecu, ešťě teplý, lapnem do haluze a kóšem na sólovku.

NECHTE SI ČVACHTAT!!!

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – BUZULUCI

Plotňácký upřimný horoskop – blíženci

(22. 5. – 21. 6.)

Máš nabitó a vyfachčěno mysľivnu. Hafo lidí tě balí, protože seš bisexuál. Všeho chceš hafo, ale cálovat se netlačíš. Love, kerý šópneš v knajpě jako trauf, nésó na nic. Seš betelně hamón. Buzuluci só těžcí incest'áci.

Štykl sedum kósků (lekce 7):

Fanóš Kocórkuj – kingál storek a voceli

Náš život by byl asi nudný, kdyby nebylo legend. Legendy vznikají proto, aby se na ně vzpomínalo, aby vyprávěly v detailech a aby se s každým novým vyprávěním zvětšovaly a neuvěřitelné věci se stávaly ještě neuvěřitelnějšími...

(Pavel Jelínek-Čiča)

V járu bez kila dva litry, štyry pětky a sedum kósků byl vyklopené v lontu Sečkovice, ale už vod šropála lajfčil v Kényku. Fotr, kerýmu plotňáci z Kényku hókali Krumpla, fachčil vohozy na sólovku, ale to mu komáři zarazili. Dyž pak začl byt těžké chabrus, tak krupicu dom hrnula akorát mutra. Fachčila pré ve slévárně a eště aji helfra špachtloňům.

Fanóš budku moc neprožíval a na kéro jé zblikli leda tak durchčít. Furt smíroval po štatlu a házel ovary na storky a vzpomínačky staré plotny z Kényku. A fóloval si do štrycle plotňácké hantec. A tak se ufachčil ten Fanóš Kocórkuj, jak jé máme všeci betálně zašitýho v dóznách: borec plně hantecových storek, furt naštelované na nekajó čurinu, borec, které lajfčil na plný kule, furt narychtované z nekeho ufachčit betelnó andulu, ale taky dohodit helf klepeto každému, keré to potřeboval. Za jeho pozděším kšteltem Švarcenegra byl totiž zašité špicově citlivé borec s vyfachčenó budkó.

V šedesátých járech fachčil zápasnickó za Flintůvku, ale v dózně mu furt strašil plotňácké hantec vo siláckých arénách před druhó světový mixnó aji vzpomínačky na cirkusácký borce, keří rušili kdejaké vocelové zgarb. A tak se mázl do grče s bévalým husovickým lamželezem Fanóšem Česalovým, hobloval jak bakelitřák a za tři járy, teda v járu bez kila dva litry, šest pětěk a sedum kósků, se vylópl Fanóš Kocórkuj – kingál voceli. A že to byly numera! Holým cemrem házel lehára na fošně s laťákama, na vampně kovadlina, do keré jak magoři šijó dvá borci těžkema báčhamrama. Šprajclé jenom na krkovici a patách, na kozách betelné gryml, z kerýho báčhamrem fachčili krpatý štykle. Na dózně mu štipali holcnové špalek. Jenom kelcnama casnoval vagón. Káry po sobě nechal valit. No hafo takových truc-fóglovin byl štond fachčit. Ale esi vám vyhóplo v dózně, že musel byt plně lovů – těžké krén. Tehdší cirkusácký věšky se cálovat moc netlačili. A tak Fanóš po Brnisku casnoval uhel v putnách a kingála železa fachčil jenom tak z hecu.

Dyž se v šedesátých járech mázla do grče brněnská bohéma – štatlaři, u teho zichr musel byt aji Fanóš. Šrajbčil storky v hantecu, fachčil tyjátr a hafo fóglovin – no mraky lochecu. V tyjátru Husa na provázku (pozděší Provázek, teda Špagáti) špilčil s takovéma borcama jak Bolek Polívkuj, Jura Pechuj, Arnošt Goldflamuj, Mira Donutiluj.

Ale névěčí šorfka vod Fanóša byla, jak lapl Goldnovýho fógla. Ve štrekách štatlu ufachčil koncert bohémskýho zonkařa Rudyho Kovandy, borcům aji babáčům z Brniska naklavíroval do štrycle, aby skópili co névíc Mladřáků s hlasovacíma flóskama a ty pak hrnuli Rudymu. Těžkó propagandu fachčili aji diskžokeji v jiných štatlech. No a na finále – v járu bez kila dva litry, sedum pětěk a bůra, a to až dovčil, žádné neprolátl, jak Goldnové fógel tehdá dopadl. Natuty jé vyhrál Rudynek Kovanduj, ale to byla pro tehdší věšky a Kódlá Gottovýho taková prda, že s tym aus nevalili. A Mladřák zafiksloval pravidla a hókł do placu křivó válku, pré že Goldnové fógel je sótěž jenom pro registrovaný zonkaře (těžké lochec), a to Kovanda zichr neni, tak ať v Brnisku sklapnó.

Ze startu devadesátých jářů začli felčáři Fanóšovi valit do štrycle, že by měl fofrem naklapat do špitlu; má pré pres jak sviňa. Ale Fanóš se jim vylochčil. Kde von by splášil tajm na nemá! Fela. Sedmýho červenca bez devíti kósků dva litry, v knajpě ve Víru, Fanóšovi rupla hercna. Felčáři pak zgómli, že už Fanóš jeden infoš rozchodil. Jednó, před hafo járama, káró zramoval mladó hajfu s kindošem v kočárku, a to tak, že vobá valili do sna. Aji za to byl zašité. Každé casnujem celé lajf nějaké ten kros. Ten Fanóšuj byl natuty ten malé šropál. Tak asi tehdá mu nastópil ten infoš.

A tak dyž krótil štyry pětky a štyry kósky svýho lajfu, Fanoš hodil Brnisku věčnó mávačku a naklapal "tlačit mraky".

Foto: Ilona Urbanová, www.frantakocourek.eweb.cz

bác-hamr, -u, -y tbc. kladivo	kozy, -, bč. prsa	putna, -y, -y bč. odměrná nádoba na uhlí
budka, -y, -y bč. škola, hlava	krén špatný	rupnót prasknout
cálovat platit	krkovica, -e, -e bč. krk	rušit ničit, rozbíjet
casnovat tahat, škubat, třepat	kros, -u, -y tbc. kříž	sklapnót ztichnout
fela, -y, -y bč. chyba, omyl	krótit prožívat, provádět, kroutit	sólovka, -y, -y bč. samostatná akce, garsoniéra
felčar, -a, -ři (-ech) lbc. lékař	krupica, -e bč. peníze	šit střílet, silně bouchat
fikslovat podvádět	lat'ák, -u, -y tbc. hřebík	šorfka, -y, -y bč. léčka, lest, trik
Flintůvka, -y bč. Zbrojovka Brno	litr, -u, -y tbc. tisíc, tisíciko-run	špachtloň, -a, -i lbc. zedník
flósek, -u, -y tbc. Lístek, vstupenka	lohec, -u tbc. smích, legrace	špílčít hrát
fógl, -a, -i (-ech) lbc. pták	lont, -u, -y tbc. venkov, vesnice	špitl, -u, -e tbc. nemocnice
fóglovina, -y, -y bč. ptákovina, hloupost	mávačka, -y, -y bč. loučení, rozloučení, odchod	šprajelé opřený, zapřený
fólovat (si) (něco někam) cpát, nadívat, plnit	máznót dát, hodit, udeřit	šrajbčít psát
fotr, -a, -ři (-ech) lbc. otec	melón, -u, -y tbc. milion	štatlař, -a, -i lbc. obyvatel města, měšťan,
fošna, -y, -y bč. deska	mixna, -y, -y bč. rvačka, bitva, válka	príslušník brněnské bohémy let 60. až 80. 20. stol., flákač
goldnové zlatý	Mlad'ák, -a, -y (-ách) časopis Mladý svět	tác, -u, -y tbc. tisíc
hajfa, -y, -y bč. žena, dívka	mraky hodně	tlačit se spěchat, pospíchat
hec, -u, -y tbc. legrace, zába-va, provokace	mutra, -y, -y bč. matka	uhel, -hla, tbc. uhlí
helfr, -a, -ři (-ech) lbc. pomocník, pomocný dělník	narychtované nachystaný, připravený	válka, -y, -y bč. řeč, výrok, věta
hercna, -y, -y bč. srdce	nastópit nastat, přihodit se	vampna, -y, -y bč. břicho
hoblovat tvrdě pracovat, dřít	naštelované nachystaný, připravený	věška, -y, -y bč. vedoucí, představený, nadřízený
holcna, -y, -y bč. dřevo	numero, -a, -a (-ách) kš. číslo	vocel, -e, -e bč. kov, ocel, železo
holcnové dřevěný	ovar, -u, -y tbc. ucho	vyfachčené vypracovaný
hrnót jet, jít, přinášet, nosit	pětka, -y, -y bč. deset, desetikoruna	vylochčít se vysmát se
infoš, -u, -e tbc. infarkt	plotna, -y, -y bč. skupina lidí (= brněnská galerka)	zafikslovat podvodně změnit
kelcny, -ů bč. zuby, chrup	plotnáč, -a, -ci lbc. příslušník plotny, brněnský flákač	zašité schovaný, ukrytý, zavřený ve vězení
kényk, -a (= kénig) lbc. král	prda, -y, -y bč. rána	zgarb, -u, -y tbc. věc, předmět, krám (nepotřebný předmět)
Kényk, -u (= Kénig) tbc. Královo Pole	pres, -u, -y tbc. tlak, lis	zonkař, -a, -i lbc. zpěvák
kilo, -a, -a (-ách) kš. sto, stokoruna	prožívat mít rád, mít v oblíbě	
kindoš, -a, -i lbc. dítě		
kingál, -a, -i, (-ech) lbc. král		
kósek, -sku, -sky (-ách) tbc. jedna		

Stabilní války a šmajchlcancy

(ustálené fráze a slovní spojení)

borec s vyfachčeno budkó chytrý
byl vyklopené narodil se
dohodit helf klepeto podat pomocnou ruku

fachčít vohozy na sólovku šít oděvy jako živnostník, mít firmu na šití oděvů
fólovat si do štrycle učit se, poslouchat, cpát si do hlavy

Goldnové fógl	Zlatý slavík	moc se netlačili cálovat	s placením moc nepospí-
házet ovary	poslouchat		chali
hodit věčnó mávačku	odejít (opustit) navždy	truc-fóglovina	velká hloupost, velká
jak sviňa	silný, velký		ptákovina
křivá válka	lež	valit do sna	zemřít
lajfčít na plný kule	žít naplno		
mět zašitý v dózně	pamatovat si		

Rechncancy I. – Sorty rechncanců

(číslovky I – Druhy číslovek)

Tak jak v každým blemcáku, aji v hantecu hážó sicnu cancy, kerý só štond prolátnót taková spešl hlášku, že nám na fleku teho žgryndu hned vyhópne v řepě nějaký numero.

Tak jako v jiných jazycích, i v hantecu existují slova, po jejichž zaznění si představíme nějaký počet.

- A) A dyž gómem rechnovat, pak hned kóříme, **jaký hafo** perzón, kdejakýho blechavca, zgarbů, hokny či vercajku k hokně se nekde vometalo, aji **kolikrát** nekdo musel vyšit prdu, než to ufachčil, a tak. To hókajó do placu cancy jak:

*A pokud umíme počítat, okamžitě zjistíme, **jaké množství** osob, zvířat, věcí, práce či nástrojů k práci nezbytných někde bylo, i **kolikrát** někdo musel udeřit, než se to podařilo, a tak podobně. To všechno nám prozrazují slova typu:*

kósek, v první lajně, po štyrech, dva kósky, štyrykrát, kilo, dvě pětky, litr, melón...

kerém hókáme **RECHNCANCY**.

která nazýváme číslovky.

Jaký sorty rechncanců sme v hantecu štond zgómnót, to zapíšem, dyž budem šmírovat borce, keří po Evčíným a Žankovým hantecu vo brněnských knajpách to valili vogómnót na vlastní krupón.

Jaké druhy číslovek v hantecu existují, to zjistíme, budeme-li sledovat borce, kteří pod vlivem článků Evči a Žanka o brněnských hospodách vyrazili na průzkum, jak se říká, na vlastní kůži.

1. Dyž nám rechncancy prolátnó, že v knajpě byl JEDEN borec, keré vypařil DVĚ PĚTKY škopků za BEZ KÓSKU BŮRA hoďky, tak to só **ECHTRECHNCANCY**.

*Pokud nám číslovky prozradí, že v hospodě byl **jeden** borec, který vypil **dvacet** piv za **čtyři** hodiny, tak se jedná o číslovky základní.*

2. Dyž pak zgómnem, že ten borec s dvěma pětkama škopků hodil sicnu v PRVNÍ lajně a ten, co vypařil jenom půl druhé pětky, v DRUHÉ lajně, tak to nám bonzly **BRÁZDOVÝ RECHNCANCY**.

*Když se pak dozvíme, že ten borec s dvaceti pivy byl **první** a ten, co jich vypil jenom patnáct, byl **druhý**, tak to nám prozradily číslovky řadové.*

3. A **NÁSOBNÝ RECHNCANCY** zas só štond bonznót, že ten borec, co vypařil jenom dva škopky, valil na retych JEDENKRÁT, ten, co jich vysmahl pětku, ŠTYRYKRÁT a ten, co vykósł dvě pětky škopků, tam hópl rovnó VOSUMKRÁT.

*A číslovky násobné jsou zase schopny prozradit, že ten borec, co vypil jen dvě piva, musel na záchod **jedenkrát**, ten, co jich vypil deset, **čtyřikrát**, a ten, co vypil dvacet piv, tam pospíchal hned **osmkrát**.*

- B) A včil špica fligna pro ty natvrdlejší, keří rechnovat nakóřijó. Dyž matiku moc neprožíváte – žádná křeč. Na flek každé z prolátlých grup rechncanců můžete dohodit cancy jak:

A nyní poradíme těm, kteří se v počtech příliš neorientují. Každou z výše uvedených skupin číslovek můžete nahradit slovy typu:

hafo, žádné, nekolikrát, mraky, mockrát, nekolikáté, hlt...

A tak nemňte peří. Aji vy ste štond zgómnót, že tech vypařených škopků bylo HAFO, pinkl pro škopek valil MOCKRÁT, borců, keří pak hlásili domášov po dvóch, vyložené HLT, seslí NEKOLIK, plonk flek ŽÁDNÉ, kalósků na plech MRAKY – to kóříte aspoň **PROPAKO RECHNCANCY**.

*Takže bez obav. I vy jste tedy schopni zjistit, že těch vypitých piv bylo **hodně**, číšník pro pivo běžel **mnohokrát**, borců, kteří se navraceli domů po dvou, velice **málo**, židli **několik**, volné místo **žádné**, silně podnapilých mladíků **velké množství** – protože zvládáte alespoň **číslovky neurčité**.*

A VČIL UŽ S GRUPAMA RECHNCANCŮ HLÁSÍME FINÝTO...

Žankova vysvětlovačka-vobjasňovačka

Žankovo objasnění

Včil už asi ti, co rechncancy špicově kórijó, rychtujó na tóto biflbichlu těžkó reklamačku. Pré tady chybijó **SORTOVÝ RECHNCANCY** a **PODÍLNÝ RECHNCANCY**, kerý cajzlovština těžce prožívá v grči s vostatníma rechncancama.

*Nyní už se ti, co se v číslovkách dobře vyznají, určité chystají tuto učebnici reklamovat. Postrádají v ní totiž **číslovky druhové** a **číslovky podílné**, vedle ostatních skupin tak dobře známé z češtiny.*

FELA !!! ŠRAJBNITE SI ZA OVARY !!!

Omyl!!! Zapište si za uši!!

Hantec je špicově rovné blemcák a na takový skrčky v rechnování, jako só sortový rechncancy a podílný rechncancy, z vysoka háže těžké kakáč.

Hantec se vyjadřuje přímo, bez oklik, a tak se v něm se složitostmi typu druhových a podílných číslovek nesetkáme.

A esi takový sorty rechncanců v hantecu přeci jenom nekdy zgómnnete, pak só dovalený z cajzlovštiny a só pro hantec jenom těžká pangétovka!

A pokud přece jenom někdy na tyto druhy číslovek v hantecu narazíte, pak jsou importovány z češtiny a pro hantec jsou jevem pouze okrajovým.

Jak vařit echtrechncancy – Kocórova poslópnost

(tvorba číslovek základních – Kocourkova posloupnost)

Echtrechncancům hókáme echtrechncancy proto, že só zichr tó nézákladnější sortó rechncanců. Z té hučí vařba aji tech vostatních sort, proto si vo ní hókнем névic. Je to teda dost makačka na bednu, ale dyž budete vařbu této sorty v hantecu špicově kóřit, pak už bude těžká brnkačka zgómnót aji ty vostatní sorty.

Základní číslovky nazýváme základními proto, že jsou opravdu tou nejzákladnější skupinou číslovek. Z této skupiny odvozujeme tvorbu skupin ostatních, proto nebude na škodu, když si o ní povíme podrobněji. Je to učivo poměrně složité, ale pokud bezchybně zvládnete tvorbu této skupiny číslovek v hantecu, pak už ty ostatní skupiny vám nebudou činiti žádný problém.

Dyž zahučíme do dějáku, zbliknem, že plotňáci byli štond rechnovat leda tak love. A to po cajzlovsku, po germánsku, jak keré gómal – to jim bylo volný. Hlavně že lovů bylo hafo. Nejaké ordung v rechnování sme vysmírovali až ve storkách Fanóša Kocórkovýho. A tak sme ten jeho načmrndané systém vařby numer lapli, dotahli do fynyša a vyfachčili. A protože Fanoš teho pro hantec ufachčil mraky, na jeho počest sme té vařbě numer hókli méno: **Kocórova poslópnost**.

*Pokud zapátráme v historii, zjistíme, že když už plotňáci byli ochotni počítat, tak jediné peníze. A to česky, německy, jak kdo uměl – to bylo v podstatě jedno. Hlavně že peněz bylo dost. Jistý řád v počítání jsme objevili až v povídkách Franty Kocourka. A tak jsme ten jeho načrtnutý sytém propracovali a dotáhli do konce. A protože Franta toho pro hantec udělal hodně, bylo nám ctí tento systém tvorby číslovek nazvat **Kocourkovou posloupností**.*

0 kulový		10 pětka	
1 (jeden) kósek		20 dvě pětky	100 kilo
2 dva kósky	11 pětka a kósek	30 tři pětky	200 dvě kila
3 tři kósky	12 pětka a dva kósky	40 čtyry pětky	300 tři kila
4 bez kósku bůra	13 pětka a tři kósky	50 pět pětěk	400 čtyry kila
5 bůra	14 pětka a bez kósku bůra	(půl kila)	500 pět kilo
(půl pětky)	15 pětka a bůra	60 šest pětěk	(půl litru)
6 šest kósků	(půl druhé pětky)	70 sedum pětěk	600 šest kilo
7 sedum kósků	16 pětka a šest kósků	80 vosum pětěk	700 sedum kilo
8 vosum kósků	17 pětka a sedum kósků	90 devět pětěk	800 vosum kilo
9 bez kósku pětka	18 pětka a vosum kósků	100 kilo	900 devět kilo
10 pětka	19 bez kósku dvě pětky		1000 litr (tác)
	20 dvě pětky		1000000 melón

Evčín dějepisné žgrynd

Evčina dějepisná poznámka

Tak. A esi vám straší v štrycli, že už ste neco podobnýho nekde zgómli, máte těžké recht. Už olt věšky vod Říma v latinským hantecu rechnovali tó samó štrekó jak brněnské hantec. Jo – marná mlata. Ty nébetelnější blemcáky světa majó nemlich takové kštelt... (a hókajó temu klasika-budka).

Tak. A jestli se vám zdá, že jste se už s něčím takovým setkali, máte pravdu. Již staří Římané v latině počítali podobným způsobem jako brněnský hantec. Marný boj. – Ty největší jazyky světa se, holt, chovají podobně... (říká se tomu klasické vzdělání).

Jak hňápat echtrechncancy

(skloňování číslovek základních)

Echtrechncancy sme štonď aji hňápat, vo tym žádná, ale v hantecu si musíme nafólovat do štrycle
Číslovky jsme schopni i skloňovat, ale v hantecu si musíme zapamatovat

NEJAKÉ TEN ORDUNG:

několik pravidel:

(1)

Voproti cajzlovštině v hantecu do hňápání rechncanců nekérjuje rechnované zichrcanc. V hantecu hňápem jenom rechncanc a rechnované zichrcanc ke každému kšteltu rechncancu dohodíme v hňápu dva kósky, a tak je volný, jaké grupáč rechnované zichrcanc hlásí:
Na rozdíl od češtiny na konečný tvar skloňované číslovky v hantecu nemá vliv počítané podstatné jméno.

V hantecu skloňujeme jen číslovku a počítané podstatné jméno ke každému tvaru číslovky připojujeme ve druhém pádu:

dva kósky fár, dvě pětky babáčů, litr fógľů, tři kila járů, bez kósku bůra šnyclů...

(2)

Rechncancy jako kósek, pětka, kilo, litr, melón... hňápem jak zichrcancy.

A hlásijó grupáč celému rechncancu:

Číslovky jako kósek, pětka, kilo, litr, melón... skloňujeme jako podstatná jména.

A jsou určující pro rod celé číslovky:

dva kósky, dvě pětky, dvě kila, dva melóny...

(3)

A dyž je kósek, pětko, kilo, litr, melón... jenom jeden (jedna, jedno), tak na canc jeden (jedna, jedno) skoro dycky hodíme kakáč a v rechncancu jé nehókáme. ALE MAJZLA!! Dyž je ten canc kósek, v té raně rechnované zichrcanc **kéruje** do grupáča rechncancu:

Pokud je kósek, pětko, kilo, litr, melón... jenom jeden (jedna, jedno),

v drtivé většině slovo jeden (jedna, jedno) nevyjadřujeme.

ALE POZOR !! V případě slova kósek počítané podstatné jméno **ovlivňuje** rod číslovky:

kilo járů, litr lahváčů, pětko přezlí... ALE – jeden borec, jedna hajfa, jedno fáro...

(4)

Rechncancy bez kósku bůra, bůra a bez kósku pětko néseš štond hňápat.

Číslovky bez kósku bůra, bůra a bez kósku pětko jsou neskloňné.

Žankova štengrovačka:

Žankovo rýpnutí

Aji temu névykyblovaňšímu kotrmelcovi hned ze startu zichr docvakne, že v sólonumeru hňápem jenom rechncanc jeden (kósek, litr, melón...) a ty vostatní rechncancy hňápem zas jenom v hafonumeru.

I to nejhoupější dítě hned dozajista pochopí, že v čísle jednotném skloňujeme pouze číslovku jeden (kósek, litr, melón...), zatímco ostatní číslovky skloňujeme jenom v čísle množném.

hňáp	rechncancy				
1.	jeden kósek	jedna pětko	jedno kilo	dvě pětky	sedum kil(o)
2.	jedneho kósku	jedné pětky	jedneho kila	dvóch pětek	sedmi kil(o)
3.	jednemu kósku	jedné pětce	jednemu kilu	dvóm pětkám	sedmi kilům
4.	jeden kósek	jednu pětku	jedno kilo	dvě pětky	sedum kil(o)
5.	jeden kósku!	jedna pětko!	jedno kilo!	dvě pětky!	sedum kilo!
6.	jednym kósku	jedné pětce	jednym kilu	dvóch pětkách	sedmi kilech
7.	jednym kóskem	jedno pětkó	jednym kilem	dvěma pětkama	sedmi kilama

Hantec je ale fakt těžce volné blemcák. A tak dyž máš tóhu, mužeš rechncancy hókati aji jak v cajzlovštině: **jeden** babáč, bez **dvóch** kalósků, zblíkl sem **dvě** hajfy... Pak ale rechnované zichrcanc **kéruje** do grupáča hňápanýho rechncancu.

*Protože hantec je velmi tolerantní jazyk, číslovky můžeš také vyjadřovat jako v češtině: **jeden** babáč, bez **dvóch** kalósků, zblíkl sem **dvě** hajfy... V tomto případě ale počítané podstatné jméno určuje rod skloňované číslovky.*

Jak vařit a hňápati brázdový rechncancy

(tvorba a skloňování číslovek řadových)

Vařba brázdových rechncanců v hantecu je těžce podobná jak v cajzlovštině:

Tvorba číslovek řadových v hantecu je velice podobná tvorbě této skupiny číslovek v češtině:

první, druhé, třetí, čtvrté, desáté, jedenácté, patnácté, dvacáté, třicáté, sté, štyrštědvacáté...

A hňápem je nemlich tak jak dohazcancy:

A skloňujeme je úplně stejně jako přídavná jména:

hň.	PRVNÍ		DRUHÉ		TŘETÍ		ŠTVRTÉ	
	SÓLONUMERO	HAFONUMERO	SÓLONUMERO	HAFONUMERO	SÓLONUMERO	HAFONUMERO	SÓLONUMERO	HAFONUMERO
1	první	první	druhé	druzí	třetí	třetí	štvrté	štvrtí
2	prvního	prvních	druhého	druhých	třetího	třetích	štvrtého	štvrtých
3	prvnímu	prvním	druhému	druhém	třetímu	třetím	štvrtým	štvrtém
4	prvního	první	druhého	druhý	třetího	třetí	štvrtého	štvrtý
5	první!	první!	druhé!	druzí!	třetí!	třetí!	štvrté!	štvrtí!
6	prvním	prvních	druhým	druhých	třetím	třetích	štvrtým	štvrtých
7	prvním	prvníma	druhým	druhéma	třetím	třetíma	štvrtým	štvrtéma

Do grupáča brázdovýho rehnancu natvrdo kéruje rechnované zichrcanc. Kštelt hňápanýho rehnancu uvaříš tó samó štrekó jak u dohazcanců. A u borecgrupáča nemlich tak aji kštelt lajfbo-recgrupáča a tuhácborecgrupáča. Šak esi to eště nekóříš, tak se špizni hlt curyk, ve štyklu bichle vo dohazcancech to máš špicově šrajbnutý.

Rod řadové číslovky bezezbytku určuje počítané podstatné jméno. Tvar skloňované číslovky se tvoří úplně stejně jako u přídavných jmen včetně tvaru rodu mužského životného a mužského neživotného. Pokud si ještě nejste příliš jisti, zalistujte kousek zpět, v lekci věnující se přídavným jménům je to podrobně popsáno.

Jak vařit násobný rehnancy

(tvorba číslovek násobných)

A násobný rehnancy fachčíme totáč tó samó štrekó jak v cajzlovštině:

A číslovky násobné tvoříme už úplně stejně jako v češtině.

zmákl sem to **jedenkrát, dvakrát, štyrykrát, desetkrát, dvacetkrát, stokrát, stodesetkrát...**

Jak vařit a hňápat propako rehnancy

(tvorba a skloňování číslovek neurčitých)

Propako rehnancy holt musíme nahrnót do štrycle z vekslbichle. V hantecu pak sme štond zgómnót tři sorty propako rehnanců:

U druhových číslovek nám nezbyvá nic jiného než se je naučit ze slovníku jako jednotlivá slovíčka. V hantecu pak můžeme rozlišit tři typy těchto číslovek:

(1)

Ty, co só štond stepovat na fleku **echtrehnanců**:

Ty, co nahrazují číslovky základní:

hlt, mraky, hafo, žádné...

(2)

Ty, co hážó sicnu na fleku **brázdových rehnanců**:

Ty, co nahrazují číslovky řadové:

nekolikáté, šlusové...

(3)

A na finále ty, kerý sme štond dohodit na flek **násobných rehnanců**:

A nakonec ty, kterými můžeme nahradit číslovky násobné:

mockrát, nekolikrát...

A hňápem je jak zichrcancy (*hlt, mraky*) či dohazcancy (*žádné, nekolikáté*) a nebo je néseš štonď hňápat (*hafo, mockrát, nekolikrát*).

Skloňovat je pak můžeme jako podstatná jména (hlt, mraky), přídavná jména (žádné, nekolikáté) anebo jsou nesklonná (hafo, mockrát, nekolikrát).

PM 1:

A včil – Žankova praktická makačka!!!

A nyní – Žankovo cvičení!!!

A) Převekslujte do hantecu. Rechncancy šrajbnite cancama, ne numerama (majzla na só-hlas válfyfýry a hoknafýry):

Přeložte do hantecu. Číslovky pište slovy, nikoli čísly (pozor na shodu podmětu s přísudkem):

1. 29 pánů uvidělo mladíka, který vypil 15 piv a skončil na 2. místě.
2. Všiml jsem si, že pijan, co vypil 10 piv, běžel 4x na záchod.
3. Mnoho psů – zajícova smrt.
4. Číšník nesoucí na stůl 14 piv upadl, všechno pivo vylil a navíc 9 půllitrů rozbil na tisíce malých kousků.
5. Když sníš 1,5 kg třešní a vypiješ 0,75 l sodovky, raději si s sebou vezmi dvoje trenýrky.

B) Převekslujte do hantecu. Na flek recht rechncanců šópните propako rechncancy:

Přeložte do hantecu. Číslovky vyjadřující konkrétní počet nahraďte číslovkami neurčitými:

1. Televizní přijímač stál 32 999 Kč.
2. Musel do toho udeřit tak čtyřikrát až pětkrát, než se mu podařilo to urazit.
3. V té hospodě za pivo chtěli 27,50 Kč.
4. A v této hospodě zase jen 4,50 Kč.
5. Za takový krám bych ti nedal ani 0,00005 Kč.

C) Zrechnujte a hóknite do placu na plný kule (dyž nekóříš rechnovat, hod' myslivnu a vybal propako rechncancy):

Vypočítejte a říkejte nahlas (pokud nejste příliš silní v matematice, doplňte číslovky neurčité):

1.	$333 \times 5 =$		4.	$250 : 10 =$	
2.	$0,5 + 0,5 =$		5.	$3\,000 - 2\,999 =$	
3.	$1000 - (2 \times 500) =$		6.	$1\,188\,520 : 20 =$	

Na samé šlus – žgryndy hlava-mapa II

**Rohatec dycky háže sranec
na betelňeší kupu.**

Čert vždycky sere na větší hromadu.

aneb k velkým peněžním výhrám nebo
darům přicházejí vždy jen ti nejbohatší...

**Ze startu v kirchu grilovačka, až
pak v betli lupačka.**

Nejdřív kostel potom postel.

aneb dívce, která toto pořadí otočí, se
občas jaksi „srazí“ svatební šaty...

**Dvakrát slibovanec,
jedno darovanec.**

Když dvakrát slibíš, je to jako když jednou dáš.

aneb když už ti jednou někdo něco slíbí,
nebude váhat slíbit ti to i zítra, pozítří,
popozítří...

**Hokna je až šlusová štreka jak
schrastit love.**

*Práce je ten poslední způsob,
jak sehnat peníze.*

aneb do práce chodí jen lidé bez fantasmie...

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – RAKOŠ

Plotňácký upřímný horoskop – rak

(22. 6. – 22. 7.)

Těžce prožíváš průsery druhých, do všeho valíš rafilu, a tak seš betelně votravné bagón. Furt všecko házíš na zétra, a tak love k lajfu seš štond lapnót leda tak z pracáku. Celé tvůj lajf je na kokino. V kameňu só zašití jenom rakoši.

Štykl vosum kósků (*lekce 8*):

Štatl Brno ve špizu kilojarů

Žanek: Tak tady hážu sicnu a ždímám budku, v keréch járech to vlastně Brno laplo start. Nemáš tóhu mně helfnót?

Evča: No s tym ale bude hafo hokny. Vono to neni až tak progómaný. Je fakt, že už tehdá, kdy důle v Evropě šéfovaly makarónský věšky vod Říma, durch Svratku valila kaufmanská štreka a natuty už tehdá, asi na fleku dnešního Oltecu, házely sicnu nejaký ty pastóšky, ale šrajblý to nikde néseš štond zlósknót.

Žanek: A co ta gracna Brnen, vo keré šrajbčil Kosmas v té své bichli?

Evča: Jo ty hantýruješ vo tym, jak v járu litr a bez devíti kósků kilo valil king Vrat'a první našklób-nót gébiš svému bráchovi, knížeckýmu Konrádovi, za to, že dohodil pomocný klepeto vdově po knížeckém Otovi z Olmecu?

Žanek: Jo, rychtyk. Hned jak Ota zagreboval, Vrat'a z Olmecu vykybloval jeho šochtlu Eufemii aji dva kindoše. Konrádské jim helfl a hned z teho byla mixna. Eště že tehdá Konrádskýho šochtla Virpirk nastópila na Vrat'u a valila mu do štrycle jedy tak dlóho, až z ní byl na šaškec a rač se zglgal do mrtva, než by házel ovar na její kydy a navrch eště valil s bráchó do mlaty.

Evča: No ale v tym, kdy Brno laplo start, nám to moc nehelfne. A ani tu gracnu Brnen žádné z tech magorů, co se répó v hlině, zatím nebyl štond vysmírovat. Je teda fakt, že už v desátým kilo-járu tam, kde je včil Oltec, nejaké lont házel sicnu. Ale jak mu hókali, to góme akorát tak ro-hatec, a ten se mně vylochčil, dyž sem u ně vonehdá somrovala, aby mně to prolátl.

Žanek: No a co Petrkirch? Ten pré ubóchli už tehdá, kdy na Velké Moravě bóchal arcibiskupskýho eště Metoděj, teda pré v járu vosum kilo vosum pětěk a štyry kósky.

Evča: Jo, ale šrajblý je jenom to, že je to v nejaké bichli šrajblý, ale tu bichlu, v keré to má byt šrajblý, tu taky žádné nevysmíroval a nezgóml. První rychtyk šrajblá válka, že Petrkirch už háže sicnu, valí až ze startu třinástýho kilojaru.

Žanek: A tak kdy teda Brno vlastně laplo start?

Evča: No fakt je, že ve dvanástým a třinástým kilojaru se sem navalilo hafo lont'áků ze západní Evropy, ti se mázli do grče s borcama, keří tu hlásili domášov, a v holpecu ufachčili hradby. V járu dvanást kilo štyry pětky a tři kósky king Venca první hókł do placu milostivé sóhlas s grčó štyr pětěk a devíti kósků canců, jak majó všeci v Brně krótit svůj lajf.* A tak vod tři-nástýho kilojaru kóříme štatl Brno. Ale zichr tu házel sicnu vo hafo jarů dřív.

Žanek: Ale hradby ufachčili fakt betelný. Šak Brno žádní vojclí nezmákli lapnót a vyčórovat.

Evča: Máš recht. Aji tehdá ti zdivočelí Cajzli, co na svató památku Žanka Husovýho čórovali kato-lický štatle, si vo brněnský hradby špicově rozhodili sandál. A to hned dvakrát. V járu štrnást kilo a bez dvóch kósků tři pětky a štrnást kilo tři pětky. Aji dyž se hlásí do placu, že měli uvařené tunel s brniskový věškó z rathauzu Haasem, že jim jako nechá vodmachlovaný štat-lový futra. Ale všecko se prolátló a temu křivákovi uflákli dyňu.

Žanek: Šak aji za mixny, kerá lapla tři pětky jarů, Švédí s generálským Torstecem betelně kópili na budku.

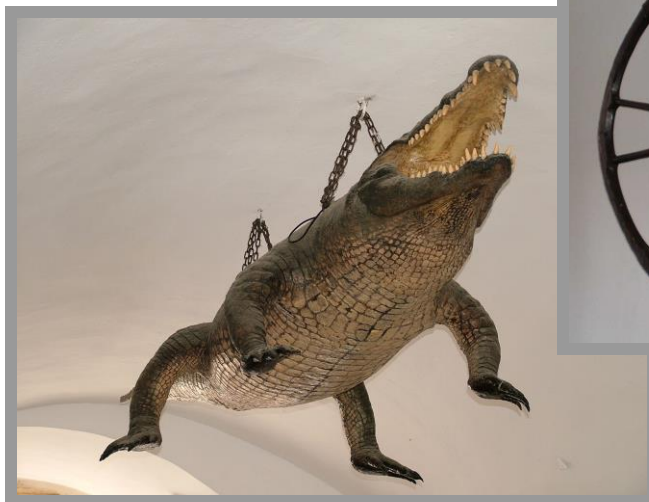
Evča: Hantýruješ vo járu šestnást kilo štyry pětky a bůra?

Žanek: Rychtyk. A to Švédů bylo těžký hafo. Vosmadvacet táců betelně namakaných vojclů! A za brněnskéma hradbama házelo sicnu do grče tak litr a šest kilo vojclů, štatlařů aji študáků, ke-ří vo organizované mlatě zas až tak hafo zgómek nekóřili. Každé v Evropě fachčil nad Br-niskem kros, ale štatlaři se mleli zichr špicově. Šak fýra vobrany plukovnícké Raduit de Souches vobrannó mlatu špicově kóřil a ufachčil to zichr betálně. Víc jak tři a půl metru há-zeli Švédí těžkó voblíhačku, ale zmákli leda tak kulový. Kosi z Brniska s nima špicově vy-drbbali.

Evča: No, ale v járu vosumnást kilo a bůra štatlaři štatl sami vodmachlovali Napecovi!

Žanek: A co jim asi tak zbévalo, dyž to kajzr Fanoš druhé s azbukářským carem u slavkovskýho lontu tak těžce zdrbali? To bys mohla zahlásit do placu, že byla vod brniskových štatlařů těžká levárna, že vodmachlovali štatl germánském vojclům za druhé světové mixny nebo v járu bez kila dva litry, šest pětěk a vosum kósků „dočasném“ Azbukářům.

Evča: Jo, to máš recht. Na novodurové děják rač hodí-me kakáč. A uctívó vzpomínáčku všeckém, co v Brně lajfčili před nama.

* *Iura originalia civitatis Brunensis*

Soubor 49 článků práv a privilegií upravující soužití obyvatel města. Listina je v originále dosud uchovávána v Brně.

Azbukář, -a, -i lbc. Rus azbukářské ruský brácha, -chy, -ši lbc. bratr canc, -u, -y tbc. výrok, věta čórovat krást, vykrádat dēják, -u, -y tbc. dějepis, historie dyňa, -ě, -ě bč. hlava futra, -ter kš. dveře generálské, -ýho, -ští lbc. generál Germán, -a, -i (-ech) lbc. Němec germánské německý hantýrovat mluvit helfnót pomoci hókat povídat, vyprávět, říkat, nazývat (v) holpecu společně, dohromady jedy, -ů tbc. výroky, řeči kajzr, -a, -ři (-ech) lbc. císař kaufman, -a, -i (-ech) lbc. kupec, obchodník kaufmanské obchodní king, -a lbc. král knížecké, -ýho, -čtí lbc. kníže kópit dostat křívák, -ka, -ci lbc. podrazník	kulový nic levárna, -y, -y bč. podraz, podvod makarónské italský metr, -a, -y tbc. měsíc (kalendářní) mlata, -y, -y bč. bitva, válka, rvačka mlet se bít se, bojovat, rvát se, prát se Napec, -a lbc. Napoleon nastópit (na někoho) přijít (k někomu) našklóbnót natrhnout Olmec, -u tbc. Olomouc Oltec, -u tbc. Staré Brno pastóška, -y, -y bč. chatrč, domek plukovnické, -ýho, -čtí lbc. plukovník progómané promyšlený, prozkoumaný recht pravda, správný rychtyk správně, správný, pravda sandál, -a, -e tbc. obličej somrovat žadonit, žebrat, prosit šochtla, -e, -e bč. (starší) žena	špicově dobře, skvěle, výborně šrajblé napsaný študák, -ka, -ci lbc. student, žák ufláknót useknout, urazit voblíhačka, -y, -y bč. obléhání vodmachlované otevřený, odemknutý vodmachlovat otevřít, odemknout vojcl, -a, -i (-ech) lbc. voják vonehdá nedávno vydrbat (s někým) podvést, ošidit, ošálit (někoho) udělat něco jiného, než dotyčný předpokládal vysmírovat objevit, nalézt vzpomínáčka, -y, -y bč. vzpomínka zagrebovat zemřít zdivočelé divoký, „utržený ze řetězu“ zdrbat pokazit, zkazit zglgat se opít se zgómka, -y, -y bč. pojem, poznání, objev
--	--	---

Stabilní války a šmajhlcancy

(ustálené fráze a slovní spojení)

do grče	dohromady	štatlový futra	městská brána
hlásit domášov	být doma, odcházet domů	uvařené tunel	připravený podraz
kaufmanská štreka	obchodní cesta	valit jedy do štrycle	hučet do někoho
kópit na budku	dostat výprask, být poražen	zglgat se do mrtva	hodně se opít
rozhodit (si) sandál	rozbít (si) obličej	zmáknót leda tak kulový	vůbec nic nedokázat
ždímat budku	přemýšlet		

Hantec a vařba novodurových žgryndů

(hantec a integrální neologizace)

V tymto štyklu bichle hlásíme těžkó vodpočívánó vod na šaškec biflovačky jak hňápat a sypat. Špicově kóříme, že je nafólovaná mustrama a štaflama, kerý si ten, kdo chce hantec gómat, musí natvrdo nafólovat do štrycle, teda esi má tóhu rychtyk štrekó vohybat cancy.

V této lekci si oddechneme od obtížného učiva skloňování a časování. Už víme, že je naplněno předepsanými vzorci a tabulkami, jež adept hantecu zvládnout prostě musí, chce-li dokázat ohýbat slova.

Ale tento štykl bichle bude mět ranu vegáču jenom ze startu – vechtrovačku hlásí těžká hantecová móglovačka. A móglovačka, to je facha, kerá fakt bolí, vo tym žádné hantec.

Odpocínek to však bude možná jen zdánlivý – čeká nás totiž lekce jazykové tvořivosti. A tvořivost, jak dobře známo, je činnost velmi bolestivá.

**Šak kdejaké radovanec néseš štond zgómnót,
abys v holpecu nenasoval rovnó aji nejaký to bebino!**

Bez bolesti však obejde se málokterá radost!

Dyž začnem mózovat v grči canců jednotlivých blemcáků, a máme tóhu zgómnót, jak dlóhé lajf jednotlivý cancy hrótijó, vysmírujem bajvoko tři lajny:

Ve slovní zásobě každého jazyka najdeme, nahlížíme-li ji z hlediska stáří, věku jejích slov, zhruba tři vrstvy:

1. tu fakt olt – **choroš cancy**,
tu staříčkou – archaismy,
2. tu, kerá hrótí ty něšpicovjější járy,
tu v nejlepších letech,
3. tu pubošskó či jungvirtškó, kerá placama bóchá těžké bugr – **novodurový cancy**.
tu nejmladší, často velmi rozjívěnou a neklidnou svou pubertou či adolescencí – neologismy.

Fakt je, že aji ty echt novodurový cancy só štond hrótit betálně rovné lajf, ale na ty včil hážem těžký bodlo.

Jistě, slova nejnovější mohou být i slova nanejvýš seriózní, ale na ty ted' tolik nemyslíme.

Protože nahókani či našrajbčení voplégři hantecu só těžkó věčinó kindoší betelné tóhy, tak hantec těžce prožívá kdekeró sortu novodurové fligny. A v tymto štyklu bichle nebudem hrnót těžký módra ani tak vo jednotlivých novodurových cancech, ale rovnó vlítnem hned na celý války – máme tóhu prolátnót bléskavý novodurový fligny vařby funglových válek tech, co hanykujó v hantecu, ke kerém na plný kule hóká zvadlo centrální a nádůležitěší hantecová fligna, keré z placu hókáme

VAŘBA NOVODUROVÝCH ŽGRYNDŮ

Hantec možná proto, že jeho mluvené i literární děti bývají často dílem touženého chtění, má velikou zálibu v novátorství všeho druhu. A v této lekci nám nepůjde ani tak o nová slova, ale rovnou o věčné celky – půjde nám o lesklou novost vět hantecových mluvčích, k nimž přímo vyzývá ta ústřední vnitřní vlastnost hantecu, již jsme pracovně nazvali

INTEGRÁLNÍ NEOLOGIZACE

**Vařba novodurových žgryndů je centrální fligna,
kerá fachčí hantec hantecem**

Integrální neologizace je ústřední vlastnost, která dělá hantec hantecem

Každé rovné blemcák hlásí této fligně těžkó vobrannó mlatu, keró na fleku vojclů hróti těžký hafo vodborných kěrů pro vochranu rovně šrajblýho blemcáku. Kéry só až po dekl nafólovaný fósatéma chorošama a ti majó betelnó tóhu natvrdo zamachlovat svůj vál před betálnéma blemcákovéma funglovkama. Dyť ty fachčijó grču krpátých štyklů z járama promakanýho olt ordungu rovnýho blemcáku!

Každý seriózní jazyk se této vlastnosti de facto brání – má k tomu armádu ústavů pro ochranu spisovného jazyka. Ty jsou až po střechu naplněny podezřívavými vousatými staříky, kteří se snaží nepustit do svého dvorečku přespřílišné novoty. Vždyť ty rozrušují léta budovanou stavbu spisovného jazyka!

Hod'te čučku třeba tady na to: dyž v cancech rovné cajzlovštiny prubnem vysmírovat synonymní žgryndy třeba k cancu *rakev* (na křivó cajzlovštinu včil hodíme kakáč), zgómnem leda tak kulový. A hantec? Špiznime našu veksľbichla štaflu!

Malý příklad: jistě ve spisovné češtině nenajdeme mnoho výrazů na spisovné rovině synonymních kupř. se slovem rakev (češtiny nespisovné si teď všimát nebudeme). A hantec? Jen se podívejme do našeho slovníčku!

rakev

fusak, -u, -y *tbc.* (H)
futrál, -a, -e *tbc.* (P,H)
penál, -a, -e *tbc.* (P,H)
dubové futrál (H)

holcnové futrál (H)
dubové penál (H)
holcnové penál (H)
dubové spacák (H)

Nebo práce!

práce

facha, -y, -y *bč.* (B)
fachna, -y, -y *bč.* (P)
hakl, -u, -e *tbc.* (P,H)
hokna, -y, -y *bč.* (P,H)
hakl krén (P,H) (špatná, marná práce)

háček, -čku, -čky *tbc.* (H)
makačka, -y, -y *bč.* (H)
rachota, -y, -y *bč.* (H)

Hantec neprožívá svůj rovné, teda šrajblé, kštelt (tato biflbichla hóká do placu, že je to těžké recht, a ti, co až do tohoto štyklu bichle hrótili betelnó biflovačku, to už špicově kórijó). Hantec teda v první lajně lapne do haluze ten, co má tóhu hantýrovat. A ten, co hóká, aji ten, co háže ovar, do holpecu chcó, aby jejich války na plný kule hlásily do placu špica zoft a těžkó ekšn – a to se dá zmáknót betelným štengrováním těžce progómaných a vyfachčených hlášek – štengrováním **vařby novodurových žgryndů**.

Hantec svoji spisovnou podobu vlastně nemá (naše učebnice je toho spíše potvrzení než vyvrácení, což každý, kdo pilně cvičil až do této lekce, jistě lehce poznal). Jeho užívání je tak vlastní především mluvené akci, v níž mluví promluvy i její adresát často programově potřebují, aby jejich války byly co nejšťavnatější a nejučinnější – čehož lze dosáhnout právě neustálým pokoušením jazykové fantazie – využitím **integrální neologizace**.

**Tóto centrální flignu sme štond kóřit jako těžké gramatické sóhlas
s kdekerým novodurovým žgryndem šóplým do hantecu**

*Touto ústřední vlastností rozumíme mimořádnou mluvnickou toleranci
ke všem rovinám aktualizace jazykového projevu*

(ať už je to funglové canc, funglová veksibichla či funglové ordung ve válce).
(především slovotvorné, slovníkové i skladebné).

Ten, keré byl v Brně vyklopené a kóří hantec vod kindoša, už jako malé šropál gómal, že každé deň na ně hantec vybalí nějaké ten „novodurové“ canc, šmajchlcanc či ordung ve válce. A pozděš mu zichr docvakne, že tento špíl muže špílčit v holpecu, teda ne že muže, musí, dyž má tóhu hantec špicově kóřit.

Rodilý mluví hantecu totiž je od malička učen každodenní jazykovou praxí, že jej budou napařád obklopovat „nová“ slova, slovní spojení i větné konstrukce. Později pochopí, že se na této hře nejen může, ale musí podílet, chce-li být plnohodnotným uživatelem hantecu.

Ekšn cemrových schodů

Efekt zadního schodiště

Dyž hodíme špiz na sorty hanykování, vyhópne před nama **ekšn cemrových schodů**. Fanóši tak hókajó temu, dyž borec zapakuje hantec s druhým třeba proto, že ten kafábl mu navalil do štrycle takový klíny, že z toho borec byl těžce zralé na šaškec a na finále nebyl štond hóknot ani „ň“. Borec z toho má bordel v řepě, jednotlivý války toho hantecu mu furt jak na šauklách strašijó v štrycli a najedno mu tam vyhópne špica nápad: Tak toto sem mu měl těžce naprášit! To by na fleku hodil sicnu!! Ale... borec už nestepuje před futrama, ale na cemrových schodách. Už to prometl. S tó betálnó válkó, s keró by kafáblovi zichr našklóbl gébiš, už do blemcákové mixny vtruknót nezmákne.

*Z hlediska situací jazykového komunikování se nám pro příklad nejlépe hodí tzv. **efekt zadního schodiště**. Francouzi tak nazývají situaci, kdy člověk přeruší komunikaci s jiným mluvčím např. proto, že se mu nepodařilo obstát v nějakém sporu; přehrává si v hlavě repliky sporu znovu a znovu, a tu dostane pojednou jasný a dobrý nápad: Tohle jsem mu měl říci! To by ho usadilo!! Jenže... už stojí nikoli přede dveřmi, ale na zadním schodišti. Už je pozdě. Tu úžasnou větu rozhodujícího vítězství už nelze do jazykového boje vnést.*

Vařba novodurových žgryndů nám klavíruje do štrycle, abysme ména aji tech névobyčejnějších cajků hókali furt jinó štrekó. Šak hodme špiz na už šrajblý cancý rakev, práce. A nebo špiznite na canc **dívka!**

Integrální neologizace nás má k tomu, abychom i pojmenování nejběžnějších skutečností stále obměňovali. Viz výše zmíněné pojmy práce, rakev. Nebo což teprve např. dívka!

dívka

babáč, -a, -či *lbc. (H)*

borka, -y, -y *bč. (H)*

debrecínka, -y, -y *bč. (H)*

filáč, -a, -i *lbc. (P,H)*

hajfa, -y, -y *bč. (P,H)*

hajfec, -a, -i *lbc. (P,H)*

kó (*n.š.h.*) *bč. (P,H)*,

koc (*n.š.h.*) (*jen sln.*) *bč. (P,H)*

kocna, -y, -y *bč. (P,H)*

kocór, -a, -ři *lbc. (H)*

koňa, -ě, -ě *bč. (H)*

kůža, -e, -e *bč. (P)*

labza, -e, -e *bč. (P,H)*

šiml, -a, -e (-ech) *lbc. (P)*

žihadlo, -a, -a (-ách) *kš. (H)*

žiňa, -ě, -ě *bč. (P)*

Těžce napakovaná vekslbichla nás tlačí do móglovačky nejenom dyž smírujem po tym něšpicovjěším cancu z grče žgryndů, ale aji do móglovačky nama vygómané (k vařbě novodurových žgryndů).

Bohatost slovníkového materiálu nás nutí nejen k tvořivosti při výběru z výrazů již existujících, ale především k tvořivosti vlastní (k využití integrální neologizace).

Vo tym žádná, že na teho, keré hantecovó móglovačku špicově kóří, **ekšn cemrových schodů** tunel ušit nezmákne.

Je jen přirozené, že takto vyučený uživatel jazykových prostředků se do pasti efektu zadního schodiště prakticky nedostane.

A včil prolátnem vařbu válkových žgryndů, v kerých v první brázdě špílčijó echtcancy, kerý na první čučku hlásijó do placu úzkó věcnó flignu a kerý só štond vysadit aji **helf**. V hantecu to bévají echtcancy těžce ekšn, z kerých muže valit betelná grča válkových žgryndů – **metafor**:

*Vynikajícím příkladem budiž tvorba větných obrátů, v nichž klíčovou roli hrají slovesa zdánlivě úzkého věcného významu vhodná též k funkci **pomocné**. V hantecu to bývají slovesa výrazně dějová umožňující bohatou základnu pro vznikající větné obraty – **metafory**, např.:*

házet, hlásit, hodit, hrótit, ušit, valit, vařit, vysadit

**Ehtcancům, kerý už só štond těžce hrótit
vařbu novodurových žgryndů, hókáme**

echtancy **IN-OVÝ.**

*Slovesa, u nichž je potenciál integrální neologizace již plně užíván, nazýváme
in-ová slovesa.*

Vo tym žádné hantec, že na in-ové echtcanc je štond převekslovat se každé echtcanc, keré betálně góme vařbu novodurových žgryndů. Špiznite:

Je samozřejmé, že in-ovým slovesem se může stát jakékoli, u něhož se potenciál integrální neologizace rozvine. Uved'me si několik příkladů:

Hod'me čučku, jak vařbu novodurových žgryndů gómó in-ový echtcancy **hodit, valit, hrótit, vařit, házet, hlásit**:

*Podívejme se na potenciál in-ových sloves **hodit, valit, hrótit, vařit, házet, hlásit**:*

h o d i t

hodit	dát (něco někam)
hodit lano	lákat, přemlouvat
hodit drát	telefonovat
hodit čapa	upadnout, havarovat
hodit hantec	povídat (si)
hodit myslivnu	zamyslet se
hodit blesk	zapálit
hodit (si) mašlu	oběsit (se)
hodit švihadlo	vymočit se
hodit sicnu	posadit se

v a l i t

valit	jet, jít, spěchat
valit do dža	vypadnout, zmizet, ztratit se
valit do kopru	ztratit se, zmizet, pominout
valit do kyték	umřít, zahynout, zemřít
valit do sna	umřít, zemřít
valit jak širón	jet rychle, spěchat
valit na lano	jet načerno (bez jízdenky)
valit pod drn	umřít, zahynout, zemřít
valit klíny	obelhávat

h r ó t i t

hrótit	dělat (něco s vervou)
hrótit biflovačku	učit se
hrótit budku	chodit do školy
hrótit spokojené lajť	být šťastně živ
hrótit flastr	odpykávat trest
hrótit těžkó rovinu	být čestný, upřímný

v a ř i t

vařit	mluvit
vařit křivý války	lhát
vařit na klofnu	hrát na kytaru
vařit voděradý	koupat se
vařit svišť'a	souložit
vařit serpentýny	vykrucovat se
vařit tunel	chystat podraz

h á z e t

házet čučku	dívat se
házet flignu	podvádět
házet chrupnu	spát
házet kosu	zvracet
házet mávačku	loučit se
házet ovar	poslouchat

h l á s i t

hlásit	mluvit, říkat
hlásit bodlo	nevšímat si (něčeho)
hlásit domášov	vracet se domů
hlásit loď	odcházet
hlásit kakáč	vykašlat se (na něco)

A další grču zoftových šmajhlcanců je nabušené študák štond vysmírovat v naší Extra betálné vekslbichli.

Další šťavnatá slovní spojení může pilný student nalézt v našem Podrobném slovníku.

Další echt in-ový fligny hantecu só **echtancový machle** a vařba **echtancovaných zichrcanců** a **echtancovaných dohazcanců**, kerý prolátne štykl bez kósku pětka této biflbichle.

Dalšími typickými in-ovými prostředky hantecu jsou např. slovesná kuklení a užívání podstatných a přídavných jmen slovesných, o čemž pojednáno v lekci 9.

A včil už valíme na praktický makačky!

A nyní již zbývá jen pustit se do praktických cvičení!

A ešte – na samé šlus – Rohatecův dožgrynd

Ale nejdříve – na závěr – čertův dovětek

...a esi nekdo góme, že ten švajneraj, brajgl a bugr v hantecu hučí z jeho genetickýho vercajku, keré nafasoval vod divnýho fotra s mutró z dávných aji sóčasných polosvětů – tak má těžké recht...!

...a jestliže si někdo myslí, že ten neřád, nelad a nesklad v hatecu souvisí s jeho genetickou výbavou po podezřelých rodičích z dávných i současných polosvětů – tak má naprostou pravdu...!

PM 1:

A včil už praktická makačka, kerá je fakt těžká makačka na bednu. Ale vy už hantec špicově kóříte, tak co.

A nyní už cvičení, které je docela obtížné. Ale vy už hantec bezvadně ovládáte, takže žádný problém.

- A) **Války v cajzlovštině převekslujte do hantecu. Každé označené echtcanc překopněte v první lajně jak echtehtcanc a ve druhé lajně na flek echtehtcancu dohod'te echtcanc in-ové se šmajchlem, keré tam pasuje (hod'te čučku na mustr).**

České věty přeložte do hantecu. Každé označené sloveso přeložte nejprve jako sloveso plnovýznamové a potom jej nahraďte slovesem in-ovým s vhodnou vazbou (viz vzor).

Mustr: Přátelům dal k dispozici láhev drahého pití.

Kemům vysolil lampu glgačky za mastný love.

Kemům hodil do placu lampu glgačky za mastný love.

1. Dívka *besedovala* s neznámou starší ženou.
2. Zmeškal začátek školy, protože *spal* a budík neslyšel.
3. *Souložit* byla jediná práce, kterou uznával.
4. *Upadl* a zemřel.
5. Pořád se *učil* a přátele *zanedbával*.
6. *Vykoupal se* a pospíchal na schůzku.

- B) **Převekslujte do hantecu štrekó vařby novodurových žgryndů. Dyž z toho budete zralí tak akorát na šaškec, helfne vám Extrabetálná vekslibichla:**

Přeložte do hantecu užitím integrální neologizace. Pokud si nebudete vědět rady, pomůže vám Podrobný slovník:

1. Stopkova pivnice se na ulici České nacházela již před mnoha lety. I dnes tam mají dobré pivo, ale na zaplacení účtu potřebuješ více peněz než dříve.
2. Podíval se na koupaliště, uviděl koupající se ženu větší váhové kategorie a na místě se mu udělalo nevolno.
3. Přistihl ho, jak chystá podraz na svého kamaráda. Krátce se zamyslel a pak příteli zavolal, aby ho varoval.
4. Přestal kouřit, a pak žil šťastně a spokojeně. Potom ale začal pít a nyní pije opravdu hodně.
5. Namol opilý se s ní pomiloval. Když ho pak nutili do svatby, chvíli se vytácel a pak se raději oběsil, neboť dívka byla velmi ošklivá.
6. Když Jan Hus s upřímností sobě vlastní odmítl odvolat svoje učení, obložili ho suchým dřevem a zapálili.
7. Uviděl překrásnou dívku, která báječně hrála na kytaru. Chvíli poslouchal, pak se s ní pokusil seznámit, ale děvče jej ihned rázně odmítlo a nakonec ještě dostal výprask od jejího chlapce.

- C) **Hod'te ovar na války nahókaný na cédo (16) a promrskéte, jak rychtyk hókat.**

Poslechněte si věty z nahrávky na CD (16) a procvičte správnou výslovnost.

Rechnancy II. – Jak rechnovat járy

(číslovky II. – Letopočty)

Járy rechnujem kštelama echtrechnanců, ale mužem si helfnót aji Kocórovó zkracovačkó. Vo co gou vám prolátne tato štafla. A podle šrajbnutých mustrů si to na sólovku nahrňte do štryclí.

Letopočty vyjadřujeme pomocí tvarů číslovek základních, ale můžeme použít i tak zvanou Kocourkovou zkratku. O co přesně jde, to poznáte z následující tabulky. Podle uvedených vzorů si vyjadřování letopočtů sami nastudujte.

numero	široké kštel	Kocórova zkracovačka
1099	litr a bez kósku kilo	bez kósku jedenást kilo
1415	litr, štyry kila, pětka a bůra	štrnást kilo pětka a bůra
1492	litr, štyry kila, devět pětěk a dva kósky	bez vosmi kósků patnást kilo
1620	litr, šest kilo a dvě pětky	šestnást kilo a dvě pětky
1625	litr, šest kilo, dvě pětky a bůra	šestnást kilo a bez bůra tři pětky
1724	litr, sedum kilo, dvě pětky a bez kósku bůra	sedumnást kilo dvě pětky a bez kósku bůra
1818	litr, vosum kilo, pětka a vosum kósků	vosumnást kilo pětka a vosum kósků
1848	litr, vosum kilo, štyry pětky a vosum kósků	vosumnást kilo štyry pětky a vosum kósků
1948	litr, devět kilo, štyry pětky a vosum kósků	bez kila dva litry štyry pětky a vosum kósků
1968	litr, devět kilo, šest pětěk a vosum kósků	bez kila dva litry šest pětěk a vosum kósků
1989	litr, devět kilo a bez kósku devět pětěk	bez kila dva litry a bez kósku devět pětěk
1998	litr, devět kilo, devět pětěk a vosum kósků	bez kila dva litry devět pětěk a vosum kósků
1999	bez kósku dva litry	bez kósku dva litry
2000	dva litry	dva litry
2010	dva litry a pětka	dva litry a pětka
2025	dva litry, dvě pětky a bůra	dva litry a bez bůra tři pětky

Kocórova zkracovačka hóká recht jenom mezi járama vod 1099 do 1998. Vod 1999 navrch sme štond ju přišit jenom pětčkám a kóskům (a dyž hodíme myslivnu, tak zgómnem, že to samý je recht aji pro járy vod 0 do 999).

Obecná platnost Kocourkovy zkratky je omezena pouze na letopočty od 1099 do 1998. Od 1999 a výše se používá pouze v rozsahu desítek a jednotek (totěž – logicky – platí i pro letopočty od 0 do 999).

PM 2:

A včil Evčina praktická makačka z járů aji dějáku!!!

A nyní Evčino cvičení z letopočtů i dějepisu!!!

Hóknite járy cancama, a to Kocórovó zkracovačkó:

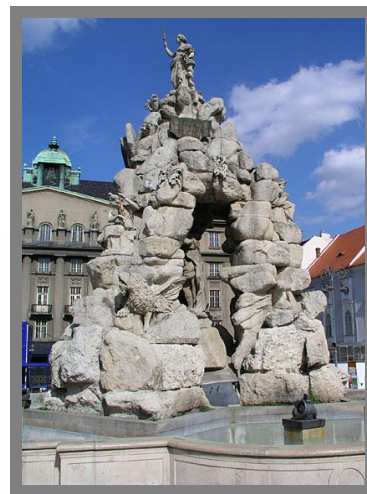
Vyjádrěte letopočty slovy, a to Kocourkovou zkratkou:

1. Jár, v kerým bráši Konstantýn a Metodějské dovalili na Moravu.
2. Jár, v kerým sfajroval Žanek Husuj.
3. Jár, v kerým se mázla do grče velká mlata na Bílendě u Práglu.
4. Jár, v kerým štatlaři z Brniska našklóbli gébiš švéckém vojclům.
5. Jár, v kerým nám Azbuci doklapali „helfnót“.
6. Jár, v kerým sme zahlásili konečnó komančům.
7. Jár, v kerým Čoboli zbalili Cajzlovsku glajze.
8. Jár, v kerým sme vtrukli do Evropské Grče.

PARNAS

Aleš Marek

Á –
Čus
blus.
Dyž
čučku
hodíš

v Brně na Zelňák,
a v haksnách svých
máš zichr štreky flák,
tak na rantl hod' sicnu na Parnas.

Tam s karfiólem šochtle kšeftujó,
štatlaři krumple, kél a cvibl kupujó –
to ti je těžce volný, ty špizáš na Parnas.

Kingálské prygl dlachní
Evropa hókajó jí,
A nemlich tak jak ty

na špici špica kó,
drakála pod haksnó.
furt špizá na Parnas.

V džuzně tam Herakles
tři dózny čokla Kerbera
a zichr vygómal už

vyfachčené jak d'as
zmákl dat na řetaz
jak vtruknót na Parnas.

Na grymlu Babylonia, kronclu
na cemru s flíglama. A voba vařijó:

u haksny má, zapíšeš taky lva
„Hod' čučku na Parnas!“

Na druhým šutru Persia, hajfa co sicní tu,
stepuje na grymlu. A voba do holpecu hlásijó:

betelné med'an vedle ní
„Hópni sem na Parnas.“

Na muglu šlusovým futrál na šípy má, taví tu tajemná postava bez ména. A drakál
s flíglama s nů čučí na Parnas.

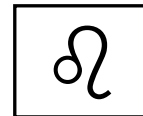
Kašňa je špica cajn; šak valí šlajzna zas. Do Špalku na čechr chceš hlásit loď jak d'as.
Tak stopni čučku svó. Val na škopek. Hod' kakáč na Parnas.

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – LEV

Plotňácký upřímný horoskop – lev

(23. 7. – 22. 8.)

V dózně máš zašitý, že tě mutra vyklopila už jako vyfachčenýho fýry. Vostatní vo tobě gómajó, že seš betelné trotl. Skoro všeci lvi by nérač každýmu ze startu rozhodili sandál a só to estébáci. Seš fest namistrované a z upřímných rovných válek se ti navaluje. Lvi só čórkařský filcky, co prožívajó spíš těžkó masturbačku než vymakané lupačov.

Štykl bez kósku pětka (*lekce 9*): **Vo tech, keří z Brna zahli kramle**

Archandělské Gabriel
Kumulonimbus 444c
NB-777 77 Nebál-Union

Brno, 28. 5. 2006

Drahé Gabrošu,

je neděla, v Brně včil každó chvílu chlěstá, a tak sem hodila sicnu a fachčím líbesbríf. Šak kóříš, Adoš – teda Žanek – neni štond lapnót flák papundekla a šrajbnót, rač furt hlásí těžkó kysanó, tak tu hoknu musím zmáknót zas já.

Velké děkovanec za Tvůj šlusové líbesbríf. Hlásím z ně těžké radovanec. Zas jak na šauklách šrajbčíš velkó vomlóvanó za to, žes nám tehdá vysadil kopny z rája. Ty, archandělské – fakt už na to hod' těžký bodlo! My tady v Brně krótíme spokojené lajf a to, že nás vykyblovi, tos ty nevygómá, tak co. Šak by sis tehdá mohl prubnót poslat Velkýho Kiloša do gébišu! Peklisko je nafólovaný andělskéma, kerý Velkýmu Kilošovi hodili kakáč na jeho befěl. To je jak ve špenátu. To ufachčíš jenom jedná a valíš do kameňa, vo lochecu žádně hantec. Pro mě seš furt ten olt špicové kema a šmytec!

Prolátl's mně, že vám v nebálu Lad'a Menšíkuj mázl zakládanó jakési Partaje duchálů moravských a že se tam névíc hrnó ti, co z Brna zahli kramle a valili do Práglu. A hážeš tázanec, dyž už je to v Brně tak betálný, proč nekeří z tak špicovýho štatlu hlásijó lod', a to ausgerechnet do Práglu. Tož v první lajně: Lad'a Menšíkuj byl echt těžké patriot, eště dyž lajfčil. A hafo trotlovin a truc-fóglovin bóchal furt. Von teda taky z Brniska (teda spíš z Ivančic, protože von házel těžkó domovinu právě v tym lontu) zahl do Práglu, ale kakáč na Moravu nikdá nehodil a na finále svýho lajfu dovalil hodit věcnó mávačku curyk do Brniska. Šak to byl zichr darovanec vod vás. No a na tázanec, proč hafo borců aji babáčů valí do Práglu? No za lovama, to myslivna píská! Ale dycky to až taková brnkačka nebyla.

Tak třeba Hugo Haasuj. Jeho fotr v Brně kšeftoval se šuflatama, ale synátor hlásil těžkó prožívanó tyjátru. A hercna já casnovala do Práglu. V járu bez kila dva litry a bez kósku tři pětky nastópil do Národ'áku. Ale protože byl Židák, v járu bez kila dva litry a bez kósku štyry pětky já poturčení Cajzli pro zichr z Národ'áku vykyblovali, eště než zdivočelí Germáni, vyštengrovaní tym svým tapecířským magorem, nás zmákli lapnót. Zbalil glajze do Frankrajchu, pak k Portugalcům a na finále až do Ameriky. Po mixně doklapal curyk do Evropy. V padesátých járech lajfčil ve Vídni, kde aji v járu bez kila dva litry, šest pětěk a vosum kósků valil do sna. Včil durchčí na židáckým krchově v Šimicích. Von málokeré kóří, že Hugo měl staršího bráchu Pavla. Byl to špicové borec přes zonky. Hudební nauku mu klavíroval do štrycle samotné Leoš Janáčkuj. Tak ten zahrnót nezmačkl. A Germáni mu zakrótíli krkovicó v osvětimským lágru.

A nebo Ondra Sekoruj. No ten, co vygómá Ferdu mravenca. Byl vyklopené v járu bez kósku devatenást kilo v Brně. Fotr mu zakalil, dyž krótí sedmé jář svýho lajfu a familka hrótila těžce chudé lajf. Měl bóchat právníckýho, ale na budku hodil těžké kakáč a valil fachčít Lidové cajtung. V járu bez kila dva litry, dvě pětky a vosum kósků naklapal do redakce v Práglu. Ale Germáni já v jednaštyřycátým z redakce vykyblovali a ve štyryaštyřycátým valil do germánských hoknových lágrů. Ale po mixně už čmrndal do bichlí pro kindoš, a to až do finýta svýho lajfu v járu bez kila dva litry, šest pětěk a bez kósku bůra.

A Lad'a Peškuj. Taky byl vyklopené v Brně a v Brně aji zahlásil start svýho hereckýho lajfu. Ale kemu tehdá mázli zvadlo do Národ'áku v Práglu, ten dlóho budku neždímal. A tak aji Lad'a Peškuj v járu bez kila dva litry a tři pětky valil do Práglu. Ale na Brnisko házel uctivó vzpomínačku až do finýša svýho lajfu.

A Kódl Högruj z Kényku, keré má na Semálu mázló myslivna-fošnu. Ze startu bóchal učitel-skýho, ale pak taky valil k tyjátru. Brnu zahlásil mávanó, dyž krótil tři pětky a kósek jářů svýho laj-fu. A aji dyž už nafurt lajfčil v kéru hlt štreky vod Práglu, v štrycli mu zvostaly zašitý Brnisko, Ké-nyk a vzpomínačky na jeho špicové mutru.

Ale valme do pozděších jářů. Z Brna zahlo hafo borců aji babáčů, spešl vod kumštu. Tak třeba zonkař Milan Chladiluj či špicová zonkařka Lad'ka Kozderková. Šak je, Gabrošu, betálně gó-meš, protože zichr špicově zonkčijó na nebálským tyjátru. A těžká emigračka z Brna valí furt. Tak třeba Dáša Veškrnová-Havlovka a z posledních jářů třeba Mira Donutiluj.

Asi Ti vyhópne v štrycli, že ti, co z Brna nezahnó, jak dyby je eště v lajfu pod hródu mázli, a tak rač valijó. No ale hoď špiz třeba na Vlastu Fialovó. Vona špílčila tyjátr už jako malé šropál, a snad proto ze startu rač valila z Brna aus, aby na ňu v Brnisku neházeli čučku furt jak na kindoša. Hlt jářů špílčila v Opavě aji v Olmecu, ale pak už nastópila curyk do Brniska a tady hodila sicnu až do konca svýho lajfu, aji dyž jí Cajzli házeli lano a furt ju casnovali do Práglu. Tak špizé, že aji v Brně se dá špica vegetit.

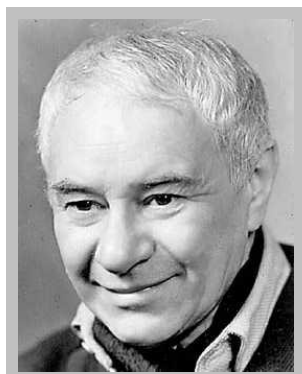
No nic, už nemám papundekl, Adoš – teda Žanek – už taky nedurchčí, a aji chlěstat přestalo. Tož čus-blus! A šrajbni curyk brzo.

Těžko zdravicu hlásí

Evča vod Jakuba

P. S.:

Do líbesbrífu dohodím šrajblý, jak sme jódlovali, dyž sme doklapali do Brna! Je to těžké lohec.

Ladislav Pešek

4. 10. 1906 – 13. 7. 1986

Karel Höger

17. 6. 1909 – 4. 5. 1977

Vlasta Fialová

20. 1. 1928 – 13. 1. 1998

Vladimír Menšík

9. 10. 1929 – 29. 5. 1988

andělské, -ýho, -ští lbc. anděl
ausgerechnet právě, zrovna
babáč, -a, -i lbc. žena
befél, -u, -y tbc. rozkaz
brnkačka, -y, -y bč. jednodu-
ché, snadné
čmrndat kreslit
darovanec, -nca, -nce tbc.
dar, darování, obdaro-
vání
děkovanec, -nca poděkování
domovina, -y bč. domov
duchál, -a, -i (-ech) lbc. duch,
duše
emigračka, -y, -y bč. emi-
grace

familka, -y, -y bč. rodina
finýto, -a kš. konec, závěr
flák, -u, -y tbc. kus
Frankrajch, -u tbc. Francie
glajze koleje
hrótit dělat, prožívat
chlěstat pršet
kameň, -a, -ě tbc. vězení
kopny vyhazov
kramla, -e, -e bč. tesařská
spona
krchov, -a, -y tbc. hřbitov
kšeftovat obchodovat
kumšt, -u, -y tbc. umění
kysaná, -é (zzdc.) spánek
lágr, -u, -y tbc. tábor

lano vějička
líbesbríf, -u, -y tbc. dopis
lod' odchod
myslivna, -y, -y bč. hlava,
mysl
Národ'ák, -u tbc. Národní
divadlo
papundekl, -a, -e tbc. lepen-
ka, karton, papír
partaj, -e, -e bč. strana (zá-
jmová, politická)
patriot, -a, -i (-ech) lbc. rodák
písknót povědět, prozradit,
říct
poturčené kolaborující

poturčenec, -nca, -nci <i>lbc.</i> kolaborant	šmytec dost, hotovo, konec, závěr	ptákovina, velká vy- lomenina
právnícké, -ýho, -čtí <i>lbc.</i> advokát, právník	špenát, -u <i>tbc.</i> vojna	vomlůvaná, -é omluva
rač, rači raději	šrajbnót napsat	vygómat vymyslet
radovanec, -nca radost, rado- vat se, mít radost	šufleta, -, kš. boty	vyklopit porodit
Semál, -u <i>tbc.</i> kulturní dům Semilasso	tapecír, -a, -ři (-ech) <i>lbc.</i> čalouník	vyštengrované vydrážděný
synátor, -a, -ři (-ech) <i>lbc.</i> syn	tázanec, -nca, -nce <i>tbc.</i> otáz- ka, dotaz	zakalit zemřít
Šimice, -, bč. Židenice	trotlovina, -y, -y bč. hloupost, vylomenina	zdravica, -e, -e bč. pozdrav
šlusové poslední, konečný, závěrečný	truc-fóglovina, -y, -y bč. vel- ká hloupost, velká	zvadlo, -a, -a (-ech) <i>kš.</i> pozvánka
		zvostat zůstat
		židácké židovský
		Židák, -a, -ci <i>lbc.</i> Žid

Stabilní války a šmajhlcancy

(ustálené fráze a slovní spojení)

byt ve špenátu	být na vojně	jak dyby je eště v lajfu pod hródu mázli	jako by je za živa pocho- vali
házet lano	lákat, přemlouvat		
házet tázanec	ptát se		
házet těžkó domovinu	hlásit se ke svému rodišti	jak na šauklách	pořád dokola
hlásit lod'	odcházet, opouštět	máznót zakládánó	založit
hlásit (z něčeho) těžké radovanec	mít (z něčeho) radost	myslivna-fošna	pamětní deska
hlásit těžkó kysanó	tvrdě, vydatně spát	to myslivna píská	to dá rozum
hlásit těžkó prožívanó	mít rád, milovat, zbožňo- vat	vo co gou	o co jde
hodit (na něco) těžký bodlo	zapomenout (na něco), vykašlat se (na ně- co)	vo lohecu žádně hantec	bez legrace
hoknové lágr	pracovní tábor	zahlásit mávanó	opustit, odejít
		zahnót kramle	uprchnout, utéct
		zakrótit (někomu) krkovicó	zabít (někoho)
		zbalit glajze	uprchnout, utéct

PM 1:

Šrajbnite svýmu kemovi, nělíp z Cajzlovska, líbesbríf v brněnským hantecu. Bude čurina!

Napište svému příteli, nejlépe z Čech, dopis v brněnském hantecu. Bude legrace!

Normiš válkama šrajblé stenografické šrajbec, z kerýho ste štond zgómnót,

jak Evča s Žankem jódlovali, dyž dovalili do Brna

Přepis stenografického záznamu prvního kontaktu Evči a Žanka s Brnem

Evča: (*nařólovaná radovancem*) Špizé! To je ale špicové štatl!

Žanek: (*valí augle*) Týý-jo! Kirch na berglu! Jóó! A na druhým gracna! Špicový!

Evča: Kurňa! To je zichr Petrkirch a Špilas. – Ty vole!

Žanek: (*dohókaně*) Co je? – A do gébišu!

Evča: (*nemlich tak dohókaně*) Fuj! Tys mně ale dohókal! Tak vo co gou?

Žanek: (*lochčí se*) Ale, z radhauzu hodil čučku drakál a hókl „bař“! A co jódluješ ty?

Evča: (*kolčí na tratecu*) Jupíí! Zblikla sem náš novodurové kér – jakubská špica! Betálný!

Žanek: Týý-jo! To je ale véška! Špica! Valíme!

Ehtcancový machle

(slovesná kuklení)

Šmajhlcancový ehtcancovaný zichrcancy

Frázová podstatná jména slovesná

Esi špica biflujete tóto biflbichlu, tak už hantec natuty gómete. A tak vám včil prolátnem jednu spešl gramatickó flignu, kerá v hantecu hlásí těžké domášov.

Pokud studiu této učebnice věnujete dostatečnou pozornost, v hantecu už se docela slušně orientujete. A tak vás na tomto místě seznámíme s jedním pro hantec typickým větným úkonem.

To, že ehtcanc je štond převekslovat se na zichrcanc, kóříme jak z cajzlovštiny:

Situace, kdy ze slovesa vzniká podstatné jméno, dobře známe jak z češtiny:

darovat → **darování**, tleskat → **tleskání**, přát → **přání** ...

tak aji z hantecu:

tak i z hantecu:

darovat → **Velké darovanec** (Vánoce), tleskat → **tleskanec** (aplaus)
radovat se → **radovanec** (radost) ...

Takový zichrcancy se hňápó nemlich tak jak ty vostatní, a to podle mustru **gryml**, jenom hňápu šest kósků hafonumera hóká befěl untr-untrsorta **flok**.

Tato podstatná jména se skloňují stejně jako ta ostatní, a to podle vzoru gryml, jen šestý pád čísla množného je řízen pod-podtypem flok.

Ale hantec góme eště jednu spešl gramatickó flignu. A tóto flignó só **ehtcancový machle**.

Ale v hantecu se můžeme setkat ještě s jedním pro hantec typickým mluvnickým úkonem; a tím jsou tzv. slovesná kuklení.

VO CO GOU ???

No de vo to, že nekerém ehtcancům je hantec štond vysadit těžký kopny a na jejich flek dohodit **spešl zichrcanc či dohazcanc**.

Totíž některá slovesa hantec raději nahradí zvláštním podstatným nebo přídavným jménem.

V první lajně si nahrnem do štrycle, jak sortýrovat:

Nejprve se naučíme rozeznávat:

A) Zichrcancy, kerý hážó do placu těžkó aktivitu – **EHTCANCOVANÝ ZICHRCANCY**.
Podstatná jména, která si podržela vysoký stupeň dějovosti – tzv. slovesná podstatná jména.

B) Dohazancy, kerý hážó do placu těžkó aktivitu – **EHTCANCOVANÝ DOHAZCANCY**.
Přídavná jména, která si podržela vysoký stupeň dějovosti – tzv. slovesná přídavná jména.

A včil na ně do holpecu hodíme podrobnó čučku:

A nyní se na ně společně podíváme podrobněji:

Ehtcancovaný zichrcancy

(podstatná jména slovesná)

Jak tak lóskáte hantecový storky, tak ste to už zichr zgómli. Zblikli ste canc, teda zichrcanc, keré vám ve válce nejak neštymoal. Asi vám nastópilo v dózně, že ti, co hantecový biflbichlu mázli do grče, byli natuty těžcí magoři. Fela. Gramatický hakle hantecu máme špicově zmáklý a to, co vám fachčí bordel v řepě, to nésó echtzichrcancy, ale **echtancový machle**. A ty ve válce majó kštelt jak zichrcancy, ale **furt hlásijó do placu věcnó flignu echtancu**. Klíčový echtancový gramatický fligny, teda tajm a sorta, těžkó věčinó hlásí do placu kontext hlášky.

*Jak tak čtete články v hantecu, určitě jste se s tím už setkali. Narazili jste na podstatné jméno, které vám ve větě nějak nesesedělo. Ze začátku vás nejspíš napadlo, že se autoři učebnice určitě museli zmýlit. Není tomu tak. Gramatické úkony hantecu známe poměrně dobře. To, co vás mate, nejsou totiž pravá podstatná jména, ale tzv. **slovesná kuklení**. Ta ve větě podržují tvar podstatného jména, které ale **věcný význam slovesa neztrácí**. Klíčové slovesné gramatické kategorie, totiž čas a způsob, vyjadřuje zpravidla kontext výpovědi.*

Klíčové zgarb echtancových machlů só echtcancovaný zichrcancy, kerý fachčíme tó štrekó, že k echtancovému základnímu štyklu infinýta dohodíme šlusnu **– NEC** :

*Klíčovým prostředkem slovesných kuklení jsou podstatná jména slovesná, která tvoříme tak, že ke slovesnému základu infinitivnímu přidáme koncovku **–nec**:*

DAROVA-NEC
RADOVA-NEC
SLEDOVA-NEC

Ehtcancovaný zichrcancy, kerý hlásijó věcnó flignu echtancu, só těžkó věčinó v hňápu kósek só-lonumera borecgrupáča.

Podstatná jména slovesná vyjadřující věcný význam sloves jsou v drtivé většině v prvním pádě čísla jednotného rodu mužského.

A včil mustry válek s echtcancovanéma machlama:

Typické příklady vět obsahujících slovesná kuklení:

Já radovanec, ty radovanec. – Já se raduji, ty se raduješ.

Hele, pakine! Těžké sledovanec! – Teď mně dobře sleduj, kamaráde!

Z hercny darovanec, hercny radovanec. – Daruješ-li srdcem, srdce potěšíš.

A VČIL TĚŽKÁ PODĚLÁVKA !!!

Ehtcancovaný zichrcancy placama můžete vekslovat aji jako echtzichrcancy:

Podstatná jména slovesná můžete v některých případech překládat i jako pravá podstatná jména:

Já radovanec, ty radovanec. – Já mám radost, ty máš radost.

Z hercny darovanec, hercny radovanec. – Dar ze srdce, srdce radost.

Hantec je těžce volné blemcák,

v kerým seš štonď špicově špílčít s cancama, ale vocaď' pocad'!

Hantec svojí volností umožňuje překrásnou hru se slovy, ale jenom v určitých mezích!

!!! TAK TĚŽKÝHO MAJZLA !!!

Ehtcancovaný dohazcancy

(přídavná jména slovesná)

Ehtcancovaný dohazcancy ve válce majó kštelt jak dohazcancy, a to dohazcancy v kšteltu babáčgrupáča, ale **furt hlásijó do placu věcnó flignu ehtcancu**.

Přídavná jména slovesná ve větě obsahují tvar přídavného jména, a to přídavného jména ve tvaru rodu ženského, ale věcný význam slovesa neztrácejí.

Ehtcancovaný dohazcancy fachčime tó štrekó, že k ehtcancovému základnímu štyklu infinýta dohodíme šlusnu **– NÁ** :

Přídavná jména slovesná tvoříme tak, že ke slovesnému základu infinitivnímu přidáme koncovku –ná:

**KYSA-NÁ
FILCOVA-NÁ
VOMLÓVA-NÁ**

Ehtcancovaný dohazcancy, kerý hlásijó věcnó flignu ehtcancu na sólovku, těžkó věčinó só v hňápu kósek sólonumera babáčgrupáča:

Pokud přídavná jména slovesná vyjadřují věcný význam sloves samostatně, v drtivé většině jsou v prvním pádě čísla jednotného rodu ženského:

Ze startu filcovaná, na finále kysaná. – Napřed jsme se pomilovali a potom jsme usnuli.

Majzla! Rychtyk veksl seš štond ufachčít jenom tehdá, dyž vo té storce kóřiš kdejaké drb (keré pakin, v jakým tajmu a jakó štrekó to zmákl zprazit). Ale to je goldnová fligna pro každé veksl.

Pozor! Výstižný překlad je možný jen se znalostí všech souvislostí (kdo, kdy a jak koná). Což je ostatně zlaté pravidlo překládání vůbec.

Ehtcancovaný dohazcancy só ale štond hlásit věcnó flignu ehtcancu ve šmajchlcancu s origoš ehtcancem. Ehtcanc pak hlásí do placu tajm a sortu. Ehtcancované dohazcanc je pak těžkó věčinó v hňápu bez būra kósek:

Přídavná jména slovesná mohou vyjadřovat slovesný věcný význam i ve slovním spojení s pravým slovesem. Právě sloveso pak určuje čas a způsob. V tomto případě se přídavné jméno slovesné v drtivé většině vyskytuje ve čtvrtém pádu:

Adoš furt hlásí těžkó kysaná. – Adoš pořád spí.

Mázl zakládánó jakési partaje. – Založil jakousi stranu.

Hlásil těžkó prožívanó tyjátru. – Velice miloval divadlo.

!!! HANTEC JE TĚŽKÁ CHUŤKA !!!

PM 2:

A včil – praktická makačka, keró spešl pro vás mázl do holpecu samotné rohatec !!!
A nyní – cvičení, které speciálně pro vás vytvořil samotný čert!!!

A) Házíte praktickó makačku vařby echtcancových machlů:

Nacvičujte vytváření slovesných kuklení:

Mustr:

zamknout nehezkou starší ženu

hodit šochtli špérovano

usnout v parku, nabodnout svalnatého muže na vidličku, povolat kněze ku smrtelné posteli, naplnit milostný dopis suchým lupením, upínat kuře do postroje, usmažit velké množství polévky

B) Z ufachčených echtcancových machlů uvařte války.

Vytvořená slovesná kuklení užíjte ve větách.

C) Převekslujte. Veksl ufachčíte s echtcancovéma machlama:

Přeložte s použitím slovesného kuklení:

Rozděl a panuj! Vždy s úsměvem! Proletáři všech zemí, spojte se! Buď vždy připraven!
Odpočívej v pokoji! Práci čest! Kdo nejde s námi, jde proti nám! Kdo nepracuje, ať neví!
Mlčenlivost chrání nás!

Hókcancy, teda blemcáková grymlová havěť

(citoslovce aneb jazykoví trilobiti)

Borci aji babáči, keří těžce prožívají muzály, tech zichr není jenom hlt. Smírovat v tajmu, keré je v kopru už nějaký to kilo či litr jářů, placama hlt štatlit tajmem, tož tadle tóha není žádné jungvirt! Lapnót do haluze pravěké grymlové pantok, rafiló natahnót štyngec kilojárů z prastarých rolí pergamenu, kerý rolovaly kolky štryclí mazadlem zaprasených – tech, keří hemžili dějákem...

Lidi, kteří mají rádi muzea, není málo. Ono také dotknout se časů před staletími, tisíciletími, aspoň trošku v čase cestovat, to je stará touha! Sáhnout si na sekeromlat z pravěku, cítit vůni staletí z prastarých pergamenů, jichž se dotýkaly prsty pomazaných hlav – hybatelů dějin...

Asi jim to bordel v řepě nefachčí, ale svůj štykl nafasují aji ti, keří muzály neprožívají. Járy v kopru jim vtrukly do lajfu durch blemcáková grymlová havěť – **hókcancy**.

Aniž si to možná uvědomují, ani nepřátelé muzeí zkrátka nepřijdou. Dávnověk se jim vetřel do života skrze jazykové zkameněliny – citoslovce.

A to só fakt divný cancy. Nésó to jenom **břesky**, kerý si špílčijó na **cajky** (tak jak v cajzlovštině cancy míč, opasek, lyžovat...).

A to jsou zvláštní slova. Nejsou to jen zvuky hrající si na věci (jako jsou v češtině slova míč, opasek, lyžovat...).

Hókcancy

só echt origoš zgarby, a na jejich flek seš štond šópnót leda tak kulový.

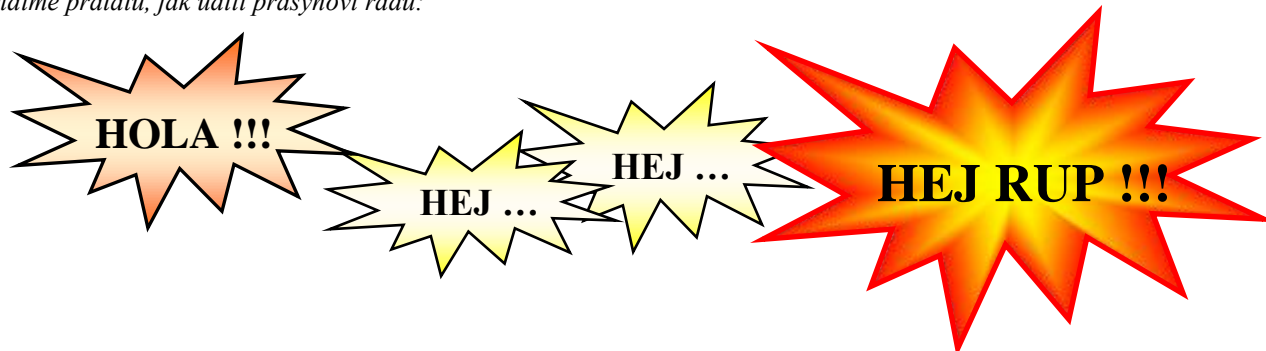
Citoslovce jsou ničím nenahraditelné originály.

Po fleku, kde laply start ty néstarší, smírujó lingvisti v tajmu, kdy lapl start lické hantec. A to só fakt betelně dávný járy.

Původ těch nejstarších hledají lingvisté tam, kde se rodila lidská řeč. A to je hodně dávno.

Hókcancy só betálně rovný cancy; z borca, keré háže hantec, vyhučijó aus na sólovku, v raně, jak dyby ten borec byl těžké pakin. A my sme štond zbliknót prafotra, jak prakonópkovi valí do štrycle těžce namakaný kydy:

Citoslovce jsou slova upřímná; vyhrknou z mluvčího ven sama od sebe, hned, jakoby bez rozumu. I bez velké fantazie vidíme pratátu, jak udílí prasynovi radu:

... A jak do holpecu jódlujó na prahrabavý fogle:

... A jak spolu volají na praslepičky:

Vo tym žádná, že blemcáky kórijó aji hókcancy novodurový a po-novodurový, kerý na svý prafotry hlásijó betelný bodlo (z cajzlovštiny: *proboha, hergot, do háje!!!*)

Jazyky samozřejmě mají citoslovce i moderní a postmoderní, která se k předkům mnoho znát nechtějí (z češtiny: proboha, hergot, do háje!!!)

No lapnem krátké hantec – na fleku dlóhých válek a žgryndů je tady jednoduché canc, jak hóknót do placu, co filčíš, a to těžké špicu aji levotu, jak jódlovat břesky kdekeryho zgarbu či havěti, či jak vysadit cunt kemům, že ten hantec klavírujem do štryclí ausgerechnet jim.

Zkrátka – namísto dlouhých vět a řečí tu máme jednoduchý prostředek, jak vyjádřit city příjemné i nepříjemné, jak napodobit zvuky zvířat i věcí, a jak signalizovat druhům, že se obracíme právě na ně např. s potřebou hovoru.

Pro nabušenýho študáka bude zichr těžká brnkačka do štrycle si nafólovat toto štaflu:

Pilný student hantecu si proto bystře osvojí následující tabulku:

sorta	vo co gou	hókcancy	
		v cajzlovštině	v hantecu
co filčíš <i>pocitová</i>	těžká špica: <i>příjemnost:</i>	heč, mňam...	do gébišu... ááá... špizé! špica! betálný... vegáč! kurňa! kurva! dále cenzurováno
	levota: <i>nepříjemnost:</i>	fuj, bak, éééé...	do gébišu! ááá! fuj! humus! kurňa! kurva! dále cenzurováno
	radovanec: <i>radost:</i>	hurá, sláva, tralala, jú...	do gébišu!! ÁÁÁ!!! týý-jo! špizé! ty vole! jóó! júú! špica! špicový! betálný! kurňa! kur- va! dále cenzurováno
	bebino: <i>bolest:</i>	au(vajs), jauvej...	DO GÉBIŠU !!! ÁÁÁ!!! jau! kurňa! kurva! dále cenzurováno
	těžké ponor: <i>zoufalství:</i>	ach jo, běda! žel...	do gébišu... ÁÁÁ!!! kurňa! kurva! dále cenzurováno
	vytočenost: <i>hněv:</i>	do háje, hergot, krucinálfagot...	DO GÉBIŠU !!! ÁÁÁ!!! Špizé!!! kurňa! kurva! dále cenzurováno
	dohókanost: <i>strach:</i>	probůh, proboha...	DO GÉBIŠU !!! ÁÁÁ!!! kurňa! kurva! dále cenzurováno
	podivín: <i>podiv:</i>	páni, pane jo...	DO gébišu... ááá? týý-jo! ty vole! ty krávo! júú! jóó! nevař! kurňa! kurva! dále cenzurováno
	křivé lohec: <i>ironie:</i>	no nazdar...	do gébišu... ááá... nóó... kurňa! kurva! dále cenzurováno
jódl čmrndy <i>zvukomalebná</i>		kykyrý, vrkú, haf, bú, ihaha..	<i>na takový truc-krávovinu hantec háže těžké kakáč. Tóto sortu hókcanců přefachčil na hókcancovaný zichrcancy.</i>
šmajchlový <i>kontaktní</i>	s borcama a babáčama: <i>s lidmi</i>	hej, haló, pánové!.. bacha, vole, vid', že jo, ne, hej rup...	hej, haló, bacha, že jo, majzla, vid', vole, kurňa, kurva, dále cenzurováno
	s havěťó <i>se zvířaty</i>	prrr, čehý...., napipipipi...	<i>nemlich tak jak v cajzlovštině</i>

Hókcancovaný zichrcancy

(podstatná jména citoslovečná)

A na samé šlus eště tečka jak cumel:

A na závěr ještě sladkou tečku:

Dyž si hrnem do budky zichrcancy, kerý valijó z hókcanců...

Studujeme-li podstatná jména, jejichž vznik je spojen s citoslovci...

Na špiz:

Například:

kykyrý	blázen
Monte Bú	Kraví Hora
Kykyrýdorf	Kohoutovice

...nésme štond hodit kakáč na podobnó fachu antických Řeků. Hoďme vzpomínačku třeba na méno toho storkovýho štatlu, keré ufachčili fógli, a vo kerým hantýruje Aristofanés v lohecové storce *Ornites* (Fógli) – NEFELOKOKKYGIA (obvyklé cajzlovské veksl je *Kukumrakohrad*).

...nemůžeme si nevšimnout podobné praxe v antické řečtině. Vzpomeňme např. název onoho bájného města vystavěného ptáky, o němž mluví Aristofanés v komedii Ornites (Ptáci) – NEFELOKOKKYGIA (do češtiny překládáno obvykle jako Kukumrakohrad).

**Jenom echt natvrdlé ignorant s vylízanó dyňó neni štond zbliknót,
kde smírovat po startu canců brněnskýho hantecu:**

Jen zatvrzelý ignorant může přehlédnout, kde hledat kořeny hantecové slovníkové praxe:

no přeci v kindoš betli evropské kultury,

přece v kolébce evropské kultury,

V ANTICKÝM ŘECKU !!!

v antickém Řecku.

François-Auguste-René Rodin
1840 – 1917

Šak – vomašlené flíglama je aji žgrynd sochařa Fanóša-Gusty-Renka Rodinovýho z Frankrajchu, keré v járu bez kila dva litry a dva kósky, dyž štatlil na scuka se špicovým slováckým malířským Jožinem Uprkovým, na chvíli hodil sicnu aji v Brnisku. Dyž mu do ovaru vtrukl hantec, tak – spařené na plech z moravskýho vajnošu – hned na fleku zgóml hantecové echt starobylé start a v raušu jak Sibyla hókl do placu:

Ostatně – okřídleným stal se výrok francouzského sochaře François-Auguste-René Rodina, který roku 1902, při cestě za slavným slováckým malířem Jožou Uprkou, pobyl krátce v Brně. Zaslechnuv hantec a dobře vycítiv jeho starobylé kořeny, zvolal oslněn:

„MORAVSKÁ HELLAS !!“

PM 3:

A včil už praktická makačka !!!
A nyní cvičení!!!

A) **Války převexlujte do hantecu, pak dohod'te hókcancy, kerý só štond prolátnót vopačný pocity.**

Následující věty přeložte do hantecu, poté k nim připojte citoslovce vyjadřující protikladné pocity.

Špizéte, jak do toho, co hlásíte, kérije to, jak jódlujete válku (jak zonkčíte hantec) a jak fachčijó vaše ciferníkový muskle. Proto je těžká špica, dyž toto makačku zmáknete v gymnastické špíglové cimře nebo aspoň v domašově před špíglem.

Pozorujte, jak se na utvoření významu citoslovce podílí vaše větná intonace (melodie řeči) a pohyby mimických (obličejových) svalů. Proto je vhodné toto cvičení provádět v gymnastickém zrcadlovém sále nebo alespoň doma před zrcadlem.

Mustr:

To je město!

Kurňa, to je štatl!

Kurňa, to je štatl!

1. Nalezl jsem v bytě vodu.
2. Všechny velkoprodejny vykradli během deseti dnů.
3. V obchodním středisku potkal mnoho členů své rodiny.
4. Těšíme se, že v hypermarketu zazpívá vyzrálá umělkyně.
5. Sousedi že dokáží vydělat poctivou prací mnoho peněz?

B) **Šmajchlcancy převekslujte a dohod'te hókcancy, kerý pasujó:**

Sousloví přeložte a přiřaďte k nim výstižná citoslovce:

Mustr:

- jahodový kábanos

Jahodové čoklbuřt! Blééé!!

- pětinohý pes
- pít v hostinci teplé mléko
- povinná vojenská služba
- nedělní brigáda
- obdivovat pánské spodky

A na samé šlus – zonka:

Nudlválu polka

Zonku ufachčil: Béd'a Smetanuj

Hlt přefachčila: Zuza Marková

Hlášky do zonky: Aleš Markuj

1. Na-pra-ně fo-tr dom do-kla-pal, mu-tra hned vy-sa-di-la ben-gál, z cim-ry mu da-la kop-ny fof-rem v kle-pe-tách nu-dl-vál. Po gloc-ně po cem-ru
2. Tož ty tak, ty trot-le na-li-té, eš-tě canc a bu-deš za-bi-té, nu-dl-vál ti vo gloc-nu zru-ším! Mu-tra já ře-že dál. Po gloc-ně po cem-ru

1. po čes-tru bó-chá, kelc-ny pa-li, fo-tr hlá-sí: stop-ni bu-gr, hr-čo bl-bá. Jest-li hned ne-stop-ne ta mla-ta těž-ká tak tě ta-dy na tym fle-ku
2. po čes-tru bó-chá, aug-le z ksich-tu vy-va-le-ný, pě-na v mor-dě na-stu-pu-je. Fo-tr už ne-bé-kl gloc-nu na dranc má. U mlé-na si mu-tra fla-str

1. pro-o-plesk-nu já.
2. vy - y- fa - su - je.

Naprané fotr dom doklapal, mutra hned vysadila bengál,
z cimry mu dala kopny fofrem, v klepetách nudlvál.
Po glocně po cemru po čestru bóchá,
kelcny pali, fotr hlásí: „Stopni bugar, hrčo blbá.
Jestli hned nestopne ta mlata těžká
tak tě tady na tym fleku proplesknu já.“

„Tož ty tak, ty trotle nalité, eště canc a budeš zabité,
nudlvál ti vo glocnu zruším!“ Mutra já řeže dál.
Po glocně po cemru po čestru bóchá,
augle z ksichtu vyvalený, pěna v mordě nastupuje.
Fotr už nebékl glocnu na dranc má.
U mléna si mutra flastr vyfasuje.

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – BEZŠLICOVKA

Plotňácký upřímný horoskop – panna

(23. 8. – 22. 9.)

Seš ten těžce logické týpek, co neprožívá žádné brajgl. Tvý malicherný kydy betelně vytáčijó jak tvý kemy, tak aji všechny, keří s tebó v holpecu haklujó. Seš kaltnové jak štykl vymražené vasrovice, s žádným nefilčíš a při lupáče furt durchčíš. Lajvont hokna pro bezšlicovky je politik nebo pasák.

Štykl pětka (lekce 10):

Fuj-štatl Prágl aneb V jaké džuzně to Cajzli vegetijó!

Jednó na jakubskó špicu dovalil jakési ucasnované holub. Ze startu lapla Evča těžký peří, že ten fôgl natuty nekde lapl chřipku a na špicu naklapal zakalit, ale jak se fôgl vydéchal, šplíchl, že je vod pošty, že valí až z Práglu a že má pro Žanka jakýsi zvadlo. Dyž mu zalepili trauf mošná zrní, holub hlásil lod'. Dyž pak s Žankem zlóskli líbesbríf, zgómli, že je to fakt zvadlo na metrové veksleveget. Žanek má naklapat na oltštatlové vorloj do Práglu a andělské z vorloja že bude metr vegetit na špi-ci s Evčo. Celý to dohókal a do grče mázl archandělské Gabriel, pré jako vumluvu za to vykyblování z rája (ten pakin na to snad nikdá nehodí kakáč). A tak se mázl do grče

kros cajtung-canc z vekslevegetu andělskýho z oltštatlovýho vorloja v Brně a Žanka vod Jakuba v Práglu

(štykle ze štrekových bichlí)

Andělské:

Dyž se Cajzlomoravský bergle lanksam převekslovaly na ty špicový krpátý, zblikl sem štatl jak ze storky pro kindoš. S ranó dvóch kolků jak žingla trčely k nebálu dvě špice Petrkirchu a na proťším berglu s betálně zeleným přelivem bíle fajrovaly špilasový zdi. Luft byl špica vypiglované a těžce freš. Brno – muj budóci kér.

Žanek:

Dyž se zašil ten šlusové z Cajzlomoravských berglů, káry vokolo vysadily těžkó hustopeč. Kam sem byl štond augló máznót, durch smogová deku nad nekonečnema brázdama kár sem zblikl těžký hafo šeredných panelových pikslí. Jižní štatl. Štatl nad Práglem. A do gébišu – tady za metr zichr zaka-lím.

Andělské:

Dyž sem prohučel tunelem ve Šrajbecu a štrekama vokolo Vystecu, kerý só samá zelená holcna, dovalil na Mendlplac, kde fachčijó ten špicové oltecové škopek, décháni se mně zamachlovalo. Zblikl sem betálně vznešené gotické kirch, teda baziliku. Kam se hrabe to naše rozglábený baroko na střízlivó gotiku.

Žanek:

Dyž sem po kárama nafólované magistrálské štrece mezi těžce zaprasenéma kárama valil vokolo Vencaplacu, z volezlýho Národního muzálu zhučel důle štykl jakési sochy. No teda špicově tu vo-pečovávajó goldnový cajky celé cajzlomoravské sajtny! A cálujem to všeci do holpecu! No fakt bych chtěl zgómnót, kam ty love valijó! Šak ani ten svaté Venca na to není štond hodit čučku a rač s tó svó hajtró parkujó gébišem k muzálu.

Andělské:

Dyž sem dovalil ke kirchu svatýho Jakuba, Evča vysadila uvítačku, jak dybych byl nejaké kingál. Špicové kér! A kam až su štond augló máznót! Vopravené Frajplac s vypiglovaným moráčem po generálce a zichr betálná, těžce novodurová kašňa! A Zeliňák s Parnas-kašňó, nafólované zichr freš zeleniskem a ovocem za špicový love! Ne jak u nás v Práglu, kde je všecko vovadlý a eště za mraky lovů. A rathauz s křivó špicó a drakálem a kolcem ve forhauzu! Betálné štatl! To bude špica metr!

Žanek:

Dyž sem dovalil k oltštatlovýmu vorloju, borci v horních fenstrech zrovna hrótili jakési pochodák a žádné mě nezapsal. Akorát kostrón jak žingla zahemžil přesépacíma rolexkama, že jako kóří, kdy sem nastópil, a jeden borec začl hemžit mošná na love, aby mně nevyhučelo z dózny, že kér si mu-sím zacólovat. Vo nejaké uvítačce žádné hantec, leda že v horní džuzně nad fenstrama zajódlóval kohót. Už aby ten metr valil do dža. Andělské v Brně króti lajf zichr betálněší!

Andělské:

Špica, špica, špica! Krótím těžce spokojené lajf. Brno je fakt betálné a klidné štatl se špicovéma borcama aji babáčama, keří vám furt hókajó zvadlo na nejakó chálku či pařbu. Štatl, kde všeco košťuje jenom hlt lovů a kde só těžce betálný knajpy. Štreky šmirglfachny tady majó těžce progómaný a šmirgle, teda šaliny, trajfy a basy klapajó do holpecu tak, aby se šmajchlovaly s basama aji cugama do okolních štatlů aji lontů. A na každým haltu majó zadeklované flek, dyby valila régna. A taky okolí štatlu je těžká špica a echt natura, ne jak u nás v Práglu. A ten hantec! Měkócké, plyšové, aji dyž placama neco nekóřím, je betálné. Fakt škoda, že muj veget tady lanksam hlásí konečno. Hážu vzpomínáčku na Žanka, esi v Práglu vegetí taky tak špicově jak já tady v Brně.

Žanek:

Humus, humus, humus! Bugr ve dne, bugr v noci. Těžká hustopeč na štrekách, těžká hustopeč v krtku, štyngec, jak dyž větrajó Bolero, brajgl a Cajzli só betálně křiví. A jódlujó jak kdejaké pakin vod vopery. Z teho jejich hantecu se mně už fakt navaluje. A knajpy? Těžká hustopeč. A dyž sem prvně zblikl, co tady košťuje chálka, ze startu sem gómal, že sem se felil a na hvězdárně lóskám kosmický štreky. Krótím těžké módr, jináč bych byl ve dvóch dnech tutáč négrové. A škopek? Levé a eště za hafo lovů. No betelný štigro, že už lanksam hlásím domášov.

Andělské:

Šlusové deň. Evča vysadila rozlučkovó těžce vod hercny a dyž sem vytahl rantále, že jako zacáluju za veget, nehókla si ani ká. Pré na voplátku. A tož – savana hokna, Brno. Snad eště někdy doklapu.

Žanek:

Na vorloju se mnó nehodila hantec ani raková rafika. Všeci rolovali hébl. Pré konópek z fleku, kde se štreka z Práglu do Vídná točí doprava. Akorát

ten kostrón s borcem s mošná na love na mně nastópili, dyž sem měl cálovat. A hókli si těžký hafo lovů. Eště že sem moc nechaloval, jináč bych zvostal viset. No betelný štigro, že už hlásím loď. Tož v téhle džuzně mě už v lajfu žádné nezblíkne. Už valím, mý goldnový Brnisko!

Eště tři metry po vekslevegetu Žanek ze sebe každó noc haksnama zcasnoval duchnu a jódloval ze sna jak těžké trotl. Ale na finále se zretýroval. Včil už akorát placama lapne kopřivku, dyž před ním nekdo hókne „Prágl“.

Andělské z vorloja vegetí v klídku a na Brno háže uctivó vzpomínáčku.

bas, -u, -y tbc. autobus
brázda, -y, -y bč. řada, fronta
bugr, -u tbc. hluk, rozvrat, nepořádek
cajtung-canc, -u, -y tbc. reportáž

cajzlomoravské českomoravský
déchání dýchání
deka, -y bč. zamlženo, zataženo
dohókat domluvit

duchna, -y, -y bč. peřina
fajrovat hořet, svítit, zářit
felit se zmýlit se
Frajplac, -u tbc. náměstí Svobody
freš čerstvý

hajtra, -y, -y bč. kůň
haksna, -y, -y bč. noha
halt, -u, -y tbc. zastávka
hébl, -u, -e tbc. nos
humus, -u, -y tbc. hnus, špína
hustopeč, -e bč. tlačenice
jináč jinak
ká (nšh.) koruna
kašňa, -ě, -ě bč. kašna
klapat jít, jet
kolek, -u, -y tbc. prst
konópek, -pka, -pci lbc. hoch, chlapec, mladík
kostrón, -a, -i (-ech) lbc. kostlivec
krtek, -tka tbc. metro
lanksam pomalu, zvolna
Mendlplac, -u tbc. Mendlovo náměstí
metrové měsíční
módr, -u tbc. hlad
módrové hladový
moráč, -u, -e tbc. morový sloup
mošna, -y, -y bč. kabel, vak
nakvartýrovat se nastěhovat se
natura, -y, -y bč. příroda
négrové chudý, bez prostředků
nikdá nikdy
oltecové starobrněnský
Oltštatl, -u tbc. Staré město
oltštatlové staroměstský

pařba, -y, -y bč. hostina, oslava, pitka
piksla, -e, -e bč. krabice
placama místy, občas
pochod'ák, -u, -y tbc. pochodové cvičení
prohučet projet, proletět
rafika, -y, -y bč. ručička (hodinová)
raky, -ů tbc. hodiny, hodinky
rana, -y, -y bč. vzhled
rantál, -u, -e tbc. peníz
régna, -y, -y bč. déšť
rolovat ohrnovat, smotávat
rozglábené otevřený, rozmáhlý
rozlučková loučení
rychna, -y, -y bč. zápach
savana hokna zdravím!
šalina, -y, -y bč. tramvaj, elektrina
šmajchlovat se být v kontaktu, objímat se
šmirgl, -u, -e tbc. tramvaj
šmirglfachna, -y, -y bč. dopravní podnik
Šrajbec, -u tbc. Pisárky
štígro, -a, -a, (-ech) kš. štěstí
(byt) štond (být) schopen
štrekové cestovní
štyngec, -u tbc. zápach
totáč úplně, zcela
trajf, -u, -y tbc. trolejbus
trauf, -u, -y tbc. zpropitné

trotl, -a, -i (-ech) lbc. blázen, blbec
ucasnované unavený
uvítačka, -y, -y bč. uvítání
vekslovat měnit, vyměňovat
vekslveget, -u, -y tbc. výměnný pobyt
Vencaplac, -u tbc. Václavské náměstí
viset dlužit
volezlé ošumělý, oprýskaný, olýsalý
vopečovávat starat se, ošetřovat
vorloj, -a, -e tbc. orloj
vyhučet vypadnout
vypiglované čistý, vyčištěný
zacálovat zaplatit
zadeklované zastřešený, zakrytý
zamačlovat zavřít, uzavřít
zaprasedé špinavý, umazaný
zašit schovat, ukrýt
zcasnovat strhat, servat
zelenisko, -a, -a (-ách) kš. zelenina
zhučet spadnout, upadnout
zretýrovat se vzpamatovat se, uzdravit se
žingla, -e, -e bč. navlékač tkanice (gumy) do látkového „tunýlku“

Stabilní války a šmajhlancy

(ustálené fráze a slovní spojení)

Cajzloravský bergle Českomoravská vrchovina
déchání se mně zamachlovalo zatajil se mi dech
goldnový cajky poklad
haksnama ze sebe zcasnoval duchnu odkopal se
jak žingla hubený, štíhlý, vyzáblý
kosmický štreky kosmické vzdálenosti
kros cajtung-canc křížová reportáž
lapnót těžký peří velmi se vyděsit
mošna na love váček na peníze

raková rafika hodinová ručička
rolovat hébl ohrnovat nos
storka pro kindoš pohádka
štreková bichla cestovní deník
štreky šmirglfachny linky městské hromadné dopravy
viset love dlužit peníze
vysadila rozlučková těžce vod hercny velmi srdečně se rozloučila

PM 1: Šrajbnite slohovku v hantecu

Napište slohové cvičení v hantecu

Pro ty, co nevegetijó v Práglu:

Pro mimopražské:

V čem je váš štatl (lont) betálnější než Prágl? (šrajbnite caj-tung-canc)

V čem je vaše město (vesnice) lepší než Praha? (napište reportáž)

Pro Cajzle z Práglu:

Pro Pražáky:

Do kerýho štatlu (lontu) máte tóhu se nakvartýrovat a proč? (šrajbnite, jak ždímáte budku)

Do kterého města (vesnice) byste se nejraději přestěhovali a proč? (napište úvahu)

Jak sypat echtcancy IV

(časování sloves IV)

A **dybyste neměli** love, tak bodlo na to.
No fakt **bych chtěl** zgómnót, kam ty love valijó!
Evča vysadila uvítačku, jak **dybych byl** nějaké kingál.
No co, su nějaká vykyblovaná hrča, **abych chalovala** rulík?
Na každým haltu tam majó zadeklované flek, **dyby valila** régna.
Krótím fakt těžké módr, jináč **bych byl** ve dvóch dnech totáč négrové.

Študák, keré lóská našu biflbichlu a keré už má těžce nahulenó budku a je v hantecu fachman, podle šrajbléch válek z fleku natvrdo progóml, že v tymto štyklu bichle se hóká:

Student naší učebnice, už osoba poučená s vyšší kvalifikací, bystře odhadl podle úvodních vět, že v této lekci je na programu:

Sorta tiché flastr

(podmiňovací způsob)

Zgómlí sme ju už ve druhým štyklu biflbichle. A tak jenom pila připomínáčka:

Seznámili jsme se s ním již ve 2. lekci. Připomeňme si tedy:

**...valí vo echtcancovó gramatickó sortu, kerá hlásí, že v první lajně
se cosi musí máznót do grče, abysme byli štond neco zmáknót.**

...jde o slovesnou gramatickou kategorii vyjadřující, že uskutečnění slovesného děje je nějak podmíněno.

Gramatický méno této sorty v hantecu – **TICHÉ FLASTR** – zaslóží těžkó voceňovačku. Vono fakt hučí rovnó z lajfu. Tiché flastr se z fleku převeksluje v kameň natvrdo, dyž..., esi..., hned jak..., jak uvaříš... (dohod' si, jak filčíš).

Gramatické pojmenování této kategorie v hantecu – tiché flastr – musíme zvláště ocenit. Ono totiž vychází přímo ze života. Tzv. podmíněný trest promění se v basu natvrdo, když..., jestliže..., jakmile..., bude-li naplněno.... (dosad'te dle libosti).

Jak vařit sortu tiché flastr,

Tvoření podmiňovacího způsobu,

to už bude těžké špíl.

to již bude hračka.

Kdo má tóhu hrótit tento **do grče mázlé** echtancové kštelt, musí betálně gómat jak teoretickó, tak aji praktickó štrekó:

*Kdo chce bezchybně užívat tento **složený** slovesný tvar, musí ovládat teoreticky i prakticky:*

- A) **VKOPRUTAJMUKŠTELT** (keré kóříme z válek štyklu šest kósků biflbichle)
příčestí minulé (známe jej z programu 6. lekce)

chalovala, neměli, valila, kóřil ...

- B) **helfechtanc** **BYT** v kšteltu:
pomocné sloveso BÝT ve tvaru:

SÓLONUMERO	HAFONUMERO
1. BYL (-A, -O) BYCH	1. BYLI (BYLY, BYLY) BYSME
2. BYL (-A, -O) BYS	2. BYLI (BYLY, BYLY) BYSTE
3. BYL (-A, -O) BY	3. BYLI (BYLY, BYLY) BY

A dyž **vkoprutajmukštelt** máznem do grče s tímto **kšteltem helfechtancu** **BYT**, uvaříme kštelt sorty tiché flastr echtehtancu

*Tvar podmiňovacího způsobu významového slovesa pak vzniká spojením **příčestí minulého** s tímto **tvarom pomocného slovesa být***

... byl bych kingál ...

Tento kštelt echtancu je typiš pro grče válek, v kerých háže sicnu nekolik (dva či hafo) žgryndů s tichým flastrem:

Charakteristický je tedy tento tvar slovesa pro souvětí s účastí několioka (dvou a více) zmínek o podmíněných dějích:

Dybych měl tóhu, makal bych !

Sme já ale štond vysmírovat aji ve válkách jednoduchých, v kerých je zašitá tóha:

Nalezneme jej ovšem i ve větách jednoduchých přacíh:

Dybych měl love... !

Cajzlovské lajf-hantec kóří dvě grče sorty tiché flastr, a to **vlajfutajm sorty tiché flastr** a **vkoprutajm sorty tiché flastr**. Pokavád' nekomu vyhóplo v štrycli, že tyto dvě grče só vodlišný v tajmu, těžce se felil. Vony se totiž sortýrujů podle toho, esi ta storka, vo keré válka hóká, je štond máznot se do grče a nebo je to jenom nějaká levá fligna.

*Česká jazyková praxe rozeznává tzv. **podmiňovací způsob přítomný a minulý**. Pokud se někdo domnívá, že se tyto dvě skupiny liší v rovině času, mýlí se. Odlišují se totiž na rovině reálnosti/nereálnosti předmětného děje.*

Srovnávačka:

Srovnej:

Vlajfutajm sorty tiché flastr

Podmiňovací způsob přítomný

Kdybych měl (dnes, včera, zítra...) peníze, opil bych se.

šrajblá storka je (byla, bude) těžká realita, žádná fligna, v klídku je štond se máznót do grče
děj je (byl, bude) reálný, uskutečnitelný, může se to ještě přihodit

to sme štond aji v hantecu hóknót nemlich tak:

to jsme schopni říct i v hantecu:

Dybych měl love, zglgal bych se na plech.

Vkoprutajm sorty tiché flastr:

Podmiňovací způsob minulý

Kdybych byl měl peníze, byl bych je dal na dobročinné účely.

šrajblá storka je těžká fligna, žádné reál, néni štond máznót se do grče
děj je nereálný, neuskutečnitelný, nemůže se to přihodit

A V HANTECU NA TAKOVÝ FLIGNY HÁŽEM TĚŽKÉ KAKÁČ !!!

A v hantecu se takovými nereálnými nesmysly nezabýváme.

Betelně si zašite do štryclí:

Zapamatujte si:

Voproti cajzlovštině

v hantecu nésme štond vysmírovat dvě grče sorty tiché flastr

Na rozdíl od češtiny v hantecu nenalezneme dva typy podmiňovacího způsobu.

No tak na to hod'te čučku – z teho sme štond zgómnót, že hantec fakt valí jenom z těžkýho reálu!

Žádný *kdybych byl býval byl...*, žádný luftový zámoše, jabka vod těšínskýho lontu či békání nad rozchrstáným milkem.

Vida – další důkaz bytostného realismu hantecu !

Žádné kdybych byl býval byl ..., žádné vzdušné zámky ani těšínská jablička ani oplakávání rozlitého mléka.

Nabušené študák zichr zapsal, že nemlich tak jak v cajzlovštině kštelty helfechtancu **BYT** se natěšeně hážó do grče s **lupnama** či **vekslcancovanéma uechtancama**:

*Pilný student si jistě všiml, že stejně jako v češtině se tvary pomocného slovesa **BÝT** pohodlně spojují se **spojkami** nebo **zájmennými příslovci**:*

... abych, dybych...

a tó samó štrekó furt pali

PM 2:

A včil už valte hoknit. Vechtrovačku hážó Evčiny praktický makačky!!!

A nyní již vzhůru do práce! Čekají vás Evčina praktická cvičení!!!

- A) **Války ze startu tohoto štyklu bichle překopněte ze sólonumera do hafonumera či z hafonumera do sólonumera. Pak je převekslujte do cajzlovštiny.**

Věty z úvodu lekce převeďte z jednotného do množného čísla (příp. naopak). Přeložte do češtiny.

- B) **Uvařte krátké hantec v brněnském hantecu, v kerým prolátnete, jaký hafo cajků by se muselo převekslovat, aby se levé lajf v Práglu aspoň hlt dotahl na špicové vegáč v Brně. Házíte čučku na to, jak ste štond lapnót do chlebárny echtcancový kštelty sorty tiché flastr.**

Sestavte si krátký projev v hantecu, v němž vyjádříte, co všechno by se muselo změnit, aby se pražská kvalita života přiblížila kvalitě brněnské! Pozorujte, jak se vám daří uplatňovat slovesné tvary v podmiňovacím způsobu.

- C) **Ze dvouh jednoduchých válek ubóchnite grču válek s echtcancového kštelta sorty tiché flastr. Majzla na veksly válek – házíte pozornó čučku na šmajchl žgryndů s tichým flastrem.**

Z dvojic vět jednoduchých vytvořte souvětí se slovesnými tvary v podmiňovacím způsobu. Pozor na transformace vět – dbejte na podmíněné propojení dějů!

Mustř:

Živil jsem se střídmě. Nezůstal jsem dlužen.

CD

Buhehehehiihiiííí!!!

*

Kulový vám prolátnem! Rychtyk ufachčenó mustrovó grču válek si na sólovku vysmírujte v hantecu ze startu tohoto štyklu bichle!

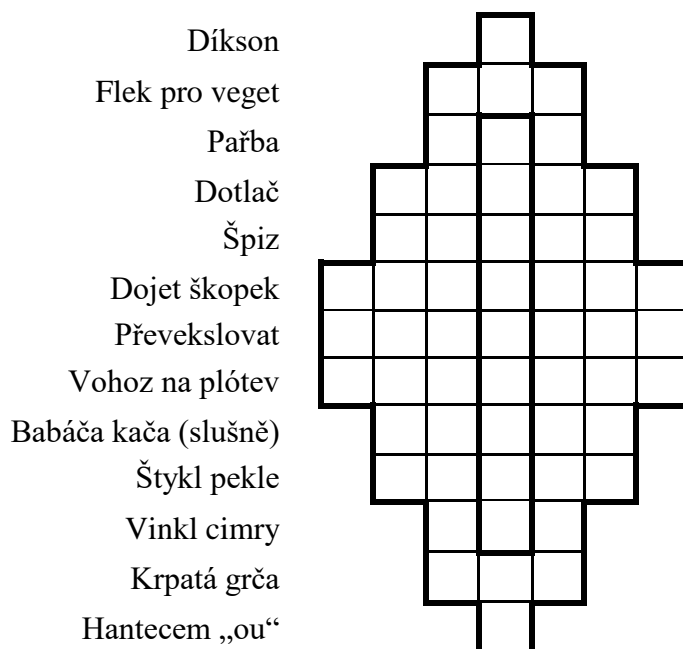
1. Nejsou to srdeční lidé. Nepozvali mě na dýchánek.
2. Stále ohrnoval nos. Nemá jej.
3. Kůň je v krabici. Prší na trolejbusovou zastávku.
4. Nedluží nám peníze. Je to slušný člověk a dobrý přítel rodiny.
5. Olysalý chlapec z Pisárek dostal vak obilí. Velmi se vyděsil.

* Rohatcův loheec

Na samé šlus – **Echt plotňácká dohazka se zašitéma cancama**

typicky plotňácká doplňovačka s tajenkou

Dyž do plotňácké dohazky šrajbnete rychtyk cancely v hantecu, zašitý cancely vám prolátnó ména dvóch špicových kemů z Brna

A esi ste fertyk, hod'te špiz do klíča, tam je šrajblé dohazky rychtyk kštelt.

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – KVICHTY
Plotňácký upřímný horoskop – váhy

(23. 9. – 23. 10.)

Hážeš do placu těžký umění – to proto, že néseš štond zmáknót vobyčejné lajf. Esi seš borec, tak seš natuty bukvice. Splašit špicová hoknu nebo mraky lovů – marná mlata. Skoro všechny šochtly v kvichtech só fuchtle. Každé vyklopené v kvichtech nafasuje kapelu nebo zakalí na syfla.

Štykl pětka a kósek (*lekce 11*):

Valdauf na kauf

Evča: Ty, Žanku, kde furt spózíš? Dyt' na špici ten tvuj gébiš už žádné néni štond zblíknót, jak je deň dlóhé.

Žanek: Mózuju včil vokolo hypáčů. Tam ti je placama čurina!

Evča: A co tě na hypoších tak rajcuje? Dyt' velkodarovancové brajgl eště nanastópil, a tak je tam klídek, nemám recht?

Žanek: Nenastópil. Ale že by byl v maxikvelbech nějaké extra vegáč, to ani feló. Dyt' každé hypoš háže do placu svůj cajtung vo tym, že kdekeré zgarb, co silbrujó u nich, koštuje zichr tu né-mení grču lovů. A pro nekerý babáče, ale aji borce, je to neco jak sport špíl. Zlósknó, kde je co za jaké hlt lovů, a valdauf na kauf!

Evča: No, šak věsky z hypošů špicově kórijó, že zoncna už to zapakovala, vo teplým luftu žádné hantec a že všeci povalijó na kauf. Tak hlásijó do placu slevový ekšn, nemám recht?

Žanek: Jo, rychtyk. A zarépnó dvě muchy jedné prdó. Špicově se napakujó a střelijó kdejaké drek, keré jim v kvelbu háže lehára.

Evča: Jo, klavírovat do štrycle, že kdejaké šunt je těžká špica, v tym só propagační grče hypošů betální fachmani. Házet fligny a zmagořit kdekeho, to špicově gómó.

Žanek: Ale névíc kauf prožívajó duchny, vo tym žádné hantec. Dyt' choroši z kdekeré osady havra-nů, aji ti, co vegetijó na sólovku, po hypošských cajtungách valijó jak pyroman po lampě be-neli. Špicově si natlačijó do dózny, kde co koštuje bůra, pětku či kilo, ubóchnó štrekové plán, šrajbnó si je na papundekl, druhé deň morgen hodijó sicnu do šmirglů, trajfů a basů a hrnó. Šak kolikrát sem vlastníma ovarama zapsal, jak si do holpecu hlásijó, že bimz majó za půl druhé pětky tam, přezle za ká zas ve druhým štyklu štatlu, teplý šuflata za pětikilo tam, topry za pajcku na dalším fleku, video za dva litry...

Evča: Jo, bremsuj. – Ale fakt brutus fligna vod kaufmanů je, dyž hodijó do placu, že zgarbů za špica love je jenom hlt a keré naklape nédřív, ten kaufčí. To kolikrát valí aji vo krkovicu.

Žanek: Máš recht. Taky sem to jedné zblíkl. Bylo to první metr v járu, kdy hypoše prubujó střelit to, co zvostalo po Velkým darovancu. Z basu se fofrem vyhrnula grča šochtlí aji raskenů, Lurdy hadra, a pila pro kaufvágny. A tam těžká mixna. Tehdá aji prygle luftem lítaly. Nekeři si aji rozhodili sandál. Nekdy je to fakt čurina.

Evča: Pro ty borce a babáče, co se meló v kvelbech, to čurina natuty néni. Névíc se zichr lochčijó hypošský věsky, dyž po takové ekšn rechnujó, kolik lovů jim zaparkovalo v kasách. Nebo spíš ve špórkasách. Dyt' každé druhé včil už háže kakáč na kešeňu nafólovanó rychtyk rantá-lama a cechy lepijó cálkartó.

Žanek: Šak to tehdá byla těžká šanda. Aji věsky v Práglu na to hodily čučku a zahlásily, že takové šaškec hypošům zarazijó.

Evča: Ty, Žanku, tak mně vyhóplo v štrycli, dyž včil tak mózuješ vokolo hypošů – tady máš pa-pundekl, šrajbla sem, co je potřeba kaufčit. A ne aby ses nechal vobtahnót vo love! Šak zichr kóříš, že ty debrecínky, co házó sicnu v kasách, só štond se mignót každó chvílu. Tak si ran-tále špicově zrechnuj.

Žanek: Ty, Evčo, víš, že to dycky zdrbu, já bych rač...

Evča: Nemrchni a valdauf na kauf!

Žanek:!!

beneli (*n. š. h.*) benzín
bimz, -u, -y tbc. chleba
bremsovat brzdit
brutus brutální, drsný

cálkarta, -y, -y bč. platební
karta, kreditka
debrecínka, -y, -y bč. dívka,
děvenka

drek, -u, -y tbc. šmejd, nekva-
litní, poruchová věc
duchna, -y, -y bč. důchodce

fachman, -a, -i (-ech) lbc.
odborník
(něco) **hadra** kam se hrabe
(něco)
hypáč, -a, -e tbc. hypermarket
hypoš, -a, -e tbc. hypermarket
choroš, -a, -i lbc. starý člověk
kasa, -y, -y bč. pokladna, trezor
kauf, -u, -y tbc. kup, obchod, nakupování
kaufčit koupit
kaufman, -a, -i (-ech) lbc.
kupec, obchodník, prodáváč
kaufvág, -u, -y tbc. nákupní vozík
kešeňa, -ě, -ě bč. peněženka
koštovat stát

maxikvelb, -u, -y tbc. velko-obchod, hypermarket
mignót se ošidit se, chybovat při počítání
mózovat chodit, potloukat se, poflakovat se
mrchnit reptat, nadávat
mucha, -y, -y bč. moucha
napakovat se obohatit se, zbohatnout
na sólovku sám, samostatně
osada havranů domov důchodců
pila rychle
rajcovat vzrušovat
rasken, -a, -i (-ech) lbc. starý muž
rechnovat počítat
silbrovat prodávat

spózet chodit, potulovat se
střelit prodat
špíl, -u, -y tbc. hra, utkání (sportovní)
špórkasa, -y, -y bč. spořitelna, banka
šunt, -u, -y tbc. krám, zmetek
topr, -u, -y tbc. klobouk
vág, -u, -y tbc. vůz, vozík
valdauf spěch, spěchat, rychle
vegáč, -u tbc. pohoda
Velké darovanec Vánoce
vobtahnót připravit (někoho o něco), ošidit
zarépnót zabít, zavraždit
zmagořit poplést (někoho)
zrechnovat počítat

Love (peníze)

ká (n.š.h.) koruna
bůra pět, pětikoruna
pětka, -y, -y bč. deset, desetikoruna
cénka, -y, -y bč. desetikoruna
dvacka, -y, -y bč. dvacetikoruna
dvě pětky dvacet korun, dvacetikoruna
pajcka, -y, -y bč. padesátikoruna

kilo, -a, -a (-ech) kš. sto, stokoruna
kolo, -a, -a (-ách) kš. stokoruna
pětikilo, -a, -a (-ech) kš. pětistovka
pětikolo, -a, -a (-ách) kš. pětistovka
litr, -u, -y tbc. tisíc, tisícikoruna
hadr, -u, -y tbc. tisíc, tisícikoruna
tác, -u, -y tbc. tisíc, tisícikoruna

Stabilní války a šmajhlcancy (ustálené fráze a slovní spojení)

Lurdy hadra kam se hrabou Lurdy
propagační grča hypošů reklamní oddělení hypermarketů
sport špíl sport, sportovní utkání, zápas
to ani feló to ani omylem

velkodarovancové brajgl (před)vánoční shon
vobtahnót vo love ošidit (připravit) o peníze
zarépnót dvě muchy jedné prdó zabít dvě mouchy jednou ranou

Jak sypat echtancy V (časování sloves V)

Sorta befěl
(rozkazovací způsob)

V tymto štyklu bichle nabušení študáci zichr zapíšó betelné radovanec. Zas zmáknó zamachlovat nejaké ten bílé flek ve svéch gramatických krpatéch bichlách. A války hned ze startu jim hlásijó betelné cunt – nahnó si do štryclí kštelty

V této lekci se pilní studenti dočkají mocné radosti. Budou totiž moci zaplnit další bílé místo ve svých gramatických deníčcích. A naše úvodní věty v hantecu jim více než napovídají – naučí se vytvářet tvary

ECHTCANCOVÉ SORTY BEFÉL !

slovesného způsobu rozkazovacího!

No šak už! Dyť nabušené študák po nich hlásí těžkó tóhu už vod prvního štyklu bichle, kde vyhóply prvně. Co tato gramatická fligna hlásí do placu, to sme šrajbli už ve druhým štyklu této biflbichle; a v hláškách dalších štyklů ste byli štond je placama dopařit (třeba při praktickéch makačkách). A tak včil už prolátnem natvrdo, jak vařit tento fakt užitečné echtcancové kštelty.

Konečně! Vždyť pilný student na ně myslí již od 1. lekce, kde se objevily poprvé. Úlohu této gramatické kategorie jsme popsali ve 2. lekci; v textech dalších lekcí měl čtenář možnost se s nimi tu a tam setkat (zvláště při praktických cvičeních). Nyní následuje soustavný výklad tvoření tohoto užitečného slovesného tvaru.

Vení, puer, díšce šapere!

Fóluj si do štrycle, konópku, jak hlásit hlava-mapa budku!

Johann Amos Comenius,
Orbis sensualium pictus

Základní gryml techto kštelů pro nás bude (teda těžkó věčinó)

Základním stavebním kamenem těchto tvarů bude pro nás (nejčastěji)

VLAJFUTAJM ECHTCANCOVÉ ZÁKLADNÍ ŠTYKL

slovesný kmen přítomný

(vo kerým sme hókali ve štyklu šest kósků)

(o něm pojednáno v 6. lekci).

A k němu budem dohazovat šlusny pro druhó perzónu sólonumera, druhó perzónu hafonumera a placama aji první perzónu hafonumera (aji dyž toto – teda že grča borců se v lébošu nechá zhučet a vyštengrovat jedním konópkem, keré navíc v holpecu s borcama buzeruje aji sám sebe – v hantecu zgómneš leda tak feló)

K němu budeme připojovat koncovky pro 2. osobu jednotného čísla, 2. osobu množného čísla, příp. 1. osobu množného čísla (i když případ, kdy se vícero mluvčích nechá peskovat jedním z nich, kterýž se do peskování rovněž sám zahrnuje, v hantecu prakticky nepřipadá v úvahu).

Evčín praktické žgrynd

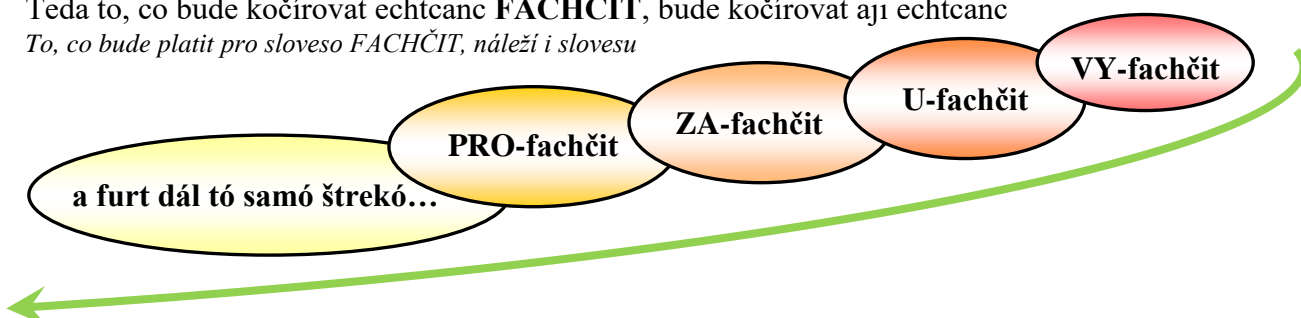
Evčina praktická poznámka

Všecko, co bude hókly do placu, valí befély nejenom holém echtcancům, ale aji echtcancům v grči.

Všechny následující výklady se vztahují nejen na „holá“ slovesa, ale také na jejich složeniny.

Teda to, co bude kočírovat echtcanc **FACHČIT**, bude kočírovat aji echtcanc

To, co bude platit pro sloveso FACHČIT, náleží i slovesu

A)

První sajtna – ŠLOHNI teda ČÓRUJ

1. Základní štykl sorty ŠLOHN-

(mustr ŠLOHNÓT, 3. perzóna vlajfutajmu sólonumera ŠLOHN-E)

Kmen typu ŠLOHN- (vzor ŠLOHNÓT, 3. osoba přítomného času jednotného čísla ŠLOHN-E)

2. PERZÓNA SÓLONUMERA -I	2. PERZÓNA HAFONUMERA -ITE	1. PERZÓNA HAFONUMERA -IME
ŠLOHN-I	ŠLOHN-ITE	ŠLOHN-IME
DŽIGN-I	DŽIGN-ITE	DŽIGN-IME
ZAPN-I	ZAPN-ITE	ZAPN-IME

A VČIL MAJZLA !!!!! VÝJIMKA !!!!

A nyní pozor!! Výjimka!!

HRNÓT

HRŇ	HRŇ-TE	HRŇ-ME
-----	--------	--------

A EŠTĚ MAJZLA !!!

A ještě pozor!!!

Skoro to samó štrekó fachčí sortu befél aji helfechtanc

Velmi podobně tvoří imperativ i pomocné

BYT

BYŤ	BYŤ-TE	BYŤ-ME
-----	--------	--------

Ale hantec je fakt blemcák těžce v lébošu, takže tady v klídku hlásí betelnó připóštěno aji kštelťum, kerý hučijó z rovné cajzlovštiny, teda kštelťy:

Nicméně hantec je jazyk silně benevolentní, a tak v tomto případě shovívavě připouští i spisovné české tvary, tedy:

BUĎ	BUĎ-TE	BUĎ-ME
-----	--------	--------

2. Základní štykl sorty ČÓRUJ-

(mustr ČÓROVAT, 3. perzóna vlajfutajmu sólonumera ČÓRUJ-E)

Kmen typu ČÓRUJ- (vzor ČÓROVAT, 3. osoba přítomného času jednotného čísla ČÓRUJ-E)

2. PERZÓNA SÓLONUMERA -	2. PERZÓNA HAFONUMERA -TE	1. PERZÓNA HAFONUMERA -ME
ČÓRUJ	ČÓRUJ-TE	ČÓRUJ-ME
MÓGLUJ	MÓGLUJ-TE	MÓGLUJ-ME
GÓLUJ (se)	GÓLUJ-TE (se)	GÓLUJ-ME (se)

B)

Druhá sajtina – VAL a NESPÓZÉ

1. Základní štykl sorty VAL-

(mustr VALIT, 3. perzóna vlajfutajmu sólonumera VAL-Í)

Kmen typu VAL- (vzor VALIT, 3. osoba přítomného času jednotného čísla VAL-Í)

Tydle echtcancy fachčijó kštelty befělu dvojí štrekó:

Tato slovesa tvoří tvary rozkazu dvěma způsoby:

a)

2. PERZÓNA SÓLONUMERA	2. PERZÓNA HAFONUMERA	1. PERZÓNA HAFONUMERA
-I	-ITE	-IME

Tydle šlusny lapnem do haluze, dyž:

Těchto koncovek užijeme, pokud:

► **na gěbišu infinýta sieni:**

infinitiv končí na

-dit	ČMÓDI! ČORDI! atd.
-bit	GÉBI (se)! ERBI! ŠKLÉBI! atd.
-tit	LEŠTI! BAŠTI! MASTI! atd.
-nit	DLACHNI! HOKNI! MRCHNI! atd.
-chčit	DURCHČI! FACHČI! LOCHČI! atd.

... A ZAS VÝJIMKA !!!!

... A opět výjimka!!!

HODIT

HOĎ	HOĎ-TE	HOĎ-ME
------------	---------------	---------------

► **v kořeňu echtcancu háže lehára:**

v kořeni slovesa leží:

DLÓHÁ SÓLOHLÁSKA a před šlusnó infinýta -IT
MĚKÁ SÓHLÁSKA...

dlouhá samohláska a před infinitivní příponou -IT měkká souhláska...

GLÓŠČIT, CÓLČIT, PRÁŠIT, GRÓNČIT*...

... či šmajchl SONORY (l, r, m, n, ň – hod' čučku do štyklu kósek) a MĚKÉ SÓHLÁSKY...

nebo spojení sonory (l, r, m, n, ň – viz lekce jedna) a měkké souhlásky...

KOLČIT, ŠVIMČIT, MERČIT, GRÓNČIT*, HEMŽIT...

* ...či vobojí do holpecu

chi CHI chi CHI chi
CHI chi chi CHI chi

(Evčín škodolibé loheč)

Na špiz:

Příklady:

GLÓŠČ-I	GLÓŠČ-ITE	GLÓŠČ-IME
GRÓNČ-I	GRÓNČ-ITE	GRÓNČ-IME
KOLČ-I	KOLČ-ITE	KOLČ-IME
HEMŽ-I	HEMŽ-ITE	HEMŽ-IME

b)

2. PERZÓNA SÓLONUMERA	2. PERZÓNA HAFONUMERA	1. PERZÓNA HAFONUMERA
-	-TE	-ME

Tydle šlusny lapnem do haluze, dyž:

Těchto koncovek užijeme, pokud:

- v kořeňu echtcancu háže lehára **KRÁTKÁ SÓLOHLÁSKA** a před šlusnó infinyta **-IT** **MĚKÁ SÓHLÁSKA**

v kořeňi slovesa leží krátká samohláska a před infinitivní příponou -IT měkká souhláska

TLAČIT, SMAŽIT, VAŘIT, (VO)TOČIT, (VY)BUŠIT, (PO)HNOJIT...

... a zas – CO? No rychtyk... VÝJIMKA !!!!

... A opět – co asi? No samozřejmě... výjimka!!!

ŠIT

ŠI	ŠI-TE	ŠI-ME
----	-------	-------

Na špiz:

Příklady:

TLAČ	TLAČ-TE	TLAČ-ME
VYBUŠ	VYBUŠ-TE	VYBUŠ-ME
VAŘ	VAŘ-TE	VAŘ-ME
POHNOJ	POHNOJ-TE	POHNOJ-ME

- před šlusnó infinýta **-IT** sme štond dopařit SÓHLÁSKU, KERÁ TO VAŘÍ NA VOBA FLÍGLE

před infinitivní příponou –IT nalezneme obojetnou souhlásku

TLEMIT, VALIT, (ZA)LEPIT, RAZIT, TASIT, PRASIT ...

Na špiz:

Příklady:

VAL	VAL-TE	VAL-ME
HLAS	HLAS-TE	HLAS-ME
PRAS	PRAS-TE	PRAS-ME
ZALEP	ZALEP-TE	ZALEP-ME

2. Základní štykl sorty SPÓZ-

(mustr SPÓZET, 3. perzóna vlajfutajmu sólonumera SPÓZ-Í)

Kmen typu SPÓZ- (vzor SPÓZET, 3. osoba přítomného času jednotného čísla SPÓZ-Í)

Aji tyto echtcancy těžce prožívají Komenského flignu:

I tato slovesa se řídí Komenského zásadou

a taky só štond fachčít kštelty befělu dvojí štrekó:

a též mohou tvořit tvary rozkazu dvěma způsoby:

2. PERZÓNA SÓLONUMERA	2. PERZÓNA HAFONUMERA	1. PERZÓNA HAFONUMERA
-	-TE	-ME

Tóto těžce provařenó sajtnu šlusen lapnem do haluze, dyž před šlusnó infinýta **-ET** háže sicnu **MĚKÁ SÓHLÁSKA**

Těchto koncovek užijeme, pokud před infinitivní příponou –ET leží měkká souhláska

HUČET, FIČET, TRČET, ČUBRNĚT ...

Na špiz:

Příklady:

HUČ	HUČ-TE	HUČ-ME
FIČ	FIČ-TE	FIČ-ME
TRČ	TRČ-TE	TRČ-ME
ČUBRŇ	ČUBRŇ-TE	ČUBRŇ-ME

b)

2. PERZÓNA SÓLONUMERA	2. PERZÓNA HAFONUMERA	1. PERZÓNA HAFONUMERA
-É	-ÉTE	-ÉME

A tydle šlusny dohodíme k echtcancovému základnímu štyklu u vostatních.

A tyto koncovky připojujeme ke slovesnému kmeni v ostatních případech.

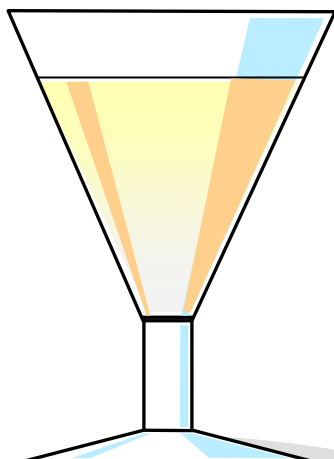
Na špiz:

Příklady:

HÁZ-É	HÁZ-ÉTE	HÁZ-ÉME
SPÓZ-É	SPÓZ-ÉTE	SPÓZ-ÉME
VÁL-É	VÁL-ÉTE	VÁL-ÉME

B)

Třetí sajtna – GLGÉ

Rychtyk hóká zvadlo k surové glgačce tem, keří to zlóskli až sem.
Tato sajtna je špica pro zadeklování, protože je těžká brnkačka!
Skutečně vybízí k oslavě ty, kteří se dostali až sem – jde totiž o nejprjemnější, protože nejjednodušší uzavírku!

Tato sajtna hróti těžce rovné lajf, protože je betálně v lati.
Tato třída je vzorná, protože pravidelná.

Háže do grče echtcancy **základního štyklu sorty GLG-** (mustr GLGAT, 3. perzóna vlajfutajmu sólonumera GLG-Á) a sortu befěl fachčí těmahle šlusnama:

*Shrnuje slovesa kmenů typu **GLG-** (vzor GLGAT, 3 osoba přítomného času jednotného čísla. GLG-Á) a vytváří rozkaz těmito koncovkami:*

2. PERZÓNA SÓLONUMERA	2. PERZÓNA HAFONUMERA	1. PERZÓNA HAFONUMERA
-É	-ÉTE	-ÉME

(PRO)GÓMAT, (VY)DRBAT, CANCAT ...

Na špiz:
Příklady:

CANC-É	CANC-ÉTE	CANC-ÉME
FEC-É	FEC-ÉTE	FEC-ÉME
GÓM-É	GÓM-ÉTE	GÓM-ÉME

A VČIL MAJZLA !!!!! ZAS VÝJIMKA !!!! – a rovnó dvě

A nyní pozor!!! Zase výjimka!!! – a hned dvě

BRÁT, SEŽRAT

BER	BER-TE	BER-ME
SEŽER	SEŽER-TE	SEŽER-ME

Jak vařit záporné kštelt

Tvoření záporu

U všechkých sort sorty befél vaříme záporné befél nemlich tó samó štrekó jak v cajzlovštině, teda předhozením záporné startny **NE-** :

U všech typů rozkazovacího způsobu tvoříme záporné příkazování stejně jako v češtině, tj. prostřednictvím záporné předpony NE- :

NE-LAPNI	NE-LAPNITE	NE-LAPNIME
NE-PRAS	NE-PRASTE	NE-PRASME
NE-HUČ	NE-HUČTE	NE-HUČME
NE-VAL	NE-VALTE	NE-VALME
NE-GÓMÉ	NE-GÓMÉTE	NE-GÓMÉME

a furt pali tó samó štrekó...

Vařba sorty befěl jinó štrekó, a to štrekó vopranýho fracka

Opisné (perifrastické) tvoření rozkazovacího způsobu

Aji v hantecu sme štonď vysmírovat hlt echtcanců, u keréch je vařba sorty befěl fakt hakl krén:

I v hantecu najdeme několik sloves, u nichž je tvoření rozkazovacího způsobu z různých důvodů obtížné:

KÓŘIT, HRÓTIT, MLET (SE), VISET, ...

Na flek rovné vařby befělu u takových canců šópnem vařbu jinó štrekó – teda šmajchlem nejakýho echtcancovýho kštelu sorty befěl s infinýtem echtcancu, keré hlásí do placu, co se semlelo:

Pravidelné tvoření rozkazu u nich nahrazujeme opisem, tj. spojením určitého slovesného tvaru rozkazovacího způsobu s infinitivem významově klíčového slovesa:

ALE BETELNÝHO MAJZLA !!!

Ale pozor!!!

Ti, co só na hantec leví, budó mět tóhu fachčit befěl tóto štrekó aji u „rovných“ echtcanců. Ale taková truc-fóglovinu je potřeba hned ze startu zarazit. Jak? No těžkó biflovačkó, to myslivna píská!

Lingvisticky nevyzrálé jedince bude tento způsob svádět k vytváření rozkazu i u „pravidelných“ sloves. Tomu je pochopitelně třeba se vzepřít. Jak? Přece zvýšeným studijním úsilím, to dá rozum!

A než začnem lóskat praktickó makačku, písknem vám jednu helf-válku – sortó befěl: Befěly hókéte jenom placama. Betálně gómem, že je zichr špicovjější, dyž všeco klope podle lajf-války Žanka Komenskýho:

A než se pustíme do praktických cvičení, dovoluťe ještě malé doporučení rozkazovacím způsobem – s rozkazy šetřte. Máme za to, že je lepší, naplňuje-li se životní heslo Komenského:

Omnia sponte fluent, absit violentia rebus

Všeco ať lanksam klope, každé zgarb ať k štengru těžkó štreku hlásí

PM 1:

Tóto praktickó makačku narychtoval Žanek. Tož valte hoknit!!!

Toto cvičení připravil Žanek. Tak vzhůru do práce!!!

A) Překopnite do hantecu Pětku befělů z olt štyklu Svaté bichle a nafólujte si je do štrycle.

Přeložte si do hantecu starozákonní Desatero a naučte se mu zpaťeti!

B) **Zlósknite, co borec (grupa) ufachčil(a) a sortó befél mu (jí) k temu hókните befél. Majz-la na rychtyk perzónu!**

Přečtěte si, co dotyčný (skupina) vykonal(a) a rozkazovacím způsobem mu (jí) k tomu vydejte příkaz. Pozor na správnou osobu!

Mustr:

Nehókl ani „ň“ a valil bóchat.

Nevař serpentýny a val bóchat!

1. Nédřív se zglgal na plech a pak vybořil první hajfu, keró dopařil.
2. S konópka z budky sme mýmu fotrovi vypařili rumunsko.
3. Vtrukl do kéro, zajódlóval jak pakín a propleskl stařku aji teho borca, keré ju klepal.
4. V lébošu vyčóroval špórkasu a pak mu vysolil ty love, co mu visel.
5. S takovéma serpentýnama naklapali do gébišu.

C) **Volepte se jak lampión, učitel či velebásek a vhodném perzónám hókíte kladný aji záporný befély. Se stařkó/starým taky házíte hantec jenom v sortě befél. Nemlich tó samó štrekó zmáknite praktickó makačku v hokně, ve štatlu a tak.**

Převlékněte se za důstojníka, učitele nebo kněze a vhodným osobám přikazujte kladně i záporně. Také s manželkou/manželem hovořte v běžné konverzaci pouze v rozkazovacím způsobu. Podobně cvičte i v zaměstnání, na veřejnosti apod.

D) **Hod'te ovar na války nahókaný na cédo (24) a promrskéte, jak rychtyk hókát.**

Poslechněte si věty z nahrávky na CD (24) a procvičte správnou výslovnost.

Pozor! Mějte na paměti, že úkoly C a D provádíte jen na vlastní nebezpečí. Autoři neberou odpovědnost za případné újmy na cti, majetku či zdraví.

Jak hňápat veksalcancy

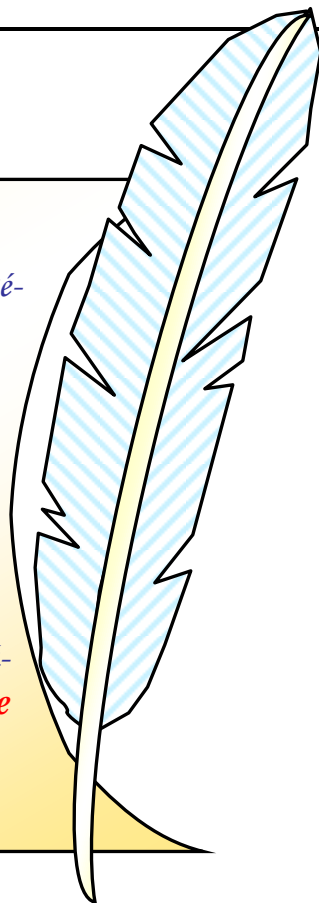
(skloňování zájmen)

Evča: **Ty**, Žanku, kďe furt spózíš? Dyt' na špici **ten tvuj** gé-biš už **žádné** néni štonď zblíknót, jak je deň dlóhé.

Žanek: Mózuju včil vokólo hypáčů. Tam **ti** je placama čurina!

Evča: **A co tě** na hypoších tak rajcuje? Dyt' velkodarovancové brajgl eště nenastópil, a tak je tam klídek, nemám recht?

Žanek: Nenastópil. Ale že by byl v maxikvelbech **nejaké** extra vegáč, to ani feló. Dyt' **každé** hypoš háže do placu **svůj** cajtung vo **tym**, že **kdekeré** zgarb, co silbrujó u **nich**, koštuje zichr **tu** némenší grču lovů. A pro **nekerý** babáče, ale aji borce, je **to neco** jak sport špíl. Zlósknó, **kde** je **co** za **jaké** hlt lovů a valdauf na kauf.

Ve štyklu bez kósku pětka sme si nahrnuli do štryclí betelně starý cancy – hókcancy. V tymto štyklu bichle prolátneť nejaký ty kydy vo žgryndech jenom hlt mladších. Ty cancy só **vekslcancy**.

V 9. lekci jsme si osvojili starobylá slova – citoslovce. V této lekci pojednáme o výrazech jen nepatrně mladších – o zájmenech.

Sorta cancu je to akorát tak na šaškec. Vekslcancy só cancy, kerý sme štonď hňápat, a tak je teda hňápem. Ale esi vám vyhóplo v řepě, že – jak třeba u zichrcanců – lapnem mustr a k němu v lébošu dohodíme grupu canců, tak těžká fela.

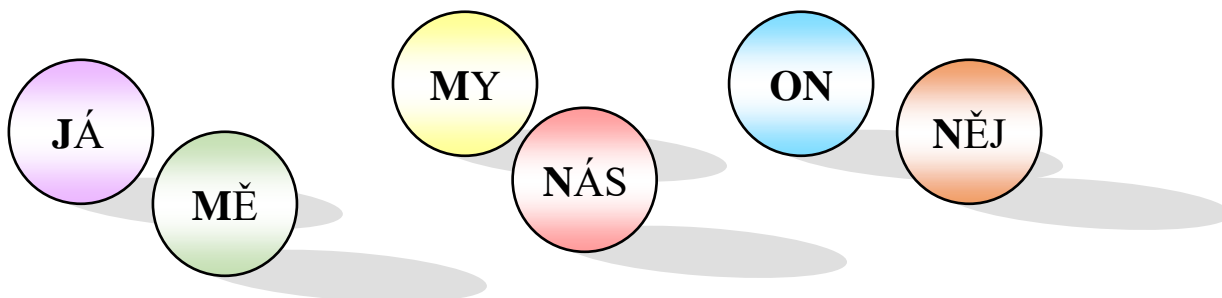
Slovní druh je to zapeklitý. Zájmena jako slova ohebná skloňujeme; ale narozdíl od kupř. jmen podstatných nám větší-nou nepostačí stanovit skloňovací vzor a k němu přiřazovat jeho slůvka.

**Von totiž každé vekslcanc je echt origoš canc,
a tak je štonď byt mustrem leda tak sám sobě.**

Každé zájmeno je totiž de facto originál, tedy vzor sám sobě a nikomu jinak.

A eště, dyž kštelty jednotlivých hňápů prubnem dohodit k nejakýmu základnímu štyklu, zgómneť, že je to fakt marná mlata:

A co víc, tvary v jednotlivých pádech jen obtížně vměstnáme k jednomu kmeni:

...a furt tó samó štrekó jak na šauklách.

...a tak dále.

Lapnem krátké hantec – vekslcancy só spíš grča berglů novodurových canců než základní štykl a hlt furt tech samých šlusen... A to eště grča canců tak výhodných pro blemcákovó fachu, že bez nich bysme *hantec* vařit nezmákli (no prubnite vygómat, jak by dvě šochtle z kanclu zmákly do holpecu vařit jedy vo té třetí, kerá je pali, dyž by negómaly vekslcanc **vona**?).

*Zkrátka – zájmena jsou spíše kupa hor nových slovíček než kmen a několik neměnných přípon... Ještě ke všemu slovíček tak výhodných pro hospodaření s jazykem, že bez nich se prostě neobejdeme (dovedete si představit, že by dvě kancelářské kolegyně přátelsky rozprávějí o třetí – nepřítomné – neměly k dispozici zájmeno **vona**?).*

Hodme repete čučku na hantec ze startu štyklu bichle – v hltu válek Evči a Žanka só vekslcancy šrajblý tučnó červenó lajnó; to nám naklavíruje do štrycle zgómku vo tym, jaký só jich mraky v běžným hantecu.

Podívejme se znovu na úvodní rozhovor v lekci – v několika úvodních replikách Evči a Žanka jsou zájmena vyznačena tučně a červeně; to nám může dát představu o jejich hojném výskytu v běžné mluvě.

**Tož jakó štrekó teda v biflbichli rozlósknót makačku
na bednu, keró mázla do holpecu těžká vekslcancová grča na jednom flíglu,
a na druhým flíglu tóha študákům vysolit névíc rovné hantec vo vekslcancách tak,
aby z teho nebyli zralí na šaškec a aby jé zmákl kóřit aji ten névykyblovanejší kalósek?**

*Jak tedy v učebnici vyřešit ten spor mezi bohatstvím toho zájmenného nadělení
a nutností podat studentům co nejvíce jednoznačný, přehledný
a pochopitelný výklad?*

Po dlóhým ždímaní budky a hantecch na šaškec s lingvistama indoš-evropské bódy nám nastópilo do štrycle, že hókne do placu jenom véšky mezi sajtnama vekslcanců. A dyž budem vařit fligny vo kšteltech vekslcanců, lapnem těžkó podobnost s cajzlovštinó a bonznem jenom ty fakt vodlišný šlusnový sorty.

Po mnoha úvahách a konzultacích s lingvisty indoevropského školení rozhodli jsme se představit toliko nejdůležitější zástupce zájmenných tříd; pokud jde o tvary zájmen, využijeme přece jen masivní podobnosti s češtinou a upozorníme pouze na nejodlišnější příponové verze.

Vekslcancy pro perzóny

(zájmena osobní)

JÁ, TY, VON (VONA, VONO)	MY, VY, VONI (VONY, VONY)
---------------------------------	----------------------------------

A včil kštelty hňápu vekslcancu **JÁ**

Pádové tvary zájmena JÁ

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
JÁ	MĚ	MNĚ	MĚ	---	vo MNĚ	MNÓ

A včil Evčina připomínka !!!

A nyní Evčina připomínka.

Už ve štycklu kósek této biflbichle sme vařili vo tym, jak hantec cajzlovskó dvóhlásku **-OU-** (krou-pa) veksluje na hantecový **-Ó-** (krópa)

Už v první lekci jsme pojednali o projekci české dvojhlásky – OU – (kroupa) do hantecového – Ó – (krópa).

Tato fligna, keró hlásijó do placu kštelty hňápu sedum kósků těžké grče vekslcanců (já, ty von...), je v hantecu citlivé punkt, na keré si musíme dat fakt betelnýho majzla.

Tento jev viditelný v tvaru 7. pádu mnoha zájmen (já, ty, von...) představuje v hantecu citlivý bod, na který musíme dát zvlášť pozor.

Podobnó flignu sme štond zbliknót u každé šlusny hňápu sedum kósků „hafonumerových“ vekslcanců (my, vy, voni...), kde se cajzlovská šlusna **-I** veksluje na **-A**. A hned v té raně na fleku nastópí aji těžce typická zkracovačka sólohlásky v základním štycklu:

Podobnou zákonitost můžeme vidět u koncovek 7. pádu „množných“ zájmen (my, vy, voni...), kde se česká koncovka –I proměňuje v – A. Zároveň dochází k charakteristickému krácení samohlásky ve kmeni:

hň. 7: **NAMA, VAMA, NIMA ...**

A včil další kštelty hňápu sedum kósků

Další tvary 7. pádu

hň. 1	JÁ	TY	VON	VONA	VONO	MY	VY	VONI	VONY	VONY
hň. 7	MNÓ	TEBÓ	NIM	ŇÓ	NIM	NAMA	VAMA	NIMA	NIMA	NIMA

A kštelty vostatních hňápu – ty só nemlich takový jak v cajzlovštině.

Tvary ostatních pádů se od češtiny neliší.

Vekslcancy pro cunty

(zájmena ukazovací)

A včil kštelty hňápů

Pádové tvary

hň. 1	TEN	TA	TO	TI	TY	TY
hň. 2	teho	té	teho	ty	ty	ty
hň. 3	temu	té	temu	tem	tem	tem
hň. 4	teho	tó	teho	ty	ty	ty
hň. 5	---	---	---	---	---	---
hň. 6	vo tym	vo té	vo tym	vo tech	vo tech	vo tech
hň. 7	tym	tó	tym	tema	tema	tema

Vekslcancy pro tázance

(zájmena tázací)

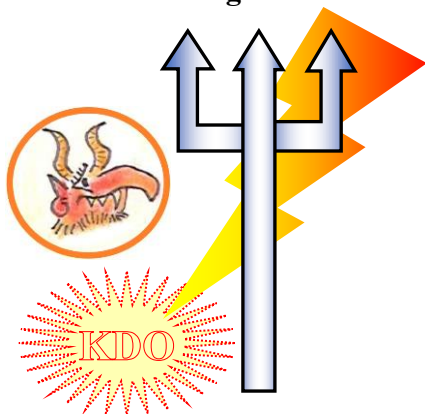
Nemlich to samý jak cajzlovský kdo, co

A včil kštelty hňápů

Pádové tvary

1	KERÉ	KERÁ	KERÝ	CO	JAKÉ	JAKÁ	JAKÝ	KERÉ	KERÁ	KERÝ
2	keho	keho	keho	čeho	jakýho	jaké	jakýho	kerýho	keré	kerýho
3	kemu	kemu	kemu	čemu	jakýmu	jaké	jakýmu	kerýmu	keré	kerýmu
4	keho	keho	keho	co	jakýho	jakó	jakýho	kerýho	keró	kerýho
5	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
6	vo kym	vo kym	vo kym	vo čem	jakým	vo jaké	jakým	kerým	vo keré	kerým
7	kym	kym	kym	čim	jakým	jakó	jakým	kerým	keró	kerým

Co mázl do grče samotné rohatec:

Ten, keré eště nezmákl zahučet do chrupky, zichr zgóml, že voproti cajzlovštině v hantecu neháže sicnu rychtyk kštelty hňápu kósek vekslcancu **kdo**. Pré je v dávných járech prošustroval samotné rohatec. Tož ať si je nacpe do špic. Hantec na flek hňápu kósek v lébošu dohodil canc **keré** (-á, -ó), kštelty vostatních hňápů vekslcancu **kdo** vaří už rychtyk štrekó a lebeda.

Ti z vás, kteří ještě nestihli usnout, si určitě všimli, že na rozdíl od češtiny tvar prvního pádu zájmena **kdo** v hantecu chybí. S touto čertovinou, kerá má kořeny pravděpodobně již v dávné minulosti, si hantec poradil užitím prvního pádu slova **keré** (-á, -ó). Tvary dalších pádů zájmena **kdo** se tvoří již pravidelně.

Evčina dohazovačka – upřesňovačka

Evčino upřesňující doplnění

Hňáp kósek vekslancu **KERÉ (-Á, -Ý)** – na fleku cajzlovskýho **KDO** – v hantecu v žádné válce neháže sicnu na sólovku. Dycky se šmajchluje s nějakým zichrcancem (a placama aji dalším vekslancem). A voproti cajzlovštině je z toho šmajchlu hned na fleku jasný, vo kerým grupáču válka hantýruje:

První pád zájmena keré (-á, -ý) nahrazující české kdo se v hantecových větách používá vždy ve spojení s podstatným jménem (a někdy dokonce s dalším zájmenem). A na rozdíl od češtiny je tímto podstatným jménem jednoznačně určeno, o jakém rodu věta hovoří.

KDO to udělal? **KERÉ PAKIN** to ufachčil?
KERÁ LÍZA to ufachčila?

KDO jste? **KERÉ VY** ste **FÓGL**?
KERÁ VY ste **KÓ**?

KDO jsi? **KERÉ TY** seš?
KERÁ TY seš?

KDO to zaplatí? **KERÉ TROTL** to zacáluje?
KERÁ HRČA to zalepí?

!!! Majzla – Rychtyk druhá štreka !!!

Pozor – povolená alternativa

KDO jsi? **CO TY** seš za **FÓGLA**?
KDO jste? **CO VY** ste za **FÓGLA**?

Dyž budete v Brně hantýrovat podle cajzlovskýho mustru

(Keré to ufachčil? Kerá to zacáluje?...),

žádná křeč. Štatlaři budó váš hantec aji tak špicové kóřit, ale origoš hantecový to není.

Pokud budete v Brně mluvit dle českého vzoru (Keré to ufachčil? Kerá to zacáluje?...), nic se neděje.

Brňané vám budou rozumět i tak. Ale systémové to není.

Tož majzla na to !!!

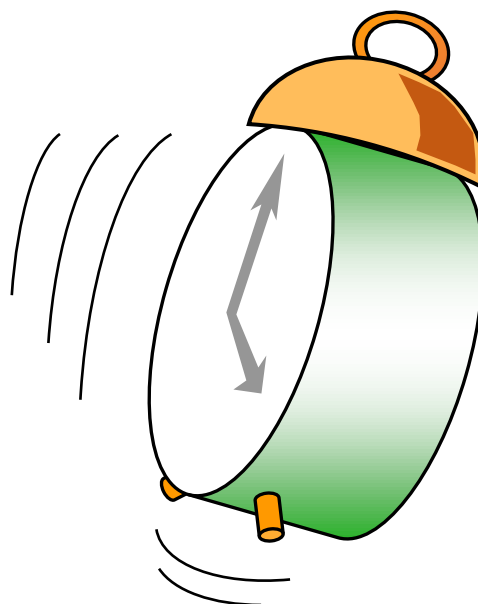

Žankova štengrovačka

Žankovo popíchnutí

Já nekóřím, co mně augle hlásijó! Dyť vy durchčíte!! Tož to teda ne! Tož včil budete makat! Kštelty pro babáčgrupáč a kindošgrupáč si vygóméte na sólovku podle toho, jak filčíte blemcák! A to u všech dalších sort vekslanců.

Nevěřím svým očím! Vždyť vy spíte! Tak to tedy ne. Budete pěkně pracovat! Tvary pro ženský a střední rod si odvodíte sami podle získaného jazykového citu! Obdobně postupujte u dalších druhů zájmen.

Vekslcancy pro šmajchle

(zájmena vztažná)

V hantecu vařijó nemlich ty samý fligny jak v cajzlovštině. Jejich grča aji hňápání valí tó samó štre-kó jak u vekslcanců pro tázance. Rozdílná fligna valí z jejich hokny – fachčijó šmajchl pro vedléší války, „šmajchlujó“ je k válkám befélovém.

V hantecu se chovají obdobně jako v češtině. Jejich inventář i skloňování odpovídá zájmenům tázacím. Rozdíl vyplyne z jejich funkce – mají za úkol připojovat vedlejší věty, „vztahovat“ je k jejich větám řídícím.

Vekslcancy pro paka

(zájmena neurčitá)

Kštelty hňápu sedum kósků si uvařte na sólovku podle mustru vekslcanců pro tázance.

Tvary 7. pádu utvoříme podle zájmen tázacích.

Hod'te pozornó čučku na hňáp sedum kósků vekslcancu **NECO**: Dyž je hlásíte do placu, musíte tam hóknót [ɪ], teda hlásku -i- ne krátkó, ale ani ne dlóhó jak normiš -í- . Je to tak na půl štreky, teda dlóze jenom tak napůl.

Zajímavý je 7. pád zájmena NECO: Ve výslovnosti je nutné uplatnit [ɪ], tedy hlásku -i- nikoli krátkou, ale nikoli s délkou odpovídající běžnému dlouhému vokálu -í-. Hlásku vyslovujeme zkrátka polodlouze.

Evčina uklidňovačka pro nakrklý lingvisty

Evčino vysvětlení pro rozzlobené lingvisty

Esi včil nejaké lingvista vyhučel jak papundeklové rohatec – co to tu pré vaříme za levý fligny, že je to nejaká truc-fóglovina a že hláska [ɪ] neufachčí z cancu canc jiné, a tak vo spešl bildu pro ňu žádně hantec, teda vo bildu normiš (ne fonetiš) abecedy – tož at' zas v lébošu zahučí curyk do sesle.

Pokud byl výše uvedenou skutečností některý z lingvistů poněkud nadzvednut, neboť se mu tato skutečnost jeví býti nepředstavitelným nesmyslem – vždyť hláska [ɪ] nemění význam slov, a tak nemá nárok na vlastní grafický zápis, tedy písmeno běžné (nikoli fonetické) abecedy – at' jen v klidu opět usedne.

Nahrňte si do štrycle:

Zapamatujte si:

Tady nevalí vo spešl hantecové břéskbild, ale jenom vo to, jak névíc rovnó spisovná štrekó v hantecu hókat.

Zde se nejedná o speciální hantecový foném, ale jen o spisovnou hantecovou výslovnost.

Žankův dožgrynd

Žankův dovětek

Špizáte jak telisko na novodurový futra a nekóříte, vo co tady gou a vo čem to Evča vaří takový krivý války? A vy ste lingvista? Ne? Tak na to hod'te těžké kakáč a budku neždíméte...

Nevěřicně zíráte a nechápete, o čem to tady Evča vlastně hovoří? A jste lingvista? Ne? Tak si s tím nelamte hlavu...

Vekslancancy pro totáč

(totalizátory)

Do této sajtny hrnem vekslancancy, kerý hlásijó do placu tu totáč névěčí grču, či žádnó grču.

Do této třídy vřadíme zájmena vyjadřující význam úplného množství, resp. jeho popření.

* Nemlich to samý jak cajzlovský **nikdo**

A včil kštelty hňápů

Pádové tvary

(...a tož jo. Kštelty pro babáčgrupáč a kindošgrupáč vám zas prolátnem v bichli. Ale už nedurchčít!)

...tak tedy dobrá. Tvary pro ženský a střední rod vám zase vypíšeme. Ale už nespěte!

1	KAŽDÉ, (-Á, -Ý)	VŠECI, (-CKY, -CKY)	ŽÁDNÉ, (-Á, -Ý)
2	každýho (-é, -ýho)	všech (-ch, -ch)	žádnýho (-é, -ýho)
3	každýmu (-é, ýmu)	všem (-m, -m)	žádnýmu (-é, -ýmu)
4	každýho (-ó, -ý)	všechny (-chny, -chny)	žádnýho (-ó, -ý)
5	---	---	---
6	vo každym (-é, -ym) **	vo všech (-ch, -ch)	vo žádnym (-ó, -ym) **
7	každym (-ó, -ym) **	všema (-ma, -ma)	žádnym (-ó, -ym) **

** hókni [každím, žádním] (majzla – ne [každím, žádním] !!).

vyslov [každím, žádním] (pozor, ne [každím, žádním] !!).

Hantecový „NIC“ – vařba štrekó z kontextu valícího vopraného fracka

NIC v hantecu – tvorba pomocí kontextuálních perifrází (= opis).

Zmákl leda tak kulový.

NIC nedokázal.

Ten zgarb je na pendrek.

Ten šmejd je na NIC.

Splašil lautr prd.

NIC nesehnal

Kulový si z teho fachčil.

NIC si z toho nedělal

Vekslancancy pro čórky

(zájmena přivlastňovací)

A včil kštelty hňápů

Pádové tvary

!!! Extramajzla na začmrndaný kštelty !!!

1	MUJ, MÁ (MOJA), MÝ	TVUJ, TVÁ (TVOJA), TVÝ	SVUJ, SVÁ (SVOJA), SVÝ
2	mýho, mé, mýho	tvýho, tvé, tvýho	svýho, své, svýho
3	mýmu, mé, mýmu	tvýmu, tvé, tvýmu	svýmu, své, svýmu
4	mýho, mó (moju), mý	tvýho, tvó (tvoju), tvý	svýho, svó (svoju), svý
5	---	---	---
6	vo mým, mé, mým	vo tvým, tvé, tvým	vo svým, své, svým
7	mojim* , mó, mojim*	tvojim* , tvó, tvojim*	svojim* , svó, svojim*

* hókni [mojím, tvojím, svojím]

vyslov [mojím, tvojím, svojím]

1	NÁŠ, NAŠA, NAŠE	VÁŠ, VAŠA, VAŠE
2	našeho, naši, našeho	vašeho, vaší, vašeho
3	našemu, naši, našemu	vašemu, vaší, vašemu
4	našeho, našu, naše	vašeho, vašu, vaše
5	---	---
6	vo našem, naši, našem	vo vašem, vaší, vašem
7	našim, našó, našim	vašim, vašó, vašim

1	JEHO	JEJÍ	JEJICH
2	jeho, jeho, jeho	jejího, její, jejího	jejich, jejich, jejich
3	jeho, jeho, jeho	jejímu, její, jejímu	jejich, jejich, jejich
4	jeho, jeho, jeho	jejího, její, její	jejich, jejich, jejich
5	---	---	---
6	vo jeho, jeho, jeho	vo jejím, její, jejím	vo jejich, jejich, jejich
7	jeho, jeho, jeho	jejim, její, jejim	jejich, jejich, jejich

Sociologické žgrynd:

Sociologická poznámka:

!!! BETELNÝHO MAJZLA !!! BETELNÝHO MAJZLA !!! BETELNÝHO MAJZLA !!!

1	MOJA	TVOJA	SVOJA
2	mojí	tvojí	svojí
3	mojí	tvojí	svojí
4	moju	tvoju	svoju
5	---	---	---
6	vo mojí	vo tvojí	vo svojí
7	mojó	tvojó	svojó

Dyž v Brnisku vyklopené štatlař
hňápe vekslcancy
MOJA, TVOJA, SVOJA
ausgerechnet tóto štrekó, hantýruje jenom vo
MOJÍ, TVOJÍ, SVOJÍ – STAŘCE!
*Když rodilý mluvčí skloňuje zájmena moja, tvoja, svoja tímto
způsobem, hovoří pouze o mojí, tvojí, svojí – manželce!*

!!! BETELNÝHO MAJZLA !!! BETELNÝHO MAJZLA !!! BETELNÝHO MAJZLA !!!

A na samé šlus hlt žgryndů do placu...

Několik poznámek závěrem...

Ti, co nedurchčijó, zichr zapsali, že hantecový hňápání vekslanců valí skoro tó samó štrekó jak hňápání vekslanců v hantecu centrálního Cajzlovstva (*V jakým kabátu? V mým kabátu!*). A to se zichr nemázlo do grče jenom tak z hecu. Je těžké fakt, že dyž z vlašských lontů (aji z lontů jižnějších) hlásili domášov cajzlovští lontáci, keří furt mózovali po štrekách v holpecu s cajzlovskéma tovaryšskéma, hlt tajmu hodili sicnu aji v Brnisku s auglama vyvalenéma nad tym, jaké je to špicové štatl a jaké v něm štatlaří hrótijó těžce špicové lajf. Vo tym žádně hantec, že tady jejich blemcák nafasoval lahodné a špicové štyngec brněnskýho hantecu, keré pak docasnovali do Cajzlovstva. A v cajzlovských lontech tak začli hanykovat všeci, protože cajzlovské hantec byl už tehdá těžké drek.

Pečlivý pozorovatel si jistě všímá značné podobnosti hantecového skloňování zájmen se skloňováním zájmen v nářečí středočeském (V jakým kabátu? V mým kabátu!). Podobnost náhodná není. Má se za prokázané, že krajánci a tovaryši navracející se do rodných Čech z Vlašska (i z krajin na jih vzdálenějších) nemohli nepobýt po jistý čas v Brně, uchváce-ni jeho výstavností a bohatostí života. To se pochopitelně projevilo na jejich mluvě, která pak svým půvabem a lehkostí inspirovala i ostatní Čechy k jejímu přejímání.

Špicově kóříme, že hafo študáků zahlásí těžkó nespokojenost s krpató grčó do placu šrajblých kštel-tů vekslanců. Tem klavírujem do štryclí – vysmírujte v Brně vyklopenýho borca či babáča a vo grči vekslancových kštel-tů s nim hanykujte furt jak na šauklách, až vekslancy budete kóřit nemlich tak jak von!

Dobře chápeme studenty, kteří budou cítit nespokojenost nad skrovným počtem uváděných zájmených tvarů. Pro takové máme nejlepší radu – je třeba vyhledat rodilého mluvčího a zájmená paradigmaty s ním konzultovat tak dlouho, až dosáhnete jeho mistrovství!

PM 2:

Tóto praktickó makačku narychtoval zas Žanek. Tož valte hoknit!!!

Toto cvičení připravil opět Žanek. Tak vzhůru do práce!!!

A) Šrajblý války převekslujte do hantecu a co névěčí grču canců prubnite hóknót jak vekslancy.

Věty přeložte do hantecu. Co největší množství výrazů se pokuste nahradit zájmeny.

Mustr:

Dobře poobědvám se synem, dcerou a neznámou ženou, manželko!

Já to neco špicově zobnu s tema našima a eště s nejakó, ty moja!

1. Láhev alkoholu vypili na nejvyšším bodě širokého okolí s rodinou kamaráda.
2. S manželkou vedoucího vyrazil na zahraniční dovolenou, a to bez vědomí svých partnerů.
3. Snad mohu svobodně pohovořit o problémech v zaměstnání, kolektive!
4. Bratr a sestra s přáteli navštívili tu nejubožejší hospodu ve městě.
5. O masitém pokrmu zájezdu vegetariánů v žádném případě nevyprávěj, personále restaurace!

B) Ufachčíte si štafle a flósky, na kerý šrajbnete všecy kštelty vekslanců (špiznite na start-storky aji jiný války z předešlých štyklů bichle). Se svó famillkó aji s kemama hanykujte tak, abyste si hlt tajmu tykali, hlt tajmu vykali, mykali aji vonikali. Všecky ména v hantecu převekslujte na vekslancy!

Pořídte si tabulky a listky s pečlivými záznamy všech tvarů zájmen (využijte k tomu úvodní články i jiné texty z předešlých lekcí). Se svými nejbližšími a přáteli upravte komunikaci tak, abyste si část dne tykali, část vykali, mykali a onikali. Veškerá možná jména při komunikování užívaná nahrazujte zájmeny!

Na samé šlus – **Makačky na bednu vod Fanóša Bartošovýho**

Hádanky Františka Bartoše

A só to makačky pro kindoš. A tak je prubnite rozlósknót...

1.

Kronclu na dózně – kingál neni,
lojfle s vostruhó – rytířské neni,
mečál na kostře – husarské neni,
morgen bugr bóchá – ponocné neni.

2.

Mašlu háže, nekóří kde,
rumpluje, nekóří na co,
směrovku háže, nekóří kam,
rechnuje, a nekóří kolik.

3.

Dyž do mně hrnó, su krpatěší,
dyž aus čórujó, su betelněší.

4.

Černé jak morgoň do vasru vtrukne,
rudé jak komár vyhučí aus.

5.

Ve mně temno, světlo aus,
ve mně kosa, hicna aus,
ve mně hic, aus kilián,
kóříš, vo čem tu hókám?

6.

Samo to do džuzny hópne,
a aji dyby naklapal litr hajter,
nevycasnujó to aus,
pokavád' to samo zas nevyhópne.

7.

Je to havěť mosazná,
chlív grymlové za kér má,
štyry kilce seš štonď čut,
dyž do placu zahóká.

(rychtyk cancy só šrajblý v klíču)

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – ŠTÓR

Plotňácký upřímný horoskop – štír

(24. 10. – 22. 11.)

Seš nespolehlivé a vychcané šorfkař křivé tak, že dybys schaloval laťák, tak ti z gébišu vyhučí vrták na špunty. Seš ta névěčí špína v celým zvěrokruhu. Eště že to Velké Kiloš ufachčil tak, že skoro všechny šťóry zmáknó včas vodkráglavat.

Štykl pětka a dva kósky (*lekce 12*):

Špica štaca vodmašťovna

*Jednó Evča s Žankem nafasovali líbesbríf. Valijó na to augle, jak dyž kočičák háže sranec do plev – vono je to zvadlo do idiotboxu. Pré už só špicově provaření, každé už je ve štatlu kóří, a tak ať naklapó do Typosu a střihnó si reportáž do bedny. A tak v grči bednových storek **Storky k nekóření** si vyšili štykl, kerýmu hókli méno:*

Špica štaca vodmašťovna

Evča: (*z bednové cimry*)

Čus blus a špicové bild, hajfeci a borci. Hlásím zdravicu z brniskové bednové cimry Cajzlovskýho idiotboxu v kéro Typos. V dnešním štyklu storek k nekóření sme vysmírovali storku Fanóša, s kerým lajf zmákl takové špíl, že to nerozchodil a na finále zaparkoval ve vodmašťovně. Ale to už se z vodmašťovny v Kromclu hlásí Žanek. – Žanku, gómem se?

Žanek: (*z parku vodmašťovny v Kromclu*)

Nemňé peří, gómem. Hážu zdravicu do Brna. – Stepuju v parku vodmašťovny v Kromclu a se mnó do holpecu tu u mikráku stepuje aji Fanóš.

Fanóš: Špicové deň všeckém.

Žanek: Fanóšu, hlásím těžké radovanec, že seš takové kema a svó storku nám prolátneš. Protože jak tak hážete sicnu na palóku, zonkcíte a hanykujete, jak ste začli pařit, prolátl nám fýra vodmašťovny, že ta tvoja storka je fakt k nekóření.

Fanóš: Já ale nemám šajn, vodkad' lapnót start...

Žanek: Prolátlí nám, že tóha pařit do mrtva u tebe nastópila, až ti lajf vysadil surové špíl. Mužeš lapnót start vocad'.

Fanóš: To máš těžké recht. Na štreku notára mně betelně helfla familka. Začlo to u kindošů. Mám dva – borca a hajfu. Ze startu bylo všecko klap. Ale jak járy valily a z kindošů se vylópli pu-boši, nastópila těžká prda do štrycle. Zgómli sme, že borec je bukvica a hajfa lesba. Mutra – teda moja stařka – to nerozchodila, hodila nám do holpecu mávačku a vzala kramle. Já sem v první lajně gómal, že voplégry na fleku zarépnu. Ale pak sem si dohodil štampeca a mávl nad tím klepetem.

Žanek: Ale nejaké ten štampec eště žádnýho do vodmašťovny vtahnót nezmákl – nemám recht?

Fanóš: Rychtyk. Ale to eště néni finýto. Jak tajm hópl, ten muj kotrmelec si narazil kemy, hajfa kocóra a všecko mně to docasnovali na kér. Pré – fotr, sklapni, registrované šmajchl-kamarádčoft je klap, tak vo co gou a esi budeš kopat, tak ti na starý henkle splašíme nejakó špica osadu havranů a povalíš – a začli vegetit do holpecu. To už sem lampu lámal fest. No gómé – vono je to na šaškec, dyž ti za futrama jedné cimry hekajó dvá borci, keří si zrovna vysazujó těžké šmajchl, a hned ve vedléšší cimře jódlujó dvě hajfy, kerý se do holpecu roz-tóženě casnujó za dudy. Ale finální prda na mě teprv házela vechtrovačku. A byla to fakt betelná šleha. Von borec, co si jé narazil ten muj konópek, byl bukál jenom tak napůl, byl to betálně namakané řízek, a spojka vod hajfy taky nebyla zrovna echt lesba. A taky to byl pořádné flák babáča. A tak za nejaké ten metr po sobě vobá začli házet augló, placama si nataj-no prubli vysadit nejaké ten šmajchl jenom tak na bokovku, ale pak se mázli do grče natvr-do. A včil to nastópilo: Ty vole – to nebyl šmajchl trojuhelník, to byl rovnó šmajchl lichoběžník! Každé deň hned morgen vobá mí kindoší začli bóchat žárlivé talijánské tyjátr a finýš zahlásili až v noci – no v kéro byl furt těžké bugar. To už sem se každé deň zglgal na plech. Rač sem byl vylepené na škopku než na hajmu, vo tym žádná. A jednoho dňa to borec s kocórem zapakovali a klepeto v klepetu hlásili lod'. Vobá vopuštění voplégři placama lítali

po kéro jak kukajdy v duchnových cimrách a békali, placama si prubovali hodit mašlu. Těžká pakárna. No hókni na sólovku: Není voproti mýmu kéro vodmašťovna špica štaca?

Žanek: Tak to je fakt těžké nářez. Fanóšu, betelné děkovanec vod hercny. – Z vodmašťovny v Kromclu pro cajzlovské idiotbox Žanek vod Jakuba.

Evča: Žanku, d'. – Tož to byla storka Fanóšovýho lajfu. – Hajfeci a borci, náš tajm hlásí finýto a valí do dža. A tak hážu uctivó mávačku a těšany na další štykl storek k nekóření. – Z brniskové bednové cimry Cajzlovskýho idiotboxu v kéro Typos Evča vod Jakuba.

bedna , -y, -y <i>bč.</i> televize	kočičák , -a, -ci <i>lbc.</i> kocour, kočka	šleha , -y, -y <i>bč.</i> rána
bild , -u, -y <i>tbc.</i> obraz		šmajchl , -u, -e <i>tbc.</i> milostný poměr, milostné dobrodružství
bokovka , -y, -y <i>bč.</i> vedlejší situace	kotrmelec , -lca, -lci <i>lbc.</i> malé dítě (<i>hanlivě</i>)	štaca , -e, -e <i>bč.</i> cíl, zastávka, místo působení
(na) bokovku jen tak mimo-chodem, letmo	Kromcl , -u <i>tbc.</i> Kroměříž	štampec , -a, -e <i>tbc.</i> sklenička lihoviny, štamprle
bukál , -a, -i (-ech) <i>lbc.</i> homosexuál	kukajda , -y, -y <i>bč.</i> blázen	talijánské italský
bukvica , -e, -e <i>bč.</i> homosexuál	lesba , -y, -y <i>bč.</i> lesbička	těšany potěšení, těšení se
cimra , -y, -y <i>bč.</i> místnost	mikrák , -u, -y <i>tbc.</i> mikrofon	Typos , -u <i>tbc.</i> brněnské televizní studio
docasnovat dotáhnout	mutra , -y, -y <i>bč.</i> matka	vechtrovačka , -y, -y <i>bč.</i> čekání
d' děkuji	nafasovat dostat	vodmašťovna , -y, -y <i>bč.</i> protialkoholická léčebna
fest silně, pevně, hodně	narazit si namluvit si, seznámit se	voplégr , -a, -ři <i>lbc.</i> potomek
finyš , -u, -e <i>tbc.</i> konec	notář , -a, -i <i>lbc.</i> notorický alkoholik	(byt) vylepené (<i>někde</i>) často pobývat, vysedávat (<i>někde</i>)
fotr , -a, -ři (-ech) <i>lbc.</i> otec	pakárna , -y, -y <i>bč.</i> psychicky náročné prostředí	zapakovat (<i>něco</i>) ukončit, skončit (<i>něco</i>)
hajfec , -a, -i <i>lbc.</i> děvče, dívka, slečna, žena	provařené známý, obehnaný	zaparkovat zastavit, skončit (<i>někde</i>)
hajm , -u, -y <i>tbc.</i> dům, domov	puboš , -a, -i <i>lbc.</i> puberták	
hanykovat mluvit, povídat, vyprávět	řízek , -zka, -zci <i>lbc.</i> silný, mohutný muž	
henkla , -e, -e <i>bč.</i> koleno	splašit sehnat	
idiotbox , -u, -y <i>bč.</i> televize	spojka , -y, -y <i>bč.</i> přítelkyně	
kema kamarád, přítel	(na) sólovku sám, samostatně	
klap dobrý, v pořádku	stařka , -y, -y <i>bč.</i> manželka	
	stříhnót si udělat	
	surové krutý	

Stabilní války a šmajchlcancy

(ustálené fráze a slovní spojení)

bednová cimra	televizní studio	klepeto v klepetu hlásili loď	ruku v ruce spolu odešli
betálně namakané řízek	muž s vypracovanou postavou	lajf ti vysadil surové špíl	život si s tebou krutě pohrál
Cajzlovské idiotbox	Česká televize	máznót se do grče natvrdo	mít spolu vážný vztah
duchnová cimra	polstrovaná cela	pařit do mrtva	silně se opíjet
děkovanec vod hercny	srdečné díky	rač sem byl vylepené na škopku než na hajmu	raději jsem vysedával na pive než doma
esi budeš kopat	jestli budeš protestovat	registrované šmajchl-kamarádcoft	registrované partnerství
házet sranec	kálet	storky k nekóření	neuvěřitelné příběhy
házet těšany	těšit se		
házet vechtrovačku	čekat		
hodila nám do holpecu mávačku	opustila nás		
hodit (si) mašlu	oběsit (se)		
jak tajm hópł	za nějaký čas		

šmajchl trojuhelník milostný trojúhelník
to už sem lampu lálal fest to už jsem si notně
přihýbal z láhve
vodkad' lapnót start odkud mám začít
vysazovat si těžké šmajchl vášnivě se milovat

vžit kramle utéct, uprchnout
ze staru bylo všecko klap ze začátku bylo vše v
pořádku
zglgat se na plech notně se opít
žárlivé talijánské tyjátr italské žárlivé scény

Nejaké ten žgrynd vo tym, jak só války mázlý do grče

(několik syntaktických poznámek)

Dyž si do štryclí fólujem cizácké blemcák, je fakt důležité cajn zmáknót fligny, keréma sme štond házet do grče války a hlášky (v tymto gramatickém fleku rafiló smíruje syntax, teda fligny, keréma sme štond házet války do grče).

Učíme-li se cizí jazyk, je pro nás mimořádně důležité osvojit si umění stavby vět a výpovědí (tuto oblast gramatiky zkoumá syntax neboli větná skladba).

Válka je blemcákové jednoduché štykl, v kerým na všechny vostatní cancy háže těžký ramena **predikát** (jináč hoknafýra), teda nejaké kštelt echtcancu, keré ve válce hóká befěly všeckém dalším cancům – štyklům války:

Větou tradičně rozumíme jazykovou jednotku s dominancí tzv. **predikátu** (jinak též přísudku), tvořeného slovesem v určitém tvaru, jež slouží jako pilný organizátor všem dalším slovům – větným členům:

Hláška je válka, kerá se šmajchluje s druhéma válkama nejakó grčo jedné gómky, v holpecu jedné storky, teda kontextem (války kontextu skoro furt hážó kakáč na prolátlý štykle války – teda zichrcancy):

Výpověď pak rozumíme větu spojenou s jinými větami jednotící souvislostí, tématem, zkrátka kontextem (věty v kontextu např. často vypouštějí větné členy již zmíněné – tedy podstatná jména):

Husáci už přezonkčili celé Jistebnické kancionál. Ze svýho „Krluš!“ už (*husáci*) hantýrovali tak, že (*husáci*) byli štond z fleku ubóchnót reklamu na Stopangin, ale vtruknót do Brniska (*husáci*) nezmákli. Když (*husáci*) zrechnovali, co jejich šturmy zmákly za bugar, (*husáci*) zgómli, že (*husáci*) ufachčili tak akorát pár lehkých šráků do zdi.

Dyž sme tóto biflbichlu házeli do grče, ani na hlt tajmu nám nevyhučelo ze štryclí, že ju budó lóskat borci aji babáči, co betálně kórijó cajzlovské blemcák. Tož esi majó tóhu betálně kóřit aji teoretickó nauku vo flignách, keréma sme štond házet do grče války a hlášky, ať v lébošu do haluze lapnó nejakó bichlu našrajbčenó nejakým nabitým bohemistó.

Protože jsme naši učebnici koncipovali pro zájemce s dobrou znalostí češtiny, odkazujeme je pro hlubší porozumění syntaktických teorií na práce našich učených bohemistických kolegů.

(např. Li-Wang Nováková: Češtinou vládnouti. Učební texty pro vietnamské studenty. Vydavatelství Tri Duby, Banská Bystrica, 1975).

Kdekeré študák s nabitó budkó zichr zapsal, že jak hantec, tak aji cajzlovština hlásijó těžkó domo-
vinu v západoslovanským blemcákovým pryglu, a tak fligny jak házet válku do grče só nemlich ty
samý aji v cajzlovštině aji v hantecu.

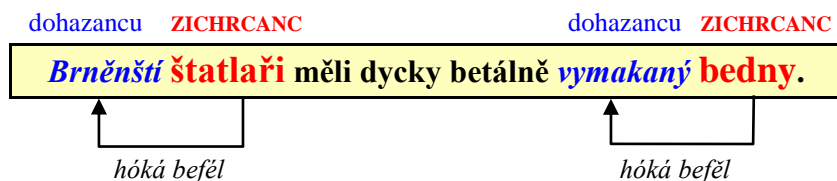
*Pozorný student si jistě dávno všiml, že díky příslušnosti k západoslovanské jazykové větvi je základ dovednosti utvářet
větu stejný pro hantec i češtinu.*

To, jak só jednotlivý cancy ve válce zešněrovaný, do teho kérije, jak je keré canc štond hókat befěly
temu druhýmu cancu a navopak.

Pokud jde o provázanost slov ve větě, určuje ji schopnost slov řídit slovo jiné, případně naopak.

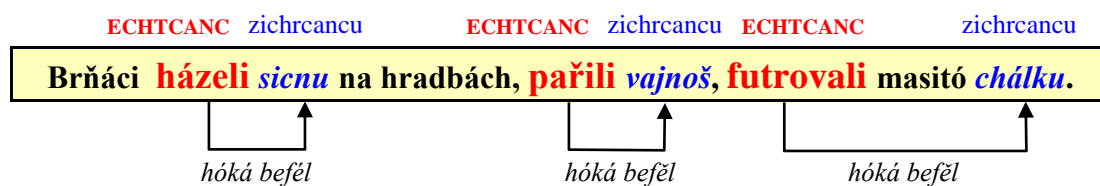
Tož na špiz: **dohazcancy s ciferníkem dohazfýrů** hlásijó do placu gramatický fligny zichrcanců,
s keréma se šmajchlujó:

*Tak například přídavná jména ve funkci přívlastků přebírají gramatické kategorie podstatných jmen, s nimiž jsou
spojena:*

Ehtcancy s ciferníkem hoknafýry pak hókajó befěly kšteltu canců – štyklů války, kerý se
s hoknafýró šmajchlujó:

Slovesa ve funkci přísudku pak určují slovům – větným členům s přísudkem spojených – jejich tvar:

Dyž špiznem na to, na jakým fleku ve válce keré canc háže sicnu, je to nemlich takový jak v
cajzlovštině. Hókajó temu befěl:

Pokud jde o pořadí slov ve větě, určují jej stejně jako v češtině:

zonka války (uvařená těžkó věčinó natvrdo mázló sicnó přízvučných a ne-
rytmus věty přízvučných canců)
(daný hlavně vzájemnou nelibovolnou polohou přízvučných a nepřízvuč-
ných slov)

jaké ciferník majó štykle války
funkce větných členů

a v první lajně
a především

z jakých štyklů je válka mázlá do grče
funkční větná perspektiva (aktuální členění větné).

Ale esi máš tóhu tyto namakaný kydy těžce šrotit, hod' špiz do už prolátlých bichlí.

K hlubšímu studiu těchto pojmů doporučujeme výše zmíněné publikace.

A na samé šlus eště jedna praktická klavírovačka do štrycle:

A na závěr přece jen praktická poučka:

**Fligny, kerý v hantecu hókajó befély
šmajchlu válkýfýry s hoknafýró, só podobný jak v cajzlovštině.**
Shoda podmětu s přísudkem se řídí podobnými pravidly jako v češtině.

A JE TO TĚŽKÁ BRNKAČKA

**U válkýfýry v borecgrupáču de vo to, esi háže sicnu v lajfborecgrupáču, či
v tuháčborecgrupáču (to je nemlich to samý jak v cajzlovštině).**

*U podmětu v mužském rodě je důležité, zda je podmět rodu životného nebo neživotného
(to je stejné jako v češtině).*

**U válkýfýry v babáčgrupáču aji v kindošgrupáču šmajchl válkýfýry s hoknafýró
valí furt tó samó štrekó, a to taková, jak dyby tam házel sicnu jenom
válkýfýra v babáčgrupáču.**

*U podmětu v rodě ženském nebo středním nese sloveso v přísudku koncovku takovou,
jakou by ji žádal podmět rodu ženského.*

***Hemoni dusili* v kameňu borca.**

Válkýfýró je echtcanc v lajfborecgrupáču.

Podmětem je tu podstatné jméno rodu mužského životného.

Co jejich šturmy zmákly za bugr!

Válkýfýró je echtcanc v tuháčborecgrupáču.

Podmětem je tu podstatné jméno rodu mužského neživotného.

***Haksny* mu vysadily betálnó klepku.**

Válkýfýró je echtcanc v babáčgrupáču.

Podmětem je tu podstatné jméno rodu ženského.

Fajnový *honihára* koštovaly hafo lovů.

Válkýfýró je echtcanc v kindošgrupáču.

Podmětem je tu podstatné jméno rodu středního.

Vo další grči sort canců

(k dalším slovním druhům)

Nabušené študák samá augla, keré těžce prožívá náš betálné a špicové casnunk k temu, aby hantec betelně kóřil, zichr smíruje, kde splasit nauku vo dalších sortách canců. A ty só:

Pozorný student, zaujatý naším pečlivým a laskavým vedením ku znalosti hantecu, jistě pátrá po výuce dalších slovních druhů. Jsou to:

UECHTCANCY

příslovce

PŘEDCANCY

předložky

LUPNY

spojky

Aji na tymto fleku nám ani na hlt tajmu nevyhučí ze štryclí, že v této biflbichli težce rechnujem s tym, že každé špicově kóří cajzlovské blemcák. Proto každé, keré má tóhu hrótit podrobnó nauku prolátlých sort canců v hantecu, ten ať lapne do haluze naše dohazy k biflbichli, kerý zichr hodíme do placu. Ale než to vydáváme, každé z budky góme gramatické kštelt prolátlých canců a k temu ať zlósne stručné šrajbec v tymto štyklu a šmytec. A nemlich tak jak u každého cizáckýho blemcáku, aji tady je důležitý, s jakó páró si budete fólovat do štrycle tyto sorty canců jako samostatný cancel z veksľbichle. Tož hlásíme do placu – betelnó páru!

I tady budeme věrni záměru naší učebnice počítat se znalostí češtiny jako s pevným základem pro výuku. Proto každého zájemce o hlubší studium uvedených slovních druhů v hantecu odkážeme na plánovaná doplnění naší práce, která na sebe nedají jistě dlouho čekat. Prozatím si každý vystač se školní znalostí gramatického profilu uvedených slov, příp. se stručným následujícím popisem. A jako u všech cizích jazyků, i zde je rozhodující píle, s níž se budete učit tyto slovní druhy co samostatná a plnohodnotná slovíčka – k čemuž vám přejeme hodně síly!

Uechtancy

(příslovce)

Je těžké lauf, že – nemlich tak jak v cajzlovštině – ani v hantecu je néseš štond vohnót. A nemlich tak jak v cajzlovštině hlásijó do placu, co se mázlo do grče, dyž valí storka, keró hlásí echtcanc. Só to:

Tak jako v češtině, ani v hantecu nejsou našťestí ohebná. Stejně tak vyjadřují okolnosti, za nichž probíhá slovesný děj. Jsou to:

Uechtancy vo fleku

místní

prolátnó odvetu na dotazník **KDE? VODKAĎ? KADYMA? KAM?**

podají odpověď na otázku **KDE? ODKUD? KUDY? KAM?**

VDŮLI, NAVRCHU...

Uechtancy vo tajmu

časová

prolátnó odvetu na dotazník **KDY? VODKDY? DO KDY? JAK DLÓHO? JAK ČASTO?**

podají odpověď na otázku **KDY? ODKDY? DOKDY? JAK DLOUHO? JAK ČASTO?** apod.

ZÉTRA, DYCKY...

Uechtancy vo tym jak

způsobová

prolátnó odvetu na dotazník **JAK? JAKÓ GRČU? KOLIK?**

podají odpověď na otázku **JAK? JAK MNOHO? KOLIK?** apod.

BETELNĚ, ŠPICOVĚ, LEVĚ, NATUTY...

Uechtancy vo tym proč

příčinná

prolátnó odvetu na dotazník **PROČ? PROČ?? PROČ???**

podají odpověď na otázku **PROČ? ZA JAKÉ PŘÍČINY?** apod.

PROTO...

V hantecu seš štond zgómnót aji **vekslcancovaný uechtancy**, to só takový, kerý hážó sicnu na fleku echt uechtancu (nemlich tak jak veksłcancy u zichrcanců).

*Hantec disponuje i tzv. **zájmennými příslovci**, tj. takovými, která jen zastupují plnovýznamová příslovce (podobně jako zájmena např. u jmen).*

Na špiz:

např.:

kam, tuhle, tamdle, vodkad'....

tehdá, tenkrát, kdy, vonehdá, tehdá potym...

takhle, takto....

proto, proč, naco....

Předcancy

(předložky)

Vaříj v hantecu nemlich ty samý fligny jak v cajzlovštině. Nemlich tak je néseš štond vohnót a ve válce se dycky šmajchlujó s jiným cancem, teda s „ménem“, kerý zmákne vohnót každé a kerýmu tak kérujó do toho, jakó štrekó se má (to méno) šmajchlovat s jiným cancem ve válce.

Hrají v hantecu stejnou roli jako v češtině. Stejně tak jsou neohebné a ve větě vždy přiléhají k jinému slovu, ohebnému „jménu“, jemuž tak určují vztah k jinému slovu ve větě:

**Doklapat na Špilas.
Klavírovat do štrycle.
Vohoz z fíkového lupení.**

Aji temu névkyblovaňešímu blbónovi zichr docvakne, že si předcancy musíme fólovat do štrycle dycky v jedné lajně se šmajchlem na určité hňáp, abysme byli štond méno, s kerým se šmajchlujó, z fleku betálně vohnót.

Proto je zřejmé, že se předložky musíme učit i s vazbou na přílušný pád, abychom vždy dokázali za nimi následující jméno správně „ohnout“:

**na + hňáp bez kósku bůra
do + hňáp dva kósky
z + hňáp dva kósky**

a furt dál tó samó štrekó...

a podobně...

Lupny

(spojky)

Taky táto sorta canců, kerý néseš štond vohnót, hlásí do placu nemlich tu samó flignu jak v bráchablemcáku cajzlovštině, teda háže do holpecu cancy ve válkách aji války samotný. A v jedné lajně rovnó natvrdo prolátne aji to, jakó štrekó se šmajchlujó, teda jejich šmajchl. A to je buďto **rovi-našmajchl** či **befělšmajchl**. Vo tym žádné hantec, že só to cancy těžce důležitý – tož aji tady je těžce klap fólovat si cancy do své veksľichle jak voteklé. A vo tym žádná, že aji lupny v hantecu só tem cajzlovském těžce podobný!

*Také tento neohebný slovní druh plní stejnou funkci jako v bratrské češtině, totiž spojuje slova ve větách i věty samotné. Přitom i vyjadřuje jejich vzájemný poměr. Ten může být buďto **souřadný** (rovnocenný), nebo **podřadný** (podřízený). Je patrné, že jde o slovíčka mimořádně důležitá – i tady je nutné pilně plnit slovníček slovíčky. I spojky však často užívá hantec s češtinou více než podobné!*

Nejaká ta lupna na špíl:

Několik příkladů:

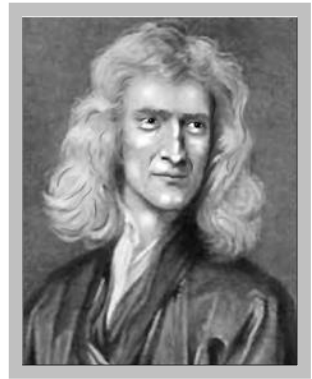
ROVINAŠMAJCHL <i>souřadný poměr</i>		
šmajchlšmajchl <i>slučovací</i> a, aji...	štengršmajchl <i>stupňovací</i> nejenom – ale aji...	šprajčšmajchl <i>odporovací</i> ale, šak...
kulovýšmajchl <i>vylučovací</i> nebo, či...		klavíršmajchl <i>vysvětlovací</i> proto, aproto, teda, ateda...

BEFÉLŠMAJCHL <i>podřadný poměr</i>		
ztegošmajchl <i>příčinný</i> protože, jelikož...	tumáššmajchl <i>následkový</i> a proto, a teda...	párašmajchl <i>účinkový</i> až, takže...
protošmajchl <i>důvodový</i> protože, dyž...	abyšmajchl <i>účelový</i> aby, at'...	esišmajchl <i>podmínkový</i> esi, pokavád'...
asišmajchl <i>přípustkový</i> aji dyž...	tajmušmajchl <i>časový</i> dyž, zatímco...	takžešmajchl <i>způsobový</i> tak že, tím že...
tímžešmajchl <i>prostředkový</i> tím že, podle toho že...	votymšmajchl <i>průvodní okolnosti</i> bez toho že	ledašmajchl <i>výjimekový</i> leda, leda že...
	špizšmajchl <i>zřetelový</i> pokavád' de vo...	

Na samé šlus – Ečtválky Izy Nevtonovýho

Zákony Isaaca Newtona

Prohazový ečtválky

Pohybové zákony

hókajó do placu, jak klapó zgarby.
popisují dynamiku pohybu těles.

Ečtválka vo tym, že veksl je krén

Zákon setrvačnosti

**Každé zgarb prožívá vegáč či lanksam prohaz, dokavád' jé nejaká
vopruz-pára z venku nevyštengruje to čenžnót.**

*Každé těleso setrvává v klidu nebo rovnoměrném přímočarém pohybu, není-li
vnějšími silami nuceno tento stav změnit.*

Ečtválka vo páře

Zákon síly

Veksl prohazu zgarbu v tajmu hučí z vopruz-páry a valí s ňó v holpecu.

Časová změna hybnosti tělesa je úměrná působící síle a má s ní stejný směr.

Ečtválka vo tym, že dyž neco vosolíš, kópíš to curyk

Zákon akce a reakce

Holpec-páry dvóch zgarbů só dycky nemlich takový, ale fachčijó každá jinam.

Vzájemné síly mezi dvěma tělesy mají vždy stejnou velikost a opačný směr.

Ečtválka vo šmajchlu

Gravitační zákon

hóká do placu žgryndy vo šmajchlpáře, s keró do sebe rumplujó dva zgarby.
popisuje gravitační sílu, s níž na sebe působí dvě tělesa.

**Dva zgarby do sebe rumplujó páró, kerá hrne ze sóčinu kvichtů každýho
zgarbu dělenýho štvrcem štreky mezi centrama tech zgarbů.**

*Dvě tělesa na sebe působí silou, která je přímo úměrná součinu hmotností těles
a nepřímo úměrná čtverci vzdálenosti jejich středů.*

$$\text{ŠP} = \text{šk} \cdot \frac{\text{kv}_1 \cdot \text{kv}_2}{\text{š}^2}$$

kde: ŠP je šmajchlpára

je gravitační síla (F)

šk je šmajchlkonstanta = $6,672 \cdot 10^{-11} \text{ N.m}^2.\text{kg}^{-2}$

je gravitační konstanta (k)

kv₁ kv₂ hlásijó, jak je každé zgarb těžké

jsou hmotnosti obou těles (m₁, m₂)

š hóká do placu štreku mezi centrama vobóch zgarbů

je vzdálenost mezi středy obou těles (r)

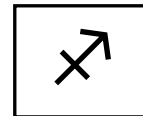
Isaac Newton

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – STŘELENÉ

Plotňácký upřímný horoskop – střelec

(23. 11. – 21. 12.)

Seš natěšené voptimista. Furt hantýruješ vo tym, že máš betelnó haluz, ale to jenom proto, že seš na všecko levé jak turecká šavla. Skoro všeci střelení só fetyngři a těžcí notáři a vostatní z nich majó betelné lohec. Seš krpaté kakáč, keré nekoštuje ani rozvalené rantál.

Štykl pětka a tři kósky (*lekce 13*):

Špicové vegáč v nedělu po poledňu

Evča: Ty, Žanku, cos to zas dovalil? Dyt' sme se dohókali, že ufachčíš jednu storku šrajbló v hantecu plotny, v brněštině a v brněnském hantecu. A tys ufachčil storky tři, a každó jinó?!

Žanek: Tak si to prubni, dyž hlásíš tak těžkó chytrotechnu! Dyt' plotňáci lajfčili totáč vodlišné lajf než štatlaři, tak jak by byli štonť v nedělu vodpoledne vegetit nemlich tak jak štatlaři? Jo – pruboval sem máznót do holpecu jediná storku, a špicová, ale fakt hakl krén a marná mlata.

Evča: No – to máš vlastně recht. Von je to každé štonď zgómnot z teho schématickýho bildu načmrndanýho kósek dál v tymto štyklu bichle. Plotňáci házeli sicnu v totáč jiné sošl grupě než tehdeší štatlaři, a tak hantýrovali vo jiných cajkách než voni.

Žanek: Jo, byly to těžce švorcový solviny, placama bez hokny, bez lovů, každé druhé z nich byl čórkař nebo těžké tunelář. Zichr nevegetili v kvartýře s nóbl cimró, ale nekde důle na pavlačáku či v solviňácké kolonii. A tak aji v nedělu vodpoledne házeli sicnu v nejaké těžce zaflusané knajpě, a dyž nebyly love, tak aji jenom tak v parku nebo na nejakým place. Třeba na Šmálce, tak jak ti z mé druhé storky. Zichr neglgali lógr v nóbl cimře tak jak štatlaři v první storce. A vostatní na ně špizali durch kolky a hókali jim „*lůza, proletářská spodina, bahno společnosti, lumpenproletariát, živly na okraji společnosti*“.

Evča: Jo, máš recht. Tehdeší štatlaři – to fakt byla jiná sošl grupa. Nekeři byli plní lovů, jiní zas až tak ne, ale každé z nich měl nejakó tu hoknu, třeba jenom krpaté kvelb či hoknovó cimru, ale módr nekóřil. A tak vo tym žádná, že hantýrovali totáč vo jiných cajkách než plotňáci.

Žanek: No a borci z bohémy, co hrótili sóčasné brněnské hantec, keři si taky hókali štatlaři? Ti už byli z totáč jinýho tajmu, dyt' se mázli do grče až v šedesátých járech dvacátýho kilojáru!

Evča: Jo, a byli to spíš borci vod kumštu, aji dyž tehdeší komančský véšky na ten jejich kumšt špizali durch kolky, každó chvílu jim ten jejich kumšt zarazili a placama je za ně aji betelně vosolili. Ale svoje fleky, kerý těžce prožívali a kde byli vylepení v nedělu vodpoledne, ty ti dle borci měli taky.

Žanek: Jo, třeba u Šuláka na Pryglu, tak jak ti z mé třetí storky, nebo na Šelepce.

Evča: Takže – soráč, Žanku. Hlásím těžkó vomlóvanó za to, še sem ti ze startu vyšila taková bórku a tak na tebe vybublala. V lébošu sem vysol ty tvý tři storky.

Žanek: Jo, hned. Jenom prolátnu, že:

Všecky ciferníky v techto storkách só vygómaný. Esi nekdo vo nekym kóři nejaké hantec, tak je to těžká fligna a von vaří křivý války, nebo je to betelný štigro.

Žankovy storky:

BRNĚŠTINA

Švigrmutra se švigrfotrem sedijó na seslách ve vinklu nóbl cimry u almary hned vedle šifonéra. Švigrmutra zašeptá: „Podivé se, Adolf, na milostivó. Lajntuchy má furt šmucik, tebich samé švajneraj, ale zas má nový firhaňky. A na ten jejich fajnové mébl si vem mustr.“

Švigrfotr vytahl šnuptychl, ale to už mutr nesla kafe, štrúdl, šmetrdole a eště jakési cviboch. Švigrmutra ztichla. Z forhauzu bylo slyšet hausmajstrovó, jak zametá gaňk.

„K flajšmanovi vedle rathauzu už nepudu, ten má furt v kvelbu takový francle, že se nehodí ani šrajtoflu ze štucu vytahnót,“ povidá mutr, dyž nalívá kafe.

PLOTNA

Plotňácké lauf na Šmálce. Plotňáci sicnijó ksélik, těžký ruhe, jenom Toncek šrajčí jak vams: „Tady temu lógru firčím já! Négrové nésu, rantále mám. A v hózalách pro zichr zašitó krochnu.“

V tym ale stópl coglař Lojzek, džiga v mordě, udělané kštelt: „Bremzuj. Flek fýry néni fělik pro kdejakó pošvu. Love mangelit gómeš, ale seš vomzák. Hanza štumfnót byls štond leda ty. Zabremči kajf, zbal glajze a žhav pekle, než ti vyndám péra, ty štrocno!“

Než Lojzek shodil jóžl, z Tonckových hózalí se začla šlajchčít retna a von laufčil pali. Plotňáci těžké lohec.

HANTEC

Štatlaři házó sicnu na Pryglu u Šuláka, pařijó škopky a jedó těžkó myslivnu, jak uvařit nejaké ten lohec.

„Co dybysme skópili mraky Mladáků a z našeho Rudynka Kovandy ufachčili Goldnovýho fógla?“ hókl do placu jeden.

„No to by fakt byla čurína,“ hantýroval druhé, „to by snad už aji Cajzlům docvaklo, jak je ta sótěž těžce provařená.“

„Vtahnem do toho co névíc borců aji kocóřů z Brna, ti só na čurinu vysazení a zichr do toho povalijó s nama,“ natěšil se třetí.

„Tak dopaříme a valíme fachčít propagandu,“ šplíchl zas ten první.

BRNĚŠTINA	PLOTNA	HANTEC
almara , -y -y <i>bč.</i> skříň	bremzovat brzdit	bóřka , -y, -y <i>bč.</i> hádka, mela,
cviboch , -u, -y <i>tbc.</i> piškot (domá- cí)	coglař , -a, -i <i>lbc.</i> cihlář	výčitky, hubování, nadá- vání
fajnové kvalitní, vybraný	džig , -a, -y <i>tbc.</i> nedopalek ciga- rety	čórkař , -a, -i <i>lbc.</i> zloděj
firhaňk , -u, -y <i>tbc.</i> záclona	félik k dostání	dopařit dopít
flajšman , -a, -i (-ech) <i>lbc.</i> řezník	hózale , -ů (<i>hfzc.</i>) kalhoty	flusat plivat
forhauz , -u, -y <i>tbc.</i> průjezd (do- movní)	jóžl , -a, -e <i>tbc.</i> kabát	Goldnové fógl Zlatý slavík
francl , -a, -e <i>tbc.</i> cár, odřezek masa	kajf , -u, -y <i>tbc.</i> dluh	hakl , -u, -e <i>tbc.</i> práce
gaňk , -u, -y <i>tbc.</i> zápraží	krochna , -y, -y <i>bč.</i> pistole	komanč , -a, -i <i>lbc.</i> komunista
hauzmajstr , -a, -ři (-ech) <i>lbc.</i> domovník	ksélik společně, dohromady	Mlad'ák , -a, -y (-ách) časopis Mladý svět
hózny , -ů (<i>hfzc.</i>) kalhoty	kštelt , -u, -y <i>tbc.</i> vzhled	solvina , -y, -y <i>bč.</i> dělník
kvartýr , -u, -y <i>tbc.</i> byt	lauf , -u, -y <i>tbc.</i> schůzka	sošl sociální
lajntuch , -u, -y <i>bč.</i> prostěradlo	laufčít utíkat, běžet	Šelepka , -y <i>bč.</i> kulturní dům a restaurace v parku v Brně na Šelepově ulici
mébl , -u, -e <i>tbc.</i> nábytek	lógr , -u, -y <i>tbc.</i> ležení, tábor	štatlař , -a, -i <i>lbc.</i> obyvatel města, měšťan, příslušník brněn- ské bohémy let 60. až 80. 20. stol., flákač
mustr , -u, -y <i>tbc.</i> předloha, vzor	mangelit hrabat, křečkovat	U Šuláka restaurace na brněnské přehradě
nóbl přepychový, nad poměry	morda , -y, -y <i>bč.</i> ústa	tunelář , -a, -i <i>lbc.</i> podvodník
pavlačák , -u, -y <i>tbc.</i> pavlačový dům	pekla , -e, -e <i>bč.</i> bota	uvařit udělat
rathauz , -u, -y <i>tbc.</i> radnice	plotna , -y, -y* <i>bč.</i> skupina lidí (= brněnská galerka)	vosolit udeřit, uhodit, potrestat
sesla , -e, -e <i>bč.</i> židle	plotňák , -a, -ci <i>lbc.</i> příslušník plotny, brněnský flákač	vybublat (<i>na někoho</i>) utrhnout se (<i>na někoho</i>), vynadat (<i>ně- komu</i>)
šifonér , -a, -y <i>tbc.</i> prádelník	pošva , -y, -y <i>bč.</i> blbec	(byt) vysazené (<i>na něco</i>) (<i>něco</i>) mít rád, rád dělat
šmetrdol , -u, -e <i>tbc.</i> trubička (<i>plněná sněhem</i>) (= kremrole)	retna , -y, -y* <i>bč.</i> zápach	zaflusané zaplivaný
šmucik umazaný, špinavý	ruhe ticho	zvonek , -nka, -nky <i>tbc.</i> duchapl- ná řeč, vtipný výrok
šnuptychl , -a, -e <i>tbc.</i> kapesník	sicnit sedět	
šrajtofla , -e, -e <i>bč.</i> peněženka	šlajchčít (se) plížit (se)	
štrůdl , -u, -e <i>tbc.</i> závin	Šmálka , -y <i>bč.</i> bývalá dělnická kolonie za hotelem Slo- van	
švajneraj (<i>jen sln.</i>) <i>tbc.</i> nepořá- dek, svinčik	šrajčít křičet	
švigrfotr , -a, -ři (-ech) <i>lbc.</i> tchán	štrocna , -y, -y <i>bč.</i> kurva	
švigrmutra , -y, -y <i>bč.</i> tchýně	štumfnót udat	
tebich , -u, -y <i>tbc.</i> koberec	vams , -a, -i (-ech) <i>lbc.</i> blbec	
vinkl , -u, -e <i>tbc.</i> roh (budovy, místnosti), pravý úhel	vomzák , -a, -ci <i>lbc.</i> zrádce	
	zabremčít zaplatit	

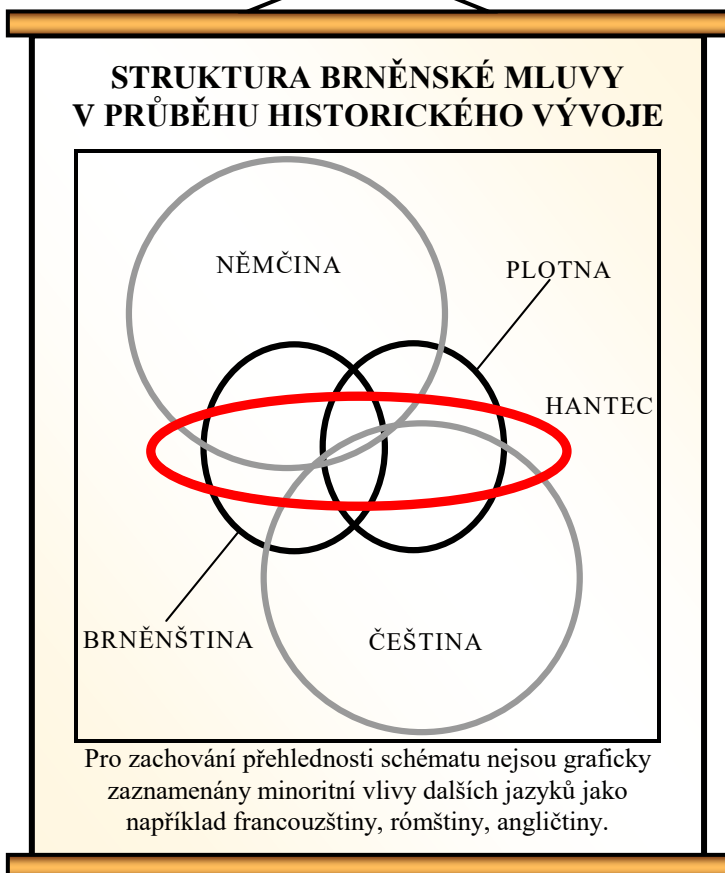
Stabilní války a šmajchlcancy

(ustálené fráze a slovní spojení)

flek fýry není félik	místo šéfa není k mání	plotňáci sicnijó ksélik	plotňáci sedí pospolu
hakl krén	špatná práce, marná práce	solvíňácká kolonie	dělnická kolonie
hlásit chytrotechnu	dělat chytrého	sošl grupa	sociální skupina
hóknót do placu	říct, dát k lepšímu, zve- řejnit	špizat durch kolky	dívat se skrz prsty
hoknová cimra	dílna	že sem ti vyšila bóřku	že jsem ti nadávala, hu- bovala
jedó těžko myslivnu	usilovně přemýšlejí	žhav pekle, než ti vyndám péra	upaluj, než do- staneš výprask
marná mlata	marný boj (= marná sna- ha)		

V tomto šlusovém štyklu biflbichle si prolátneť nejaké ten zvonek vo sortách brněnského hantecu. A aby se vám z hantecu nezamotala kedlábka, prubnem to zas v cajzlovštině:

Tři vodlišný sorty brněnského hantecu (tři odlišné typy brněnské mluvy)

Jak vyplývá ze tří úvodních článků této lekce, vedle národních jazyků (převážně češtiny a němčiny) lze v průběhu historického vývoje v Brně vysledovat několik žargonů typických pouze pro toto město. V první řadě je to **BRNĚNŠTINA**, některými historiky nazývána „organická“ brněnština či „organicky vzniklá“ brněnština.

„Mladším“ žargonem je **HANTEC PLOTNY**. Jak už jsme zmínili v úvodním článku k první lekci, jednalo se o žargon proletářské spodiny a „živlů na okraji společnosti“.

A konečně nejmladší z rodiny brněnských žargonů je **HANTEC**.

Tak se na ně pojďme podívat podrobněji:

BRNĚNŠTINA

Když se podíváte na přiložené schéma struktury brněnské mluvy, na první pohled vám bude jasné, že brněnština

vznikla převážně mísením slov češtiny a němčiny. Koneckonců z úvodního článku této lekce věnovaného brněnštině to vyplývá více než jasně. Byl to jazyk střední měšťanské vrstvy, ale i drobných obchodníků, řemeslníků, zkrátka lidí, jejichž každodenní potřeba dorozumět se vedla ke vzniku tohoto žargonu. I když úvodní článek se dá datovat na přelomu 19. a 20. století, brněnština jako žargon vzniklý smísením dvou základních jazyků je určitě mnohem starší. Vždyť už na přelomu 12. a 13. století došlo k migraci kolonistů ze severozápadní, západní a jihozápadní Evropy. Dá se předpokládat (i když písemné záznamy o tom nemáme), že už tehdy snaha vzájemně se dorozumět zcela jistě vedla k vývoji nějakého žargonu.

HANTEC PLOTNY

Ze schématu vyplývá, že *hantec plotny* má kořeny vzniku podobné jako brněnština, tedy češtinu a němčinu, ovšem používaly ho naprosto odlišné sociální vrstvy. Je to jazyk proletářské spodiny, drobných i větších zlodějů, podvodníků, zkrátka „živlů na okraji společnosti“, tedy *galerky*. Takže zatímco brněnština je používána lidmi s určitou úrovní vzdělání, *hantec plotny* je vlastní lidem se vzděláním značně omezeným, často žádným. Snad proto uživatelé brněnštiny s určitou úrovní znalostí německého jazyka slova z němčiny spíše přejímají a jen částečně komolí:

hauzmajstr, švigrfotr, cimra, forhauz...

Naproti tomu *plotňáci* bez jazykových znalostí, vybaveni jen tím, co kolem sebe odposlechnou, mají sklon spíše k silné neologizaci:

krochna, vomzák, hózale, štročna, jóžl...

Vzniká tak jazyk značně nesrozumitelný, který se skvěle hodí i pro domlouvání akcí na štíru se zákonem. Pokud totiž naslouchal nějaký ten práskač či fízl, nechápal, o čem je řeč. *Hantec plotny* dosáhl největšího rozmachu na přelomu 19. a 20. století, udržel se ještě v meziválečném období, ale po 2. světové válce fakticky zaniká. Přežívá pouze ve formě izolovaných výrazů u různých skupin převážně starší části brněnské populace.

HANTEC

Základy posledního z brněnských žargonů tak, jak jej známe dnes, byly položeny v průběhu padesátých let 20. století. Po Králově Poli tehdy pobíhal malý kluk František, který s vyvalenýma očima hltal *storky* zbytků staré *plotny* vyprávěné – jak jinak – bývalým *plotňáckým hantecem*. A nejenom že je hltal, ale ukládal si jednotlivé výrazy *plotny* do své paměti, aby později – v 60. a 70. letech 20. století – slavnostně Brnu *hantec* vrátil. Když se totiž v této době utvořila tzv. brněnská bohéma, jejím předním členem byl i bývalý královopolský klučina – Franta Kocourek. Výrazy staré *plotny*, které si pamatoval z dětství, doplněné o jadrné výrazy brněnských uhlařů, s nimiž po Brně rozvážel uhlí, se staly základem jeho *hantecových storek*, kterými bavil nejenom *borce-štatlaře* z brněnské bohémy, ale v podstatě většinu Brňanů. Jeho *storky* o *Žankovi Husovém*, *Žankovi Žižkovém* a *Velké mlatě na Bílendě* byly totiž přijaty s nadšením, hlavně mezi studenty, a brzy kolovaly ve stovkách opisů po celém Brně.

A tím se spustila lavina. Lavina *hantecové* tvorby. V současné době existují stovky povídek, desítky písní, několik knih, dokonce i divadelní představení v brněnském *hantecu*.

Když se podíváme na Schéma struktury brněnské mluvy, určitě si povšimneme, že současný *hantec* absorboval nejenom podstatnou část výrazů *hantecu plotny* a *brněňštiny*, ale v důsledku jeho základní vlastnosti, kterou je integrální neologizace, vznikla celá řada výrazů a obrátů zbrusu nových:

magič, idiotbox, tachec, kompl, cálkarta, kérka ...

Vždyť pokrok nezastavíš a nové věci si žádají též nová slova.

Jak do hantecu kérují lont'ácký blemcáky

(vliv cizích jazyků na hantec)

Průnik cizích slov do jednotlivých jazyků je, zvláště v současném období globalizace, věcí zcela normální. Na český jazyk – díky politicko-historickému vývoji v Evropě – měla v minulosti největší vliv němčina. Dodnes spisovná čeština užívá slova původně německá, která už natolik zdomácněla, že o jejich německém původu většina lidí nemá ani tušení (např. *brýle, knedlík, talíř, lustr*). Totéž se dá říct i o *hantecu*. Jen rozmáchlý „politicko-historický vývoj v Evropě“ bychom měli nahradit o něco střízlivější „sociální a národnostní strukturou městského obyvatelstva“. I když i tuto strukturu ovlivňoval vývoj v Evropě.

Ale zpět k vlivu cizích jazyků na *hantec*. Vzhledem k tomu, že *hantec* absorboval podstatnou část výrazů *brněňštiny*, zůstává němčina jazykem, který *hantec* ovlivnil nejvíce:

fógl, kindoš, kényk, hózny, ksicht, rathauz, futra, štrycla, luft, štatl, fenstr, šanda, knajpa, forhauz, zoncna, fajr, cimra ...

Pozorný student si již dříve povšiml, že ne všechna slova, která pronikla do *hantecu* „odjinud“, pocházejí z němčiny. Ano. Jak je uvedeno v poznámce na schématu, ve slovní zásobě *hantecu* se dají vystopovat i vlivy jazyků jiných:

angličtina: *lajf, king, ekšn, džek, ratyš, filčit, vo co gou*
slovenština: *Čobol, cap*
rómsčina: *love, bengy*
francouzština: *fet*
maďarština: *bazmek*

Na rozdíl od jiných jazyků *hantec* průniku cizích slov v žádném případě nebrání, naopak, vesele se cizích výrazů zmocňuje a dle pravidel integrální neologizace je statečně zabudovává do své slovní zásoby, jak by o tom v poslední době mohla vyprávět hlavně angličtina.

Bonus této kapitoly aneb Jak vzniklo nejznámější *hantecové* slovo

Na závěr kapitoly o vlivu cizích jazyků na *hantec* si ukážeme, jak integrální neologizace fungovala už v 19. století. Odvodíme si, jak vzniklo nejznámější brněnské slovo, kterému rozumějí dokonce i v Praze. Tímto slovem je

ŠALINA.

Když 21. 6. 1900 byla v Brně slavnostně zprovozněna elektrická dráha, byla oficiálně nazývána *Elektrische Linie* (čti *elektriše liní*). Tehdejší Brňané neodolatelně nutkáni integrální neologizací z prvního slova zachovali poslední slabiku, k níž „připojili“ slovo následující:

Elektrische Linie → ŠE-LINÍ → ŠALINA

To koukáte, co??

Jak *hantec* kέρuje do cajzlovštiny

(vliv *hantecu* na češtinu)

Možná se vám to zdá trochu přitažené za vlasy, ale je tomu tak. V Brně se nachází nepřeberné množství středních a řada vysokých škol a tisíce studentů se prakticky denně setkávají s brněnským *hantecem*. Proto se některá slova skutečně začínají objevovat „celoplošně“ v češtině. Zatím sice pouze v hovorové, ale později? Kdo ví... Uveďme si několik příkladů:

<i>hafo</i>	hodně, mnoho
<i>haluze</i>	halucinace

A nedávno jsme v dabingu jednoho filmu, vysílaném ve veřejnoprávní televizi, k velkému překvapení mohli zaslechnout slova *knajpa* a *štatl*. A v jednom „nekonečném“ seriálu slovo *šméčko*.

Jo – *marná mlata*, *hantec* je jazyk velmi životaschopný...

Tak – a jsme na konci. Doufáme, že už *hantec špicově kóříte*, a co hlavně, že jste se při zdolávání této učebnice ani chvíli nenudili. Protože *betelné lochec* – to je ten nejhlavnější a nejdůležitější smysl *brněnského hantecu*.

A je to těžké recht, protože to do placu hlásijó Evča a Žanek.

TOŽ SAVANA – HOKNA !!!

Ale abyste neřekli – i poslední lekce má svoji „odměnu“ *Na samé šlus* i pravidelný *nášup* – *Plotňácké horoskopáč*...

...a ještě vás na *totáč fínýto* čeká jedna *zonka*.

Na samé šlus – Žgryndy borců s vyfachčenéma budkama:

Kdekerá betelná facha má ze startu kštelt jak těžká krávovina.

Každý velký čin se zdá být zpočátku nemožný.

(Thomas Carlyle)

Fachman fachčí, gramla učí.

Schopný tvoří, neschopný poučuje.

(Georg Bernard Shaw)

Špica kštelt valí do kopru, ale vymaštěná budka lajfčí nafurt.

Krásá pomíjí, blbost je věčná.

(Johann Nepomuk Nestroy)

Hajfy sme štond lupat, ne kóřit.

Ženy jsou k tomu, abychom je milovali, a ne abychom je chápali.

(Oscar Wilde)

Betelně si hodit mašlu je tutová vochrana před levó grilkó.

Dobře se pověsit, to vyloučí možnost špatně se oženit.

(William Shakespeare)

Esi je borec betelně namakané, to zgómneš nejenom na mořu či v mixně, ale aji v betli.

Nejen na moři či v boji se pozná udatný muž, zdatnost se projeví i na loži.

(Lucius Aenneus Seneca)

Hajfy nemajó ani šajn vo tym, co chcó, ale dokavád' to nenasasujó, budó nasírat furt.

Ženy nevědí, co chtějí, a nedají pokoj, dokud to nedostanou.

(Oscar Wilde)

Kema je ten pakin, keré vo vás kóří lautr všecko a furt vás těžce prožívá.

Přítel je, kdo o vás ví všechno a má vás pořád stejně rád.

(Elbert Hubbard)

Velké kiloš ufachčil borca s hajfó, ale na patentovó válku hodil kakáč, a tak kdekeré lojza zmákne nemlich to samý.

Bůh stvořil muže a ženu, ale zapomněl si to dát patentovat, protože každý lepší hlupák může dělat totéž.

(George Bernard Shaw)

Dyž na nás kema hodí kakáč, vyhópne nám v řepě, jaké to byl těžké strup.

Když nás opustí přátelé, najdeme na nich nesnesitelné vlastnosti.

(François de la Rochefoucauld)

Kábr háže myslivnu, že musí mět těžce přetočené tachál, aby měl vyfachčenó budku. Jak ale járy valijó, je pro kábra betelná makačka udržet budku aspoň tak namakanó jak ze startu.

Člověk má za to, že musí být starý, aby byl chytrý. V podstatě ale má člověk s přibývajícimi lety co dělat, aby se udržel tak chytrý, jak byl.

(Johann Wolfgang von Goethe)

Kdejaké choroš betelně prožívá hókat do placu těžký módra, protože je v hlubokým ponoru z toho, že sám už není štond bóchat bugar.

Starci rádi udílejí dobrá ponaučení, aby se utěšili nad tím, že už nemohou dávat špatné příklady.

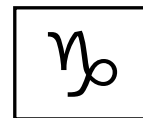
(François de la Rochefoucauld)

A jako nášup:

PLOTŇÁCKÉ HOROSKOPÁČ TĚŽCE NA ROVINU – ROHATÉ CAP

Plotňácký upřímný horoskop – kozoroh

(22. 12. – 20. 1.)

Seš těžká konzerva a co není zichr a natuty, to tě betelně vytáčí. Furt hážeš fligny, serpentýny a seš křivé šorfkař. Žádné, kdo neco v lajfu zmákl, nebyl vyklopené jako rohaté cap. Těžká klika, že skoro všechny rohatý přce só impotenti.

A na totáč finýto – zonka:

Cajzlovské radovanec

Zonku ufachčil: Wolfoš Mócartuj

Hlt přefachčila: Zuza Marková

Hlášky do zonky: Aleš Markuj

1. Já sem zmá - kl br-ně-n-ské han-tec hlá - sím vám že je to špi-ca věc. Kó-řím kam va-lí ša-li-na kde Čá-ra
2. Já su štond už va-řit v han-te-cu jak dy-bych furt lajf-čil v Ol-te-cu. V Prá-glu só zra-lí na šaš-kec z te-ho jak

1. za-čí-ná co hó-ká má-ti-na co je to těž-ké ra-do-va-nec Vel-ké da-ro-va-nec haj-fy sle-do-va-nec a – ta - ky
2. znám han-tec na chál-ku chcu sa-lec na kér hned vše-ci do-va-li-li aug-le vy-va-li-li cá-ny za-ba-li-li dyž – va - řím

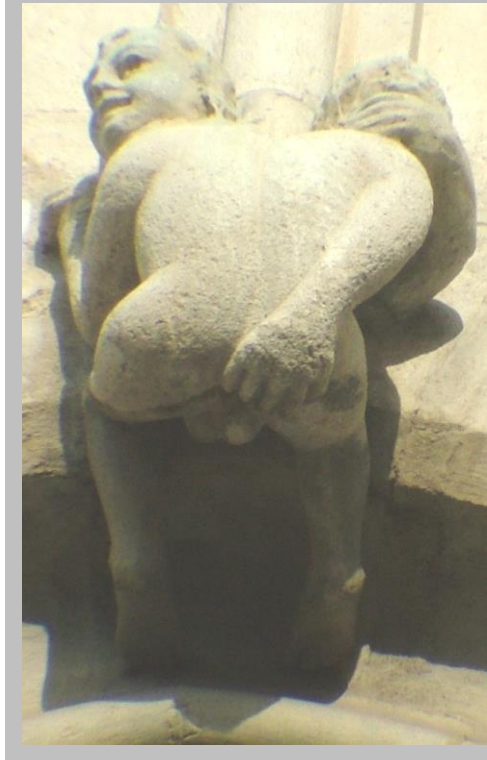

1. ki-li-án Ta-li-ján flig-na šmé těž-ká kra-vi-na.
2. jak dé-cháš pa-ki-ne gó-měš to su špi-ca bo-rec.

Já sem zmákl brněnské hantec,
hlásím vám, že je to špica věc.
Kóřím – kam valí šalina,
kde Čára začíná,
co hóká mátina,
co je to těžké radovanec,
Velké darovanec,
hajfy sledovanec
a – taky kilián, Taliján, fligna, šmé, těžká kravina.

Já su štond už vařit v hantecu,
jak dybych furt lajfčil v Oltecu.
V Práglu só zralí na šaškec,
z teho jak znám hantec,
na chálku chcu salec,
na kér hned všeci dovalili,
augle vyvalili,
cány zabalili
dyž – vařím: „Jak décháš, pakine, gómeš to, su špica borec.“

MÁVAČKU HÁŽÓ

EVČA A ŽANEK
keří só právě včil v ráju

ne k vůli temu, co ti vyhóplo v dózně (fuj, ty bagóne),
ale natuty proto, že jejich kér je:

vrchní gryml pravýho fenstru špice kirchu svatýho Jakuba
Jakubské plac

CZ-602 00 BRNO

MORAVA

v Cajzlovské republice

EUROPEAN UNION

ČÍTANKA BRNĚNSKÝHO HANTECU

Storky šrajbčený origoš v hantecu

Franta Kocourek: Mlata na Bíleně šestnáct kilo a dvě pětky

V Česku byl po sfajrování Žanka Husovýho těžké levingston. Snobáli v Práglu byli křiví jak klika vod polepšovny. Nechtěli jit do holpecu s chuděma borcama ze štatlu nebo z role a londony taky moc neprožívali. Byli moc namistrovaní a mudrovali, že to zmáknó sami. Hókli žoldákům rovnó válku, ať probíhají s nima, že jim za to šópnó betelný lováče a každému fáro a kocóra. Dali si scuka v jazovitském klabu, kde si každé jen tak cvičně vysmahl pár škopků, a začli hned smírovat, komu by dali do řepy. Tři jazovitští batlesi, Martinic, Slavata a Fabricius, to zgómli a vlítli pod ponk. Najedno ale museli valit na retych a jak byli zčuchaný z téčka, místo futrama vyhópli ven vokniskem. Jak probíhali luftem, už si mysleli, že bude konečná, že hodijó životu mávačku, ale tenkrát nebyla ve štatlu tak tvrdá zem a padli jenom do sraček. Votřepali se a mazanec haltem do Vídně. Flétna a ty pasový fligny tenkrát ještě neprobíhaly.

A začlo byt dusno. Jazoviti dostali kopny z Česka, všechny love jim lapli a kirchy vyčórovali. Ale king Ferda Druhé na to hodil hrubó čučku a hókli do placu, že za to někomu nechá rozhodit sandál. A protože nebyl žádná móka, poslal na to Rudy Maxmiliánovýho a sám házel sicnu doma u bedny.

Rudla, jazovitské šéf, dostal chuť na Spaty ve tvdým, vošolnul si plechové džínsdres a valil do mixny. Jeho skvadra, to byli samí řízci. Měli brnění répaný u Kruppa, gany, halapartny, šavle a břitvy na gumě ze Solingenu. V usárně měl každé haška, marjánku a lampu s téčkem. Fókali Marlboráče a pařili glgačku za mastný love.

Proti nim mezi českó a moravskó sajtnu nastópili aji sokoli z Paprikášova. Měli hajtry vohnivý, fósa jak kartáče na šuflata, ale fedry z mlaty měli betelný. Naša skvadra měla vercajk ze Sandriku Vyškov, byla to měkkota, že s tím ani vařený krumple nešlo krájet. Pařili mattonku, fókali spařené jetel a na chálku měli leda tak topinky na indulóně. Dobré hrnek z Plzně, Smíchova nebo Oltecu byl po žňách vyblózované.

A tak z vobóch stran do sebe za poledňa vlítli na Bíleně u Práglu. Ze startu vypadala mlata na plichtu, ale Rudla Maxmiliánuj byl vyložené flignař a křivák a nastópil do mlaty s nověma tunelama. Vlítl na českó sajtnu na levým flíglu, kde byl samé juhan a batles s dlóhěma harizónama, sebrané z malostranských palíren a kafců. Zgómli, že nésó vysazení na mlatu, ale spíš na pařbu, válce a samó diskotéku. Hned je hnal aus. Mezi Paprikáše, co byli na pravým flíglu, nechal hodit pár smradlavých hrnců, těm se začli plašit hajtry a voni zahli, eště než mlata pořádně začala.

Nélíp se mleli moravští štatlaři. Byli mezi nima kosi z Oltecu, Majlontu aji Šimic, co v mlatach házeli domovinu. Zgómli, že vostatní zahli, ale než šórem do Brniska, to šli rači do mlaty. Měli ale brnění ze šufánkový voceli, a grymle, co po nich Rudlovi vojeli šili ze šprnd, v nich dělaly betelný lochny. Névětší křivárna vod Rudly byla ta, že na ně poslal sestavu zdivočelých Makarónů, kerém naklavíroval do štrycle, že za ně zalepí cechy ve Slávce. A tak byl Rudla v goldně a ve dvě vodpoledne byla Bílenda jeho.

Náš king Béda Falcké byl móka, mlatu moc neprožíval a mixna nemixna, měl na svém kéru s Anglánama surovó glgačku. Řezal vajnoš rumunskem, na to škopky, a tak vo tym žádná, že byl prohlé jak luk. Dyž mu prolátli, že je všecko v kopru, že mu vosolili všechny mlataře, zhulil se do mrtva. Potom hodil myslivnu, a že to byl měkkota, vzal fofrem staró s kindošama, sbalil do žebradla lováče, goldnu a kódry a valil na rolu.

Rudlovi borci vlítli na Prágl, dlabali tam kocóry a dělali dusno. Pařby, chálky, válců, račmenů a goldny, co vyčórovali dohukaném pražském batlesům, měli mraky, jak už to po každé solidně zmáklé mlatě bévá.

Miloš Mencler: Vo nehodných kozích faganech

Kdysi vegetila v malé pastósce koza, kerá měla čtverylku svišťů. Já gómu, že je to krávovina jak čapa, ale v každé betálné skazce majó zvířata nějaké kér, pastóšku nebo perník. No a ti kozí svišti byli eště maláci a móky, a jejich mutra s nima měla fest hoknu. A taky vo ně měla fest bobky, protože placama se vokolo šmrncnul vlčmen, a dyby se na mladý dostal, zichr by vzal vzorek. A tak jednú všecky šklebany nahnala do cimry, aby jim ubóchla PŠM na téma: „*Je lepší mít vlka na čestru než stopnót v jeho vaně*“. Kuzlata mutře všecko vodkévaly a hodily slibůvku, že tutáč nikomu nevodmachlujó futra, dyž bude pali. Na to koza hlásila těžkó spokojenost a každé den s rohlíkem na mordě razila z domášova. Až jednú.

Koza hned z rána hlásila loď a kúzlata, vylochčený jak lečo, ufachčily betálný murako. A ze startu řacha za řachó – někdo rumploval na futra. Jenomže koza měla voplégry špicově zmáklý a každý ráno, než mazala pali, jim hókla heslo. Bez toho nesměli nikomu vodšpérovat. Na dnešek znělo: „*At' nás trhne, kdo chce, třeba puma, jen at' to néni vlčák, ta vylízaná guma!*“ A tak z placu valily kuzlata k futrum a protože na nich neměli špizlochnu, tak jódlovaly přes futra, kdo že jim votlóká pastóšku. Ani vám nemusím hantýrovat, že to byl vlčák betálně módrové, keré právě štatlil vokolo a hókł si, že to prubne. Ale toto kozí šotani nekóřili, a tak fofrem vařili: „Ešli seš naša mutra, hoď do placu heslo. A ešli seš ten makaruzo vlčák, tak praské do dža.“

Tak toto byla na vlka těžká podělávká, protože von nebyl žádné extra kochmes a vygómat heslo s jeho fištrónem, to byla marná mlata. Ale přesto to prubl. Nasadil tu névyšší fistulu a vařil: „Vodmachlujte, sledi, futra, z kvelbu curyk přihasila si to mutra!“

No hókňte sami. Na to, jaký byl vlk pako, tak to bylo celkem old šmėčko. Ale měl pech, protože kuzlata mu na ten tunel nehóply, navopak se mu vylochčily a šplíchly, že jejich mutra má uplně jiné hlas a vlčák svingoval pali. Ale jenom kósek. Protože byl voprsklé jak rolové brabčák, hodil vodbočku ke kovářovi, vyplázl na něho kilo, pak blemcák a hókł: „Narychtuj mně ho tak, abych mňógál jak goldnové fógl Kódl.“

Kovář lapl vercajk do plótví a začal vlčákovi dranžírovat blemcák takovým fofrem, až mu špricala krev z mordy, a za chvílu už zase vopruzoval před futrama a znova mlátil kuzlatum klíny do štryclí: „Já su vaša mutra a už su curyk z hokny, tak vodmachlujte futra a nedéte mě kopny!“

A teď měly bordel v řepě zase kuzlata, protože vlčák měl hlas už hodně podobné tomu, jakým hantýrovala jejich mutra. Už makaly k futrum, když jedno z nich sebó fláklo, látlo se do dózny, v té se mu rožlo a z placu hóklo: „Šplíchni nám heslo a néni vo čem hantýrovat!“

A vlk byl zase v gébišu. Z fleku mázl votočku za kovářem a hlásil mu reklamačku. Kovář mu ten blemcák eště víc dorasoval, že teď už měl hlas jak vykulčenec, a hnal ho pali. Ale vlčák se pecnil jak potróblé a bičoval curyk a eště z betálné dálky už jódloval: „Šropáli, vycédéte se. Za chvílu bude špicová zobka!“

A pro sebe dodal: „Natuty ste zaprasení jak jetel, eště bych z vás lapl žlótenu.“

Kuzlata negómaly žádnó skřčku a fofrem vlítly pod vasrůvku. Vlčák měl taky radovanec, že po dlóhé době bude mět suprové gábl. Už už se šteloval vtruknót do pastóšky, dyž ze startu vyfasoval dělo do řepy. Po něm další a další, až se mu rozmotala kedlábka jak na šauklách. Asi po desátým granátu vytuhl skoro nahotovo a dyž se zbráboral, stála nad ním eště betálně vytočená stará koza, kerá mu hantýrvala: „Eště jednú tě tady zbliknu a vyfasuješ takovýho bubeníka, že ti ani Srstka v bedně nehelfne!“

A vod té doby měla stará přča i se šropama klídek.

převzato z archivu autora s jeho laskavým svolením

Aleš Marek: Jak dva nadržení raskeni zagrebovali do sna

mírně erotický biblický apokryf v brněnském hantecu

Už to byl nějaké pátek, co babylónské kingál Nabuchodonozor vtrukl se své sajtón vojclů mezi Židáky, všechny je sflákal do grče, vyčóroval Jeruzalem aji s kirchem a keho lapl, teho vodtahl do Babylóna, aby tam měl kdo bóchat. Vo tym žádné hantec, že Židáci v Babylóně svýho kingála neměli, a tak naklavírovali do štrycle nějakém namakaném borcům, aby bóchali sódce, že u mléna dycky dohantýrujó, co a jak. A v té době bóchal sódce Jójakím, keré mlén ufachčil ze svý zahrady, aby nemusel štatlit do vyhicovaného štatlu. Tento borec byl vogrilované se špicovým babáčem, kerýmu hókali Zuzana. A že to byl kus baby. Vo tym žádná, že staré furt smíroval, aby mu nějaké konópek nemázl na budku paroží. Kér byl furt zaryglované, a dyž bylo hafo lidí u mléna v zahradě, Zuzana měla zaracha. Jójakím byl celkem v goldně, takže kér byl betálné, špicová zahrada byla aji s bazénem a Zuzanu to ani do vyhicovaného a zapraseného štatlu moc netahlo. Jediný, co se jí eklovalo, byli dva kamoši, kerý její džek tahal do kéro. Byli to už staří pedáli, ale auglama ze Zuzany furt casnovali vohoz a z povotevřených chlebáren, kerém už všechny kelcny hodily mávačku, eště dyž Metuzalém za sebó casnoval na špagátě gumovýho kačera, jim vodkapávaly sliny. Voba měli křivý haksny, jeden betelnýho hrba, druhé dóznu jak koleno a z hader jim tahl kyselé štyngec. Zuzana furt somrovala, aby jim staré dal kopny, jinak že z nich natuty hodí kosu, ale její kábr gómal, že ti dva raskeni prošvihli své garančku už před hafo járama a že vod nich zichr paroží nenafasuje.

Ale jedón se ti dva choroši scukli a hodili hantec: „Ty, kemo“, žgryndal ten s holó glocnó, „co dybysme hodili vzpomínačku na juhanský járy a Jójakímovi stařku přefikli? Beztak je to móka, dyž eště nebyl štond uvařit jí svišť!“ „Tobě asi ruplo v kuli nebo seš spařené na šrot!“ hókl ten s betelným hrbem. „Hod’ na sebe čučku, blbče. Dyť nám by zadara nedala ani bába Tutovka!“ Druhé borec zahemžil holó dóznó, až hodila betálné blesk, a vařil: „To mám vygómaný, vole. Sleduj. Zašijem se u bazénu do roští a až se ta kost pude cachtat, tak na ňu nastópíme a bud’ nám podrží, nebo na ňu prásknem, že tam jako měla scuka s nějakým kolíkem. Natuty nám dá, jinak z ní ten její žárlivec ufachčí deset malých do školky.“

Druhé den, hned jak Židáci v poledne rozpustili mlén, se ti dva raskeni zašili do hustýho roští u bazénu a jeli čučku. A měli betelnó kliku. Ten den byla těžká hicna a zoncna rumplovala jak voteklá. Zuzana hodila prohaz v zahradě, ale brzo se z toho vedra ucasnovala, tak hókla na dýnstmena: „Hele, žáne, hod’ čučku po zahradě, esi se tu nevometá nějaké boverák. Dyž tak mu dé kopny, běž pali a zamachluj za sebó futra, v tom hicu uvařím voděradý.“ Dyž dostala hlášku, že je zahrada v ókeju, a za dýnstmenem zapadly futra, nastópila Zuzana k bazénu, shodila vohoz a betálnó šipkó vtrukla do vasrovice. A byla to zichr špicová baba. Gébiš měla vyfachčené jak Olina Šípková a bresty jí příroda vyztužila tak, že zbliknót to Klaudia Šifrová, zapakovala by svý prohazy s fajnovéma vohozama za těžký love a valila by do Padovca pucovat kšír a leštit krygle. Vo tym žádná, že se těm dvěma zašitém starém pedálům dohókaly hormony, začalo jim hučet v baldách a ty jim po nemiň dvaceti járech klidovýho stavu vyhóply, až zachrastily. Jak se jim ale vodkrvily dózny, ten s hrbem to nerozchodil, našpónoval se přes haluze roští na tratec vedle bazéna a začl lapat po luftu. Druhé, aji dyž mu hercna rumplovala jak zvonkohra na Špilasu, začl mu pumpovat chapadlama, aby ho z té chrupny vtahl curyk do lajfu. Vo tym žádná, že u teho zmákl betelné rachot.

Jak Zuzana zgómila ten bugar, dohókala se a vtrukla pod vasrovicu. A to byla těžká fela. Kdyby vzala kramle ze startu, byla by natuty zahla. Ale než jí docvaklo, že pod vasrovicó se kérovat nedá, voba raskeni už byli zas v lati a než Zuzana vyhópla z vasrovice, ten s holó glocnó jí votočil vohoz. Lítat po štatlu z holým gébišem je levingston aji teď, natož tehdá v Babylóně mezi sajtón Židáků. A tak Zuzana, s jedón haluzó vomotanó kolem brestů a s druhó mezi haksnama, začla vařit diplomatický války: „Borci, neblbnite, navalte mě vohoz a smáznem to, jo? Já nikomu nehóknu, že ste mě smírovali a budem všeci v ókeju.“ Jeden z raskenů nahodil na ciferník chlípne škleb. „Tak hele, ty debrecinko!“ žgryndal ten staré pedál. „Bud’to nám voběma na fleku zadara navališ lupačov a my

nehóknem ani „ň“, nebo hodíme do placu, žes tady měla scuka s nejakým kalóskem, keré ti tu rovnó pod stromem na pažitu vykropil hrobku.“

V té raně jako by Zuzana lapla betelnó prdu do štrycle. Takový šméčko byla těžká podělávka. Dyby se to staré domákl, natuty nebude kóřit, že je to tunel, a to pak pude vo krkovicu. To nebylo jak včil, kdy stařka zahne a eště chlapa u mléna vobtahne vo kindoš, kér, fáro a love tak, že vodleze z holým gébišem a celé lajf solí těžké pakl lovů na sviště. Tehdá, jak lapli babu, kerá si lajzla zahnót, tak ju vykopli ze štatlu a tam po ní šili grymlama tak dlóho, až zakalila.

Dyž si ale Zuzana všecko zrechnovala a vyhóplo jí v řepě, že by po ní ti choroši lezli, vřískla: „To rači zakalím pod haldó grymlů, než byste vy dva na mě klepeto položili!“ Pak uvolnila haluze, zaměřila, a plešatýmu raskenovi těžce nakopla valuty. Borec pustil Zuzanin vohoz, kostra kántry, vobě chapadla mezi křivéma haksnama, hemžil se na tratecu a skučel. Zuzana lapla vohoz, na rychlovku se volepila a začala ječet. V tu ranu dovalil dýnstmen, Zuzanin staré a hafo dalších lidí. Zuzana nabonzovala, co na ňu ti choroši ušili a že už dávno somrovala, aby dostali kopny. Ale voba nadržení raskeni hókli do placu křivó válku, keró měli narychtovanó, a všeci jim to kóřili.

Se Zuzanó to vypadalo nalevačku. Její staré vyl jak šakal a hned ju vlekl ke mlénu. Tam taky žádné nebaštil, že by takový choroši eště byli štond zmáknót nejaké šmajchl. Všem strašilo v řepě, že takový špicové babu natuty vopracovával nejaké konópek. Tak vyslali sajtnu hemonů, aby za štatlem narychtovali hafo grymlů. Jak zoncna zaleze za bergle a nebude takové hic, zmáknó hod na cíl.

U mléna házel sicnu jeden kalósek, kerýmu hókali Daniel. Byl to skoro eště juhan, ale betelné řízek. Muskle měl špicově vyfachčený a dóznu taky neměl jenom na topr. Už dlóho házel myslivnu, jak by si zmákl se Zuzanó dat scuka, ale staré ju měl furt zamachlovanó. Ted' přehodil veksl a ždímal budku, jak z toho průseru Zuzanu vysekat. Přitočil se k vyhukané Zuzaně a potichu vařil: „Ty, Zuzko, na tuty's tady neměla borca a ti magoři tu valijó klíny? Jo? Tak zklidni hormon, já tě z toho prubnu vycasnovat.“ Pak hókł do placu: „Pučte mně ty dva raskeny, mám s nima nejaké hantec!“ Dal toho s hrbem vyvest aus a na plešatýho hókł: „Hele ty stará páko, valils klíny, že nejaké konópek pigloval Zuzanu pod stromem! Zatřep budkó a vybal pod kerým!“ „Hned tamhle u zdi pod tym betelným jilmem,“ mávl plešaté pedál klepetem do vinklu zahrady, „a neni to volný? Co se staráš vo takový krávovinu?“ Daniel ani augló necukł, choroše dal vyměnit a na toho hrbatýho vybalil nemlich ten samé dotazník. „Tamhle pod tím dubem u bazénu, ty juhane,“ vařil hrbaté.

A najednó to všem docvaklo. V té raně sajtna hemonů ty dva starý pedály lapla a casnovala je ze štatlu aus. Za štatlem choroši marně valili serpentýny, že to byl jenom frk, zdivočelá sajtna Židáků na ně naházela takový hafo grymlů, že stačilo jenom zatlóct baldu s ceduló, na keró šrajbli, jak jim hókali, a nikdo se s nima nemusel casnovat na krchov.

A Dan se Zuzkó? Zuzana byla špicové babáč a měla Danovi co cálovat za spasené lajf. No a aji Daniel byl betálné řízek, tak by se nebylo co divit, dyby mu zacálovala v naturáliích a starýmu nasadili parohy na dóznu do holpecu. Ale esi to ufachčili, zmákli to tak betálně, že vo tym žádné neměl ani šajn, a tak to taky žádné nebyl štond hóknot do placu.

Franta Beran: Fišmonská

Gřence valijó pali, ve vasru zabublal veget. Fišmoni ladili cajn, brósili kramle, šperkovali kyl-ny a hantýrovali. Betálné holdegrón na pasové katr nehópne. Máznót mu tauca nebo koleno v prézlách, to sklózne jak malinu. Přicórá se, sonduje, nasaje a repne se. Góble zavibrujó, fišmon zatne a valijó kolůvky. Kraml v tlamě holdegróna štengruje. Ne a ne ho vyflusnót. Marná mlata. Holdegrón se placatí na luftu. Fišmoni ho filcujó auglama. Vixové cemr, kaolinové bauch, vopich samá goldna a švancová plótev jak lopata. Betálná fišla, hercna se lochčí, správka pro augle jako hrom. Fišmon hodí do placu: „Hošové, první fišla musí curyk do vasru, jinak Neptun zašpéruje štont.“ Lapne holdegróna a hókne: „Hlas loď, holdegróne, a příště pošli dódy!!!“

převzato z Kolektiv autorů: *Storky z Erbecu*. Tišnov 2001.

Aleš Marek: Vo štrycli mázlé do zdi

To bylo v járech, kdy zdivočeli Cajzli, keří na svatú památku Žanka Husovýho čórovali katolický štatle a kirchy a ménem svatýho krygla krótili krkovicama, dovalili aji k Brnu.

Jedno morgen, zoncna sotva vyhópla nad bergle vokolo Brniska a vratočuči vodmachlovali futra vod štatlu, vtrukl dovnitř vojenské špicl, keré vartoval na jedné štrece k Brnisku, aугle vyvale-ný, hókl:

„Zamachlujte futra a vojcli alarm, husáci valijó ke štatlu, je jich hafo a natuty sem neštatlió na flák přátelskýho hantecu!“

Sotva v Brnisku zmákli rychtovačku na mlatové vobleh a betelně zamachlovali všecy futra vod štatlu, přirazila sajtna husáků, samá černá fangla s kryglem, a rychtovali se hodit sicnu vokolo štatlu. Před ňu nastópil jeden namistrované kalósek s rudým kryglem na mundůru, a pré:

„Kosi z Brniska, vodmachlujte fofrem futra a navalte štatl, jinak krleš, zgómnete na vlastních krkovicách, kdož sú boží bojovníci!“

Ale štatlaři, keří vajnoš pařili nérač ve sklepě a ne v kirchu a už tehda byli tak akorát vysazení na Cajzle, co jenom mistrovali, se jim vylochčili. Jeden brněnské fýra vochranky, taková mošna lohecu, vyhópl na hradby a hókl:

„Co tady békáš, ty jeden pakine vykyblované. Spakujte usárny a valte pali, než kópíte na budku. Beztak ste všeci leví na mlatu, jak ten váš Žanek Žižkuj. Dyt' ten móka si natuty nevyvalil auglu v mlatě, ale jak byl spařené z té vaší glgavé bohoslužby a valil hodit kosu, zahučel štrycló do roští!“

To husáky betálně vytočilo. Dyt' Žanek Žižkuj, dyž eště lajfčil, špicově kóřil mlaty a každó mixnu zmákl vyhrát. Co zagreboval, husáčtí vojcli už takoví borci nebyli. A tak hókli do placu, že za ty války brněnském natuty rozhodijó sandál, ale štatlaři sebó z lohecu tlókli vo hradby.

A tak cajzlovské velebásek zmákl mšu, ve keré ubóchl PŠM na téma „Pohusitštění Evropy – naše svaté poslání“. Pak rozložili kolem Brniska mlataře a začli vařit zastrašovací války. Ze startu nechali nastópit zonkový sajtny, kerý zajódlóvaly: „Kdož ste boží bojovníci a zákona jeho...“, ale na štatlaře to extra dojímačku nehodilo. Byli zvyklí mňógat ve sklepě u vajnoša aji nekolik dní a hned tak nejaká zonka je nerozhodila. Betelně se husákům vylochčili a ten vychechtané fýra na hradbách hókl:

„Co to vaříte za protestsongy, pakini. Zapakujte to a hóknite do placu nejakó moravské folkovó. Zazonkčíme do holpecu!“

To byla pro husáky těžká podělávka, protože tato zonka byl klasika start každé mlaty. Dyž ju předvedli německém křížatém, ti se natuty tak dohókali, že na dolině lapli hnědé přeliv a s navalenéma plechovéma hóznama hlásili loď. A tak začli zonkčit aji mlataři a mazanec na hradby. Vyvinula se těžká mixna. Ale husáci měli pech. Kosi z Brniska nebyli žádný móky a vobrannó mlatu betálně kóřili. Husáci už přezonkčili celé Jistebnické kancionál, ze svýho „Krleš!“ už hantýrovali tak, že byli štond z fleku ubóchnót reklamu na Stopangin, ale vtruknót do Brniska nezmákli. Když zrečnovali, co jejich šturmy zmákly za bugr, zgómli, že ufachčili tak akorát pár lehkých šráků do zdi. Tak hodili myslivnu a vygómali, že uvařijó voblíhačku a že vysadijó v Brnisku módr.

Husáci ale nekóřili, že to bude hokna nalevačku. Brněnští štatlaři měli dycky betálně vyma-kaný bedny a už před hafo járama ufachčili pod hródó špicově zašitý štreky, keréma fólovali Brnis-ko chálkó. A tak Brňáci házeli sicnu na hradbách, pařili vajnoš, futrovali masitó chálku, flákali hu-sáky po štryclách a vařili jedy na Žanka Žižkovýho.

Husáci ale betálně kóřili, že krupicó, dyž je jí hafo, se dá zalepit aji vodmachlování štatlo-vých futer vojclama vobleženého štatlu. Žádné negómál jak, ale zmákli dohantýrovat se s jedné věškó z rathauzu, že mu šópnó betelný love, dyž je v noci nechá vtruknót do štatlu. A ve druhé lajně že mu ubóchnó glét, aby byl štond zahnót aji s goldnó.

Tó dobó v Gracně Kingálové husáci dusili v kameňu borca, keré bóchal kašpara kingálovi Zikmundovému. Kde ho lapli, góme tak akorát rohatec, ale fakt je, že ho zašili. A tak jak včil, aji tehdá, co nekdo nekde na tajno hókl do placu, natuty se hned ze startu prolátlo. Proto aji v Gracně Kingálové brzo kóřili, že Brnisko je v gébišu, že husáci před štatlem už dohantýrovali tunel s jakosi brniskovó věškó, keré hókajó Haas, že je za mastný love nechá vtruknót do štatlu. Brzo to zgóml aji zamachlované kašpar, ale protože natuty nebyl žádná kukajda, začl ždímat budku, jak by to brněnském štatlařům prolátl. Ale taková brnkačka to zichr nebude. Ze startu bude muset hodit husákům mávačku, a to z kameňa neni žádná malá hokna.

Kašpar ale musel byt sokol betálně pálené, protože na finále zmákl nejenom zahrnót, ale aji doštatlit kilo a pět pětěk kilců z Gracny Kingálové k Brnisku takovým fofrem, že husáci s Haasem eště nebyli štond tu uvařené serpentinu zmáknót. Ale co včil? Zoncna už dávno vtrukla za bergle a von nekóřil, jak do štatlu. Ale měl betálnó haluz. Jak tak smíroval v roští, vystartovala na něho sajtna borců s nafólovanéma báglama na hrbech. A hned kchány auf a kašparovi pod krkovicu:

„Co tu smíruješ, ty husácké estébákú! Esi pípneš, ufláknu ti dyňu! Tak zonkči, co seš za fógla!“

Kašpar nebyl žádné dohókanec, byl betálná bedna a zgóml, že toto husáci natuty nésó. Hned ze startu mu docvaklo, že podle nafólovaných báglů zichr kapl na brněnský proviantáky.

„Nésu žádné estébák. Hókajó mně mossén Borra, vzal sem husákům kramle z kameňa a fofrem valím s teplým bonzem!“ šplíchl jim do ciferníků.

A pak jim na fleku všecko prolátl. Sajtna s báglama ho ale moc neprožívala. Hodili hantec do holpecu, moc mu tu storku nekóřili. Pak jeden borec hókl:

„Tak hele, ty pakine! My ti ted' štyklem hadru zamachlujem augle, pro zichr ti máznem na haluze klepeta a do štatlu tě dotlačíme. Ale po štrece majzla na levý tunely! Mám v kolkách kchán betálně bróšené a natuty tě zmáknú zarépnót jak sviňu, než ufachčíš krok šédrem. V Brnisku mužeš hodit do placu tu svó storku, ale esi valíš klíny, tak s tebó štatlaři nafutrujú štatlový čokle!“

Protahli ho jedné podhródovó štrekó a za chvílu už kašpar stepoval na rathauzu před věškma. Dyž vybalil, co dovalil, všeci vyvalili augle a nebaštili, co jim ovary hlásijó. Haas vyšuměl jak Černobyl, lapl rajčata do ksichtu a békl:

„Lapnite teho boveráka, co tady vaří ty křivý války a fláknite s nim přes hradby mezi husáky. Póvl jakési cizokrajné! Serpentíny sem přirazil valit!“

Ale borci z rathauzu Haasa moc neprožívali. Von byl tak křivé, že dyby schaloval hřebík, tak mu z gébišu vyhučí vrták na špunty. A eště všeci betálně gómali, že je módrové na goldnu jak fe-tyngn na škopek. Pro hlt goldny je štond aji švigrmutru zarépnót a necuknót ani augló. Tak na něho uvařili těžké nástup. Haas teda zatlókal, ale tehdá měli betálný cajky jako rychlé helf pro ty, co nekóřili hodit myslivnu. Dyž konšelští kévli, dva řízci z vochranky ho lapli, mázli s nim na seslu a dotlačili vercajk, keré byl štond fofrem vodmachlovat zasekló kedlábkú. Haas nebyl žádné extra namakané borec a sotva na ten bazmek hodil čučku, haksny mu vysadily betálnó klepku a von hned ze startu všecko prolátl.

Tak temu křivému borcovi z rathauzu na fleku uflákli dyňu a vytahli ju na hradby, aby na ňu husáci byli štond hodit čučku. Ti, jak ju zblikli, tak jim docvaklo, že je všecko v kopru, spakovali se, hókli „Krleš!“ a pila pali.

Co hóknot na samé šlus? Kašpar vyfasoval vod štatlařů takový hafo goldny, že než zagreboval, lajfčil jak kingál. Haasovu štryclu pak zazdili do zadní zdi rathauzu, kde se přeekslovala na gryml. A tak ten grymlové ciferník, škaredé jak morgen po pařbě, můžete dodnes zbliknót v Brnisku na zdi starýho rathauzu ve štrece, keré hókajó Mečová.

Jedna sorta této storky hóká do placu, že Haasa mázli do zdi celýho, dyž eště lajfčil. Ale to je rychtyk levá válka, to by byl štond ufachčit leda tak nejaké pakin. Góméte. Nadlóho by se jim do zdi zichr nevešel, protože neni tak silná a zazdit ho v grči, to by mohl byt těžké levingston. Dyby grča vyhníla, ubóchlo by to ve zdi taková lochnu, že by zed' natuty hodila lehára a celé rathauz by byl v kopru.

Miloš Mencler: Čertisko a Kačena

V zájezdním palermu U Goldnový hajtry bóchala koc, keré všici hantýrovali splašená Kačena. Vona už vod mala mívala řádké pech. Familka jí zakalila, dyž byla eště šropál, a příroda se na ní vyřádila tak, že dyž špizla do špiglu a nebyla na to narychtovaná, tak málem dycky hodila záda. Dudy neměla žádný, zato lopéza pod héblem jak brazilské domovník, haluze měla vyfachčený jak solvina v šutrotechně, ramena jak stěhovák, haksny do „o“, jako dyby vod mala rajtovala na hajtrách. Ani vám nemusím hantýrovat, že zrovna kvůli ní si borci do řepy nedávali. Ale ani si z ní nedělali čurinu, protože jedná to jeden kalósek prubl a šest metrů ho dávali lapiduši v nemálu do holpecu. Jediné radovanec, keré Kačena měla, byly kolůvky. Ale jenom na špiz, protože ju eště žádné borec nevytáhl na plac. A dyž to jedná prubla sólo, tak ju fofrem vodlifroval rychlé helf do nemálu, protože Kačena sebó tak casnovala, že špekulovali, že ju látla šalina, kerá měla nímín tři kila vosum pět tek voltířů. A zrovna dnes byl v putále, v keré haklovala, hlášené na večer mašek.

Kačena za startu hópila do kvelbu a kópila papírovó škrabošku, keró si hned mázla na fasádu. Lehce hodila čučku do špiglu a tutáč gómala, že toto je eště větší špica než origoš sandál.

„Dneska si zakoluju, dyby to měl vodskákat samotné rohatec z pekliska!“ prolítlo jí řepó a z fleku před nó haltoval mladé, betálně volepené konópek.

„Kam se šóráš, kocóre?“ vařil a klofl ju za klepeto.

„Ale, mažu do Domášova,“ tlamala Kačena, až jí vltily rajčata do ksichtu.

„Na to hod' kakáč, hrnem si zatrsat!“ hókl borec a už ju sméčil do paluše.

Tam za ňu zalepil vlez, prokrmil ju pár fermežama, aby nedělala votočenó, a kolovali spolu celó noc.

K ránu, dyž už toho měli aji borci z plechovýho hašišu plný tenágle, konópek si to čároval s Kačenó k lesu.

„No to je betálný! Prva špicové kolovanec a ted' eště lupáčov!“ měla radovanec Kačena a už se nemohla dočkat, až s nó sokol flákne do pažitu. Ale to byla fela. Protože maník, místo aby ju začal dlábit, tak hlásil rozlučkovó. Jenomže to nebylo podle Kačeninýho foršriftu. A taky mu to ze startu naprášila.

„Tak to teda ne, kemo! Dyž už ses lapl, tak chcu s tebé déchat až do finišu!“

„No to mužeš, ale v peklisku,“ zalochčil se kalósek a z fleku se převeksloval na raracha.

Ale Kačena ani augló nehla, hópila čertovi na cemr, lapla ho vokolo krkovičky a hlásila mu, že je jí putna, kam s nó pomaže.

V peklisku vostatní čerti ze svýho kemy měli čurinu a pecnili se mu, koho že si to narazil. Vona, mezi nama, Kačena byla fakt totální havárka. Jenže za chvílu je loheč přešel, protože Kačena je zhučela, jaké tam majó brajgl a ešli do hodiny neubóchnó ordnung, tak jim naklepe krupón, že dva metry nehodijó sicnu na čestr, a cvičně jednoho propleskla. Ten druhó kópil vod zdi, třetí vod země a pak vytuhl. A protože čertiska só v podstatě bojaři, tak fofrem vyšili bóřku, cože to sem jejich kema dotlačil, a ať s nó kvaltem maže curyk.

A tak chudák rarach s Kačenó na cemru za chvílu už zase stepoval na zemi a špekuloval, co s nó. A jak tak hází čučku po okolí, ze startu špizl kósek vedle rybál a už gómal, jak s Kačenó vydrbe.

„Ty, Kačo,“ hlásil čert a ksichtil se, jak dyby hantýroval s Klaudió Šifrovó, „ty seš sténě betálné řízek. Ty bys tutáč za nějaké šmajchl stála. Víš co? Vycédé se a pak na to vlítnem.“

Eště to ani nedohantýroval a Kačena už ve vasrůvce vařila sto metrů dlóhé prs. Jak to čert špizl, hodil zpátečku a valil do pekliska.

Takže borci, bacha. Vo co líp de kocór zkasírovat, vo to větší hoknu dá jí mánót kopačky.

Pecky z cajzlovštiny překoplý do hantecu

(do *hantecu* přeložil Aleš Marek)

Karel Jaromír Erben: Poledňová šochtla

Po seslách tu kindoš lítá,
jódluje jak najaté.
„Hod’ si zámoš na chlebárnu,
ty morgoňu krpaté!

Poledňová chálka valí,
fotr z hokny doklape,
ze šporhéta fajr pali,
ty pazgřivče krpaté!

Vysad’ špíl a vojela lapni,
zaparkuj s nim do kóta.“
Šrop do vinklu hodil sicnu,
štykle fachčí z kohóta.

A zas jódl jako sviňa –
„Ať tě džigne sršňů grča!
Hóknu zvadlo Polednici,
lapne tě a bude přča!

Tak už doval, stará šochtlo!“
Jako pakin hóká mutra.
A v tym brajglu nekdo v cimře
lanksam vodmachloval futra.

Jako jetel zaprasená,
zdivočelé ciferník,
křivý haksny pryglem šprajclý,
hóká tak, jak domovník:

„Vysol šropa!“ – „Do gébišu!!
to sem to zas zdrbala!“
Kelcna-šochtla na ňu barví –
Polednicu zapsala!

K ponku lanksam dovalila,
štyngčí jak bolavá čapa.
Vo freš luftu žádné hantec.
Mutra dlachní kostru šropa.

Divnó čučku curyk háže –
kindoš blemcák vyvalí.
Poledňová šochtla békla:
„Nedus já, dyť zakalí!“

Helf-klepetem po něm valí –
mutra už je na šaškec:
„Malé Kiloš na kros hópl!“
Vyštajfčí se na tratec.

Sleduj: zvoncl poledňové
s řachama je hotové.
Rumply futra a do cimry
vtrukl fotr módrové.

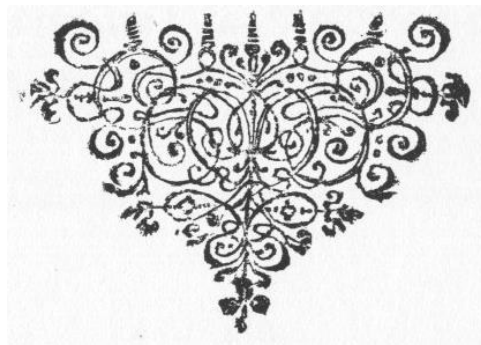
Na fusbódně mutra durchčí,
kindoš v kozách zašité.
Těžké průplesk mutru probral,
ale šropál – zabitě.

Jan Amos Komenský: Orbis Pictus – Špily kindošský

Špily kindošský

Pueri ludere solent, vel globis fictilibus; 1	Die Knaben pflegen zu spielen/ entweder mit Schuffern (Schnellkeulchen) 1	A' gyermekek jádzani szoktanak, vagy földből csinált go- lyobifokkal; 1	Pacholáta (chlapcy) bravagj anebo Kulkamj; 1	Juhani placama špílčijó kulkama krpatéma z hródy ubóchléma; 1
vel jaſtantes globum, 2 ad conas; 3	oder ſchiebend die Kugel 2 nach den Regeln; 3	avagy haſtván a' teké (görgedő) 2 a' ſúrkék (szonokok) hőzzé; 3	annebo Kulégjce Kuli (balku) 2 do Krebel (Koskow) 3	placama kuló ſijó 2 do panáků holcnových; 3
vel ſpharulam elavá 4	oder das Kúglein mit der Keule 4	avagy a' bökéſkét a' bottal 4	anebo Krubljé/ Palicy 4	či kulku krpátó pryglem durch kódr jakéſi 5
mittrentes peránnulum; 5	ſchlagend durch den Ring; 5	haſtván a' karikán által; 5	prerážegjce prez Piſten. 5 anebo ſſamrhu (čygu) 6	smékajó;
vel túrbínem 6 ſtagelló 7 veriantes;	oder den Kreuſſel 6 mit der Peitiſche 7 treibend;	avagy a' pörgettyút 6 a' korbáccal 7 forgatván; (haſtván)	bičkem bonjce (pudjce/obrace- gice)	placama vlčmena 6 bičkem ſtengrujó;
vel ſclopó, 8 Karcu 9 jaeulantes;	oder mit dem Diaſtroh/8 und Armbruſi 9 ſchieſſend;	vagy ſuwalló cſévével, 8 és kezi al 9 lővőldőzvé;	ánebo 3 Kury 8 a Kuſſe 9 ſtrúlegjce; anebo na ſtíjlaſ 10 (ſtuglaſ)	či z fluſny 8 a kuſe 9 ſijó;
vel graſſu 10 incedentes;	oder auf ſtelzen 10 einhergehend;	avagy ſa-lábokon 10 járkalván;	fráčekjce: anebo na Kolimbe/ 11 ſe folibagjce/ a kniſſagjce;	na pryglech pod haksnama mázléma 10 klapajó;
vel ſuper petauram 11 ſe agitantes, ſe oſeillantos;	oder auf dem Knebel 11 ſich bewegend/ und riſſchend.	avagy a' lagatón 11 magokat lógatván; és renetvén.		a aji na ſaukle hópavé 11 luſtem valijó a hópajó.

Karel Hynek Mácha: Máj

V jaru vosumnást kilo tři pětky a šest kósků Kódl Hynek Máchuj, jungvirt, keré teprv zahlásil finýto právnické štykl-budky Kódl-Ferdovy univerzitní bódy, za vlastní love hodil do placu krpátó veršovanó bichlu. Šópl jí méno Máj. Aji dyž jeho těžce namistrovaní nabití sóčasníci na to házeli podezřeló čučku a mrchnili, že je to těžké drek a bichlu tak totáč zarépli, další lajny voplégrů ju začli těžce prožívat a jejich voslavné hantec z Mája ufachčil jeden z grče něšpicovjěších štyklů novodurovéch cajzlovských bichlí.

Bichlová dějepisná fligna našich járů hlásí do placu, že Mácha je jeden z vyloženýho hltu borců, keří betálně kóřili hrótit rychtyk echt cajzlovské romantismus.

Storka Máchovýho Mája ve zkracovačce placama vokrášlená origoš veršovanéma štyklama

Zonka kósek

Jarní večer lanksam hlásí loď a rychtuje se na noc. V natuře nafólované šmajchl-atmoškové var-tuje kó na svýho borca:

Květnové večer lanksam konečnó hlásí,
to zichr lupačov vysadí kdekerá móka.
Hrdličky hantec k šmajchlu zvadlo hóká,
v roští, kde valí štyngec – borové holcný asi.
Šmajchl už aji mechu v lupení straší;
vo šmajchlu křivě vaří holcna vykvetlá,
jak fógel šmajchl pískl, tak růža depku má,
a hlásí štyngec, až se jí flósky plaší.
Plyšové rybál v roští mizí,
jak šakal těžce vyje depku zašitó,
pangét je dlachní jak borec fuchtlu nalitó;
jak baldy ve štatlu zoncny cizí
v modréch pruhách furt těžce kufrujó,
jak ze šmajchlu slzy tam natvrdo fajrujó.

(...)

Dvacáté deň už glajze balí,
ve sklaplé lont už chrupna valí.
Šlusové fajr konečnó hlásí,
na chrupnu nebál růžovó dá si
a z modréch berglů betlu má.
„Von neklape – dal kakáč na vrácenó! –
A já tu bečím s hrobkó vykropenó!“
Vyfóklé luft jí hemží kozama,
jak těžké pakin hercna rumpluje
a do divnýho vasru jódlování
lanksam kó mixuje svý těžký zabékání.
V slzách kdekerá hvězda fajruje,
hajfy sandálu kštelt je jisker grča.
Po kaltnové mordě jiskry klapajó
– grupa hvězd, co zhučí jak zfetlá hrča;
a tam, kde fláknó, pak pugéty kapajó.

(...)

Kó smíruje po rybálu, esi nezblíkne konópkův šíf. Ale na fleku jejího džeka po vasru svinguje konópkuj kema. A hned ze startu jí naprášil surové recht – jejího borca lapli a zašili do kameňa, protože pré zakrótil krkovicó temu pakinovi, co si s nŕó vonehdá na bokovku vysadil lupačov... A další prda do štrycle – ten pakin byl borcuj fotr.

Borka, kerá už byla na prášky z teho, že svýmu džekovi mázla na budku paroží, tady ty další šlehy rozchodit nezmákla a hodila lajfu mávačku hŕpance do černýho vasru:

Vlly, co sklaply, vod vasru frnda,
všecko se pod černé mantl zašilo;
nad vasrem fajruje jen bílá šprnda
a bergle vokolo šumijó: „Jarmilo!“
A vasr hluboké: „Jarčo! Jarmilo!!“

Květnové večer lanksam konečnŕ hlásí,
to zichr lupačov vysadí kdekerá móka.
Hrdličky hantec k šmajchlu zvadlo hóká:
„Jarčo! Jarčo!! Tož... Jarčo!!!“

Zonka dva kŕsky

V tmavým kameňu háže myslivnu mukl. Viksová noc se fŕluje konópkovŕ těžkŕ depkŕ.
V štrycli mu straší vosud, start lajfu, lajf, vodvetná, konečná, vina, flastr. Źdírná budku, co asi je narychtovanŕ pro borca za futrama finŕta lajfu. V štrycli mu straší tajm...

Mezišpíl kŕsek

Natura s komplet grčŕ živilŕ aji havĕti sŕ narychtovanŕ ufachĕit muklovi v těžkým ponoru šlu-
sovĕ vobřad. Novodurové deň hlásí start.

Zonka tři kŕsky

Betálnĕ májovĕ morgen hlásí chrupně konečnŕ. Mukla – nejenom mordŕřa, ale aji fŕry sajtny ĕŕrkařŕ – vycasnovali z kameňa aus. K modřŕmu nebálu aji jarnŕ hrŕdĕ vařŕ vřelŕ mávaĕkovŕ války:

V nebálu modřŕm bělavŕ mraky kapajŕ,
s nima špílĕí si vĕtr krpaté;
a vysoko – za bergl hrbaté
nebálem mraky bílý lanksam klapajŕ,
hantec k nim vysadil mukl v ponoru:
„Vy, keřŕ valŕte tam kamsi nahoru
a divným klepetem se s hrŕdŕ šmajchlujete,
vy hvĕzdy zkapanŕ, modřĕ stŕn nebálu,
do dža co klapete s ranŕ slz rybálu,
dyž se jak šklebanĕ do breku štengrujete,
neste mŕ zdravicu; ovar nahodŕte – tu je.
Po štrekách dlŕhĕch, kadyrna klapete,
a aji na fleku, kde pangĕt nandete,
tam ať tu zdravicu má hrŕda vyfasuje.
Hrŕdu já proživám, vona je špicová,

kindoša betla, na krchově flek či mutra má,
k lajfu flek sólové co erbovačka dá,
betálná hróda, hróda má jediná! – ...“

Betelná grča natěšených špizmonů hlásí těžkó spokojenost. Muklovi uflákli dyňu. A jeho kostró vokšírovali šprušlový kolco. Lajf valí do kopru, tak jak do dža valí všecko:

Járy hrnuly do dža ten tajmů štengr těžké,
už v kopru chrupny biják tak jak stín zakalil,
jak štempl štatľů bílých do vasru se vrazil,
fakt nemlich tak jak gómka tuháčů šlusová,
jich ména nekóriš, staréch mlat jódl zvířené,
dávné severní fajr, laterňa kaltnová,
zonka vod kajtry bez strun a harfy zrušené,
lajf-storky jářů v kopru, hajc hvězdy zhučelé,
chcíplé bludice čundr, šmajchl kó vytuhlé,
ten na krchově flek – kér nafurt zatuhlé,
čmód fajru utlýho, ruplýho zvonclu jódllování,
to zichr tuháčů jungvirtských jářů zabékání.

Druhé květnové večer konečnó hlásí,
to zichr lupačov vysadí kdekerá móka.
Hrdličky hantec k šmajchlu zvadlo hóká:
„Viléme! – Viléme! – Tož... Viléme!“

Mezišpíl dva kósky

Ve sklaplé noci čórkaři sicnijó, ani augló nezahemžijó. Hážó myslivnu na konečnó borca, keré jim firčil.

Zonka bez kósku bůra

Za sedum jářů, šlusové deň posledního metru, naklapal borec, keré celó storku hlásí do placu, na flek dávnýho šlusovýho flastru. V paluši zgómne, kerýho je ta lebeňa na fogařským pryglu a jaká storka se s ňó šmajchluje.

Na jaře ten flek šlusovýho flastru borca těžce casnuje curyk. Jeden májové večer hodí sicnu rovnó pod vybělenó glocnu nebohýho mordýřa vlastního fotra. V hlubokým ponoru a těžké depce sokol háže myslivnu sám na sebe jako na borca, kerýmu vosud navalil do klepeta nemlich takový kiby. Vysolil mu jungvirtský járy, ale taky konečnó – protože mu nepřipakoval žádné šmajchl.

Ve šlusovým veršu nastópijó tři ména – a ten, co lóská, špicově kóri, že só to ména tuháčů. Šlusový méno je méno kó Jarmily, méno prostřední je čórkařa Viléma a méno první – je méno Hynka:

Tak aji v auglách méch dvě slzy parkujó,
jak jiskry v rybálu po ksichtě špílčijó;
že můj tajm špicové, kindošský járy skvělý
v gébišu parkujó jak raky zdivočelý.
Už v kopru chrupny biják tak jak stín zakalil,
jak štempl štatľů bílých do vasru se vrazil,
fakt nemlich tak jak gómka tuháčů šlusová,

jich ména nekóriš, staréch mlat jódl zvířené,
dávne severní fajr, laterňa kaltnová,
zonka vod kajtry bez strun a harfy zrušené,
lajf-storky jářů v kopru, hajc hvězdy zhučelé,
chcíplé bludice čundr, šmajchl kó vytuhlé,
ten na krchově flek – kér nafurt zatuhlé,
čmód fajru utlýho, ruplýho zvonclu jódlování,
zonka labutě zkapané a lidí v kopru ráj,
kindošský járy mý.
Šak járy sóčasný
méch jářů jungvirtských – nemlich jak tento Máj.
Májovýho dňa šlus co v holéch grymlech sicní;
na ciferníku škleb, šak hercnu depka dusní.

Že´s boveráka zapsal, jak fofrem valí
po lóce kamsi, než rudá zoncna zkalí?
Tak teho borca, co za gryml se zašije,
už v lajfu nezblikneš, aogle to zbalí
nafurt! To mýho lajfu tajm jako dyž vyšije.
Kdo hercnu v ponoru k lohecu vyláká?
Šmajchl šlus nehlásí! Šak ten můj – na draka!

Květnové večer lanksam konečnó hlásí,
to zichr lupačov vysadí kdekerá móka.
Hrdličky hantec k šmajchlu zvadlo hóká:
„Hynku! – Viléme!! – Jarmilo!!!“

Jaroslav Hašek: Osudové lajř špicovóho vojcla Švejka za světové mixny (start bichle)

„Tož teho Ferdu nám načisto zarépli,“ hókla pucflečmenka Švejkovi, keré před hafo járama hodil mávačku špenátu, dyž grupa vojclovéch felčarů natvrdo zahlásila, že je natuty těžké trotl. Love hrnul kšeftováním s čoklama; ti blechavci byli echt orgli, fakt těžký havárky, a von jim fachčil křivý gléty.

V holpecu s tóto hoknó jé dlachnilo eště aji revma a právě včil si pigloval henkle opodeldockó šlichtó.

„Vo kerým Ferdovi že to vaříte hantec?“ hodil tázanec Švejk a henkle si leštil furt, „já gómu dva Ferdy. Jeden, ten bóchá žána u drogisty Průši a jednó, dyž se felil, vypařil mu lampu nějaké čmaje na háro, a pak eště Ferdy Kokožkovóho, co lapne kdejakó kladu vod čoklů. Po vobóch je ale těžké prd a žádné je hledat nepovalí.“

„Ale – teho arcivévodskýho Ferdu z konopišťskýho zámošu, co má vanu jak kistna kytu a těžce prožívá Velkýho Kiloša...“

„A do gébišu,“ zajódlóval Švejk, „no to je fakt betálný! A na kerým fleku to na arcivévoskýho narychtovali?“

„Góméte – našili to do ně z krochny v sarajevským lontu, valil tam na prohaz fárem v holpecu s tó svó arcíšochtló.“

„Tož na to do grče hod’me čučku, paní Müllerová, v káře. Jó – taková věška je štond si to lajznót a ani na hlt tajmu mu v štrycli nevyhópne, jak levý finále takové prohaz fárem muže na samé šlus lapnót. A v sarajevským lontu, to je v Bosně, paní Müllerová, to natuty ufachčili Turci. Jo, to byl vod kajzra fakt těžké tunel, vobtahnót je vo Bosnu a Hercegovinu. No – tak už natahl papuče, arcivévodské. A casnoval se dlóho?“

„Arcivévodské hned z fleku valil do sna. Góméte – s krochnó žádné špíl. Vonehdá taky jeden z Nuslí špilčil s krochnó a z fleku to našil do celé familky a na finále aji do hauzmajstra, keré valil hodit čučku, co za pakina mu to bóchá bugr v třetím štoku.“

„Nekerá krochna, paní Müllerová, je takové vergl, že z ní néste štond vyšit, aji dybyste zaparkovala v šaškecu. Takovéch zgarbů só mraky. Ale na arcivévodskýho zichr vysolili těžký love za neco echt nóbl, vo tym žádná, a ten magor, co to do ně našil, se zichr špicově volepil, vo tym žádné hantec. Góméte – našit to do arcivévodskýho, to je natuty fajnová hokna a né jak dyž se pytlácké rychtuje zarépnót hajnýho. V první lajně musíte doklapat až k němu a vo tym žádná, že ve vohozu jak kdejaké boverák to néste štond zmáknót. To musíte mět na dózně navalené fajnové topr, jináč vás hned na fleku zašije šilc a ste v gébišu.“

„Vono pré jich bylo hafo.“

„No vo tym žádná, paní Müllerová,“ šplíchl Švejk a piglování henklí zahlásil konečnó, „dybyste měla tóhu zarépnót arcivévodskýho nebo samotnýho kajzra, tak byste se taky s nekym mázla do grče. Hafo lidí – betelněší kupa namakanéch kydů. Ten hókne do placu to, a ten zas vono, a pak je hokna v lati – jak to zonkčijó v té naší hymně...“

Vítězslav Nezval: Na pangétech Švarcavy

Na pangétu u Švarcavy valí rozrazil,
na pangétu u Švarcavy pažit krpaté.
S glocnó v mrakách každé deň sem cédačku hodil.
Na pangétu u Švarcavy valí rozrazil.
A vasr kaltnové a černé, pangét hrbaté.

Aji dyž zoncna rumpluje, zgómneš tu kulový,
jak na čumkartě vod dódy v tym nóbl kredencu.
Proč tady štyngčí kmín a špéci fajnový!
Aji dyž zoncna rumpluje, zgómneš tu kulový
jak v zahradě, kde sem co kindoš sicnil na hrncu.

Kdejaké vasr háže zichr blesk jak goldny grča,
a ne jak Švarcava, s přelivem na doraz.
Tady byl levé lajf, šak furt tu byla přča.
Kdejaké vasr háže zichr blesk jak goldny grča.
Šak tam má mutra neklapala na prohaz.

Je hafo lontů s vasrem s ranó modravó
a nebál modravé a bergle nemlich takový.
Ale muj domášov seš nafurt ty, má Moravo!
Je hafo lontů s vasrem s ranó modravó,
ty só mně těžce volný, z nich mám kulový.

Aji krchovy só zichr betálnější v jiných štatlech,
jak v Práglu Vyšehrad, ta lóka goldnová.
Ale nérač mám grymlové – aji dyž nésu na plech.
Aji krchovy só zichr betálnější v jiných štatlech,
šak v Brně Centrálna je betálná a névíc špicová.

Na pangétu u Švarcavy valí rozrazil
a turkyň bugr bóchá – dyž rumpluje zoncna.
S mutró v holpecu bych spokojenost zahlásil!
Na pangétu u Švarcavy valí rozrazil.
V Brně zas s mutró vegetit – tu tóhu hlásí moja hercna.

Božena Němcová: Šochtla (finýto bichle)

Každé, keré kóřil, co je Šochtla zač, měl tóhu valit v holpecu s nů k džuzně na krchově. A tak třetí deň morgen, dyž funusová brázda těžké grče lidí klapala vokolo zámoša, bílý klepeto zacasnovalo za těžký firhaňky na fenstru, mezi nima se vylópl sandál knížecké štroncny a durch fenstr špizl aus. Jaký hafo tajmu byls štond funusová brázdu zbliknót, takový hafo tajmu knížecká házela zadumanó čučku. Pak mázla firhaňky curyk, vyfókla luft až z paty a zašuměla:

„Šochtla plná radovanca!“

Jan Neruda: Jak lvi rumplujem vo katr

Jak lvi rumplujem vo katr,
co do lochu je šópli.
Hróda nás dlachní, my nérač
by do nebálu sme hópli.

V štrycli nám vaří hantec z hvězd:
„Tož borci, fofrem valte,
vy ste furt samé hrdobec,
tak Hródě glajze zbalte!“

Sklapnite! Zichr doklapem!
Hróda je krpatá kára,
nám v gločnách straší samé blesk,
haksnu štengruje pára.

Sklapnite! Duchál aus povalí,
krev v rórách žhaví jak zoncna.
Klendra jak sviňa je vod tóhy,
na infoš nemlich tak hercna.

Sklapnite! My tam doklapem,
špica lajf zahlásíme.
Jak lvi rumplujem vo katr,
a my – já rozvalíme!

Jaroslav Seifert: Zonka

Bílým lajntuchem hemží,
kdo háže mávačku statečnó,
každé deň neco hlásí konečnó,
neco těžce betálnýho hlásí konečnó.

Fógl vod pošty vo luft flíglem rumpluje,
dyž hlásí domášov;
celí natěšení aji v ponoru,
furt jak na šauklách hlásíme domášov.

Slzy si nacpi do špic,
auglama vod slz lochec vysad' si,
každé deň neco zichr start zahlásí,
neco těžce betálnýho zichr start zahlásí.

Vilém Mrštík: Májová storka pro kindoše (vobsah bichle)

Ze startu února dovalil z Brna do ostravačskýho lontu borec jak cumel, kerýmu hókali Ríša. Ve flétně měl teda šrajblý méno Richard Gregor, ale žádné mu nehókl jináč než Ríša. V Práglu si fóloval do štrycle právnícký kydy. Fotr s mutró hodili veksl z Ostravačic do Brna, a von hókł do placu tóhu zbliknót lont, kde je mutra vyklopila. A jak dyby to do grče mázl samotné rohatec, zrovna tehdá, dyž doklapal, fachčili v Ostravačicách jakosi lontáckó kolovačku. A tak dyž kolovačka, tak kolovačka. Tož povalí kolovat. Volepené jak funebrák nastópil do cimry a hned házel augló po babáchách.

Všeci se málem vyštajfčili, dyž do futer vtrukl revírnické s ceró Helcó. Ríšovi vyhučel blemcák z chleběrny a auglama jí furt smíroval po kostře. Modré vohoz fest nahulené dudama, v pase zešněrované atlasovým řemeněm. Vařila těžkó sklenářská flignu, ale v dózně měla špicově zašitý, vo jakýho konópka tady gou. Nastópil na ňu, že jako budó kolčit, ale vona mu vysadila těžký kopny a házela serpentýny, že by je všeci šmírovali. Ale pak votočenó stopla a na finále vobá vařili těžkó trsanó. Pak jí zas vyhóplo v štrycli, že se jí navaluje z toho, jak Ríša koluje s jinéma, a tak tu důru fotr lapl pod flígl a hlásili loď.

Ríša házel čučku jak těžký pako a před jeho vnitřníma auglama furt koloval její bílé ciferník vomašlené zlatým hárem, její špicová kostra a dudama nahulené modré vohoz. Dyž je zblikla šochtla z pošty a začla mu valit klíny do štrycle, že do toho zahučel až po lepóchy, Ríša na ňu hodil čučku jak derviš na hada a nahlas se jí vylochčil.

Von byl Ríša totiž těžké vélupek. V Práglu biflovačku moc neprožíval, glgal extraligu, chaloval jak Prajz, do betle valil až morgen, durchčil do poledňa, šest dnů házel lehára, sedmé durchčil, vo hokně žádné hantec. Šak už na rolu na ňe házela čekanku jakási labza, kerá je dosměčila až na kér. Furt je vopečovávala, a to pro ňe byl špica lauf, jináč by lítal po Práglu jak těžké bagón. Von do devíti durchčil, do desíti rotoval v betli, štvrt hod'ky pruboval vodmachlovat aугle, štvrt hod'ky smíroval, kadyma aus z betle, do jedenásti mašlil kostru vohozem, pak zmákl těžkó inventůru, co by tak natlačil do dózny, a na finále valil na prohaz. Pak v nejaké knajpě natlačil poledňovó chálku, začaloval nebo zvostal viset a valil k flajšmanovi na neco rauchčenýho. Pak hodil veksl do tyjátru a nebo jenom tak celó noc mózoval po štrekách. Vo tym žádná, že byl furt v těžkém ponoru, a dyž do ňe bytná labza placama bačovala čaj, furt valil nejaký křivý války vo tym, jaké je lajf ve familce těžká špica. Už z toho byl zralé na šaškec, a tak hókł do placu svuj Foršrift novodurovýho lajfu. Fakt je, že chvílu hrótil rovné lajf, ale za chvílu zas hópl rovnéma haksnama do sraček. Zas kdekemu visel love, durchčil do poledňa, na budku házel těžké kakáč.

Dyž se to domákli fotr s mutró, fotr ze startu hókł jak těžké pakín, že kalóska srovná jak větr pastóšku. Pak mu ale v dózně vyhópła těžká šorfka. Dyž je borec takové ksindl, tak povalí ke strécovi na těžké lont. Stréc bóchá velebáska v Ostravačicách, a tak konópek aspoň natahne hlt svaťýho lajfu. Velebásek hókł, že jako jo, a hned šrajbčil Ríšovi líbesbríf: „Spakuj se a naklapé sem, fotr s mutró só těžce vytočení. Stréc.“

Ze startu se Ríša moc netumloval, bytná labza byla fakt špicové kocór a Prágl je holt Prágl, ale pak mu v dózně vyhópła vzpomínačka na Helču a pila pali.

Za nejaké ten deň už parkoval v Ostravačicách. Kéroval v krpaté cimře v prvním štoku fary, ale se strécem do holpecu žádné hantec nevařil. Furt lítal po valdu jak těžký pako a v dózně mu strašilo, co asi fachčí Helča. Jednó ju zblikl, jak klapala z kirchu, ale vona jenom na půl huby hókla zdravicu a hned se dekovala. Ale vzpomínačku na ňe házela taky, vo tym žádná, a to tak fest, že ze sebe ze sna kolikrát haksnama scasnovala duchnu.

Jednó v hájovně Helča s fotrem do holpecu házeli sicnu za ponkem, dyž najednó na futra řacha za řachó. Do cimry vtrukl Ríša, domotané jak kukajda v duchnové cimře. Furt házel do placu jakýsi levý války, z kerých byli leda tak na šaškec. Až asi tak za hod'ku zgómli, že Ríša hóká zvadlo na těžké fet, keré fachčí stréc – velebásek, protože mu právě za krkovicu hópl sedmé kros. A včil jeblo v řepě zas Helči. Lapla se futer a pré vo faře žádné hantec. No ale na finále revírnické tu důru z kéro vykopál.

Dyž se pak po fetu stréc s revírnickým kamsi zašili s lógrem, Ríša začl Helči valit do štrycle klíny vo lajfu v Práglu a na finále ju vysměčil na zahradu. Z pugétů na zahradě byla Helča štajf, protože smírovala furt jenom po valdu a takové šnytlich, jaké vopečovával stréc, v lajfu eště nezblíkla. Dyž Ríša zgóml, že Helča nekóří, kerá rumpluje, a jenom smíruje rafiló v lupení, lapl ju a vysadil jí kisanec na klepeto. To mu ale nahókal samotné rohatec. V té raně Helča vyhópla do luftu jak střelené desaterák, málem se vyštajfčila, zacasnovala sebo a vzala kramle.

Každó noc pak rotovala v betli jak těžký pako a morgen, sotva zoncna vyhópla nad bergle, balila glajze do valdu. Dyž pak naklapala curyk na kér, našla na betli líbesbríf. Tam bylo šrajblý, že jako na Ríšu hodila kakáč, a von to prubne taky, hodit na ňu kakáč, ale že nekóří, esi zmákne na ňu hodit kakáč, aji dyž mu hlt helfne, že vona na ně taky hodila kakáč. Helča z toho byla na infoš a pro zichr se zašila v hájovně, aby na ňu ten magor Ríša za nejakým roštím nenastópil. Ríša zatím lítal vokolo hájovny jak Sput'ál, v noci nezmákl durchčít, a tak Helči šrajbl další líbesbríf, kde jí natvrdo prolátl, jak těžce ju prožívá. Helča se dohókala a hodila těžký bodlo aji na kirch, aby ju ani tam nebyl štond zblíknót, zichr je zichr. Ale jedná ju čapl ve valdu. Házela sedláčka u studánky, a dyž je zblíkla, chtěla zahnót, ale von hodil sicnu na pažit vedle ní. Začla békát, ale von na ňu hópl a sázel jí kisanec na haluze aji na ciferník. Chvílu držela, ale pak se vycasnovala a hlásila loď.

A pak už to laplo fofr. Dávali si scuka, hantýrovali, von jí lóskal bichle, aji svý veršovaný kydy jí klavíroval do štrycle. Ze startu byla samé ovar, ale pak jí vyyhóplo v řepě, že ju vlastně furt jenom poučuje, a začla toho mět plný kelcny. Von taky lanksam zgóml, že Helča není žádné ajnštajn, že hantec s ňó nemá věšku a je to vlastně těžká nuda. A tak se rafli. Ale betelně. A Helča vzala kramle do hájovny a už pré je v lajfu nechce zblíknót. A tak jí zas šrajbnul líbesbríf, teď zas vo-mluvné, ale Helča z ně ufachčila krpátý štykle.

Ríša byl zas na šaškec. Furt lítal vokolo hájovny a kedlábka mu fachčila těžce šédrem. A to až tak, že jedná zblíkl, jak za ním do cimry naklapala jakási šochtla, celá volepená černým lajntuchem, kerá valila těžký šmėčko, že pré je jeho svědomí. Než jí zmákl hóknót, ať praská do dža a ty svý kydy si spaří na čaj, začla mu klavírovat, že hóká křivý války aji sám sobě, že už mu žádné na ty jeho serpentýny nehópne a že zichr zabalí budku. Ríša zavyl jak šakal a vzal kramle do polí.

Aji Helča se přeekslovala na těžkého rapla. Furt békala jak slzavé rygol, nedurchčila a klapala po kėru jak tuháč. Až se fotr vytočil, lapl kalóska Ríšu, vysměčil je do valdu a celé deň mu klavíroval do štrycle, ať už to, do gébišu, zabalí, ať má v hájovně chvílu taky vegáč. Dyž Ríša zmákl revírnickému zahnót a s glocnó jak centrála Telekomu vtrukl do své cimry, tam už na ně byl narychtované vytočené stréc. Ze startu je zdrbal jak sysla a pak mu z fary vysadil kopny, pré ať v první lajně zmákne budku a pak teprv ať si doklape pro Helču.

A tak Ríša s těžkó depkó naklapal naposled na plac, kde mívali scuka s Helčó, a tam – flák přču po cemru – házela sicnu Helča s dóznó v kolkách. Začl vařit mávačkový války, pré jako valí curyk do Práglu hrótit biflovačku a tak, ale vona na ně házela těžký bodlo. A tak zahemžil glocnó a lanksam hlásil loď. V té raně hókla „Ríšo!“ a von hópl curyk, a pak už jenom kisanec lítaly.

A až zahlásil finále budky, byla gólka. A pak vegetili, dokavád' nezkalili.

Po hafo járech ste je furt mohli zblíknót v holpecu. Z Helči byla špicová mutra, ale vylópl se z ní babáč jak Švarcenegr; včil už by s ňó Ríša na kolovačce tak fofrem nehemžil, to by si zichr ufachčil kýlu. Von byl furt krpáté ingóst, že by je soplem přerazil, ale hercnu měl goldnovó! Bóchal lonťáckýho právníka a každé, kdo s nim hodil nejaké ten ofišl hantec, hókla pak do placu, že je to těžké sympat'ák.

Tak takové šlus v bichli nenandete. Von je teda Vilda Mrštíkuj takhle šrajbnul, ale tehdeší věšku přes bichle to betelně vyštengrovalo a dali mu to těžce schalovat. Pré romantickó storku takhle zadeklovat je těžký šmėčko a totáč podělávka. A Vilda, protože nebyl žádné ranař, tak aby měl vegáč, to z bichle vykybloval a šrajbnul jenom jeden šlusové canc:

„Aji kingálský cery klopijó kindoš!“

Vítězslav Nezval: Savana-hokna s lajntuchem

Savana-hokna. A dybysme už scuka nehodili,
bylo to betálný, byl teho těžké flák.
Savana-hokna. A dybysme si spicha zahlásili,
zichr už nastópí tam jiné boverák.

Byla to těžká špica, šak všecko zakalí.
Sklapni, ty zvoncle z krchova, to fakt neprožívám.
Kisanec, šnuptychl, šíf zvoncl rozbálí,
hlt či dva lohecu, pak nafurt sólo mám.

Savana-hokna. Každé žduch finiš má.
Po všech tu nějaké krpaté zgarb zbévá,
lehké jak v luftu šnuptychl, čumkarta zmuchlaná,
jak rychna levé goldny, co rovná nebévá.

A dyž sem zgóml, co jiní měli zaražený,
tím líp, ty fogle blódivé, co v chlívě lajf svůj krótíš!
Hókl's mně zvadlo v hnízdo nad šifonérem navalený.
Já su štond zonky hókat, ty luftem prohaz hrótiš.

Savana-hokna. Dyž do kupy už zabalit to máme,
těžké pas. S radovancem v holpecu do dža dem.
Dyž ale máme tóhu vysadit si scuka, šlus nedáme.
Tož ať to naklape. Savana-hokna s lajntuchem!

Ivan Martin Jirous: Doktor Dubské prohaz hróti

Doktor Dubské prohaz hróti,
nad Prodankó dóznó króti.
Evža Brikcius jé haltuje,
v jakéch že cancech to smíruje.
Filda hókl těžké šus:
Kamošu, já nehlásím to z hecu.
Do téhle bichle nahod' čuz:
bonzák dal storku do holpecu,
zonky zas borec syflové.
Opery sajtny Cajzlové
start zichr špicové!

(Magorovy šlusový zonky)

KLÍČ KE CVIČENÍM

Štykl dva kósky

PM 1: 1. bude 5. byl
2. byla 6. só
3. byl, je, bude 7. su
4. byla 8. byly

PM 2:

A) 1. déchajó 6. fachčijó
2. drhnó 7. smírujó
3. chalujó 8. pařijó
4. lozijó 9. hantýrujó
5. spózijó 10. vařijó

B) 1. klavíruje 6. déchá
2. negóme 7. štengruje
3. valijó 8. vařijó
4. chaluje 9. smíruje
5. nekóřijó 10. fajruje
11. tlačí

Štykl tři kósky

PM2:

B) 1. Práglu 6. štrekó
2. fára 7. ráju
3. koc 8. Andulu
4. storek 9. ponoru
5. čoklovi 10. štreku

C) 1. gébišu, -e, -ách 4. augle, -e, -ách
2. pekliska, -a, -ách 5. cemru, -y, -ech
3. Čáry, -y, -ách 6. hára, -a, -ech

D) 1. Štatly lajřčijó aji durchčijó.
2. Evča fachčí (bóchá) s jabkama.
3. Fangle fajrujó.
4. Adoš chaluje ščórový jabko.
5. Aji grymle kóřijó (gómajó) storky.
6. Koc má na dózně háro.
7. Komáři kóřijó (gómajó) podělavky.
8. Evča s Žankem valijó na šaukle.
9. Hemžijó dóznó aji klepetama.
10. Borec ve vohozu hantýruje (hóká) lonťá-kovi vo fárech.

Štykl bez kósku bůra

PM1:

A) a5, b4, c1, d2, e3, f7, g6

B) 1. rohatá 5. brněnské
2. cajzlovské 6. grymlové
3. ščórovó 7. betálné
4. palavský 8. volepené

PM 2: 1. Hážu čučku na šlohnutý betelný novodurový fáro zašitý v zaryglovaným forhauzu.
2. Špicová knajpa je betálné tyjátr!
3. Aji ty névykbylovaňeší kydy kingošky só štond nám helfnót.
4. Majzla, najedovaňeší (vytočeňeší) šilc je nélevjéší!
5. Čus-blus, proč seš z tech kalósků nézgl-gaňeší?
6. Jenom vykyblované (vylízané) šropál nekó-ři, kerý só ty nébetálnéší (néšpicovjéší) brněn-ský cédáky.
7. Majlontské komín pré je křivjéší.
8. Rumplovat na rathauz je nemlich to samý jak šit z grymlových kanónů.
9. Valíte si hrnót do štrycle tu pobóchanó zon-ku o nénamakaňeším rohatcovi?
10. Nélevjéší je lapnót betelnéší štryclu brzdy zaliskanéma klepetama.

Štykl bůra

PM 2:

A) 1. Bábina natuty mázne nad dóznu zgarb, keré koštuje *fakt* litr kil, *vo tym žádná!*
2. *Ausgerechnet* já hned tak z fleku svýmu *echt* milionářskému lajfu konečno nezahlásím!
3. V Brně na tuřanským luftplacu *fakt* fachčijó *echt* novodurové kosmodrom.
4. Amerikáni *nabeton* šópli do Brna grču tech *echt* magorů, co lozijó po berglách, *těžce* narychtovanó zmáknót Monte Bú.
5. *Fakt* jim v kapsáru *betelně* zafajrovala *echt* putrová dorta.

B) 1. Důle v buřáču silbrovali fišlovó blču.
2. *Ausgerechnet* vy ste betelně dovalili cugem do Brniska.
3. Glgačka grátis, vo tym *fakt* žádné hantec!
4. *Echt* hemon má natuty profachčené hantec, no nabeton!
5. Na šilcárně majó natuty leháro a zichr tam čechrujó.

Štykl šest kósků

PM 2:

- B) 1. Nekóřil, jak lapnót start.
Nekóřili sme, jak lapnót start.
2. V knajpě vysadil betelnó chálku.
V knajpě sme vysadili betelnó chálku.
3. Kóbr v olt paluši natvrdo zahlásil machl.
(*nelze*)
4. Dovalil cugem do Brniska.
Dovalili sme cugem do Brniska
5. Hodil do holpecu krumple s polohrubó mókó.
Hodili sme do holpecu krumple s polohrubó mókó.
- C) 1. Brno prožívá špicovú grupu borců na fusec.
Brno prožívalo špicovú grupu borců na fusec.
2. Z kvelbu hrnem dom špicové rauchčené čoklbuřt.
Z kvelbu sme hrnuli dom špicové rauchčené čoklbuřt.
3. Nemáme peří (fedry), že nezmáknem zalepit cech v knajpě.
Neměli sme peří (fedry), že nezmáknem zalepit cech v knajpě.
4. Naše stařky só těžce špicový hajfy.
Naše stařky byly těžce špicový hajfy.
5. Učitelští nám zarážijó pařit alkec a fókát.
Učitelští nám zarazili pařit alkec a fókát.

PM 2:

- B) 1. Na fleku storkovýho Venáglu zgómnmem pivcovó knajpu Pegas.
a) Na fleku...*sme zgómli*... b) Na fleku...*zgómnmem*...
2. Pařbó jenom v Černohorským sklepu hlási do placu svó těžkó vzpomínačku na kino Úderka.
a) Pařbó...*hlásila*... b) Pařbó...*zahlásí (bude hlásit)*...
3. Bačování škopků jepťulama či skoro holéma hajfama v palušách hóká vo špicovým brněnským lajfu.
a) Bačování...*hóklo*... b) Bačování...*hókne*...
4. Ze šmajchlu se štroncnó v goldně zichr nastópí lepení tvýho cechu v palermu.
a) Ze šmajchlu...*nastópilo*... b) Ze šmajchlu...*nastópí*...

Štykl sedum kósků

PM 1:

- A) 1. Bez kósku tři pětky borců zblikly kalóska, keré vypařil půl druhé pětky škopků a zaparkoval v druhé lajně (na druhým fleku).

2. Zapsal sem, že glgač, keré vypařil dvě pětky škopků, valil štyrykrát na retých.
3. Mraky (hafo) čoklů – zajíc valí do sna.
4. Pinkl, keré valil na ponk pětku a bez kósku bůra škopků hodil držku, všecko bahno vychrstal a eště z bez kósku pětky kryglů ufachčil tácy (litry) krpátých štyklů.
5. Dyž schaluješ (natlačíš, skósneš) půl druhýho kila giršlí a vypaříš půl druhýho kryglu brče, pro zichr napakuj dvoje trencle.

- B) 1. Idiotbox koštoval hafo lovů.
2. Nekolikrát do toho musel fláknót, než to zmákl uvalit.
3. V té knajpě mě na škopku betelně natahli (koštoval hafo lovů).
4. A v této paluši byl škopek natuty těžce levé (lovů koštoval vyložené hlt).
5. Za takové drek bych ti nevysolil ani rozvalené rantál (= zlámanou grešli).
- C) 1. tři kila, tři pětky a tři kósky krát bůra koštuje šestnáct kilo šest pětěk a bůra (hafo)
2. půlka a půlka koštuje kósek (hlt)
3. litr bez dvóch půlek litru koštuje kulový (lautr prd)
4. dvě a půl kila stróhlý pětškó koštuje bez bůra tři pětky (tak akorát)
5. tři litry bez bez kósku tři litry koštuje kósek (vyložené hlt)
6. melón, kilo, vosum pětěk a vosum kósků litrů, pět kilo a dvě pětky stróhlý dvěma pětka-ma koštuje bez kósku šest pětěk litrů, štyry kila, dvě pětky a šest kósků (mraky)

Štykl vosum kósků

PM 1:

- A) 1. Hajfa *hanykovala (házela hantec)* s jakósi šochtló.
2. Prometl start budky, protože *durchčil (házela chrupnu)* a alarmový raky nezgómli.
3. *Lupat (vařit svišťa)* byla jediná hokna, keró prožíval.
4. *Flákl sebó (hodil cemr)* a *zakalil (valil do sna)*.
5. Furt *se šrotil (hrótil biflovačku)* a (na) kemy *neprožíval (házela kakáč)*.
6. *Vycédal se (uvařil voděradý)* a valil na scuka.
- B) 1. Stopkova knajpa házela sicnu na Čáře už před hafo járama. Špicové škopek seš štond tam splašit dovčil, ale cech lepíš věcí grčó lovů než tehda.
2. Hodil špiz (čučku) na cédák, zblikl jakósi šochtlu s vanó jak kistna kytu, kerá vařila voděradý, a na fleku hodil kosu.

3. Ždímé budku, ať ti ze štrycle nevyhučí, že do kirchu ve svátek naklapat musíš!
4. Furt těžce prožívá fotra s mutró, abys dlóho lajfčil a hrótil betálné vegáč na hródě!
5. Nekrágluj!
6. Nelupé!
7. Nečóruj!
8. Vo tvým kemovi křivé cunt nehóké!
9. Nemně tóhu kemově stařce hrobku vykropit!
10. Na kemovu goldnu kelcny si nerychtuj!

- B)
1. Zglgé se na plech a vyboř první hajfu, keró dopaříš!
 2. Vypařme mýmu fotrovi rumunsko!
 3. Stařce nahóké, že valíš pali ze štatlu, a pak vtrukni do kéro!
 4. V lébošu vyčóruj špórkasu, ale love, co mně visíš, mně vysolíš!
 5. S takovéma serpentýnama valte do gébišu!

PM 2:

- A)
1. Taková tu s tó vypařili na nejakým tym takovýho teho se všeckéma vod ně.
 2. S tó jeho valil na taková tu, a ten vod ní aji ta vod ně vo tym kóřili lautr prd.
 3. Já asi su štond tak nejak hóknót vo tech v té naší, vy všeci!
 4. Von aji vona se všema naklapali do takové té v tym.
 5. Ty, taková tu zmákló z teho všeckém, co to nechalujó a keří dvalili vodjinud, nikdy nehóké, taková ty z té vaší!

makačky na bednu

1. kohót	5. loch
2. raky	6. stín
3. džuzna	7. zvoncl
4. rakoš	

O ZVUKOVÉ NAHRÁVCE

Tímto symbolem jsou v učebnici označeny úseky, které si můžete poslechnout na zvukové nahrávce. Pro snadnější orientaci na zvukových nosičích je zde uveden seznam jednotlivých částí.

Cédo 1:

1.	Úvod	2:54
2.	Lekce 1 – Výslovnost (cvičení)	3:34
3.	Lekce 2 – Ze startu vod Adoša (úvodní článek)	4:31
4.	Lekce 2 – Kočičák, čokl a régna (píseň)	1:38
5.	Lekce 3 – Jak doklapat na Špilas (úvodní článek)	2:03
6.	Lekce 3 – Žgryndy hlava-mapa I (příslloví)	1:15
7.	Lekce 4 – Špicové štatl Brno – betálné ráj na hródě (úvodní článek)	4:51
8.	Lekce 4 – Vo křivé špici (píseň)	1:26
9.	Lekce 5 – Brněnský knajpy I – knajpy v kopru (úvodní článek)	6:57
10.	Lekce 5 – Echtváalka Archimédy (zákon)	0:37
11.	Lekce 6 – Brněnský knajpy II – knajpy v lajfu (úvodní článek)	5:21
12.	Lekce 6 – Šropáli ze šaškecu se zeleným přelivem (recept)	3:18
13.	Lekce 7 – Fanoš Kocórkuj – kingál storek a voceli (úvodní článek)	5:28
14.	Lekce 7 – Žgryndy hlava-mapa II (příslloví)	1:25
15.	Lekce 8 – Štatl Brno ve špizu kilojárů (úvodní článek)	6:37
16.	Lekce 8 – Cvičení výslovnosti (lekce 8 – PM 1 B)	2:17
17.	Lekce 8 – Parnas (báseň)	2:10
18.	Lekce 9 – Vo tech, keří z Brna zahli kramle (úvodní článek)	7:14
19.	Lekce 9 – První kontakt (živý zvukový záznam)	1:00
20.	Lekce 9 – Nudlválu polka (píseň)	1:01

celkový čas 1:05:37

Cédo 2:

1.	Lekce 10 – Fuj-štatl Prágl aneb V jaké džuzně to Cajzli vegetijó! (úvodní článek)	7:36
2.	Lekce 10 – Rohatcův loheč (živý zvukový záznam)	0:10
3.	Lekce 11 – Valdauf na kauf (úvodní článek)	3:57
4.	Lekce 11 – Cvičení výslovnosti (lekce 11 – PM 1 A)	1:52
5.	Lekce 11 – Makačky na bednu vod Fanóša Bartošovýho (hádanky)	1:52
6.	Lekce 12 – Špica štaca vodmašťovna (úvodní článek)	5:58
7.	Lekce 12 – Echtváalky Izy Nevtonovýho (zákony)	2:50
8.	Lekce 13 – Špicové vegáč v nedělu popoledňu (úvodní článek)	3:22
9.	Lekce 13 – Žankovy storky (srovnání žargonů)	2:38
10.	Lekce 13 – Žgryndy borců s vyfachčenéma budkama (citáty)	3:51
11.	Plotňácké horoskopáč těžce na rovinu (upřímný horoskop)	5:43

UKÁZKY Z ČÍTANKY

12.	Vo nehodných kozích faganech (autorské čtení)	4:56
13.	Na pangétech Švarcavy (báseň)	2:36
14.	Poledňová šochtla (dramatizace básně)	3:27
15.	Jak dva nadržení raskeni zagrebovali do sna (autorské čtení)	9:43
16.	Jak lvi rumplujem vo katr (báseň)	1:03
17.	Doktor Dubské prohaz hróti (báseň)	0:41
18.	Čertisko a Kačena (autorské čtení)	4:52
19.	Savana-hokna s lajntuchem (báseň)	1:50
20.	Cajzlovské radovanec (závěrečná píseň)	1:05

celkový čas 1:10:02

Osoby a obsazení:

Petra Olivová	lektorka, mutry duchál, Evča
Miloš Mencler	lektor, štatlař, Žanek
Aleš Marek	lektor, vypravěč, Velké Kiloš, Fanóš, Polednica, lochec, jekot
Jiřina Marková	lektorka, andělské, mutra
Stanislav Zajíček	Cajzl
Kateřina Menšíková	šropál – koc
Ondřej Veselý	šropál – konópek

Hudba:

Zuzana Marková	příčná flétna, altsaxofon
Pavel Žemla	klávesy
Ondřej Novotný	klávesy

Zpěv:

Hana Procházková	alt
Klára Marečková	soprán
Tereza Marečková	soprán
Stanislav Zajíček	hrdinný tenor

Texty písní:

Aleš Marek

Casting a cattering:

Stanislav Zajíček

Kaskadéři:

Ondřej Novotný, Jiřina Marková, Zuzana Marková

Záznam, střih, zvukové efekty:

Ondřej Novotný

Scénář a režie:

Aleš Marek, Stanislav Zajíček

Nahráno v letech 2007 a 2008 v nahrávacím studiu Gymnázia Matyáše Lercha v Brně, Žižkova 55

POUŽITÁ LITERATURA

- Blažek, Karel: *Causa Franta Kocourek*. in Reflex, 40/1991 (roč. II.), str. 42 - 46
Flodrová, Milena: *Brno v proměnách času*. Nakladatelství Šimon Ryšavý, Brno 2003
Chmel, Zdeněk: *Galerie brněnských osobností I*. Ante, Brno 1998
Chmel, Zdeněk: *Galerie brněnských osobností II*. Ante, Brno 1999
Chmel, Zdeněk: *Galerie brněnských osobností III*. Sursum, Tišnov a Ante, Brno 2003
Jelínek-Čiča, Pavel: *Štatl. Rozrazil-moravské nakladatelství, II. vydání*, Brno 1990
kolektiv autorů: *Storky z Erbecu*. Sursum, Tišnov 2001
Marek, Aleš: *Mezi Svratkou a Svitavou I*. Sursum, Tišnov 2005
Marek, Aleš: *Mezi Svratkou a Svitavou II*. Sursum, Tišnov 2005
Nováček, Otakar: *Brněnská plotna*. Edice ON, Brno 1929
Plch, Ladislav: *Brněnská legenda Franta Kocourek*, in Brno magazín, 3/2004 str.1, 4 - 5

Starobrněnský Štatl. Průvodní materiál ke stejnojmenné výstavě. KIC Brno, Brno 2005